

Република Србија
ПОВЕРЕНИК ЗА ИНФОРМАЦИЈЕ ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА И
ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

ИЗВЕШТАЈ
О РАДУ ПОВЕРЕНИКА ЗА ИНФОРМАЦИЈЕ ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА И
ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ
ЗА 2024. ГОДИНУ

Београд
март, 2025. године

ПОВЕРЕНИК ЗА ИНФОРМАЦИЈЕ ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА И ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

2024. У БРОЈЕВИМА

	121 ЗАПОСЛЕНИ		БУЏЕТ ОДОБРЕНО : 422.036.000,00 РЕАЛИЗОВАНО : 414.128.937,93
---	---------------	--	--

ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА

	7.691 жалба		628 мера за унапређење права јавности рада
	802 прекршајна налога		292 мишљења
	100 захтева за покретање прекршајног поступка		1.089 уступљених захтева
	4.111 одговора на тужбе		60 одговора на представке
	5.271 орган власти поднео годишњи извештај Поверенику		76 захтева за информацијама о раду других органа

ЗАШТИТА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

	864 окончаних инспекцијских надзора		267 притужби
	314 мишљења		65 одговора на тужбе
	45 обавештења о повреди података о личности		403 одговора на представке
	59 корективних мера		1.216 контролних листа
	547 лица за заштиту података о личности / 14 представника страних привредних друштава		2 прекршајна налога 7 захтева за покретање прекршајног поступка

ОБЕ ОБЛАСТИ ДЕЛОВАЊА

	22.053 појашњења путем телефона		238 међународна/домаћа сарадња		37 мишљења на нацрте закона и др. опште акте
	96 саопштења за јавност		1.923 захтева за информацијама од Повереника		400 приговора на управне радње
	874 захтева у вези са информацијама о предмету		192 извештаја и информација		177 представки

САДРЖАЈ

УВОДНА РЕЧ ПОВЕРЕНИКА	5
1. КРАТАК ПРЕГЛЕД ИЗВЕШТАЈА О РАДУ ПОВЕРЕНИКА ЗА ИНФОРМАЦИЈЕ ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА И ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ ЗА 2024. ГОДИНУ	12
2. СТАЊЕ И ПРЕПРЕКЕ У ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА НА СЛОБОДАН ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА И ПРАВА НА ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ	22
2.А. ПРАВО НА СЛОБОДАН ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА	22
2.А.1. Правни оквир	22
2.А.2. О остваривању права јавности да зна у 2024. години и препрекама	23
2.А.3. Основне препреке у остваривању права на приступ информацијама	27
2.А.3.1. Злоупотреба права на приступ информацијама	27
2.А.3.2. Отежано остваривање права на приступ информацијама за новинаре	28
2.А.3.3. Отежано остваривање права на приступ информацијама у јавним предузећима	29
2.А.3.4. Неизвршена решења Повереника	29
2.А.4. Карактеристични случајеви неадекватног поступања органа јавне власти по захтевима за приступ информацијама у 2024. години	30
2.Б. ПРАВО НА ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ	34
2.Б.1. Правни оквир	34
2.Б.1.1. Међународно-правни оквир	34
2.Б.1.2. Унутрашњи правни оквир	35
2.Б.2. Основне препреке у остваривању права на заштиту података о личности	37
2.Б.2.1. Недостаци ЗЗПЛ	37
2.Б.2.2. Неусклађеност других закона са ЗЗПЛ	37
2.Б.3. Издаја Стратегије заштите података о личности	38
2.Б.4. Илустративни случајеви у вези са правом на заштиту података о личности	39
2.Б.4.1. Илустративни случајеви превентивног деловања Повереника	39
2.Б.4.2. Илустративни случајеви у вези са остваривањем права лица на које се подаци односе у поступку притужби	44
2.Б.4.3. Илустративни случајеви кршења права на заштиту података о личности утврђени у поступку надзора	61
3. АКТИВНОСТИ ПОВЕРЕНИКА	70
3.1. ПРИКАЗ УКУПНИХ АКТИВНОСТИ	70
3.1.1. Мишљења Повереника	75
3.1.2. Извештавање	77
3.2. АКТИВНОСТИ ПОВЕРЕНИКА У ВЕЗИ СА ЗАШТИТОМ И УНАПРЕЂЕЊЕМ ПРАВА НА ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА	81
3.2.1. Заштита права на слободан приступ информацијама од стране Повереника	81
3.2.1.1. Решавање жалби	81
3.2.1.2. Управно извршење решења Повереника	93
3.2.1.3. Прекршајна одговорност	94
3.2.1.3.1. Прекршајни налог	94
3.2.1.3.2. Захтев за покретање прекршајног поступка	95

3.2.2. Заштита права пред Управним судом	97
3.2.3. Извршавање законских обавеза органа власти, надзор и одговорност	102
3.2.4. Активности Повереника у вези са објављивањем информатора о раду	104
3.3. АКТИВНОСТИ ПОВЕРЕНИКА У ВЕЗИ СА ЗАШТИТОМ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ	106
3.3.1. Поступање Повереника у вршењу инспекцијског надзора	106
3.3.1.1. Контролне листе	108
3.3.1.2. Обавештавање Повереника о повреди података	109
3.3.1.3. Евиденције о лицима за заштиту података о личности	110
3.3.1.4. Именовање представника иностраних компанија	111
3.3.2. Поступање Повереника по притужбама	114
3.3.2.1. Разлози за подношење притужбе Поверенику	115
3.3.2.2. Повређена права због којих су подношене притужбе Поверенику	115
3.3.2.3. Структура руковалаца против којих су изјављиване притужбе Поверенику	116
3.3.2.4. Решене притужбе Повереника	117
3.3.3. Пренос података у друге државе или међународне организације и обавезујућа пословна правила	119
3.3.4. Заштита права пред Управним судом и другим судовима	119
3.3.5. Прекршајна одговорност	119
3.3.5.1. Захтев за покретање прекршајног поступка	119
3.3.5.2. Прекршајни налог	120
3.3.6. Поступање тужилаштва по кривичним пријавама Повереника и прекршајних судова по захтевима Повереника за покретање прекршајног поступка	121
3.4. АКТИВНОСТИ ПОВЕРЕНИКА НА АФИРМИСАЊУ ПРАВА НА ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА И ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ	122
4. САРАДЊА ПОВЕРЕНИКА	131
4.1. САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА И ПОСЛОВНИМ УДРУЖЕЊИМА	131
4.1.1. Конференције	131
4.1.2. Састанци	132
4.1.3. Догађаји	135
4.2. МЕЂУНАРОДНА И РЕГИОНАЛНА САРАДЊА	140
4.3. САРАДЊА СА МЕДИЈИМА И ПРИКАЗ АКТИВНОСТИ ПОВЕРЕНИКА У МЕДИЈИМА	143
5. СЛУЖБА ПОВЕРЕНИКА И СРЕДСТВА ЗА РАД	145
5.1. БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ У СЛУЖБИ ПОВЕРЕНИКА	145
5.2. РАЗВОЈ СЛУЖБЕ ПОВЕРЕНИКА	146
5.3. ОБЕЗБЕЂЕНА СРЕДСТВА И ИЗДАЦИ ЗА РАД СЛУЖБЕ ПОВЕРЕНИКА	147
6. ПРЕДЛОЗИ ПОВЕРЕНИКА	150
6.1. ПРЕДЛОЗИ ПОВЕРЕНИКА НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	150
6.2. ПРЕДЛОЗИ ПОВЕРЕНИКА ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	151

ПРИЛОГ 1 – ПРЕГЛЕД решења Повереника донетих у 2024. години која нису извршена или по којима орган власти није обавестио Повереника да је поступао по налогу из решења

УВОДНА РЕЧ ПОВЕРЕНИКА

Овај Извештај Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (у даљем тексту: „Повереник“) за 2024. годину је јубиларни 20. годишњи извештај о раду Повереника у спровођењу Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја (у даљем тексту: „ЗСПИЈЗ“) и 16. годишњи извештај о раду Повереника у спровођењу Закона о заштити података о личности (у даљем тексту: „ЗЗПЛ“) који Повереник подноси Народној скупштини Републике Србије.

Главна карактеристика рада Повереника у 2024. години је континуирани прилив енормно повећаног броја предмета у раду. Ово се посебно односи на предмете из области слободног приступа информацијама од јавног значаја као и на број жалби на поступање органа власти по захтевима за слободан приступ информацијама од јавног значаја и, посебно, на изузетно повећан број тужби поднетих против Повереникових одлука Управном суду у овој области људског права.

Илустрације ради наводимо да је Повереник у 2024. години формирао укупно 29.005 предмета, од чега у области слободног приступа информацијама од јавног значаја 21.449, у области заштите података о личности 3.372, и у обе области 4.184.

Наведени подаци показују да је тренд прилива великог броја предмета у области приступа информацијама од јавног значаја настављен и у 2024. години као последица системске злоупотребе права на приступ информацијама од јавног значаја услед које је и само ово право постало веома угрожено, а његова заштита у приличној мери отежана.

Ова ситуација је последица две чињенице:

1. брисања члана 13. ЗСПИЈЗ који је регулисао ситуацију злоупотребе права на приступ информацијама од јавног значаја, и
2. промене става Управног суда у односу на обавезу сношења трошкова сачињавања жалбе од стране адвоката.

Услед наведеног, попут Извештаја за 2023. годину, овај Извештај је специфичан и сачињен за годину у којој није било редовно и уобичајено стање у области приступа информацијама од јавног значаја какво је иначе било свих претходних година.

Како би се у што краћем року решио наведени горући проблем неопходно је да се изврше промене ЗСПИЈЗ и у том смислу радна група коју је, на иницијативу Повереника, образовало Министарство државне управе и локалне самоуправе, је сачинила нацрт измена и допуна Закона, на основу којег је Влада Републике Србије сачинила предлог измена и допуна ЗСПИЈЗ. У циљу избегавања даљих тешких штетних последица постојећег стања, неопходно је да наведене измене закона, које би требало да реше постојећи проблем, буду у што краћем року достављене Народној Скупштини на усвајање.

Што се тиче стања у области заштите података о личности, најважнија активност у 2024. години је била завршетак рада на доношењу Акционог плана за спровођење Стратегије заштите података о личности за период до 2030. године, коју је Влада Републике Србије усвојила у 2023. години. Наведени Акциони план Влада Републике Србије је усвојила почетком марта 2025. године што ће омогућити спровођење мера и активности прописаних Стратегијом, а међу којима се посебно истиче измена и допуна ЗЗПЛ или доношење новог ЗЗПЛ, што ће допринети бољој и ефикаснијој заштити података о личности у околностима новог времена измењеним развојем модерних технологија, свеопштом дигитализацијом и коришћењем вештачке интелигенције. Посебно истичемо да је у 2024. години у области заштите података о личности Служба Повереника обавила рекордан број инспекцијских надзора над обрадом података о личности руковалаца из разних области живота.

Свеукупно гледано, стање у областима људских права која штити Повереник, упркос огромним напорима које је Служба Повереника уложила у 2024. години како би био решен што већи број примљених предмета, је такво да су рад Повереника и заштита права која он штити знатно отежани услед наведене злоупотребе права.

Са задовољством истичем наставак веома успешне праксе отварања канцеларија Повереника ван седишта у Београду тако што је у децембру 2024. године почела са радом и трећа канцеларија, у Крагујевцу.

У очекивању да ће се у што краћем року на адекватан и системски начин решити проблем са злоупотребом права на приступ информацијама од јавног значаја, да ће надлежни органи препознати значај и неопходност што хитнијих измена ЗСПИЈЗ и тако омогућити напредак у побољшању остваривања права која Повереник штити,

ПОВЕРЕНИК

Милан Мариновић

Општи подаци

- **Назив органа:** Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (Повереник)
- **Статус:** Самосталан државни орган, независан у вршењу своје надлежности
- **Адреса седишта:** Булевар краља Александра бр. 15, 11000 Београд
- **Канцеларије ван седишта Повереника:** Војводе Шупљикца 21, 21101 Нови Сад, Генерала Милојка Лешјанина 26, 18000 Ниш, Лицеја Кнежевине Србије 1, 34000 Крагујевац
- **Матични број:** 17600524
- **Порески идентификациони број:** 103832055
- **Адреса за пријем поднесака:** Булевар краља Александра бр. 15, 11000 Београд
- **Адреса за пријем електронских поднесака:** office@poverenik.rs
- **Оснивање:** Повереник је као самосталан државни орган који је независан у вршењу своје надлежности, установљен Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја (ЗСПИЈЗ)¹ из 2004. године. Законом о заштити података о личности (ЗЗПЛ)² из 2008. године проширена је надлежност Повереника на област заштите података о личности.

Надлежност Повереника

Надлежност Повереника распоређена је на два нивоа: један се односи на заштиту права на слободан приступ информацијама од јавног значаја у складу са ЗСПИЈЗ, док се други односи на заштиту података о личности и надзор над спровођењем ЗЗПЛ.

1. По Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја Повереник³:

- прати поштовање обавеза органа власти утврђених овим законом и извештава јавност и Народну скупштину о томе;
- даје иницијативу за доношење или измене прописа ради спровођења и унапређења права на приступ информацијама од јавног значаја;
- предлаже органима власти предузимање мера у циљу унапређивања њиховог рада уређеног овим законом;
- предузима мере потребне за обуку запослених у органима власти и упознавање запослених са њиховим обавезама у вези са правима на приступ информацијама од јавног значаја, ради делотворне примене овог закона;
- решава по жалби против решења органа власти којима су повређена права уређена овим законом;
- обавештава јавност о садржини овог закона, као и о правима уређеним овим законом;

¹ „Службени гласник РС“, бр. 120/2004, 54/2007, 104/2009, 36/2010 и 105/2021

² „Службени гласник РС“, бр. 97/2008, 104/2009 - др. закон, 68/2012 - УС, 107/2012, члан 1. став 3.

³ Закон о изменама и допунама ЗСПИЈЗ („Службени гласник РС“, број 105/21)

- даје мишљење на нацрте закона и предлоге других прописа, као и докумената јавних политика, ако се њима уређују питања која су од значаја за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја;
- покреће поступак за оцену уставности и законитости закона и других општих аката којима се уређују питања од значаја за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја;
- издаје и ажурира приручник са практичним упутствима за делотворно остваривање права уређених овим законом, на српском језику и на језицима који су, у складу са законом, одређени као језици у службеној употреби и путем штампе, електронских медија, интернета, јавних трибина и на друге начине, упознаје јавност са садржином приручника за примену закона;
- издаје упутство по којем се израђује и објављује информатор о раду и пружа савете, на захтев органа власти, у циљу правилног, потпуног и благовременог испуњења обавезе објављивања информатора;
- води и одржава Јединствени информациони систем информатора о раду;
- подноси захтев за покретање прекршајног поступка ако орган власти пропусти да ажурира и изради информатор о свом раду;
- ближе прописује образац и начин достављања годишњег извештаја органа власти о радњама тог органа, предузетим у циљу примене закона и подноси захтев за покретање прекршајног поступка за прекршај против одговорног лица, у случају да орган власти пропусти да поднесе годишњи извештај Поверенику;
- подноси Народној скупштини годишњи извештај о радњама предузетим од стране органа власти у примени ЗСПИЈЗ, као и о својим радњама и издацима у складу са чланом 36. став 1. ЗСПИЈЗ;
- налаже органу власти да опозове тајност траженог податка и доноси решење којим се жалба усваја и налаже органу власти да подносиоцу захтева омогући приступ том податку, у поступку по жалби против решења о одбијању захтева који се односи на тајни податак из члана 9. тачка 5. Закона, ако утврди да су престали разлози због којих је податак одређен као тајни, односно да податак није одређен као тајни у складу са законом којим је уређено одређивање и заштита тајних података, након што изврши увид у списе предмета на који се жалба односи ради потпуног утврђивања чињеничног стања неопходног за решавање по жалби;
- издаје прекршајни налог, у складу са законом којим је регулисан прекршајни поступак, за прекршај, након што утврди да је жалба, изјављена због непоступања по захтеву (“ћутање управе”), основана;
- спроводи управно извршење својих решења принудном мером, односно изрицањем новчаних казни извршенику - органу власти због неиспуњења обавеза из решења Повереника;
- подноси захтев за покретање прекршајног поступка за прекршаје, предвиђене Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја, када у поступку по жалби оцени да постоји прекршај;
- обавља и друге послове одређене овим законом.

2. По Закону о заштити података о личности Повереник:

- врши надзор и обезбеђује примену ЗЗПЛ у складу са својим овлашћењима;
- стара се о подизању јавне свести о ризицима, правилима, мерама заштите и правима у вези са обрадом, а посебно ако се ради о обради података о малолетном лицу;
- даје мишљење Народној скупштини, Влади, другим органима власти и организацијама, у складу са прописом, о законским и другим мерама које се односе на заштиту права и слобода физичких лица у вези са обрадом;
- стара се о подизању свести руковалаца и обрађивача у вези са њиховим обавезама прописаним овим законом;
- на захтев лица на које се подаци односе, пружа информације о њиховим правима прописаним овим законом;
- поступа по притужбама лица на које се подаци односе, утврђује да ли је дошло до повреде ЗЗПЛ и обавештава подносиоца притужбе о току и резултатима поступка који води у складу са чланом 82. ЗЗПЛ;
- сарађује са надзорним органима других држава у вези са заштитом података о личности, а посебно у размени информација и пружању узајамне правне помоћи;
- врши инспекцијски надзор над применом ЗЗПЛ, у складу са ЗЗПЛ и сходном применом закона којим се уређује инспекцијски надзор;
- подноси захтев за покретање прекршајног поступка ако утврди да је дошло до повреде ЗЗПЛ, у складу са законом којим се уређују прекршаји;
- прати развој информационих и комуникационих технологија, као и пословне и друге праксе од значаја за заштиту података о личности;
- израђује стандардне уговорне клаузуле из члана 45. став 11. ЗЗПЛ;
- сачињава и јавно објављује листе (из члана 54. став 5. ЗЗПЛ);
- даје писмено мишљење (из члана 55. став 4. ЗЗПЛ) када сматра да би намеравање радње обраде могле произвести ризик ако се не предузму мере за умањење ризика;
- води евиденцију лица за заштиту података о личности (из члана 56. став 11. ЗЗПЛ);
- подстиче израду кодекса поступања (у складу са чланом 59. став 1. ЗЗПЛ) и даје мишљење и сагласност на кодекс поступања (у складу са чланом 59. став 5. ЗЗПЛ);
- обавља послове прикупљања доказа о независности и стручности правних лица као и о непостојању сукоба интереса у поступку акредитације правних лица која контролишу примену кодекса поступања (у складу са чланом 60. ЗЗПЛ);
- подстиче издавање сертификата за заштиту података о личности и одговарајућих жигова и ознака (у складу са чланом 61. став 1.) и прописује критеријуме за сертификацију (у складу са чланом 61. став 5. ЗЗПЛ);
- спроводи периодично преиспитивање сертификата (у складу са чланом 61. став 8. ЗЗПЛ);
- прописује и објављује критеријуме за акредитацију сертификационог тела и обавља послове прикупљања доказа о независности и стручности правних лица, као и о непостојању сукоба интереса у поступку акредитације сертификационог тела, (у складу са чланом 62. ЗЗПЛ);
- одобрава одредбе уговора или споразума (из члана 65. став 3. ЗЗПЛ) којим се обезбеђују мере заштите података о личности приликом њиховог преноса у складу са законом;
- одобрава обавезујућа пословна правила (у складу са чланом 67. ЗЗПЛ);

- води интерну евиденцију о повредама овог закона и мерама које се у вршењу инспекцијског надзора предузимају (у складу са чланом 79. став 2. ЗЗПЛ);
- сачињава годишњи извештај о својим активностима (у складу са чланом 81. ЗЗПЛ) и подноси га Народној скупштини;
- обавља и друге послове одређене законом.

Инспекцијска и друга овлашћења

Повереник је овлашћен да:

- наложи руковоацу и обрађивачу, а према потреби и њиховим представницима, да му пружи све информације које затражи у вршењу својих овлашћења;
- проверава и оцењује примену одредби закона и на други начин врши надзор над заштитом података о личности коришћењем инспекцијских овлашћења;
- проверава испуњеност услова за сертификацију (у складу са чланом 61. став 8. ЗЗПЛ);
- обавештава руковоаца, односно обрађивача о могућим повредама ЗЗПЛ;
- затражи и добије од руковоаца и обрађивача приступ свим подацима о личности, као и информацијама неопходним за вршење његових овлашћења;
- затражи и добије приступ свим просторијама руковоаца и обрађивача, укључујући и приступ свим средствима и опреми.

Повереник је овлашћен да предузме следеће корективне мере:

- да упозори руковоаца и обрађивача достављањем писменог мишљења да се намераваним радњама обраде могу повредити одредбе ЗЗПЛ (у складу са чланом 55. став 4. ЗЗПЛ);
- да изрекне опомену руковоацу, односно обрађивачу ако се обрадом повређују одредбе ЗЗПЛ;
- да наложи руковоацу и обрађивачу да поступе по захтеву лица на које се подаци односе у вези са остваривањем његових права, у складу са ЗЗПЛ;
- да наложи руковоацу и обрађивачу да ускладе радње обраде са одредбама ЗЗПЛ, на тачно одређени начин и у тачно одређеном року;
- да наложи руковоацу да обавести лице на које се подаци о личности односе о повреди података о личности;
- да изрекне привремено или трајно ограничење вршења радње обраде, укључујући и забрану обраде;
- да наложи исправљање, односно брисање података о личности или ограничи вршење радње обраде (у складу са чл. 29. до 32. ЗЗПЛ), као и да наложи руковоацу да обавести о томе другог руковоаца, лице на које се подаци односе и примаоце којима су подаци о личности откривени или пренети, (у складу са чланом 30. став 3. и чл. 33. и 34. ЗЗПЛ);
- да укине сертификат или да наложи сертификационом телу укидање сертификата (који је издат у складу са чл. 61. и 62. овог закона), као и да наложи сертификационом телу да одбије издавање сертификата ако нису испуњени услови за његово издавање;
- да изрекне новчану казну на основу прекршајног налога ако је приликом инспекцијског надзора утврђено да је дошло до прекршаја за који је овим законом прописана новчана казна у фиксном износу, уместо других прописаних мера прописаних или уз њих, а у зависности од околности конкретног случаја;

- да обустави пренос података о личности примаоцу у другој држави или међународној организацији.

Повереник је овлашћен и да:

- израђује стандардне уговорне клаузуле (из члана 45. став 11 ЗЗПЛ);
- даје мишљење руковоцима у поступку претходног прибављања мишљења Повереника (у складу са чланом 55. ЗЗПЛ);
- даје мишљење Народној скупштини, Влади, другим органима власти и организацијама, по сопственој иницијативи или на њихов захтев, као и јавности, о свим питањима у вези са заштитом података о личности;
- региструје и објављује кодекс поступања, на који је претходно дао сагласност (у складу са чланом 59. став 5. ЗЗПЛ);
- издаје сертификате и прописује критеријуме за издавање сертификата (у складу са чланом 61. став 5. ЗЗПЛ);
- прописује критеријуме за акредитацију (у складу са чланом 62. ЗЗПЛ);
- одобрава уговорне одредбе, односно одредбе које се уносе у споразум (у складу са чланом 65. став 3. ЗЗПЛ);
- одобрава обавезујућа пословна правила (у складу са чланом 67. ЗЗПЛ).

1. КРАТАК ПРЕГЛЕД ИЗВЕШТАЈА О РАДУ ПОВЕРЕНИКА ЗА ИНФОРМАЦИЈЕ ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА И ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ ЗА 2024. ГОДИНУ

Кратак преглед Извештаја о раду Повереника за 2024. годину приказује стање у вези са применом ЗСПИЈЗ и ЗЗПЛ, мере и активности које је предузео Повереник, као и препреке и изазове у остваривању права на приступ информацијама од јавног значаја и заштиту података о личности. **У 2024. години Повереник је укупно формирао 29.005 предмета, од чега се 21.449 односило на слободу приступа информацијама, 3.372 на заштиту података о личности, а 4.184 на обе области деловања Повереника.**

Повереник је окончао поступак у 23.598 предмета, од чега 15.282 из области приступа информацијама, 4.110 из области заштите података о личности и 4.206 предмета који су се односили на обе области.

Највећи број предмета се односио на: решавање жалби због повреде права на слободан приступ информацијама од јавног значаја (**7.691**); вршење надзора над обрадом података о личности (**864**); обраду контролних листа упућених руковођама (**1.216**); спровођење мера за унапређење јавности рада органа у вези са утврђивањем статуса органа јавне власти, примедбама и сугестијама које се односе на регистрацију у Јединствени информациони систем информатора о раду, као и израду информатора о раду и достављање годишњих извештаја Поверенику (**628**); процесуирање прекршаја због кршења одредби ЗСПИЈЗ-а (**1.192**); одговоре на тужбе поднете Управном суду (**4.176**). Значајан део активности се односио на: држање обука за примену ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ-а; сарадњу са одговарајућим органима у Републици Србији и на међународном и регионалном нивоу и допринос активностима извештавања у вези са процесом придруживања Србије Европској унији.

Пуна видљивост улоге и рада Повереника, како у области слободног приступа информацијама од јавног значаја, тако и у области заштите података о личности, стални је задатак који је и 2024. године Повереник остваривао путем медија, интернет презентације, Портала отворених података, друштвених мрежа и слично. Пажњу медија су посебно привлачиле изјаве Повереника које су се односиле на примену ЗЗПЛ и на доношење Стратегије за заштиту података о личности, као и примену Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, посебно на проблем злоупотребе права на приступ информацијама од јавног значаја, као и на појединачне случајеве кршења права чије остваривање Повереник штити.

Повереник је у току 2024. године дао **26 мишљења** на нацрте закона затражених од органа власти и **11 мишљења** на друге опште акте, сва са становишта надлежности Повереника. Повереник је током 2024. године дао и **292 мишљења** о правилној примени ЗСПИЈЗ, **314 мишљења** о правилној примени ЗЗПЛ и **5 претходних мишљења** (чл.55 ЗЗПЛ).

У Служби Повереника систематизовано је 110 радних места са укупно 156 извршилаца. У Служби Повереника систематизовано је и једно радно место саветника Повереника са 3 извршиоца, а у складу са чланом 5. став 5. Одлуке о раду Стручне службе Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности којим је предвиђено да Повереник може имати до четири саветника Повереника од којих неки могу бити у радном односу код Повереника.

Предлогом Кадровског плана за 2024. годину 119-05-3/2023-04/1 од 26. 12. 2023. године, Повереник је утврдио да су за извршавање надлежности Повереника потребна 3 изабрана лица, 9 државних службеника на положају и укупно 131 државни службеник на извршилачким

радним местима, 3 намештеника, као и 3 саветника Повереника и исти упутио Министарству финансија ради прибављања сагласности. Министарство финансија је актом број: 000504665 2023 10520 003 000 113 002 од 29. јануара 2024. године дало сагласност на Кадровски план Повереника за 2024. годину којим је предвиђено да у Служби Повереника до краја 2024. године буде ангажовано, поред 3 изабрана лица (Повереник и 2 заменика Повереника), 9 државних службеника на положају и 2 саветника Повереника, укупно 134 запослена, и то: 131 запослени на извршилачким радним местима и 3 намештеника. Закључно са 31. 12. 2024. године Служба Повереника имала је 121 лице у радном односу на неодређено време, 10 лица запослених на одређено време (од којих 6 по основу повећаног обима послова и 3 лица ради замене одсутних државних службеника, 1 на одређено у Кабинету). Такође, 1 лице ангажовано је по основу уговора о привременим и повременим пословима.

Служба Повереника је у току 2024. године имала укупно 36 запослених са сертификатом за приступ тајним подацима.

Рад Повереника и његове службе се по закону финансира из буџета Републике Србије. Законом о буџету Републике Србије за 2024. годину Поверенику су одобрена средства за извор финансирања 01 – приходи из буџета у износу од 422.036.000,00 динара.

23.09.2023. је успешно извршена ресертификациона провера према захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 27001:2013 и SRPS ISO/IEC 27701:2019.

И у 2024. години настављене су активности у вези са одржавањем и унапређењем Јединственог информационог система информатора о раду. У овом систему се информатор израђује у електронском и машински читљивом облику, у складу са Упутством за израду и објављивање информатора о раду органа јавне власти („Сл. гласник РС“, број 10/22).

У тренутку израде овог Извештаја, укупно 7.209 (седамхиљададвестадевет) органа јавне власти је објавило информатор о раду органа, међу којима је и 2.312 месних заједница, 1.666 школа, 414 јавних предузећа (републичка и локална), 158 судова, сва јавна тужилаштва. Од највиших органа власти свој информатор о раду објавили су Председник Републике, Влада РС, Уставни суд, Врховни суд, Врховно јавно тужилаштво и Народна банка Србије. Укупно 24 од 25 министарстава је израдило свој информатор о раду.

Веб портал „еУправа Повереника“ из објективних разлога још увек није ушао у продукциону фазу.

Током 2024. године Повереник је наставио да одржава Портал отворених података, на адреси <https://data.poverenik.rs>, путем којег бројне податке проистекле из његовог рада, у машински читљивом формату и путем визуелизација, чини доступним целокупној јавности преко интернета.

Повереник је у 2024. години наставио да остварује успешну сарадњу са међународним организацијама и форумима као и са представништвима међународних или транснационалних организација у Србији. Повереник је посебно сарађивао и са надлежним институцијама из региона и са простора бивше Југославије, у области слободног приступа информацијама од јавног значаја и заштите података о личности.

Најбројнији извештаји које Повереник доставља надлежним органима власти су извештаји, односно прилози за извештаје који се односе на остваривање интеграционих процеса Републике Србије у ЕУ.

I Активности Повереника у области слободног приступа информацијама

• Заштита права на слободан приступ информацијама од стране Повереника

У области слободе приступа информацијама, Повереник је у 2024. години имао у раду **31.792 предмета** у вези са заштитом и унапређењем права. Од тога, **10.343 предмета** је пренето из претходне године, а **21.449 предмета** је примљено у 2024. години. Повереник је **решио 15.282 предмета**, док је у раду остало **16.510 предмета** по којима није окончао поступак и који су пренети у 2025. годину.

Најзаступљенији део активности Повереника у овој области било је **решавање по жалбама грађана, организација цивилног друштва и других удружења грађана, новинара и других тражилаца информација од јавног значаја због непоступања органа власти по захтевима за приступ информацијама или недобијања информација.**

Повереник је због кршења одредби ЗСПИЈЗ-а у 2024. години издао **802 прекршајна налога и поднео 100 захтева за покретање прекршајног поступка.**

Друге активности су се односиле на: помоћ грађанима у остваривању овог права путем писаних мишљења и појашњења за поступање, као и помоћ органима власти у примени закона, нарочито кроз мишљења и спровођење обука; праћење спровођења законске обавезе органа власти у погледу проактивног објављивања информација односно информатора о раду у Јединственом информационом систему Информатора о раду и предузимање мера у вези са тим; давање мишљења у вези са доношењем прописа и других законских иницијатива; мере у вези са управним извршењем решења; израду публикација и друге начине објављивања ставова из праксе Повереника; учешће на конференцијама и другим стручним скуповима; комуникацију у вези са захтевима тражилаца информација поднетим или прослеђеним Поверенику. Повереник је поступао и по захтевима за приступ информацијама којима су грађани и представници медија тражили информације од јавног значаја настале у раду Повереника.

Основне препреке у остваривању права на приступ информацијама у 2024. години биле су: злоупотреба права на приступ информацијама, отежано остваривање права на приступ информацијама за новинаре, отежано остваривање права на приступ информацијама у јавним предузећима и неизвршење решења Повереника.

- *Решавање жалби*

Број формално изјављених жалби Поверенику због повреде права на приступ информацијама од јавног значаја је константно висок и показује тенденцију раста из године у годину, с тим што почев од 2022. године пораст броја жалби је пре свега последица злоупотребе права на приступ информацијама. У 2024. години примљене су 10.923 жалбе, што је у односу на прошлу годину смањење за **34,6%**, док је из претходног периода пренето 9.089 жалби по којима није био завршен поступак. Разлог због којег је упркос злоупотребама права на приступ информацијама дошло до смањења броја изјављених жалби лежи у чињеници да је Повереник значајне ресурсе усмерио на то да се проблем злоупотребе права реши на системски начин, инсистирајући на одговарајућим изменама ЗСПИЈЗ, затим доносећи решења којим се жалбе лица која очигледно злоупотребљавају право на приступ информацијама одбијају због заштите јавног интереса, затим спроводећи обуку лица запослених у органима јавне власти о томе како

да брзо и правилно поступе по захтеву, као и великом броју медијских наступа којима се указује на овај проблем.

Подносиоци жалби, односно тражиоци информација у 2024. години у највећем броју били су **грађани појединачно и адвокати, организације цивилног друштва и друга удружења грађана и медији.**

Повереник је у 2024. години решио **7.691 жалбу**. Велики број решених жалби, њих **3.894 или 50,63%** изјављено је због потпуног игнорисања захтева тражилаца информација („ћутање управе“). **1.072** жалбе или **13,94%** од укупног броја решених жалби, изјављене су против решења органа власти којим се захтев тражиоца одбија као неоснован уз образложење. У **2.065** случајева, органи власти су непотпуно одговорили на захтеве тражилаца информација, односно у **26,85%** од укупног броја решених жалби, док су у **636** жалби или **8,27%** органи власти одговорили на захтеве тражилаца информација са образложењем са елементима одлуке, од укупног броја решених жалби у 2024. години. У **24** случаја или у **0,31%** су жалбе изјављене на захтев тражилаца информација за накнаду трошкова поступка.

Жалбе су у великом броју биле основане, тачније **3.665** жалби или **47,65%** од укупног броја решених жалби. И у 2024. години, као и претходних година, настављен је тренд да се у великом броју основаних жалби, поступак по жалби Повереника завршава **обуставом поступка**. У **1.154 предмета (31,5%)** од укупног броја основаних жалби (3.665) обустављен је поступак, јер су органи власти поступили по захтеву тражиоца тек по сазнању за жалбу и захтеваном изјашњењу од стране Повереника, а пре доношења одлуке по жалби, при чему су у **344** случаја странке и формално одустале од жалбе.

Од 554⁴ решења које је Повереник донео по жалбама тражилаца информација којима је органима власти наложио да им информације учине доступним, органи нису поступили у 122 случаја или у 22,02%, што значи да степен извршења одлука Повереника у просеку износи 77,98%.

У структури жалби решених у 2024. години, и даље велики број чине жалбе против републичких државних и других органа и организација, тачније 2.796 жалби, или 36,3% од укупног броја решених жалби, од којих су 1.254 жалбе против министарстава и органа у њиховом саставу, односно 44,8% од жалби против републичких органа власти.

Такође, Повереник је у 2024. години решио и 1.004 жалбе против органа локалне самоуправе или 13,1% од укупног броја решених жалби, док је против јавних предузећа Повереник решио 3.437 жалби или 44,7% од укупног броја решених жалби. Такође, Повереник је решио и 416 жалби против органа правосуђа или 5,4% од укупног броја решених жалби у 2024. години.

Повереник је у 2024. години у поступку решавања по жалбама због повреде права на приступ информацијама у **44** случаја применио овлашћење из члана 26. ЗСПИЈЗ и од органа власти затражио, ради увида, документе са информацијама које су предмет захтева жалиоца, како би утврдио да ли се информације садржане у документима могу учинити доступним на захтев жалиоца или не. У 4 случаја органи јавне власти нису поступили по захтеву Повереника, због чега је Повереник поднео надлежном прекршајном суду два захтева за покретање прекршајног поступка, док су у **40** случајева органи власти доставили Поверенику тражене списе.

⁴ У укупно 862 жалбе Повереник је наложио првостепеним органима власти да доставе тражиоцу информације, с тим што је у тим предметима донето 554 решења, а 308 предмета је спојено приликом решавања.

Степен потврђених одлука Повереника у судском поступку од почетка рада је на високом нивоу, тј. **91,84%** и то је најбољи показатељ квалитета рада овог државног органа.

- ***Извршење решења Повереника***

Поверенику је у 2024. години поднето 53 предлога за управно извршење решења Повереника.

Повереник је у 2024. години донео 28 решења о дозволи извршења и изрекао је две новчане казне на износ од по 50.000,00 динара. Од тога је једна новчана казна неизвршена, а друга је плаћена.

• **Извршавање законских обавеза органа власти, надзор и одговорност**

Доношењем Закона о изменама и допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС“ бр. 105/21) потпуно је измењен начин израде, објављивања и ажурирања информатора о раду органа власти. Такође, повећан је и број органа који су у обавези израде информатора о раду. Највећа промена се односи на начин израде, који је пресељен на платформу коју води и одржава Повереник, а то је Јединствени информациони систем информатора о раду (ЈИС). У моменту израде овог извештаја у ЈИС-у је објављено укупно **7.209⁵** информатора о раду органа власти, док је регистровано укупно **7.459** органа.

Сви органи власти из члана 3. ЗСПИЈЗ имају обавезу достављања годишњег извештаја Поверенику. Према евиденцији Повереника утврђено је да ову обавезу, у моменту израде овог извештаја, има **12.310** органа власти. Број достављених извештаја за 2024. годину је **5.271**, док је број регистрованих органа за приступ Порталу за достављање годишњих извештаја **6.647**.

На основу информација добијених из извештаја органа власти за 2024. годину (**5.271** извештај), **4.676** органа власти је објавило Информатор о раду у Јединственом информационом систему информатора о раду и на тај начин испунило своју законску обавезу. Такође, може се констатовати да је степен извршења законске обавезе у погледу спровођења обуке запослених у вези са применом Закона о приступу информацијама, побољшан у односу на претходне године, самим тим што је број органа који су доставили извештаје много већи него ранијих година (**3.318** органа је пријавило да је испунило ову обавезу).

Број достављених извештаја органа из категорије установа образовања (школе, предшколске установе) мањи је у односу на 2023. годину (када је тај број био **1.666**), док је за 2024. годину овај број **1.355**, а незнатно је смањен и број извештаја органа локалне самоуправе (**584** органа). Примећено је повећање броја достављених извештаја републичких органа и организација (агенције, дирекције, заводи, фондови, коморе итд.) – **416** органа. Ловачка удружења су у великом броју испунила ову своју обавезу, њих **179**, што је за око 11% више у односу на 2023. годину. И ове године треба посебно нагласити да је велики број месних заједница испунило ову законску обавезу, чак **1.142** месне заједнице, што је у односу на прошлу годину увећање за око 6%.

Управни инспекторат Министарства државне управе и локалне самоуправе, надлежан за надзор над спровођењем Закона о слободном приступу информацијама, обавестио је Повереника да је Управна инспекција спровела 18 инспекцијских надзора у вези са

⁵ Број објављених информатора о раду у Јединственом информационом систему на дан 14.2.2025.године;

применом прописа о слободном приступу информацијама од јавног значаја, **након чега је предложено извршење 3 мере.**

Управни инспекторат у 2024. години није поднео ниједан захтев за покретање прекршајног поступка због повреде права или због неизвршавања прописаних обавеза органа власти у вези са применом Закона о слободном приступу информацијама.

Према подацима прекршајних судова у Србији који су доставили податке Поверенику, у 2024. години ови судови су примили укупно 52 захтева за покретање прекршајног поступка због повреде права на приступ информацијама (чл. 46.) од стране оштећених лица. По поднетим захтевима за покретање прекршајног поступка поднетих од стране оштећених лица, као и од Повереника, прекршајни судови су током 2024. године решили укупно 68 предмета. Сходно подацима Прекршајног апелационог суда у Београду, тај суд је у 2024. години примио 432 предмета по жалбама на одлуке прекршајних судова у материји слободе приступа информацијама (из претходног периода пренето је нерешених 97 предмета, тако да је у раду било укупно 529 предмета) и решио 448 предмета.

Табела бр. 1 - Приказ врсте и обима активности и мера Повереника у 2024. години у области приступа информацијама од јавног значаја

Ред. бр.	Врсте активности и мера	Укупно
1.	Примљени предмети	21.449
2.	Примљене жалбе	10.914
3.	Решене жалбе	7.691
4.	Издати прекршајни налози	802
5.	Поднети захтеви за покретање прекршајног поступка	100
6.	Обавештења странкама и органима власти о томе да ли је издат прекршајни налог и поднет захтев за покретање прекршајног поступка	18
7.	Предлози за понављање поступка (сви усвојени)	17
8.	Мишљења у вези са применом ЗСПИЈЗ	292
9.	Одговори на тужбе Управном суду	4.111
10.	Писана комуникација са органима власти о примени ЗСПИЈЗ (саветодавно-инструктивна указивања органу ради унапређења јавности рада у погледу објављивања Информатора о раду на Јединственом информационом систему Повереника и достављања Годишњег извештаја Поверенику и др.)	628
11.	Одговори на представке у вези примене ЗСПИЈЗ	60
12.	Поступање по захтевима којима су тражене информације о раду/ у поседу других органа - Повереник обавестио тражиоце о процедури	76
13.	Уступљени захтеви (чл.19)	1.089
14.	Предлози за управно извршење решења Повереника	126
14.1.	Донета решења о дозволи извршења решења	28
14.2.	Решења о обустави извршења решења	124
14.3.	Одбачено предлога за управно извршење из формалних разлога	2
14.4.	Изречене казне	2
14.5.	Предмети по којима је Повереник захтевао да Управна инспекција изврши надзор и покрене прекршајни поступак	9

II Активности Повереника у области заштите података о личности

Активности Повереника у области заштите података о личности у 2024. години су биле обимне, што је условљено актуелним стањем у тој области. Ово се најбоље сагледава кроз податак о броју формираних предмета (**3.372**), као и кроз податак о броју предмета по којима је Повереник окончао поступање (**4.110**).

• Надзор

Повереник је у току 2024. године **окончао** укупно **864 инспекцијска надзора**. Од укупног броја окончаних надзора 706 је редовних, а 158 ванредних инспекцијских надзора.

У оквиру инспекцијског надзора донето је 59 корективних мера којима је изречена мера опомене руковооцима односно обрађивачима, а 1 руковаоцу је привремено/трајно ограничио вршење радње обраде, укључујући и забрану обраде. Обављено је 790 теренских надзора и 38 писаних надзора.

Повереник је током 2024. године покренуо 864 поступка инспекцијских надзора. Структура руковалаца над којима је Повереник покренуо поступак инспекцијског надзора током 2024. године указује да је највећи број надзора био над јавним предузећима (35,4%), као и над привредним друштвима (21,5%).

Најчешћи разлог за покретање поступка ванредног инспекцијског надзора је, као и претходних година, безбедност података о личности (94.4%),

Повереник је у 2024. години поднео 7 захтева за покретање прекршајног поступка и издао 2 прекршајна налога због повреда одредби ЗЗПЛ.

Повереник је поступао по 403 представке у области заштите података о личности од којих је 49 прослеђено надлежном органу на даље поступање, и то 48 Министарству унутрашњих послова, с обзиром на то да су се односиле на видео надзор који је уређен одредбама Закона о приватном обезбеђењу, док је 1 представка прослеђена Вишем јавном тужилаштву у Београду, Посебном одељењу за високотехнолошки криминал.

У циљу превентивног и едукативног деловања, Повереник је сачинио **контролне листе**, у којима су садржана питања на које је потребно дати тачне и свеобухватне одговоре. На овај начин се помаже органима које Повереник надзире да унапред тачно упознају своје обавезе, односно шта је све потребно да ураде да би своје поступање приликом обраде података о личности ускладили са прописима и спречили настанак штете, као и шта овлашћено лице из службе Повереника проверава у поступку надзора.

Од почетка примене новог ЗЗПЛ па до 31.12.2024. године Повереник је на адресе **5.893** руковалаца упутио контролне листе на које је до краја извештајног периода 5.434 руковалаца одговорило, а 50 руковалаца је самоиницијативно доставило Поверенику контролну листу.

На основу примљених попуњених контролних листа, Повереник је у 5.484 случајева извршио процену нивоа ризика обраде података о личности.

Поверенику је ЗЗПЛ-ом прописана обавеза вођења тачне и ажурне **евиденције о лицима за заштиту података о личности**. У току 2024. године контакт податке о лицу за заштиту података о личности доставило је **535 руковалаца**. Од почетка примене ЗЗПЛ укупно **6.315** руковалаца, односно обрађивача, је Поверенику доставило контакт податке о лицу за заштиту података о личности, од чега 4.170 органа власти.

Истовремено, од почетка примене ЗЗПЛ-а Повереник је запримио **61 одлуку о именовану представника страних привредних друштава** у складу са ЗЗПЛ-ом, од чега 14 у 2024. години.

- **Притужбе**

Новим ЗЗПЛ уведен је **институт притужбе Поверенику** која представља правно средство које подноси лице ако сматра да је обрада података о његовој личности извршена супротно одредбама Закона.

У поступку по **притужби поднетој због повреде права лица на које се подаци односе** из члана 26-40. ЗЗПЛ Повереник утврђује да ли је од стране руковоаца података дошло до повреде права лица на које се подаци односе и у складу са утврђеним чињеничним стањем доноси решење против кога лице на које се подаци односе као и руковалац података на кога се одлука односи, имају право да тужбом покрену управни спор у року од 30 дана од дана пријема одлуке.

У поступку утврђивања повреде права лица на које се подаци односе Повереник поступа у складу са Законом о општем управном поступку (у даљем тексту: ЗУП).

Лице може да користи право на подношење притужбе Поверенику истовремено са правом да покрене друге поступке управне или судске заштите.

Поверенику је током 2024. године изјављено **228 притужби**.

Повереник је поступао по 284 притужбе, с обзиром на то да је 56 притужби пренето из претходног периода и **решио 267 притужби** (211 из 2024. године и 56 пренетих из претходне године), док је 17 притужби пренето на поступање у 2025. годину.

У одлукама донетим по поднетим притужбама Повереник је утврдио да је притужба била основана у 133 случаја и донео решење са налогом руковоацу да поступи по захтеву. Повереник је решењем обуставио поступак у 28 случајева, јер је руковалац, пре доношења одлуке Повереника по притужби, поступио по захтеву (27), односно подносилац притужбе одустао од исте (1). Повереник је 38 притужби одбацио из формалних разлога, док је 68 притужби одбио као неосноване.

- ***Разлози за подношење притужбе Поверенику***

Разлози за подношење притужбе Поверенику су **одбијање захтева за остваривање права од стране руковоаца (129), непоступање руковоаца по захтеву (51), делимично поступање руковоаца по захтеву (47) и непоступање руковоаца ни у продуженом року (1).**

- ***Повређена права због којих су поднете притужбе Поверенику***

Захтеви поводом којих су, због одговарајућег непоступања руковалаца, подношене притужбе Поверенику, односе се на остваривање права: **на приступ подацима (66,1%), на брисање података о личности (32,2%), на исправку и допуну (1,3%) и прекид обраде (0,4%).**

- ***Структура руковалаца против којих су изјављиване притужбе Поверенику***

Што се тиче структуре руковалаца против којих су изјављиване притужбе Поверенику највећи број притужби, чак **199**, поднете су због **(не)поступања органа власти на свим нивоима**, односно органа и организација којима су поверена јавна овлашћења, а од њих највећи

број (93) је поднето због (не)поступања министарстава, од чега против Министарства унутрашњих послова 69, Министарства финансија 18 и Министарства одбране 6 притужби.

- **Пренос података у друге државе или међународне организације и обавезујућа пословна правила**

У току 2024. године Повереник је одбацио захтев привредног друштва MOL Serbia доо Београд за одобрење обавезујућих пословних правила.

Истовремено, у току 2024. године Повереник је примио обавештење о преносу података у Сједињене Америчке Државе у складу са чл. 69. ст. 4 а у вези са ст. 2 ЗЗПЛ-а.

Табела бр. 2 - Приказ активности и мера Повереника у области заштите података о личности у 2024.

Р. бр.	Врсте активности и мера	Укупно
1.	Примљени предмети	3.372
2.	Решени предмети	4.110
3.	Инспекцијски надзор	864
3.1	Донете корективне мере	59
4.	Издати прекршајни налози	2
5	Поднети захтеви за покретање прекршајног поступка	7
6.	Обрађене контролне листе	1.216
7	Притужбе	267
8.	Одговори на тужбе	65
9.	Предлог за управно извршење	3
9.1	Одбијен предлог за управно извршење	2
9.2	Одбачено предлога за управно извршење из формалних разлога	1
10.	Захтев за понављање поступка	1
11.	Обавештења о повреди података о личности	45
12.	Представке	403
13.	Захтев за пренос података	1
14.	Захтев за одобрење обавезујућих пословних правила	1
15.	Мишљења	314
16.	Претходно мишљење (члан 55. ЗЗПЛ)	5
17.	Евиденције о захтевима за приступ задржаним подацима	103
18.	Обрађене евиденције о лицима за заштиту података о личности	547
19.	Обрађене одлуке о именовању представника страних привредних друштава у складу са ЗЗПЛ-ом	14
20.	Дата сагласност Комисији за „нестале бебе“	3
21	Унапређење заштите и превентива	249

III. Заштита права пред Управним судом и другим судовима

Судска заштита права на слободу приступа информацијама пред Управним судом у управном спору, обезбеђена је у погледу законитости одлука Повереника и одлука седам органа

против којих није дозвољена жалба Поверенику и који су изузети од заштите пред Повереником (Народна скупштина, Председник Републике Србије, Влада Републике Србије, Врховни суд Србије, Уставни суд, Врховни јавни тужилац и Народна банка Србије).

Право на подношење тужбе Управном суду има странка која је незадовољна одлуком и Врховни јавни тужилац, када је одлуком повређен јавни интерес. Против правноснажне одлуке Управног суда странка и Врховни јавни тужилац могу да поднесу Врховном суду захтев за преиспитивање судске одлуке, у случајевима када је Управни суд одлучивао у спору пуне јурисдикције.

Према информацијама којима располаже Повереник, у **2024. години** Управном суду поднето је **7.795 тужби против Повереника у области слободног приступа информацијама**.

Управни суд је у току 2024. године решио укупно 426 тужби (од решених тужби 193 су из 2024. године, док је 233 решених тужби из претходног периода). Тужбе су решене на следећи начин: 78 тужби је одбијено, 130 је одбачено, 202 поступака је обустављено, 14 тужби је уважено, тј. решење Повереника је поништено и предмет је враћен на поновно одлучивање и 2 тужбе су решене на други начин.

Према информацијама којима располаже Повереник, током 2024. године Управном суду су поднете **34 тужбе против Повереника у области заштите података о личности**. Тужбе су подношене како на одлуке донете по притужбама, тако и од стране подносилаца незадовољних поступањем Повереника по представкама у оквиру инспекцијског надзора.

Управни суд је у току 2024. године **решио 14 тужби** (све из претходног периода), тако што је у 13 случајева одбио тужбу као неосновану, док је у 1 случају тужбу одбацио.

Против правноснажне одлуке Управног суда странка и надлежни јавни тужилац могу да поднесу **Врховном суду Србије захтев за преиспитивање судске одлуке, у случајевима када је Управни суд одлучивао у спору пуне јурисдикције**. У 2024. години, према допису Врховног суда⁶ против одлука Управног суда у предметима у којима је Повереник био тужени поднето је **13 захтева за преиспитивање одлуке Управног суда**, од чега је Врховни суд 12 захтева одбио, а 1 захтев одбацио.

Уставном суду⁷ је у 2024. години поднето **13 уставних жалби** против одлука Повереника и одлука Управног суда, као и донетим одлукама у 2024. године у вези са применом Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и Закона о заштити података о личности. У току 2024. године Уставни суд је донео: 3 одлуке по уставним жалбама из области слободе приступа информацијама, тако што је све 3 уставне жалбе одбацио (1 уставна жалба је поднета против одлуке Повереника, једна против одлуке Управног суда донете на основу тужбе против одлуке Повереника и једна против одлуке Врховног суда, а у вези пресуде Управног суда донете на основу тужбе против одлуке Повереника). Истовремено, Уставни суд је одбацио 41 уставну жалбу истог подносиоца које се односе на област заштите података о личности и то због повреде права на правично суђење и права на једнаку заштиту права и на правно средство из чл. 32. и 36. Устава РС (5 уставних жалби поднето је на одлуке Управног суда донетих на основу тужбе против одлуке Повереника, 5 уставних жалби поднето је на акта других органа а све у вези са кршењем одредби Закона о заштити података о личности, док је 31 уставна жалба поднета на одлуку Повереника).

⁶ Допис Врховног суда Су II 17а 12/25 од 19.2.2025. године

⁷ Допис Уставног суда Су број 84/1 од 27.2.2025. године

2. СТАЊЕ И ПРЕПРЕКЕ У ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА НА СЛОБОДАН ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА И ПРАВА НА ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

2.A. ПРАВО НА СЛОБОДАН ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА

2.A.1. Правни оквир

Остваривање и заштита Уставом зајемченог права на слободан приступ информацијама од јавног значаја у Србији уређени су Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја (ЗСПИЈЗ). Тај закон је више пута мењан и допуњаван, 2007. године, поопштравањем услова за избор Повереника, затим 2009. године допунама процесних и казних одредаба, затим 2010. године када је утврђена надлежност за принудно извршење решења Повереника. Последње измене тог закона су из 2021. године, када је дошло до значајних измена у циљу отклањања постојећих проблема у примени ЗСПИЈЗ и значајног проширења надлежности Повереника. Наиме, Закон о изменама и допунама ЗСПИЈЗ⁸ ступио је на снагу 16. новембра 2021. године, а његова примена је почела 17. фебруара 2022. године.

Законом о изменама и допунама ЗСПИЈЗ из 2021. године створени су нормативни услови за отклањање неких од кључних проблема у овој области (немогућност управног извршења решења Повереника, неадекватна одговорност запослених и одговорних лица у органима јавне власти за испуњавање обавеза из ЗСПИЈЗ). Такође су усвојена и решења која у значајној мери воде ка побољшању стања у овој области и лакшем и ефикаснијем остваривању права на приступ информацијама (снажно афирмисање принципа проактивне транспарентности, проширење круга органа јавне власти, већа овлашћења Повереника, отварање подручних канцеларија Повереника ван Београда (до сада су отворене канцеларије у Новом Саду, Нишу и Крагујевцу). Посебно је значајно то што је Повереник овим законом добио нова овлашћења, тј. овлашћење за изрицање прекршајног налога, када поводом жалбе због непоступања по захтеву (ћутање управе) утврди да је жалба основана (чл. 24. ст. 6. Закона), као и овлашћење да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка за прекршаје прописане Законом, када у поступку по жалби оцени да постоји прекршај.

Када су у питању међународни документи, Повереник, још једном, указује да је министар(ка) правде Владе још 2009. године потписала Конвенцију Савета Европе о приступу званичним документима („Тромсо конвенција“) од 18. 6. 2009. године, али та конвенција и даље није ратификована у Народној скупштини, нити је Влада покренула поступак за ратификацију те конвенције од стране Народне скупштине. Значај те конвенције, која је ступила на снагу 1.12.2020. године, је што она представља први општи правно обавезујући документ Савета Европе у погледу приступа службеним документима, без обзира што сам ЗСПИЈЗ у појединим сегментима обезбеђује и виши ниво права од минимума на који обавезује Конвенција, а што сама Конвенција и дозвољава.

⁸ „Службени гласник РС“, број 105 од 8.11.2021.године

2.A.2. О остваривању права јавности да зна у 2024. години и препрекама

Право на слободан приступ информацијама од јавног значаја у Републици Србији се у континуитету користи у великој мери. Највише га користе грађани појединачно, потом удружења грађана, новинари и представници медија, сами органи власти, политичке странке и њихови чланови, адвокати, привредни субјекти и други. Подносиоци захтева су најтеже долазили до информација у вези са трошењем буџетских средстава, информацијама о поступцима пред органима управе, те информацијама о угрожавању и заштити јавног здравља и заштити животне средине.

Генерално говорећи, може се закључити да је у 2024. години дошло до погоршања стања у области приступа информацијама у односу на претходну годину. Број основаних жалби је у значајној мери порастао (у 2023. години проценат основаних жалби је износио 30,95% наспрам 47,65% основаних жалби у 2024. години). Овај податак изразито забрињава из разлога што и поред чињенице да је и у 2024. години једна од највећих препрека у остваривању права јавности да зна била огромна злоупотреба права на приступ информацијама⁹, проценат основаних жалби је у тој мери порастао. Смањен је проценат неизвршених решења Повереника. Посебно забрињава чињеница високог процента жалби изјављених због ћутања органа власти по захтевима за приступ информацијама које подносе новинари. Осим тога, Повереник је издао значајно већи број прекршајних налога овлашћеним и одговорним лицима у органима јавне власти због ћутања органа власти по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја у односу на претходну годину, а такође је поднео и значајно већи број захтева за покретање прекршајног поступка, што указује на то да је добро законско решење што је Повереник последњим изменама ЗСПИЈЗ добио нова овлашћења у вези са прекршајним поступцима, с једне стране, али због чега се стање у области приступа информацијама од јавног значаја не може оценити задовољавајућим у потребном нивоу, с друге стране.

Одређено побољшање стања се види у областима које се односе на објављивање информатора о раду у Јединственом информационом систему информатора о раду који води и одржава Повереник и на достављање годишњег извештаја Поверенику о радњама предузетим у циљу примене ЗСПИЈЗ, али и то у недовољној мери.

У најкраћем, свеукупно стање у области приступа информацијама не може се оценити задовољавајућим у потребном нивоу, при чему је добијање информација од органа власти, посебно кад је реч о захтевима новинара, у значајној мери и даље отежано без изјављивања жалбе Поверенику или тужбе Управном суду тамо где жалба није допуштена.

Информације се најчешће ускраћују под образложењем да би давање информација повредило нечију приватност (па и кад је реч о носиоцима јавних функција и службеним лицима, а информације се односе на њихов рад), а све то, често, без адекватне аргументације и доказа. Такође, у значајној мери је порастао проценат позивања на тајност података, односно на пословну или професионалну тајну, а често без адекватног образложења органа власти због којих разлога сматра да је у неком конкретном случају заштита тајног података, односно пословне или професионалне тајне претежнији интерес у односу на интерес права јавности да зна. Ово у значајној мери отежава приступ информацијама од јавног значаја и непотребно одуговлачи поступак остваривања овог права.

⁹ Повереник је у 2024. години у 3102 случаја одбио жалбу због заштите јавног интереса, јер су жалбе изјављене искључиво у личном и приватном интересу ради наплате трошкова поступка, а не ради интереса јавности да зна.

Иако постоји побољшање у односу на прошлу годину, степен неизвршених решења Повереника (случајеви када органи власти информације не доставе тражиоцима чак ни после налога Повереника) је и даље висок, с тим што када су у питању новинарске жалбе, већи је проценат неизвршених решења Повереника по новинарским жалбама. Иако новинари ЗСПИЈЗ користе као основни алат у обављању свог посла, они до информација о раду органа власти долазе све теже, а што, између осталог, потврђује висок проценат неизвршених решења (31,94%) која је Повереник донео по њиховим жалбама и којима је наложио да им се информације учине доступним. Број неизвршених решења Повереника по жалбама новинара и представника медија је виши у односу на општи тренд (22,02%) кад су у питању други жалиоци. Посебно забрињава чињеница што су новинарима, који по природи свог посла пишу и извештавају о темама од изузетног значаја за јавност, ускраћене врло деликатне информације као што су еколошке информације, информације о капиталним пројектима, располагању јавним новцем и јавним средствима, суфинансирању медијских пројеката, озакоњењу нелегално подигнутих објеката и сл. Када се овоме придода чињеница да је чак 40,98% новинарских жалби изјављених Поверенику у току 2024. године изјављено због „ћутања“ органа јавне власти (75 жалби од укупно изјављене 183 жалбе од стране новинара), јасно је да новинари јако тешко долазе до информација, тј. тешко остварују своје право на приступ информацијама од јавног значаја, без интервенције Повереника.

Након прошлогодишњег изразитог побољшања стања у погледу испуњавања обавеза прописаних чл. 26. ЗСПИЈЗ (обавеза достављања свих података, информација и списка неопходних за доношење решења по жалби), што је била последица чињенице да је Повереник добио овлашћење да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка против руководиоца органа уколико му се не омогући приступ сваком носачу информације у складу са чл. 26. ЗСПИЈЗ, у 2024. години је порастао број органа који нису поступили по захтеву Повереника. Наиме, Повереник је током 2024. године у поступку решавања по жалбама због повреде права на приступ информацијама у 44 случаја применио овлашћење из члана 26. ЗСПИЈЗ и од органа власти затражио, ради увида, документе са информацијама које су предмет захтева жалиоца, како би утврдио да ли се информације садржане у документима могу учинити доступним на захтев жалиоца или не. У 40 случајева органи су Поверенику доставили тражене списе и документе на увид, а у 4 случаја нису (поднета су 2 захтева за покретање прекршајног поступка, након чега и даље нису достављени тражени подаци, па на крају укупан број поступања по налогу Повереника у складу са чл. 26. ЗСПИЈЗ износи 40, од укупно 44 случаја).

Оно што је и у 2024. години посебно отежавало и оптерећивало рад Службе Повереника јесте велики број случајева злоупотребе права на приступ информацијама од јавног значаја (ситуације у којима адвокати проналазе и ангажују сараднике ради слања захтева за приступ информацијама од јавног значаја и жалби искључиво у циљу наплате трошкова поступка). Ипак ситуација је по том питању незнатно боља у односу на претходну годину, јер су мере које је Повереник предузео и предузима (доследно инсистирање на одговарајућим изменама ЗСПИЈЗ; доношење решења којим се жалбе лица која очигледно злоупотребљавају право на приступ информацијама одбијају због заштите јавног интереса; подношење кривичних пријава против одређених адвоката због основа сумње да су злоупотребљавајући право на приступ информацијама извршили кривично дело; обавештавање надлежних адвокатских комора о кршењу права од стране појединих адвоката; велики број медијских наступа којима се указује на овај проблем у циљу решавања овог проблема) дале одређене резултате, па је тако смањен број изјављених жалби у односу на претходну годину. Међутим, забрињава чињеница да је

повећан број накнадних захтева у смислу чл. 19. Закона о управним споровима, као и број тужби Управном суду против Повереника.

Година 2024. је потврдила закључак из претходне године о томе какве је непожељне последице изазвала промена става Управног суда, са 105. седнице свих судија одржане дана 21. 6. 2022. године, у погледу основаности накнаде трошкова за заступање тражилаца информација од стране адвоката у поступку по жалби пред Повереником¹⁰. Ово је резултирало тиме да је и у 2024. години чак 69,95% жалби изјављено преко адвоката, наспрам ранијих 9,7% жалби изјављених преко адвоката на годишњем нивоу, колико је просек износио пре промене става суда. Изражено у бројкама у 2024. години Повереник је примио 10.923 жалбе, док је 9.089 жалби пренето из претходног периода по којима није завршен поступак, што значи да је Повереник током 2024. године имао у раду чак 20.012 жалби, што ја највећи број активних жалби у раду од оснивања Повереника. У области слободе приступа информацијама примљено је укупно 21.449 предмета, што је уз пренетих 10.343 предмета из претходне године значило укупно 31.792 предмета у раду у области приступа информацијама. Иако је у 2024. години решено рекордних 15.282 предмета у области слободе приступа информацијама (од чега 7.691 жалба), није било могуће решити све предмете у законом предвиђеном року, упркос чињеници да је Повереник реорганизовао рад своје службе и издао налоге запосленима у скоро свим секторима у служби да помогну Сектору за жалбе и извршења у области приступа информацијама у пословима који се обављају у том сектору.

У току 2024. године Повереник је примио значајно већи број накнадних захтева у смислу члана 19. Закона о управним споровима, за поступање Повереника као другостепеног органа и доношење решења у додатном року од седам дана (7.608 накнадних захтева у 2024. години наспрам 5.455 накнадних захтева у 2023. години). Иако је Повереник успео да реши значајан део тих захтева у законом предвиђеном року, остао је велики број који није успео. Последица тога је да је, према подацима којима располаже Повереник, у протеклој години Управном суду поднето **7.795 тужби** против Повереника.

Осим тога, током израде овог извештаја утврђено је да је Повереник до дана 31. 1. 2025. године обавезао првостепене органе да на име трошкова поступка по жалби плате износ од 66.275.500,00 динара¹¹ (565.977,39 евра по средњем курсу евра Народне банке Србије на дан 18. 2. 2025. године).

Нажалост, проблем огромне злоупотребе права на приступ информацијама није решен на системски начин ни у 2024. години, упркос Поверениковом огромном залагању и апелима да се то што хитније учини. Наиме, чим је 2024. године конституисана нова Влада Повереник је упутио писма Влади Републике Србије (допис бр. 073-17-4202/2024-03 од 24. 6. 2024. године), Министарству државне управе и локалне самоуправе допис (бр. 073-17-4200/2024-03 од 24. 6. 2024. године), Министарству финансија (допис бр. 073-17-4201/2024-03 од 24. 6. 2024. године) и свим народним посланицима (допис бр. 073-17-4320/2024-03 од 2. 7. 2024. године), указујући на овај проблем и инсистирајући на хитним законским изменама ЗСПИЈЗ, којима би се решио овај проблем.

Министарка државне управе и локалне самоуправе је одмах препознала проблем и одреаговала формирањем радне групе за израду Нацрта Закона о изменама и допунама ЗСПИЈЗ,

¹⁰ Наиме, Управни суд је тада, након више од 13 година променио свој став налазећи да су органи јавне власти сада дужни да накнаде трошкове заступања од стране адвоката жалиоцима у случају када Повереник утврди да је жалба основана. Више о овоме видети у Годишњем извештају Повереника за 2022. годину, под 2.А.3.1.

¹¹ Посматрано почев од дана сазнања Повереника за промену става Управног суда 3.11.2022. године.

чији је члан био Повереник лично. Радна група је израдила текст нацрта овог закона, текст је прошао јавну расправу и током израде овог извештаја је ушао у законску процедуру. Наиме, Влада Републике Србије је актом 05 број 011-1155/2025 од 14. фебруара 2025. године поднела Народној скупштини Предлог закона о изменама и допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Међутим, тај предлог закона је дописом Владе 05 број 011-2063/2025 од 5. марта 2025. године повучен из скупштинске процедуре.

Повереник изражава жаљење због повлачења наведеног предлога закона из скупштинске процедуре и истовремено упозорава да ће се напред наведене цифре вишеструко увећати, па ће се из јавног буџета десетине и стотине милиона динара прелити у „приватне цепове“ адвоката, који су се ангажовали са својим сарадницима да захтеве за приступ информацијама првостепеним органима и жалбе Поверенику подносе искључиво у циљу наплате трошкова поступка, а не у циљу остваривања права јавности да зна.

Осим тога, Повереник са жаљењем констатује да тренд повећања предмета у 2024. години показује да су његове прогнозе дате у претходном годишњем извештају тачне и да ће (имајући у виду тренд започет у 2022. години па до данас) институција Повереника до 2028. године имати у раду активних и нерешених предмета пренетих из претходних година између 50.000 и 80.000¹², у случају да се проблем злоупотребе права не реши на адекватан начин. Повереник поново упозорава да ће то онеспособити функционисање институције Повереника, угрозити остваривање и заштиту не само права на приступ информацијама, већ и права на заштиту података о личности. Додатно, то ће отежати и рад Управног суда, који је такође у јако тешкој ситуацији због драстичног повећања броја тужби, а што ће за последицу имати јако отежан приступ правди са свим последицама које то носи, укључујући и положај Републике Србије у предприступним преговорима за придруживање Европској унији, посебно по питању поглавља 23 (правосуђе и основна права).

Осим тога, поново ваља подсетити да је услед овог проблема приступ траженим информацијама јако отежан новинарима, удружењима које се баве заштитом људских права, лицима која траже информације о заштити јавног здравља и угрожавању животне средине, као и свим грађанима који информације потражују у складу са циљем и духом закона, а што је директна последица масовне злоупотребе права на приступ информацијама, јер су капацитети Повереника, као заштитника права на приступ информацијама, у значајној мери и даље окупирани радом на предметима лица која безочно злоупотребљавају право на приступ информацијама.

Повереник ће и у овој години предузети све мере из своје надлежности да би се проблем злоупотребе права решио на системски начин и наставити да инсистира на изменама ЗСПИЈЗ, у правцу изналажења системских начина за спречавање злоупотребе права.

¹² Процена је дата на основу тренда праћеног од почетка промене става Управног суда у погледу укупног броја примљених предмета у слободном приступу у 2022. години, 2023. години и 2024. години, броја решених предмета у тим годинама, тренда исказаног у погледу пријема нових предмета у прва два месеца 2025. године, сложености предмета које треба решити, броју запослених у овом моменту у Служби Повереника, као и пројекцији запошљавања нових лица (што зависи од тога да ли ће и у којој мери Поверенику бити одобрена средства за пријем нових запослених, али и од могућности да се нађу квалитетни кадрови за обављање ових изузетно сложених правних послова).

2.A.3. Основне препреке у остваривању права на приступ информацијама

Препреке које су оптерећивале остваривање права на слободан приступ информацијама у 2024. години су:

- 1) злоупотреба права на приступ информацијама,
- 2) отежано остваривање права на приступ информацијама за новинаре,
- 3) отежано остваривање права на приступ информацијама у јавним предузећима, и
- 4) неизвршење Повереникових решења.

Важно је разумети да злоупотреба права на приступ информацијама, која се и ове као и претходне године издвојила као основна препрека у остваривању овог права, има директан утицај на сразмере постојања остале три кључне препреке (отежано остваривање права на приступ информацијама за новинаре, отежано остваривање права на приступ информацијама у јавним предузећима и неизвршење Повереникових решења), јер је Повереник и у 2024. години значајан и највећи део својих капацитета морао да преусмери на решавање предмета лица која злоупотребљавају право на приступ информацијама и жалбе подносе искључиво у циљу наплате трошкова поступка, а на штрб решавања новинарских жалби и предузимања мера и овлашћења која су му дата у оквиру надлежности за управно извршење решења.

Суштина препрека остваривању права на приступ информацијама се огледа у следећем:

2.A.3.1. Злоупотреба права на приступ информацијама

Брисање института злоупотребе права из ЗСПИЈЗ¹³ и промена дугогодишњег става Управног суда у погледу накнаде трошкова заступања у поступку по жалби са 105. седнице свих судија од 21. 6. 2021. године су разлози који су довели до масовне злоупотребе права на приступ информацијама какву имамо данас, о чему је Повереник известио Народну скупштину и јавност у свом годишњем извештају за 2022. и 2023. годину, па се тај део неће понављати у овом извештају. Овде ће бити приказане последице тих разлога на остваривање права на приступ информацијама у 2024. години.

Наиме, у годишњем извештају Повереника за 2023. годину под 2.A.3.1. детаљно је објашњено колики је био просек новопримљених жалби и предмета на годишњем нивоу у слободи приступа информацијама пре промене става Управног суда из јуна 2022. године. Наиме, пре тога просечан број жалби који је примио Повереник на годишњем нивоу од стране свих жалилаца из Републике Србије износио је 3.627 жалби, док је укупан број свих предмета примљених у слободи приступа на годишњем нивоу износио просечно 5.244 предмета.

Огромне злоупотребе овог права довеле су до тога да је у 2024. години Повереник имао укупно у раду чак 20.012 жалби, што ја највећи број активних жалби у раду од оснивања институције Повереника. Укупан број предмета у области слободе приступа информацијама износио је 31.792 предмета, што ја такође највећи број активних предмета у раду у овој области од оснивања Повереника. Укупно је решено рекордних 15.282 предмета у области слободе приступа информацијама (од чега 7.691 жалба). Бољи резултати нису могли бити постигнути, иако је Повереник реорганизовао рад своје службе и издао налоге запосленима у скоро свим

¹³ Закон о изменама и допунама ЗСПИЈЗ („Сл. гласник“ бр. 105/21)

секторима у служби да помогну Сектору за жалбе и извршења у области приступа информацијама, у пословима који се обављају у том сектору. Ово, из разлога, што овај проблем пре свега мора бити решен на системском нивоу, што, пре свега, подразумева одговарајуће измене ЗСПИЈЗ.

С тим у вези, треба имати у виду да је Повереник у 2023. години на име трошкова управног спора из буџета Повереника исплатио износ од 587.064,00 динара, а у 2024. години више од пет пута већи износ новца по том основу, тачније 3.156.627,00 динара. С обзиром на број нерешених предмета пред Управним судом у управним споровима по тужбама против Повереника, у 2025. години реално је очекивати да ће се потоња цифра вишеструко умножити, што, у случају да се не обезбеде додатна буџетска средства за ово, може довести до блокаде рачуна Повереника, односно последично потпуно паралисати и угрозити рад ове институције, која штити два важна људска права, Уставом зајемчена, тј. право на заштиту података о личности (чл. 42. Устава) и право на обавештеност (чл. 51. Устава).

Из тих разлога, **Повереник апелује и упозорава на то да је неопходно што хитније изменити ЗСПИЈЗ.**

У циљу да у оквиру својих надлежности смањи размере постојеће злоупотребе, Повереник је и у 2024. години одбијао жалбе жалилаца тј. тражилаца информације због заштите права и правних интереса трећих лица, као и због заштите јавног интереса, односно због недостатка јавног интереса-интереса јавности да зна, у ситуацијама када је несумњиво утврђено да су захтеви и жалбе поднети искључиво у приватном интересу, ради наплате трошкова поступка. Тако је поступио у 3.102 случаја (донето је 1.997 решења, док је 1.105 предмета спојено приликом решавања). Детаљније о овој врсти одлука видети у годишњем извештају за 2023. годину, под 2.А.3.1.

Повереник поново подсећа и на то да, осим огромних финансијских последица злоупотребе права на приступ информацијама постоје и јако тешке нематеријалне последице по остваривање права, а то су, између осталих, и те што је Повереник и у 2024. години највећи део својих ресурса морао да преусмери на решавање предмета лица која злоупотребљавају право. С обзиром на то да је Повереник, као и сваки орган власти, одговоран за трошење јавног новца, његова је дужност да у што већој мери смањи материјалне последице злоупотребе права на приступ информацијама и трошкове, односно трошкове изгубљеног управног спора због тзв. ћутања по изјављеним жалбама. То за директну последицу има да Повереник не може у задовољавајућој мери да се посвети проблемима ћутања органа власти по захтевима новинара за приступ информацијама и неизвршења Повереникових решења, посебно по новинарским жалбама, као и иницирању прекршајне одговорности против одговорних лица у органима власти који нису израдили информатор о раду и доставили годишњи извештај Поверенику.

2.А.3.2. Отежано остваривање права на приступ информацијама за новинаре

Ћутање органа јавне власти по захтевима за приступ информацијама је појава која је недопустива и представља посебно тежак облик кршења права грађана на приступ информацијама од јавног значаја. Такво понашање је посебно непожељно и недопустиво кад је реч о захтевима за приступ информацијама које подnose новинари, будући да они по природи свог посла представљају *par excellence* репрезенте јавности, који информације потражују у јавном интересу ради извештавања о темама које су од посебног интереса за јавност. Стога

посебно забрињава чињеница да је чак 40,98% новинарских жалби изјављених Поверенику у току 2024. године изјављено због „ћутања“ органа јавне власти.

Проценат неизвршених решења Повереника по жалбама новинара и представника медија износи 31,94% и виши је у односу на општи тренд од 22,02% кад су у питању други жалиоци. Не само да је проценат неизвршених решења Повереника по новинарским жалбама значајно већи у односу на општи тренд неизвршених решења кад су у питању други жалиоци, већ то има и посебну додатну тежину, јер су новинарима, који по природи свог посла пишу о темама од изузетног значаја за јавност и делују у јавном интересу, ускраћене врло деликатне информације као што су еколошке информације, информације о капиталним пројектима, располагању јавним новцем и јавним средствима, суфинансирању медијских пројеката, озакоњењу нелегално подигнутих објеката и сл.

Све наведено указује на то да је и у 2024. години право новинара на приступ информацијама било значајно отежано.

2.A.3.3. Отежано остваривање права на приступ информацијама у јавним предузећима

Међу органима јавне власти код којих је у току 2024. године забележен и примећен највиши степен недисциплине и кршења ЗСПИЈЗ јесу јавна предузећа, како републичка, тако и локална.

Од 3.387 примљених жалби против јавних предузећа у току 2024. године, чак 1.689 или 49,86% жалби је изјављено због тзв. ћутања управе. Такође је индикативан податак да је изјављивана једна жалба на сваких 1,1 захтев упућен јавним предузећима у 2024. години.

Од 3347 решених жалби изјављених против јавних предузећа (у том броју су и решене жалбе из ранијих година, а које су пренете у 2024.) било је 1.636 или 47.5 % основаних жалби.

Оно што је посебно забрињавајуће јесте однос јавних предузећа према обавезујућим, коначним и извршним решењима Повереника. Од укупно 122 неизвршена решења Повереника, чак 64 или 52.5% неизвршених решења се односе на јавна предузећа (42 републичка и 22 локална), што такође указује на изузетно висок степен недисциплине и немара у јавним предузећима у погледу испуњавања обавеза прописаних ЗСПИЈЗ.

Осим тога, од 802 издата прекршајна налога у 2024. години чак 423 прекршајна налога или 52,74% су издата одговорним лицима у јавним предузећима (60 одговорним лицима у јавним предузећима на локалном нивоу и 363 одговорним лицима у републичким јавним предузећима), а од 100 поднетих захтева за покретање прекршајних поступака у истој години 35 захтева је поднето против одговорних лица у јавним предузећима (од тога се 15 односи на јавна предузећа на локалном нивоу и 20 на републичка јавна предузећа).

2.A.3.4. Неизвршена решења Повереника

Законом о изменама и допунама ЗСПИЈЗ, који је ступио на снагу 17. 2. 2022. године, деблокирани су механизми за извршење Повереникових решења (о генези проблема неизвршених решења Повереника у предметима у којима је захтев за приступ информацијама од јавног значаја поднет пре 17. 2. 2022. године видети у Годишњем извештају Повереника за 2017. годину) односно створени су услови за решавање два кључна проблема у вези са принудним извршењем Повереникових одлука и то: утврђивање висине казни и надлежности

за спровођење извршења изречених новчаних казни. Новчана казна се изриче у распону од 20.000 до 100.000 динара и може се изрећи више пута. Изречену новчану казну извршава суд у складу са законом којим се регулише извршење и обезбеђење. Изречене новчане казне биће приход буџета Републике Србије.

Међутим, с обзиром на то да је највећи део капацитета Повереника и у 2024. години био усмерен на решавање проблема у вези са злоупотребом права, проценат неизвршених решења је и даље висок и износи 22,02%. Овај проценат је ипак бољи у односу на 2023. годину када је проценат неизвршених решења износио 25,17%, што указује да су нова овлашћења Повереника, пре свега могућност подношења захтева за покретање прекршајног поступка, дала резултате. Међутим, да би Повереник своје капацитете у жељеној мери могао усмерити на управно извршење својих решења, неопходно је хитно решавање проблема злоупотребе права на системски начин, пре свега кроз измене ЗСПИЈЗ.

Повереник је у 2024. години изрекао и прве новчане казне за неизвршење његових решења у складу са Законом о изменама и допунама ЗСПИЈЗ.

Донета су два решења о новчаном кажњавању на износ од по 50.000 динара. За једно решење о новчаном кажњавању нема информације о томе да ли је новчана казна плаћена, а другу новчану казну извршеник, тј. првостепени орган је платио. Ово је изразито забрињавајућа чињеница, јер је орган власти изабрао да уместо поступања по налогу Повереника да тражене информације учини доступним јавности, плати новчану казну.

2.А.4. Карактеристични случајеви неадекватног поступања органа јавне власти по захтевима за приступ информацијама у 2024. години

1. Неосновано позивање на пословну тајну

У 2024. години у значајној мери је порастао проценат позивања на тајност података, односно на пословну или професионалну тајну, а све то без адекватног образложења органа власти због којих разлога сматра да је у неком конкретном случају заштита тајног података, односно пословне или професионалне тајне претежнији интерес у односу на интерес права јавности да зна. Ово у значајној мери отежава приступ информацијама од јавног значаја и непотребно одуговлачи поступак остваривања овог права. Органи посебно много грешака у примени ЗСПИЈЗ праве позивајући се на пословну тајну као разлог за ускраћивање приступа информацијама, при чему чак не дају ни образложење због чега сматрају да приступ информацијама треба ускратити. Овакве грешке се праве чак и у ситуацијама када је реч о информацијама које би морале бити проактивно објављене.

У том смислу илустративан је један пример.

Жалилац је тражио од предузећа „Телеком Србија“ а.д. информације о томе колико новца је предузеће „Телеком Србија“ а.д. у Београду издвојило за фудбалску репрезентацију Србије у њеном учествовању на Светском првенству у Катару као њен генерални спонзор, као и уговор о спонзорству који је потписан између Телекома Србије и Фудбалског савеза Србије. „Телеком Србија“ а.д. је у два наврата ускраћивао приступ овим информацијама уз образложење да је одредбом члана 8. став 1. тачка 6. Правилника о заштити пословне тајне („Сл. лист Телеком Србија“, број: 156/2021 од 21.10.2021. године), интерног акта „Телекома Србија“ а.д, који је донет сагласно Закону о пословној тајни, прописано да информације садржане у уговорима са пословним партнерима, који су означени као пословна тајна, или у

вези са тим уговорима, представљају пословну тајну. Решењем Повереника¹⁴ наложено је Предузећу за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д. да жалиоцу достави тражене информације. У образложењу свог решења Повереник је навео, између осталог, да првостепени орган на коме је терет доказивања, ни у спроведеном поновном поступку није доказао, у складу са одредбама чл. 8. и 9. тачка 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, да је ускраћивање приступа информацијама траженим предметним захтевом неопходно у демократском друштву ради заштите неког од претежнијих интереса прописаних наведеним законом, над интересом јавности да зна. При томе, ради се о информацијама које се односе на средства која је генерални спонзор, тј. Предузеће „Телеком Србија“ а. д., дао примаоцу спонзорства Фудбалском савезу Србије на име уговора о спонзорству ради рекламирања тог предузећа, дакле о средствима која су издвојена из средстава тог предузећа, које је у већинском власништву Републике Србије, односно она су средства свих грађана Републике Србије, као акционара тог предузећа, те у погледу располагања тим средствима постоји неспоран интерес јавности, па и жалиоца као репрезента те јавности, да зна предметне информације, које су у вези са трошењем јавног новца, за које увек постоји појачан интерес јавности да зна. Ово решење није извршено.

2. Неосновано позивање на приватност и заштиту података о личности

Органи јавне власти најчешће ускраћују приступ траженим информацијама с образложењем да би давање информација повредило нечију приватност, а све то веома често без адекватне аргументације и доказа. Право на приступ информацијама и право на заштиту података о личности често јесу у конфликту и мора се пажљиво вагати да би се утврдило који интерес је претежнији у конкретном случају, да ли интерес права јавности да зна или интерес заштите приватности и права на заштиту података о личности. Органи власти најчешће по аутоматизму одбијају приступ информацијама од јавног значаја, које су истовремено и подаци о личности, иако би те информације морале бити учињене доступним с обзиром на то да се односе на трошење јавног новца, на рад носилаца јавних функција и службених лица, а не на њихов приватан живот и сл.

У том смислу илустративна су три примера:

У првом случају Повереник је својим решењем¹⁵ поништио одлуку Министарства привреде Републике Србије којом је одбијен захтев жалиље и наложио му да јој достави тражене информације, односно копије документа-списка са подацима о именима и презименима и годинама радног стажа акционара по основу којих су ти акционари стекли право на бесплатне акције АД „Ц Маркет“, с тим што ће пре достављања заштитити и учинити недоступним податке о личности, као што су: име и презиме осталих акционара, име родитеља, ЈМБГ, датум рођења, место и државу рођења, укупан радни стаж и друге податке о личности, а ово из разлога што су тражене информације које представљају услов за добијање бесплатних акција у складу са чл. 23. Закона о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације („Сл. гласник РС“, бр. 123/2007...112/2015), а којим је прописано да запослени и бивши запослени у предузећу пре спровођења приватизације остварују право на

¹⁴ Решење број 071-11-2829/2023-03 од 19.01.2024. године

¹⁵ Решење број 071-11-3481/2024-03 од 23.05.2024.

пренос без накнаде акција тог предузећа сразмерно годинама радног стажа у том предузећу и правним претходницима тог предузећа, па су у таквом случају испуњени услови из члана 14. став 1. тачка 2. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, то јавност, односно жалиља, у конкретном случају, има право на приступ траженим информацијама јер је испуњен један од услова за примену изузетака од права на приватност. Наведено решење није извршено.

У другом случају Повереник је наложио¹⁶ првостепеном органу да жалиоцу учини доступним информације о именима и презименима лица којима су исплаћене јубиларне награде, уз образложење да је погрешно када је ожалбеним решењима одбио приступ тим информацијама, јер у ситуацији када подаци о личности истовремено представљају информације од јавног значаја, а орган јавне власти врши обраду података о личности у сврху остваривања оправданог интереса јавности да зна, примењују се одредбе члана 14. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, у конкретном случају став 1. тач. 2. тог члана, с обзиром на то да се тражене информације односе на лица која су запослена у јавном предузећу односно на њихово остваривање права на јубиларну награду, за које су плаћени јавним новцем, а не у вези са њиховим приватним животом, те је, у конкретном случају, испуњен услов за изузетак од права на приватност из члана 14. став 1. тачка 2. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја у вези са чланом 8. ст. 1. Закона да се тражене информације, учине доступним јавности, с обзиром да је обим приватности наведених лица ужи у односу на тзв. „обичне грађане“. Такође, наведене информације се тичу законитости рада органа власти и поштовања утврђених процедура исплате јубиларних награда. Наведено решење је извршено.

У трећем случају Повереник је наложио¹⁷ Министарству информисања и телекомуникација да жалиоцу учини доступним професионалне биографије лица која су се пријавила за чланове комисије за оцењивање медијских пројеката, али на конкурс нису изабрани, уз образложење да је првостепени орган погрешно када је ожалбеним решењем одбио захтев жалиоца из разлога што неспорно постоји јак интерес јавности да буде упозната са поступком доделе средстава у поступку пројектног суфинансирања, критеријумима по којима су се оцењивале биографије кандидата који су конкурисали за чланове комисије, као и са биографијама свих кандидата, како оних који су о расподели буџетских средстава одлучивали, тако и оних којима таква могућност није пружена, јер су након оцењивања њихових биографија остварили мањи број бодова од изабраних кандидата, односно оних за које је оцењено да су квалификованији да о расподели буџетских средстава одлучују. Стога, по оцени Повереника, информације које се односе на све кандидате који су конкурисали за чланове комисије, а које се бодују приликом избора, треба учинити доступним јавности, а како би се обезбедила транспарентност поступка пројектног суфинансирања, као и како би јавност била упозната са тим које су то квалификације (ратно искуство, образовање, курсеви, обуке, признања и сл.) изабране чланове комисије издвојили у односу на пријављене кандидате, због којих су након оцењивања њихових биографија на бодовној листи били боље ранжирани. Наведено решење је извршено.

¹⁶ Решење број 071-11-18889/2023-03 од 19.03.2024. године

¹⁷ Решење број 071-11-1288/2024-03 од 20.05.2024. године

3. Непоступање у року од 48 сати по захтевима за приступ информацијама које се односе на угрожавање јавног здравља и животне средине

Законодавац је у члану 16. став 2. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја прописао рок од 48 сати од пријема захтева за поступање по захтеву уколико се захтев односи на информацију за коју се може претпоставити да је од значаја за заштиту живота или слободе неког лица, односно за угрожавање или заштиту здравља становништва и животне средине. Прописивањем оваквог привилегованог, кратког рока за поступање по оваквим захтевима, а који представља одступање од уобичајеног, општег рока од 15 дана, намера је законодавца да обавезе органе јавне власти да у ситуацијама, које су у вези са угрожавањем или заштитом здравља становништва или животне средине, а које се могу означити као крајње хитне и/или алармантне и које се односе на неку изненадну и непредвиђену опасност по јавно здравље или животну средину, брзо и ефикасно пруже грађанима информације које су им неопходне да би грађани донели адекватне одлуке у вези са својим здрављем и своје понашање прилагодили тренутној ситуацији. Нажалост, првостепени органи готово никад не препознају које су то ситуације и не поступе по захтевима у прописаном року од 48 сати од момента пријема захтева.

У том смислу су илустративна два примера.

У првом случају решењем¹⁸ Повереника је констатовано да Институт за здравствену заштиту мајке и детета Србије „Др Вукан Чупић“ има обавезу да поступи по захтеву у року од 48 сати од момента његовог пријема у ситуацији када су тражене информације о „великом кашљу“ и у моменту када се број оболелих од „великог кашља“ повећава из дана у дан, када је у питању изразито заразно стање и када су бројни медији извештавали да је регистрован већи број оболелих него у претходне три године, да одојчад од два, три или четири месеца могу да развију веома тешку клиничку слику, да болест може имати озбиљан клинички ток и да је животно угрожавајућа код новорођенчади и одојчади.

У другом случају решењем Повереника је констатовано да информације о емисијама штетних честица опасних по здравље људи на територији града Новог Сада након пожара који је избио у Новом Саду 21.05.2024. године јесу информације о емисијама у животну средину, а за које је чланом 3. тачка 33. (д) Закона о заштити животне средине прописано да представљају информације које се односе на угрожавање односно заштиту животне средине, што даље значи да се по захтеву за таквим информацијама мора поступити у складу са чланом 16. став 2. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, тј. у року од 48 сати од пријема захтева¹⁹.

¹⁸ Решењем Повереника број 071-11-1852/2024-03 од 18.03.2024. године наложено је првостепеном органу јавне власти да поступи по захтеву за приступ информацијама.

¹⁹ Решење број 071-11-7610/2024-03 од 22.07.2024. године

2.Б. ПРАВО НА ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

2.Б.1. Правни оквир

2.Б.1.1. Међународно-правни оквир

- **Европска унија**

1. Повеља Европске уније о основним правима - Поштовање приватног живота и заштита података о личности загарантовани су у чл. 7. и 8. Повеље. Повеља је саставни део Уговора из Лисабона и обавезује институције и тела ЕУ и државе чланице.

2. Општа уредба о заштити података (GDPR) – Уредба (ЕУ) 2016/679 Европског Парламента и Савета о заштити лица у вези са обрадом података о личности и о слободном кретању таквих података, као и о стављању ван снаге Директиве 95/46/ЕЗ²⁰ је кључни документ у овој области који се непосредно примењује у државама чланицама ЕУ од маја 2018. године.

3. „Полицијска директива“ - Директива 2016/680 Европског Парламента и Савета о заштити појединаца у вези са обрадом података о личности од стране надлежних органа у сврху спречавања, откривања, истраге или гоњења за кривична дела или извршавања кривичних санкција и о слободном кретању тих података, као и о стављању ван снаге Оквирне одлуке Савета 2008/977 је почела да се примењује у мају 2018. године. „Полицијском директивом“ се осигурава заштита података о личности жртава, сведока и осумњичених за кривична дела те олакшава прекогранична сарадња у борби против криминала и тероризма.

Комунитарно право у области заштите података о личности обухвата и друге прописе, као и пресуде Суда правде Европске уније и одлуке Европског одбора за заштиту података о личности²¹. Снажан подстицај даљем унапређивању одговарајуће заштите података о личности дају Европски супервизор за заштиту података о личности²², али и посебна одељења и високи званичници за заштиту података о личности Европола и Евроцаста.

Спремност Републике Србије за европске интеграције, нарочито након 1. септембра 2013. године, када је ступио на снагу Споразум о стабилизацији и придруживању²³ између

²⁰ www.poverenik.rs/sr/meђunarodni-dokumenti6/meђunarodni-dokumenti-arhiva/3447-direktiva-95-46-ez.html

²¹ Европски одбор за заштиту података, некадашња Радна група из члана 29 има статус тела ЕУ. Састављен је од представника националних тела за заштиту података и Европског супервизора за заштиту података о личности. Одбор има широка овлашћења у области одлучивања у споровима између националних тела за заштиту података и давања савета и смерница о кључним концептима из GDPR и Полицијске директиве.

²² Европски супервизор за заштиту података о личности је независно надзорно тело које јемчи да институције и тела ЕУ поштују своје обавезе у вези са заштитом података. Главни задаци Супервизора су надзор, саветовање и сарадња.

²³ Закон о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС - Међународни уговори”, број 83/2008).

Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге, намеће и обавезу Републици Србији да усклади своје законодавство које се односи на заштиту података о личности са комунитарним законодавством и осталим европским и међународним прописима о приватности (чл. 81. Споразума). Гледано са аспекта међународног права, усклађивање националног законодавства у области заштите података о личности са правом Европске уније представља међународно-правну обавезу Републике Србије уређену предметним Споразумом о стабилизацији и придруживању.

- **Савет Европе**

1. **Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода (ECHR)**²⁴ – Чланом 8. гарантује се право на приватност;
2. **Конвенција о заштити лица у односу на аутоматску обраду личних података (Конвенција 108)**²⁵ - први правно обавезујући међународни документ у области заштите података о личности;
3. **Додатни протокол уз Конвенцију о заштити лица у односу на аутоматску обраду личних података и прекограничним протоком података**²⁶;
4. **Протокол о изменама и допунама Конвенције о заштити лица у односу на аутоматску обраду личних података (Конвенција 108+)**²⁷.

2.Б.1.2. Унутрашњи правни оквир

Правни оквир заштите података о личности у Републици Србији чине следећи прописи:

1. **Устав Републике Србије** - Одредбама члана 42. зајемчено је право на заштиту података о личности²⁸;
2. **Закон о потврђивању Конвенције о заштити лица у односу на аутоматску обраду личних података**²⁹;
3. **Закон о потврђивању Додатног протокола уз Конвенцију о заштити лица у односу на аутоматску обраду личних података и прекограничним протоком података**³⁰;

²⁴ ECHR је ступила на снагу 3.9.1953. године, има 47 чланица. Република Србија постала чланица 3.3.2004. године.

²⁵ Конвенција 108 ступила на снагу 1.10.1985. године и има 55 чланица. Република Србија постала чланица 1.1.2006. године.

²⁶ Додатни протокол ступио на снагу 1.7.2004. године и има 44 чланице. Република Србија је постала чланица Додатног протокола 8.12.2008. године

²⁷ Протокол још није ступио на снагу, отворен за потпис 10.10.2018. године и има 11 чланица. Република Србија је постала чланица Протокола 26.5.2020. године

²⁸ Устав РС, члан 42. - Зајемчена је заштита података о личности. Прикупљање, држање, обрада и коришћење података о личности уређују се законом. Забрањена је и кажњива употреба података о личности изван сврхе за коју су прикупљени, у складу са законом, осим за потребе вођења кривичног поступка или заштите безбедности Републике Србије, на начин предвиђен законом. Свако има право да буде обавештен о прикупљеним подацима о својој личности, у складу са законом, и право на судску заштиту због њихове злоупотребе.

²⁹ „Службени лист СРЈ - Међународни уговори“, број 1/92, „Службени лист СЦГ - Међународни уговори“, број 11/2005 - др. закон и „Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 98/2008 - др. закон и 12/2010)

³⁰ „Службени гласник РС- Међународни уговори“, број 98/2008

- 4. Закон о потврђивању Протокола о изменама и допунама Конвенције о заштити лица у односу на аутоматску обраду личних података³¹;**
5. Закон о заштити података о личности – ЗЗПЛ.

ЗЗПЛ је кључни пропис у области заштите података о личности који је усвојен у новембру 2018. године са одложеном применом од девет месеци почев од 22.8.2019. године.

У складу са потребом да се комплетира унутрашњи правни оквир, Повереник је на основу обавеза и овлашћења из ЗЗПЛ, донео одређене подзаконске акте³² који ближе уређују област заштите података о личности, и то су:

1. Правилник о обрасцу и начину вођења евиденције лица за заштиту података о личности³³;
2. Правилник о обрасцу и начину вођења интерне евиденције о повредама Закона о заштити података о личности и мерама које се у вршењу инспекцијског надзора предузимају³⁴;
3. Правилник о обрасцу обавештења о повреди података о личности и начину обавештавања Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности о повреди података о личности³⁵;
4. Правилник о обрасцу притужбе³⁶;
5. Одлуку о листи врста радњи обраде података о личности за које се мора извршити процена утицаја на заштиту података о личности и тражити мишљење Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности³⁷;
6. Правилник о обрасцу легитимације овлашћеног лица за вршење инспекцијског надзора по Закону о заштити података о личности³⁸;
7. Одлука о утврђивању стандардних уговорних клаузула³⁹.

Поред подзаконских аката које је донео Повереник, један подзаконски акт је донела и објавила Влада:

1. Одлука о Листи држава, делова њихових територија или једног или више сектора одређених делатности у тим државама и међународних организација у којима се сматра да је обезбеђен примерени ниво заштите података о личности.⁴⁰

³¹ „Службени гласник РС- Међународни уговори“, број 4/2020

³² Сви подзаконски акти објављени су у Службеном гласнику РС и објављени на Интернет презентацији Повереника www.poverenik.rs/sr/подзаконски-акти4.html

³³ „Службени гласник РС“ број 40/2019

³⁴ „Службени гласник РС“ број 40/2019

³⁵ „Службени гласник РС“ број 40/2019

³⁶ „Службени гласник РС“ број 40/2019

³⁷ „Службени гласник РС“ бр. 45/2019 и 112/2020

³⁸ „Службени гласник РС“ број 61/2019

³⁹ „Службени гласник РС“ број 5/2020

⁴⁰ „Службени гласник РС“, број 55/2019

2.Б.2. Основне препреке у остваривању права на заштиту података о личности

2.Б.2.1. Недостаци ЗЗПЛ

ЗЗПЛ обезбеђује бољу заштиту права на заштиту података о личности, и прописује већи обим обавеза и одговорности свима који обрађују податке. Ипак, основне препреке у остваривању права на заштиту података о личности су бројни недостаци ЗЗПЛ који се, пре свега, односе на нејасне одредбе и преписане механизме који не постоје у домаћем правном систему, што доводи у питање његову применљивост. Текст ЗЗПЛ у највећој мери представља адаптирани превод Опште уредбе (с тим што њен интегрални део „Преамбула“ која представља неопходно полазиште за тумачење прописа није укључена у ЗЗПЛ), као и тзв. „Полицијске директиве“ којом је уређена обрада података о личности од стране надлежних органа у вези са кривичним поступцима и претњама националној безбедности. Услед неодговарајућег начина транспонованја „Полицијске директиве“, у ЗЗПЛ су успостављена два паралелна режима у погледу обраде података, од којих је један општи, а други, који се односи на „надлежне органе“, посебан.

У ЗЗПЛ нису примерено разрађене процесне одредбе о поступању Повереника по притужбама. ЗЗПЛ садржи одредбу према којој лице на које се подаци односе, има право да поднесе притужбу Поверенику, као и да то не утиче на право тог лица да покрене друге поступке управне или судске заштите. С обзиром да органи пред којим се може водити поступак (Повереник, Управни суд, виши суд) немају обавезу међусобног обавештавања, нити проверавања да ли се код другог органа води какав поступак, ту се поставља проблем примене начела „*ne bis in idem*“ (не двапут о истом). То значи да се у сваком поступку у ком се покрене више механизма заштите права лица доводи у питање правна сигурност.

Имајући у виду да више питања у ЗЗПЛ није уопште или одговарајуће уређено, односно да неке одредбе нису довољно конкретизоване, да бројни чланови садрже непримерено много ставова и да постоји изузетно велики број случајева изузимања од примене ЗЗПЛ, његова ефективна примена је отежана те је зато неопходно приступити његовим изменама и допунама.

2.Б.2.2. Неусклађеност других закона са ЗЗПЛ

Обавеза из члана 100. ЗЗПЛ којом је прописано да ће се одредбе других закона, које се односе на обраду података о личности ускладити са одредбама ЗЗПЛ до краја 2020. године није испуњена.

С обзиром да ЗЗПЛ у односу на претходни режим заштите података материју уређује на опсежнији начин, укључујући и прописивање квалитета и садржине одредаба других прописа, да је велики број прописа донет пре почетка примене ЗЗПЛ, као и да у појединим случајевима мишљења Повереника на нацрте закона нису пренета у коначне одредбе усвојених закона неопходно је релевантне прописе изменити и допунити, односно размотрити усвајање нових.

2.Б.3. Израда Стратегије заштите података о личности

Дана 25. августа 2023. године Влада Републике Србије усвојила је Стратегију заштите података о личности за период 2023 – 2030. године („Службени гласник РС“ бр. 72/2023). У тренутку израде овог Годишњег извештаја усвојен је Акциони план за период од 2025. до 2027. године за спровођење Стратегије заштите података о личности за период од 2023. до 2030. године („Службени гласник РС“, бр. 20/2025). Усвајање овог Акционог плана у значајној мери ће допринети побољшаном и ефикаснијем остваривању заштите података о личности свих грађана Републике Србије и омогућити неопходне нормативне измене у том правцу као и спровођење активности и мера које су прописане Стратегијом, а које ће у великој мери допринети остваривању овог значајног људског права.

Имајући у виду значај права на заштиту података о личности као Уставом гарантованог права и људског права препознатог у бројним међународним правним инструментима (укључујући Конвенцију 108 Савета Европе и Европску повељу о основним правима ЕУ), у времену свеопште дигитализације и напредних компјутерских технологија, потребно је додатно јачање механизма заштите података, уз обезбеђивање несметаног протока података на отвореном (дигиталном) европском и светском тржишту.

Препознајући значај овог питања, стратегијом се утврђују циљеви и мере за доследно усклађивање правног оквира Републике Србије са правилима и стандардима ЕУ о заштити података о личности како би се обезбедило унапређивање права грађана у вези са обрадом података о њиховој личности, као и већа продуктивност и конкурентност тржишта, што је у интересу како грађана и привредних субјеката, тако и демократског друштва у целини. Будући да информације, укључујући и податке о личности, представљају темељ модерног економског развоја на којем се базирају многи производи и услуге и да су заштита и сигурност података постале истински глобални феномен, визија којој се тежи овом стратегијом је: Заштићени подаци - безбеднији грађани!

Праведан, јасан, практичан и усклађен правни оквир којим се уређује обрада података уз пуно поштовање европских правила и вредности, а нарочито правила о заштити података о личности и положај Повереника као самосталног и независног органа, захтева и обезбеђење одговарајућих финансијских, организационих, кадровских и техничких ресурса. Оснаживање капацитета овог органа довело би до јачања улоге Повереника у подизању јавне свести о ризицима, правилима, мерама заштите и правима у вези са обрадом података о личности, што би представљало додатни допринос мерама које се предузимају како би Република Србија поштовала и промовисала основне вредности породице европских држава којој она несумњиво припада, као и додатно ојачали постојећи механизми заштите података о личности, који, поред оснаживања индивидуалних права лица, подразумевају и боље разумевање и ефикасније извршавање обавеза руковалаца и обрађивача, уз јасне и делотворне мере за остваривање тих права. Успостављање функционалног система заштите података о личности омогућава Европској комисији да донесе одлуку са дејством у целој ЕУ да Република Србија пружа одговарајући ниво заштите података, чиме ће се стећи услов да пренос података о личности из земаља ЕУ у Републику Србију може да се обавља без додатних административних обавеза.

2.Б.4. Илустративни случајеви у вези са правом на заштиту података о личности

2.Б.4.1. Илустративни случајеви превентивног деловања Повереника

1. Повереник је примио захтев за давање мишљења о томе да ли се, како је наведено, у сврху рационализације поступка, може предвидети само једно место за потпис стандардних уговорних клаузула, на крају текста (после свих прилога), а да се такво поступање не сматра супротним члану 5. Одлуке о утврђивању стандардних уговорних клаузула?

У одговору који је Повереник упутио подносиоцу захтева наведено је следеће:

Примена Стандардних уговорних клаузула које је донео Повереник (Одлука о утврђивању Стандардних уговорних клаузула - „Сл. гласник РС“, број 5/2020), на уређивање правног односа између руковођа и обрађивача, предвиђена је чл. 45. и 65. Закона о заштити података о личности („Сл. гласник РС“, бр. 87/2018) као могућност. Оне могу бити примењене као самостални уговор, или део уговора између руковођа и обрађивача, у облику који је утврђен Одлуком о утврђивању стандардних уговорних клаузула (тачка 4. Одлуке).

Уколико се уговорне стране определе за њихову примену, исте се не могу мењати, што укључује и потписивање истих на другачији начин од предвиђеног, јер се у супротном неће сматрати да представљају Стандардне уговорне клаузуле у смислу чл. 45. и 65. Закона (тачка 5. Одлуке).

2. Повереник је примио захтев за давање мишљења о томе колико износи рок чувања „писане комуникације“ бивших запослених?

У одговору који је Повереник упутио подносиоцу захтева наведено је следеће:

Под претпоставком да је реч о електронској комуникацији, нпр. путем имејла и сл., овом приликом са становишта примене Закона о заштити података о личности („Сл. гласник РС“, бр. 87/2018) начелно указујемо на следеће.

Имејл адреса, уколико је иста структурисана тако да се на основу ње идентитет лица може утврдити, свакако представља податак о личности, као што су најчешће имејл адресе које се састоје од имена и презимена и назива организације у којој лице ради али и у свим другим случајевима када се лице путем имејл адресе може одредити било непосредно или посредно, у комбинацији са другим информацијама. С друге стране, и сама имејл преписка путем које запослени комуницирају, како са другим запосленима тако и изван организације (са клијентима и сл), као и евентуална приватна имејл преписка запослених, може садржати податке о личности како о запосленима тако и о другим лицима, а неретко неки од тих података могу представљати осетљиве податке о личности и/или посебне врсте података о личности.

У посебне врсте података о личности спадају нпр. подаци о здравственом стању, политичко мишљење, верско уверење, чланство у синдикату и други подаци прописани чланом 17. ЗЗПЛ, а за њихову обраду предвиђен је строжи режим, сагласно ком је обрада ових података по правилу забрањена, а само изузетно допуштена уколико је испуњен неки од случајева прописаних ставом 2. истог члана. С друге стране, неке врсте података о личности иако формално не спадају у посебне врсте података о личности могу по својој природи представљати

осетљиве податке, јер у случају њихове злоупотребе штетне последице по права и слободe лица могу бити веће, као што су нпр. подаци финансијске природе - текући рачун лица, број картице и сл., те њихова обрада налаже додатни опрез.

Према томе, имејл комуникација запослених може садржати различите врсте података о личности, те је, стога, ради правилног поступања послодавца са истом најпре потребно правовремено идентификовати све податке, утврдити њихове изворе, врсту података, природу истих, категорију лица, у ком циљу се обрађују, тј. у коју сврху и по ком правном основу, те да ли је послодавац уопште овлашћен да те податке обрађује, водећи рачуна да се под обрадом не подразумева само чување, већ и увид у податке, њихова употреба, откривање трећим лицима, и свака друга радња која се предузима са подацима, а у смислу члана 4. тачка 3) Закона.

Када је у питању обрада у области радних односа, сагласно члану 91. Закона у таквим случајевима обраде примарно се примењују прописи који уређују област рада и запошљавања, свакако уз примену начела обраде из члана 5. ЗЗПЛ и других општих правила и одговарајућих обавеза утврђених ЗЗПЛ.

Једно од начела обраде установљено ЗЗПЛ је и начело „ограничење чувања“ према ком се подаци о личности морају чувати у облику који омогућава идентификацију лица само у року који је неопходан за остварење сврхе обраде (члан 5. став 1. тачка 5) Закона).

Дакле, приликом опредељивања примереног рока чувања података о личности мора се најпре поћи од сврхе обраде, дакле циља због којег се одређени подаци обрађују, те да испуњењем сврхе престаје и потреба да се одређени подаци чувају. Свакако и сама сврха обраде претходно мора бити јасно одређена, изричита, оправдана и законита, уз постојање одговарајућег правног основа обраде у смислу члана 12. Закона, водећи рачуна и о свим другим релевантним аспектима обраде у сваком конкретном случају. Рокови чувања података о личности могу бити утврђени и одговарајућим посебним прописима који уређују обраду у одређеној делатности/области, те је руковалац у таквим случајевима обавезан да се придржава прописаних законских рокова.

3. Повереник је примио захтев за давање мишљења у вези са чланом 42. Закона о заштити података о личности, који се односи на мере заштите „конкретно на тачке овог члана које дефинишу обавезе руковођа“, односно тач. 1) и 2) става 1. поменутог члана, уз даље образложење да је компанија развила одређени софтвер који „служи за транскрибовање разговора, састанака, увиђаја и сл“, те с тим у вези постављено је питање „Да ли је могуће добити неку врсту Сертификата или Препоруке за наведени софтвер од надлежних тела, у смислу тога да представља меру заштите података у складу са горе наведеним чланом 42. Закона о заштити података о личности“?

У одговору који је Повереник упутио подносиоцу захтева наведено је следеће:

Сагласно обавези из члана 41. Закона о заштити података о личности („Сл. гласник РС“, бр. 87/2018) руковалац је дужан да предузме одговарајуће техничке, организационе и кадровске мере како би обезбедио да се обрада врши у складу са овим законом и био у могућности да то предочи, узимајући у обзир природу, обим, околности и сврху обраде, као и вероватноћу наступања ризика и ниво ризика за права и слободe физичких лица. Мере заштите података о личности се преиспитују и ажурирају, ако је то неопходно, а, уколико је то у сразмери са обрадом података, те мере укључују примену одговарајућих интерних аката руковођа о заштити података о личности.

Важно је напоменути да је већ приликом одређивања начина обраде, као и у току обраде, руковалац у обавези да примени одговарајуће техничке, организационе и кадровске мере (нпр. псеудонимизација), које имају за циљ обезбеђивање делотворне примене начела заштите података о личности (нпр. минимизација, тј. смањење броја података), а такође је у обавези да обезбеди примену неопходних механизма заштите у току обраде, како би се испунили услови за обраду прописани овим законом и заштитила права и слободе лица на која се подаци односе.

Одговарајуће мере заштите података о личности потребно је применити у најранијој фази - фази планирања, интеграције, успостављања одређеног система, дакле у стадијуму када се тек одређују средства и начин обраде, али исто тако адекватна заштита се мора обезбеђивати и даље - све време трајања обраде података о личности, при чему се делотворност одређеног средства заштите података мора пратити/преиспитивати током целокупног животног циклуса система.

Законом се прописује шта могу обухватати мере заштите података о личности, па тако исте могу, нарочито, подразумевати: 1) псеудонимизацију и криптозаштиту података о личности; 2) способност обезбеђивања трајне поверљивости, интегритета, расположивости и отпорности система и услуга обраде; 3) обезбеђивање успостављања поновне расположивости и приступа подацима о личности у случају физичких или техничких инцидената у најкраћем року; 4) поступак редовног тестирања, оцењивања и процењивања делотворности техничких, организационих и кадровских мера безбедности обраде.

Приликом процењивања одговарајућег нивоа безбедности података о личности руковаоци су у обавези да посебно узимају у обзир ризике обраде, а нарочито ризике од случајног или незаконитог уништења, губитка, измене, неовлашћеног откривања или приступа подацима о личности који су пренесени, похрањени или обрађивани на други начин (члан 50. став 3).

Када је у питању безбедност података о личности и с тим у вези спровођење одговарајућих мера заштите, морају се детаљно размотрити све релевантне околности у којима ће се обрада вршити, тј. природа саме обраде, укључујући начин на који се обрада врши, врсте података о личности (да ли се обрађују и посебне врсте података нпр. здравствени подаци и сл), категорије лица чији подаци се обрађују (да ли је реч о осетљивим категоријама нпр. деца, стари, запослени), сврха и правни основ обраде те да ли је иста усклађена са посебним прописима који се примењују у конкретној области, ко су све учесници у обради и њихов међусобни однос и сл.

Како је већ истакнуто, посебно се морају размотрити који су све могући ризици обраде (и извори тих ризика), те њихов утицај на права и слободе лица чији подаци се обрађују, будући да сам концепт заштите и безбедности података установљен у Закону о заштити података о личности (по угледу на европску Општу уредбу о заштити података), представља концепт заснован на процени ризика.

Према томе и одговор на питање да ли би нпр. неко софтверско решење представљало адекватну меру заштите података о личности зависиће од свих горе поменутих аспеката у којима ће се обрада предузимати, те се у односу на исте мора у сваком конкретном случају ценити да ли би такво решење било адекватна и довољна мера заштите података о личности, дакле, било самостално или у корелацији са другим мерама заштите које руковалац у конкретном случају примењује.

Наглашавамо да обезбеђивање адекватног нивоа безбедности података подразумева примену не само техничких, већ и организационих и кадровских мера, као што су нпр.

континуирана обука запослених који предузимају радње обраде и сл. У пракси се може десити да неко техничко решење неће бити довољно да се обезбеди одговарајући ниво заштите података о личности, јер нпр. запослени у организацији немају уопште или немају довољан ниво знања у вези са њиховим обавезама у погледу заштите података о личности и сл.

Стога, одговорност за поступање увек лежи на самом руковооцу, који мора бити у могућности да предочи тј. докаже усклађеност обраде са Законом, укључујући примену адекватних мера заштите података о личности (начело „одговорност за поступање“ из члана 5. став 2. Закона), док Повереник свој став о одређеној обради може заузети само у оквиру одговарајућег поступка из своје надлежности утврђене чл. 77-79. Закона и то пошто утврди све битне чињенице и околности неопходне за доношење одлуке.

4. Повереник је примио захтев за давање мишљења у вези са обавезом именовања лица за заштиту података о личности, односно са чланом 56. став 2. тач. 2) Закона о заштити података о личности, те је затражен одговор овог органа о томе да ли се „обавезе посредника, као обвезника по ЗСПНФТ-у, у смислу примене у том закону прописаних радњи и мера за спречавање прања новца и финансирања тероризма можда сматрају основном активношћу посредника (мимо оне прописане Законом о посредовању у промету односно закупу непокретности), што онда сходно томе нужно имплицира обавезу посредника да именује лице за заштиту података о личности?“

У одговору који је Повереник упутио подносиоцу захтева наведено је следеће:

У вези са тим, најпре указујемо да одредбе Закона о заштити података о личности („Сл. гласник РС“, бр. 87/18), као и одредбе других прописа којима је уређена обрада података о личности, руковооци и други субјекти обраде самостално примењују, узимајући у обзир све релевантне околности у оквиру којих предузимају конкретну обраду података о личности.

На наведено указујемо из разлога што Повереник заузима став о конкретним случајевима обраде података о личности само у оквиру одговарајућег поступка из своје надлежности у којем овај орган утврђује релевантне околности и чињенице тог случаја (поступка по притужби лица, поступка инспекцијског надзора и др).

Стога, овом приликом, начелно указујемо да је обавеза одређивања лица за заштиту података о личности утврђена одредбама члана 56. став 2. Закона, па су тако руковалац и обрађивач дужни да одреде лице за заштиту података о личности ако се: 1) обрада врши од стране органа власти, осим ако се ради о обради коју врши суд у сврху обављања његових судских овлашћења; 2) основне активности руковооца или обрађивача састоје у радњама обраде које по својој природи, обиму, односно сврхама захтевају редован и систематски надзор великог броја лица на које се подаци односе; 3) основне активности руковооца или обрађивача састоје у обради посебних врста података о личности из члана 17. став 1. или података о личности у вези са кривичним пресудама и кажњивим делима из члана 19. овог закона, у великом обиму.

У свим осталим случајевима одређивање лица за заштиту података о личности не представља обавезу за руковооца, односно обрађивача, већ могућност о којој они самостално одлучују.

Како Законом о заштити података о личности нису ближе дефинисани изрази садржани у члану 56. став 2. тачка 2. Закона, којим је утврђен један од случајева у коме су руковалац и обрађивач дужни да одреде лице за заштиту података о личности, овом приликом указујемо, да

је Повереник мишљења да се под „основним активностима руковоаца или обрађивача“ подразумевају главни пословни процеси руковоаца или обрађивача у оквиру његове примарне делатности, при чему се обрада података о личности обавља као кључни део тих активности. Даље, радње обраде које захтевају „редован и систематски надзор“ се односе на континуиране, организоване, сталне активности или процесе који се обављају према планираном распореду, које омогућавају континуирану обраду и ажурирања података, док под „систематским надзором“ треба подразумевати обраду која укључује све облике посматрања, праћења или контроле физичких лица, било у физичком или дигиталном окружењу. Не постоји прецизна дефиниција ни „великог броја лица“, међутим, мишљења смо да иста укључује ситуације када се обрада тиче већег дела одређене популације, у ком случају је важно размотрити и пропорцију у односу на укупну популацију или циљну групу лица и сл, свакако у оквиру делатности коју руковалац или обрађивач врши.

5. Повереник је примио захтев за давање мишљења у вези са питањем да ли важеће Стандардне уговорне клаузуле које је израдио Повереник могу да се примењују као мере заштите за пренос података о личности, поред ситуације када је руковалац у Србији, а обрађивач у трећој земљи, и на пренос података када је обрађивач у Србији, а руковалац у трећој земљи?

У одговору који је Повереник упутио подносиоцу захтева наведено је следеће:

Сагласно Закону о заштити података о личности, међусобни односи руковоаца и обрађивача регулишу се на начин утврђен одредбама чл. 45-46. овог закона, па је тако, између осталог, чланом 45. став 3. ЗЗПЛ прописано да обрада од стране обрађивача мора бити уређена уговором или другим правно обавезујућим актом, закљученим у писменом облику, који обавезује обрађивача према руковоацу, а ставом 4. тачка 1) истог члана да је обрађивач дужан да обрађује податке о личности само на основу писмених упутстава руковоаца, укључујући и упутство у односу на преношење података о личности у друге државе или међународне организације.

Такође, правни однос између руковоаца и обрађивача у складу са чланом 45. став 10. ЗЗПЛ, може бити заснован у целини или делимично на стандардним уговорним клаузулама, а Повереник је овлашћен да изради стандардне уговорне клаузуле. Одлука о утврђивању стандардних уговорних клаузула коју је донео Повереник објављена је у „Сл. гласнику РС“, број 5/2020.

Наведеним Стандардним уговорним клаузулама уређује се искључиво однос између руковоаца и обрађивача у складу са овлашћењем Повереника из члана 45. став 11. ЗЗПЛ. Истима је, између осталог, утврђено да су руковалац и обрађивач обавезни да обраду врше у складу са ЗЗПЛ, као и другим важећим прописима Републике Србије (чл. 2-5, 7, 9, 10. и 11. Стандардних уговорних клаузула).

Сагласно ЗЗПЛ, уколико се подаци о личности преносе у друге државе или међународне организације потребно је да буду испуњени услови прописани чл. 63-72. ЗЗПЛ.

Приликом преноса података о личности у другу државу, на део њене територије или у један или више сектора одређених делатности у тој држави или у међународну организацију за коју листом из члана 64. став 7. ЗЗПЛ није утврђено постојање примереног нивоа заштите, сагласно члану 65. став 2. ЗЗПЛ, одговарајуће мере заштите ових података могу се без посебног одобрења Повереника обезбедити стандардним уговорним клаузулама израђеним од стране

Повереника у складу са чланом 45. овог закона, којима се у целини уређује правни однос између руковаоца и обрађивача.

Дакле, имајући у виду наведено, указујемо на то да се Стандардним уговорним клаузулама које је донео Повереник уређује однос између руковаоца и обрађивача у случају када руковалац има обавезу да обраду података о личности, укључујући и пренос података о личности у другу државу, на део њене територије или у један или више сектора одређених делатности у тој држави или у међународну организацију, врши у складу са ЗЗПЛ и другим важећим прописима Републике Србије.

Сходно наведеном, Стандардне уговорне клаузуле које је донео Повереник могу бити примењене као начин обезбеђивања одговарајућих мера заштите података у контексту преноса података о личности у другу државу, на део њене територије или у један или више сектора одређених делатности у тој држави или у међународну организацију за коју листом из члана 64. став 7. Закона о заштити података о личности није утврђено постојање примереног нивоа заштите, само када се пренос врши од руковаоца до обрађивача а не и обрнуто.

2.Б.4.2. Илустративни случајеви у вези са остваривањем права лица на које се подаци односе у поступку притужби

1. Тест балансирања између права на слободу изражавања и права на заштиту података о личности

АА и ББ су у своје име и као законски заступници свог малолетног детета, поднели притужбу због повреде права на брисање и прекид обраде података о личности од стране привредног друштва као Руковаоца, које је одбило њихов захтев за остваривање права у вези са обрадом података о личности - захтев за брисање података о личности и приговор, а којим се од Руковаоца тражио прекид обраде као и брисање свих прикупљених података о личности подносилаца захтева, с позивом на одредбу члана 30. став 2. тачка 4) Закона о заштити података о личности, односно, јер су подаци о личности незаконито обрађивани. У притужби се наводи да је Руковалац привредно друштво које у оквиру своје делатности производи емисију у којој прате друга лица, међу којима и подносиоце, и снимају без њиховог знања и пристанка, да није упућено ни обавештење о обради, због чега је такво прикупљање и обрада података о личности незаконито, да Руковалац снимке користи за остваривање профита, тако што их емитује на свом YouTube каналу и уступа уз накнаду телевизијској станици.

У изјашњењу на притужбу Руковалац је навео да се у конкретном случају ради о обради података о личности на коју се примењују одредбе члана 88. Закона о заштити података о личности, да Руковалац има својство независног продуцента из члана 4. став 1. тачка 16. Закона о електронским медијима („Сл. гласник РС“, бр. 92/2023), јер се бави производњом тј. продукцијом аудио-визуелних дела за потребе пружања аудио-визуелне медијске услуге од стране медија, да запослени код Руковаоца имају својство новинара а да се предметна емисија производи у складу са Законом о јавном информисању и медијима („Сл. гласник РС“, бр. 92/2023) и Законом о електронским медијима. Даље се наводи да, да би се примењивао члан 88. Закона о заштити података о личности није потребно да Руковалац буде уписан у Регистар медија који води Агенција за привредне регистре, већ само да обраду врши у сврхе новинарског истраживања и објављивања информација у медијима, а уједно и у сврхе уметничког

изражавања њеног аутора, како је и наведено на почетку емисије. Даље се наводи да, и у случају да Повереник заузме став да нема места примени члана 88. Закона о заштити података о личности, Руковалац нема обавезу брисања података, на основу члана 30. став 5. истог закона, јер је обрада предметних података неопходна за остваривање слободе изражавања и информисања, јер се обрађују искључиво за потребе продукције ТВ емисије.

Чланом 42. став 1. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 98/2006), прописано је да је зајемчена заштита података о личности.

Чланом 46. Устава Републике Србије прописано је да се јемчи слобода мишљења и изражавања, као и слобода да се говором, писањем, сликом или на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје, а да се слобода изражавања може законом ограничити, ако је то неопходно ради заштите права и угледа других, чувања ауторитета и непристрасности суда и заштите јавног здравља, морала демократског друштва и националне безбедности Републике Србије.

Чланом 194. став 4. Устава је прописано да су потврђени међународни уговори и општеприхваћена правила међународног права део правног поретка Републике Србије.

Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, ратификована од стране Републике Србије Законом о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода („Сл. лист СЦГ - Међународни уговори“, бр. 9/2003, 5/2005 и 7/2005 - испр. и „Сл. гласник РС - Међународни уговори“, бр. 12/2010 и 10/2015) у члану 8. став 1. прописује да свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке, а у ставу 2, да се јавне власти неће мешати у вршење овог права сем ако то није у складу са законом и неопходно у демократском друштву у интересу националне безбедности, јавне безбедности или економске добробити земље, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других. Члан 10. наведене конвенције, између осталог, прописује да свако има право на слободу изражавања и да ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примање и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе, али да коришћење ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, те да се стога може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу националне безбедности, територијалног интегритета или јавне безбедности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, заштите угледа или права других, спречавања откривања обавештења добијених у поверењу, или ради очувања ауторитета и непристрасности судства.

Имајући у виду наведено, као и на основу увида у предметне емисије и видео записе, утврђено је да се не може сматрати да је предметна обрада вршена у новинарске сврхе, односно у сврху новинарског истраживања и објављивања информација у медијима, јер се истима јавности не откривају информације, мишљења или идеје, те да, самим тим, није неопходна у циљу заштите слободе информисања, већ се ради о емисији забавног карактера – у циљу забаве и задовољења интересовања јавности за приватни живот познатих личности, те да стога могу представљати само неки вид уметничког изражавања аутора, како и Руковалац у изјашњењу између осталог наводи, а што произилази и из података регистра привредних друштава Агенције за привредне регистре, односно, да се Руковалац бави уметничким делатностима, тј. забавом, па је у том смислу и цењена предметна обрада података.

Међутим, иако је право на слободу изражавања Уставом и законом зајемчено право, оно као и сва остала људска права у демократском друштву није апсолутно, већ је ограничено

другим правима, међу којима и правом на заштиту података о личности, које исто тако, није апсолутно, па је стога, у сваком конкретном случају потребно извршити тест балансирања између ових права, у складу с начелом „минимизације података“ прописаним Законом о заштити података о личности.

Стога је приликом одлучивања по притужби и спровођења теста балансирања, Повереник, иако захтев није поднет претраживачу интернета, између осталог узео у обзир и смернице Радне групе 29 о спровођењу пресуде Суда правде Европске Уније број Ц-131/12 у случају „Google Spain SL i Google Inc.“ против „Agencia Española de Protección de Datos, Mario Costeja González” и смернице Европског одбора за заштиту података број 5/2019 о критеријумима за примену права на заборав од стране претраживача по Општој уредби за заштиту података о личности, па је тако имао у виду околности: да ли лице чији се подаци обрађују има улогу у јавном животу; да ли су информације повезане са његовим професионалним животом, и каква је природа тог посла; да ли је у односу између интереса јавности да има приступ информацији – податку о личности и права на одређени обим приватности објављени податак прекомеран; да ли је лице чији се подаци обрађују малолетно; да ли подаци обухватају посебне врсте података о личности или се односе на кажњива дела; да ли су подаци тачни; да ли је садржај објављен у новинарске сврхе; да ли се лице чији се подаци обрађују доводи у опасност и др. Повереник је такође узео у обзир и праксу Европског суда за људска права у области повреде права на поштовање приватног и породичног живота, прописаног чланом 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и Суда правде Европске уније.

Наиме, када је у питању заштита приватности, неспорно је да постоји разлика између физичких лица која нису позната широј јавности и лица која иступају у јавном животу (политици, економији, уметности, социјалној сфери, спорту или било којој другој области друштвеног живота). Лица која имају улогу у јавном животу су неизбежно и свесно изложена испитивању својих речи и дела, делом због интересовања јавности а делом и због утицаја који имају на друге, и то, како од стране новинара, тако и од стране јавности уопште, те је њихово право на заштиту података о личности уже у односу на остала лица. Такође, кад су у питању лица која имају улогу у јавном животу, потребно је правити разлику између објављивања података о аспектима њиховог приватног живота, с једне стране, и података о њима у јавном својству, с друге стране. Иако и та лица уживају заштиту приватног живота, у одређеним околностима право јавности да буде информисана може да обухвата и аспекте њиховог приватног живота.

Приликом вршења теста балансирања између права на заштиту података о личности и права на слободу изражавања, Повереник је нашао да податак о личности малолетног лица, у виду видео записа његовог лика, садржаног у емисијама, није податак за који је претежнији интерес слободе изражавања у односу на право на приватност, имајући првенствено у виду да је у питању малолетно лице, односно дете, да законски заступници – родитељи нису дали пристанак за предметну обраду, те стога нема ни правног основа за обраду тих података, а у односу на податак о предшколској установи коју похађа, Повереник је става да и за тај податак не постоји интерес јавности да зна. Такође, подаци о кућном броју и изгледу породичне куће притужилаца са уличне стране, на основу којих података се може утврдити где се кућа тачно налази, подаци о регистарским таблицама аутомобила које користе притужιοци, који су садржани у емисијама које производи Руковалац, задиру у приватност притужилаца у већој мери од примерене, односно, нису неопходни за остваривање слободе изражавања, те су у овом

случају претежнија права и слободе лица на које се подаци односе. Наиме, ови подаци о личности не доприносе остваривању интересовања јавности за живот ових познатих лица, у једном демократском друштву, односно, нису испуњени услови из члана 30. став 5. тачка 1) Закона о заштити података о личности, јер, као што је речено, обрада није неопходна за остваривање слободе изражавања. Чак и кад би се радило о обради у новинарске сврхе, предметна обрада података о личности не би била неопходна у циљу заштите слободе информисања.

Стога је Повереник нашао да је притужба делимично основана, па је Руковаоцу наложио да из видео записа које је сачинио и којима располаже избрише податке о личности притужилаца, и то: запис lika малолетника, приказ и број породичне куће притужилаца, податке о регистарским таблицама аутомобила које користе притужιοци и податак о називу предшколске установе коју похађа малолетни, док је нашао да притужба није основана у делу у ком се тражи брисање ликова притужилаца АА и ББ, а имајући у виду улогу коју имају у јавном животу, па је нашао да је неспорно да постоји висок степен интереса јавности за разне аспекте њиховог живота, па, у примереној мери, и у односу на њихов приватан живот, а да притужιοци нису предочили разлоге који би се односили на њихову посебну ситуацију нити пружили доказе који би упућивали на то да су због обраде података о личности - њихових ликова у емисијама које је произвео Руковалац, имали штетне последице или да су доведени у опасност, осим умањеног степена приватности, која „непријатност“ не превазилази размере које познате личности носе као део свог позива за који су се свесно определили, па самим тим и пристали на све што то са собом доноси и што може да се разумно очекује - претпостави у одређеној ситуацији. Наведено свакако не ослобађа руковаоца обавезе поштовања начела минимизације података, које налаже да подаци о личности морају бити пропорционални, неопходни и ограничени на оно што је нужно у односу на сврху обраде. Повереник је такође утврдио да је притужба неоснована у делу у ком се тражи да Руковалац из видео записа обрише податак о банци у којој притужилац ББ има отворен рачун, јер тај захтев није наведен у захтеву за остваривање права лица поднетог Руковаоцу.

Број: 072-16-1212/2024-06

2. Поступак приступа налогу на друштвеној мрежи се не може изједначити са поступком остваривања права лица у вези са обрадом података о личности

АА је Поверенику поднео притужбу против привредног друштва Meta Platforms, Inc. САД, као руковаоца података, због повреде права на приступ и брисање података о личности, из чл. 26. и 30. Закона о заштити података о личности. У притужби се наводи да притужилац још од јуна месеца 2024. године не може да приступи свом налогу на друштвеној мрежи Facebook, а како би обрисао свој профил на тој мрежи, јер се приликом покушаја логовања приказује грешка, да се захтевима обраћао Руковаоцу и јуна и октобра месеца, те да је оба пута захтев одбијен.

Увидом у списе предмета утврђено је да се притужилац електронским путем обратио Руковаоцу и поставио питање како може да оствари своја права без приступа налогу, а потом навео да већ више од недељу дана не може да приступи свом налогу како би остварио своја права на приватност, да чак и након праћења свих корака са странице за помоћ и даље добија обавештење о грешци – на енглеском језику, следеће садржине: „Извините, нешто је пошло

наопако. Радимо на томе да ово поправимо што је пре могуће.“. Истог дана Руковалац му је електронским путем одговорио, на енглеском језику, тако што га је упутио на који начин у техничком смислу може да приступи својим информацијама на Facebook-у, преузме исте, пренесе их и избрише информације или налог (упутство), као и да може да посети Центар за помоћ, дајући више повезница за приступ различитим страницама на Интернету, те да може поставити још питања ако их има. Такође је утврђено да се притужилац електронским путем поново обратио Руковаоцу наводећи да жели да обрише свој кориснички налог, да од јуна месеца 2024. године Facebook показује грешку и не дозвољава му да се улогује и сам избрише свој налог, тако да је принуђен да брисање захтева тим путем, па моли Руковаоца да обрише његов кориснички налог. Руковалац је на то одговорио истог дана, као и у претходном одговору, и то тако што га је упутио на наменски канал за подршку, како би повратио приступ свом налогу.

Дакле, како је притужба поднета због повреде права на приступ и брисање података о личности из разлога што Руковалац није поступио по захтеву притужιοца којим је пријавио проблем приступа свом налогу на друштвеној мрежи, Повереник налази да притужба није основана.

Поступак приступа налогу на друштвеној мрежи се не може изједначити са поступком остваривања права лица у вези са обрадом података о личности на основу Закона о заштити података о личности, којим је прописано да лице има право на информације о томе да ли Руковалац обрађује његове податке о личности, приступ тим подацима и право на копију података, као и право на исправку и допуну, брисање података, преносивост података и др, а да Повереник поступа по притужбама лица на које се подаци односе и утврђује да ли је дошло до повреде овог закона.

Непоступање по захтеву/пријави за враћање Фејсбук налога не представља повреду права на приступ подацима о личности. У конкретном случају, приступ подацима садржаним у налогу притужιοца није одбијен од стране Руковаоца, већ, евидентно постоји проблем техничке природе због ког он то, како наводи, није у могућности да оствари, а што није у надлежности Повереника, већ притужилац то питање може да реши само у интеракцији са Руковаоцем.

Број: 072-16-2484/2024-06

3. Нечији наводи да су се десили одређени догађаји везани за притужιοца, а за које он наводи да нису истините, не представљају податке о личности у смислу Закона о заштити података о личности

АА је поднео Поверенику притужбу због непоступања руковаоца по његовом приговору од 7.5.2024. године, а увидом у списе предмета утврђено је да је притужилац преко пуномоћника 7.5.2024. године, на основу чл. 199. и 200. Закона о облигационим односима Руковаоцу упутио „Опомену пред тужбу“, којом је од именованог захтевао да са интернет сајта уклони одређени текст у року од осам дана од дана пријема опомене, јер је објавио неистините информације (тврдње) везане за њега, чиме му је нанео нематеријалну штету, која се огледа у душевним боловима високог интензитета због повреде угледа и части. У даљем тексту „Опомене пред тужбу“ се наводи да су на овај начин објављене нетачне информације о измењеном његовом брачном и породичном статусу, као подаци о личности у смислу члана 4.

тачка 1) Закона о заштити података о личности, те да су тиме његови подаци о личности обрађивани супротно начелима Закона о заштити података о личности, између осталог, не у складу с чланом 12. став 1. истог закона, услед чега су подобни за уклањање, па се од Руковаоца тражи да у року од осам дана уклони предметни текст, а да ће у супротном пред надлежним судом покренути поступак ради наплате нематеријалне штете због душевних болова услед повреде угледа и части, поступак пред Повереником и пред надлежним судом због повреде одредби Закона о заштити података о личности.

Одредбом члана 2 став 1. Закона о заштити података о личности прописано је да се овим законом обезбеђује заштита основних права и слобода физичких лица, а посебно њиховог права на заштиту података о личности.

Одредбом члана 4. истог закона тачка 1) је прописано да је „податак о личности” сваки податак који се односи на физичко лице чији је идентитет одређен или одредив, непосредно или посредно, посебно на основу ознаке идентитета, као што је име и идентификациони број, података о локацији, идентификатора у електронским комуникационим мрежама или једног, односно више обележја његовог физичког, физиолошког, генетског, менталног, економског, културног и друштвеног идентитета.

Имајући у виду све напред изнето, Повереник је става да предметне информације садржане у наведеном тексту, везане за притужиоца, чију неистинитост он истиче, не представљају податке о личности у смислу одредбе члана 4. тачка 1) Закона о заштити података о личности. Ово стога што исте не представљају податке о личности у виду чињеничних информација - података, нити се ради о подацима који се воде у одређеним збиркама података, већ се у конкретном случају ради о нечијим наводима - тврдњама о томе да се десио одређени догађај који је везан за притужиоца, а за које тврдње он наводи да нису истините. Стога, те информације не могу представљати податке о личности у смислу Закона о заштити података о личности, јер немају атрибуте који су неопходни за то - с обзиром на то да се њихова тачност, потпуност и ажурност не може проверити у овом поступку, већ истинитост изјаве које неко износи у јавности а која се односи на физичко лице, може бити предмет оспоравања или доказивања у одређеном поступку пред судом или другим надлежним органом. Дакле, како се не ради о остваривању права лица у вези са обрадом података о личности, Повереник је нашао да у конкретном случају није дошло до повреде права у вези са обрадом података о личности притужиоца, те је утврдио да је притужба неоснована.

Број: 072-16-1908/2024-06

4. Обустављен поступак по притужби јер је руковалац посумњао у истинитост пуномоћја и о томе обавестио пуномоћнике притужиоца

АА поднео је преко пуномоћника, адвоката ББ и ВВ, адвоката из Крагујевца, притужбу због непоступања UniCredit bank Србија ад као Руковаоца подацима у законом прописаном року по захтеву за остваривање права у вези са обрадом података о личности од 6.9.2023. године којим је тражио да на основу одредбе члана 21. Закона о заштити података о личности добије уговор о готовинском кредиту од 6.4.2015. године. Уз притужбу је достављен захтев од 6.9.2023. године, извод корисничког сервиса „index.aspx“ да је пошиљка RE...RS уручена Руковаоцу 8.9.2023. године и пуномоћје за заступање.

У изјашњењу на притужбу од 31.10.2023. године Руковалац је навео да због оперативног пропуста није у року поступио по захтеву, али да је након пријема притужбе, у складу са интерним процедурама, извршио проверу достављеног пуномоћја, па како је посумњао у његову истинитост да је телефонским путем контактирао клијента који је изјавио да није упознат са „истакнутим захтевом адвоката“. Руковалац је такође навео да приложено пуномоћје не садржи све елементе прописане Кодексом професионалне етике адвоката, односно датум потписивања од стране даваоца пуномоћја и да је с наведеног, дана 30.10.2023. године, обавестио адвокате ББ и ВВ да није у могућности да достави тражене податке притужиоца.

Накнадним изјашњењем од 16.11.2023. године Руковалац је навео да је дописом од 15.11.2023. године додатно обавестио адвокате ББ и ВВ да могу да поднесу нови захтев за остваривање права који ће бити заснован на адекватном пуномоћју и да ће о истом у складу са интерном процедуром утврдити могућност поступања, а дана 4.12.2023. године Руковалац је доставио повратницу/извештај да је препоручена пошиљка RE...RS од 15.11.2023. године уручена заједничкој адвокатској канцеларији 27.12.2023. године.

Одредбом члана 21. став 3. Закона о заштити података о личности је прописано, да је руковалац дужан да лицу на које се подаци односе пружи информације о поступању на основу захтева без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема захтева, ставом 4. је прописано да, ако руковалац не поступи по захтеву лица на које се подаци односе, дужан је да о разлозима за непоступање обавести то лице без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема захтева, као и о праву на подношење притужбе Поверенику, односно тужбе суду.

Одредбом члана 101. став 1. Закона о општем управном поступку је прописано да се поступак обуставља ако орган нађе да нема услова да се даље води, а закон не налаже да се поступак настави.

Имајући у виду чињеницу да је притужба поднета због непоступања Руковаоца у законском року од 30 дана по захтеву за остваривање права на приступ подацима о личности од 6.9.2023. године као и чињеницу да је Руковалац након поднете притужбе, дописом од 30.10. и 27.12.2023. године, пуномоћнике притужиоца обавестио о разлозима због којих није у могућности да поступи по захтеву и условима под којим могу да остваре тражено право, односно да је поступио у складу са цитираним чланом 21. Закона о заштити података о личности, то нема услова за даље вођење поступка по притужби поднетој због непоступања, односно „ћутања“ Руковаоца по захтеву за остваривање права.

Број: 072-16-2705/2023-06

5. Притужба је основана јер руковалац притужиоцу није доставио копију тражених података о личности

Из образложења:

АА поднео је притужбу због повреде права на приступ подацима о личности од стране Високошколске установе из Београда као Руковаоца подацима јер је уз допис број 699 од 8.12.2023. године, којим је Руковалац поступао по његовом захтеву, добио три документа која је он сам сачинио, тако да се њиховим достављањем не може сматрати да је Руковалац поступио по захтеву којим је тражио службене документе сачињене од стране органа и запослених Руковаоца, коришћених у екстерној и интерној комуникацији са државним органима и институцијама и у којима се наводи његово име и подаци о приватном и професионалном

аспекту његове личности. Даље је навео да се његов захтев односио на све службене дописе који је сачинио в. д. директора и који су прослеђени електронском поштом.

У изјашњењу на притужбу Руковалац је у свему остао при наводима из одговора којим је обавестио Повереника по решењу број 072-16-2154/2023-06 од 26.10.2023. године да је притужиоцу доставио копију тражених документа.

Одредбом члана 4. став 1. тачка 1) Закона о заштити података о личности је прописано да је податак о личности сваки податак који се односи на физичко лице чији је идентитет одређен или одредив, непосредно или посредно, посебно на основу ознаке идентитета, као што је име и идентификациони број, података о локацији, идентификатора у електронским комуникационим мрежама или једног, односно више обележја његовог физичког, физиолошког, генетског, менталног економског, културног и друштвеног идентитета, тачком 2) да је лице на које се подаци односе физичко лице чији се подаци обрађују, а тачком 3), да је обрада података о личности, између осталог, свака радња или скуп радњи које се врше аутоматизовано или неаутоматизовано са подацима о личности.

Одредбом члана 21. став 1. Закона о заштити података о личности прописано је, између осталог, да је руковалац дужан да предузме одговарајуће мере да би лицу на које се подаци односе пружио све информације у вези са остваривањем права прописана овим законом, на сажет, транспарентан, разумљив и лако доступан начин, коришћењем јасних и једноставних речи. Те информације пружају се у писменом или другом укључујући и електронски облик, ако је то погодно; ставом 2. прописано је, између осталог, да је руковалац дужан да пружи помоћ лицу на које се подаци односе у остваривању његових права; ставом 3, између осталог, да је руковалац дужан да лицу на које се подаци односе пружи информације о поступању на основу захтева без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема захтева, ставом 4. је прописано да, ако руковалац не поступи по захтеву лица на које се подаци односе, дужан је да о разлозима за непоступање обавести то лице без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема захтева, као и о праву на подношење притужбе Поверенику, односно тужбе суду.

Одредбом члана 26. став 1. истог закона је, између осталог, прописано да лице на које се подаци односе има право да од руковаоца захтева информацију о томе да ли обрађује његове податке, приступ тим подацима, а ставом 3. да је руковалац дужан да лицу на које се подаци односе на његов захтев достави копију података које обрађује.

Одредбом члана 79. став 2. тачка 3. истог закона је прописано да Повереник може да наложи руковаоцу и обрађивачу да поступе по захтеву лица на које се подаци односе у вези са остваривањем њихових права, у складу са овим законом.

Имајући у виду садржину захтева којим је притужилац тражио да на основу Закона о заштити података о личности добије информације и копију података који се на њега односе садржаних у службеним документима Руковаоца у вези са оценом његовог професионалног и приватног живота, садржину одговора на захтев којим је Руковалац доставио копије дописа које је притужилац сачинио на основу уговорног ангажовања у Безбедносно-информативној агенцији и доставио в. д. директора Руковаоца, наводе притужбе, изјашњења на притужбу, као и цитиране законске одредбе Повереник налази да је притужба основана јер Руковалац притужиоцу није пружио информације које је захтевом тражио, односно није му доставио копију података који се на њега односе, уколико тим подацима располаже, нити га је обавестио о разлозима за непоступање по захтеву.

Наиме, не може се прихватити да је Руковалац поступио по захтеву притужиоца и налогу Повереника из решења број 072-16-2154/2023-06 од 26.10.2023. године на начин прописан

одредбом члана 21. Закона о заштити података о личности тиме што је притужиоцу доставио копије дописа које је сачинио притужилац. У конкретном случају предмет захтева су били подаци који су обрађивани у сврху оцене професионалног и приватног живота притужиоца, а не подаци који су му достављени. Према цитираној одредби члана 21. Закона о заштити података о личности Руковалац је дужан да лицу на које се подаци односе пружи информације да ли обрађује његове податке, а уколико је одговор потврдан, да му пружи одређене информације о обради података који се на њега односе и изда копију података, или у супротном, да подносиоца захтева обавести о разлозима за непоступање. Како Руковалац у овом конкретном случају то није учинио, односно није поступао по захтеву за остваривање права који је по оцени Повереника довољно јасна да не оставља места сумњи о којим подацима је реч, Повереник налази да је дошло до повреде права притужиоца у вези са обрадом података о личности, то је донета одлука као у диспозитиву овог решења.

Број: 072-16-3269/2023-06

6. Притужба је делимично основана

Из образложења:

АА са боравиштем у Београду, поднео је притужбу преко пуномоћника, адвоката ББ из Београда, због повреде права на приступ подацима о личности од стране привредног друштва ВВ из Београда, које заступа адвокатска канцеларија ГГ из Београда, јер Руковалац, супротно одредби члана 21. Закона о заштити података о личности, није у потпуности удовољио његовом захтеву за приступ личним подацима из члана 26. истог закона и да му није пружио информације из члана 23. Закона о заштити података о личности, а што је био дужан да учини у тренутку прикупљања података.

Притужилац даље наводи да му је Руковалац отказао уговор о раду јер је нецелисходно користио средства рада и повредио одредбе општих аката, а да је из садржине решења о отказу сазнао да је Руковалац информацију о томе да је он преузео велики број документа са Google Diska, добио од интерног система Google Log Monitoring. Сматра да је Руковалац без његовог знања обрађивао велики број његових личних података у сврху праћења понашања и да је одлуку о отказу уговора о раду донео на основу аутоматизоване обраде података о личности, без учешћа људског фактора, иако га је обавестио да обрада његових података није заснована на аутоматизованом доношењу одлука, при чему Руковалац није спровео ни процену ризика у складу са законом. Такође наводи да му Руковалац одговором и допуном одговора на његов захтев од 2. 10. и 1. 12. 2023. године није дао све одговоре, нити му је пружио тражене информације, а у одређеним случајевима је дао нејасне и неистините одговоре. У прилог томе истиче да је Руковалац навео да његове податке обрађује на основу легитимног интереса, али да није конкретизовао у чему се исти огледа и да ли претеже над његовим интересом и правом на заштиту података о личности; да га није обавестио на бази ког софтвера је утврдио да је баш он преузео велику количину података, да ли се ради о руковоацу или обрађивачу и да ли са њим има закључен уговор, да ли се исти налази у земљи или у иностранству, о примаоцу и врстама примаоца његових података, не наводећи ни једног од примаоца, да је одговор Руковаоца о врсти података које о њему обрађује такође непотпун јер ни у једном од два одговора које му је доставио није навео податке који се на њега односе о броју телефона, мејл адреси, ИП адреси, серијском броју уређаја и података о видео надзору и да га није обавестио о конкретним мерама

заштите података о личности. Предлаже да Повереник наложи Руковаоцу да поступи по захтеву за остваривање права и додатно да утврди да Руковалац није испунио обавезу из члана 23. Закона о заштити података о личности, да ли је обрада његових личних података законита и да ли је Руковалац незаконито спроводио праћење његовог понашања као запосленог и на тај начин задирао у приватност. У притужби је истакао захтев да му Руковалац надокнади трошкове поступка на име састава притужбе у износу од 76.500,00 динара. Уз притужбу је достављен захтев од 1. 9. 2024. године, пуномоћје за заступање од 16. 8. 2023. године, решење о отказу уговора о раду од 6. 6. 2023. године, одговор на захтев и допуна истог од 2. 10 и 1. 12. 2023. године.

У изјашњењу на притужбу Руковалац је навео да је притужилац био запослен на основу Уговора о раду; да му је радни однос отказан решењем о отказу због повреде радних обавеза и непоштовања радне дисциплине, односно непоштовања правила у вези са складиштењем и преузимањем података са компанијске базе података похрањене на Google Disk; да је поводом захтева за остваривање права од 1.9.2023. године притужиоцу прво уручио делимичан одговор од 2. 10. 2023. године, а након тога и допунски одговор од 1. 12. 2023. године. Сматра да притужба није основана; да притужилац у притужби ни једном речју не образлаже шта је било нејасно у одговору и допуни који су му достављени; да није био дужан да одговара на питања која притужилац захтевом није ни поставио као што је питање обраде података на основу легитимног интереса, о софтверу на основу кога је утврђено да је баш он преузео велику количину података, руковаоцу односно обрађивачу софтвера и уговору који је са њим закључен. Осим тога допунским одговором је притужиоца децидирано обавестио да његови лични подаци нису били предмет профилисања, с обзиром на то да је профилисање сваки облик аутоматизоване обраде који се користи да би се оценило одређено својство личности, посебно у циљу анализе или предвиђања радног учинка физичког лица, његовог економског положаја, здравственог стања, личних склоности, интереса, поузданости, понашања, локације или кретања. Стога праћење саобраћаја на cloud систему који користи (Google Disk) не представља профилисање односно праћење понашања запослених у смислу Закона о заштити података о личности, већ да се ради о мерама које су имплементиране како би се детектовало неовлашћено складиштење и преузимање докумената због чега је притужиоцу и отказан уговор о раду. Такође наводи да решење о отказу уговора о раду није донето на аутоматизован начин и да његовим доношењем ниједно право притужиоца није било суспендовано, ограничено или укинато због извештаја који је генерисао Google Log Monitoring систем без учешћа људског фактора, а као доказ за то у прилогу је доставио решење о удаљавању притужиоца са рада од 10. 3. и 6. 4. 2023. године и решење о отказу уговора о раду од 6. 6. 2023. године из којих произилази да нису били базирани на аутоматизованој обради података о личности јер је послодавац (Руковалац) ценио све околности случаја укључујући и постојање кривице притужиоца за повреду радних обавеза. Како је притужиоца обавестио о врстама прималаца његових података и врсти података о личности које о њему обрађује, сматра да је неоснован и навод притужиоца да обрађује његове податке у вези са бројем телефона, мејл адреси, ИП адреси, серијском броју уређаја и подацима о видео надзору јер исте не обрађује, односно да серијски број компјутера није податак о личности, а информације о техничким, организационим и кадровским мерама нису информације које лицу на које се подаци односе припада право на основу одредбе члана 26. Закона о заштити података о личности. Тражи да му притужилац надокнади трошкове за састав изјашњења на притужбу у износу од 76.500,00

динара према адвокатској тарифи. Уз изјашњење је доставио копију свих прилога које је притужиоцу доставио уз одговор и допуну одговора на захтев.

У допунском изјашњењу од 10. 6. 2024. године Руковалац је навео да је накнадном провером утврдио да је у поседу докумената који садрже број мобилног телефона притужиоца (службеног који је на његов захтев пребачен на приватно коришћење); да имејл адресу притужиоца поседује у доказном материјалу у спору који притужилац води против њега, а да службена имејл адреса притужиоца није активна, јер није у употреби након што му је престао радни однос. Даље је навео да су подаци о више ИП адреса које је притужилац користио саставни део ИТ извештаја, али да притужиоца приликом преузимања података није идентификовао преко ИП адресе већ преко корисничког налога, да поседује податке о уређају који је притужилац користио за пословне потребе (лаптоп) али да подаци о рачунару нису подаци о личности у смислу члана 4. Закона о заштити података о личности. Тражи да му притужилац надокнади трошкове за састав допунског изјашњења на притужбу у износу од 76.500,00 динара према адвокатској тарифи.

Одредбом члана 4. став 1. тачка 1) Закона о заштити података о личности је прописано да је податак о личности сваки податак који се односи на физичко лице чији је идентитет одређен или одредив, непосредно или посредно, посебно на основу ознаке идентитета, као што је име и идентификациони број, података о локацији, идентификатора у електронским комуникационим мрежама или једног, односно више обележја његовог физичког, физиолошког, генетског, менталног економског, културног и друштвеног идентитета, тачком 2) да је лице на које се подаци односе физичко лице чији се подаци обрађују, а тачком 3) између осталог да је обрада података о личности свака радња или скуп радњи које се врше аутоматизовано или неаутоматизовано са подацима о личности или њиховим скуповима.

Одредбом члана 21. став 3. Закона о заштити података о личности је, између осталог, прописано да је руковалац дужан да лицу на које се подаци односе пружи информације о поступању на основу захтева из члана 26, чл. 29. до 31, члана 33. и чл. 36. до 38. овог закона без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема захтева, да тај рок може бити продужен за још 60 дана ако је то неопходно, узимајући у обзир сложеност и број захтева, а ставом 4. да, ако руковалац не поступи по захтеву лица на које се подаци односе, дужан је да о разлозима за непоступање обавести то лице без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема захтева, као и о праву на подношење притужбе Поверенику, односно тужбе суду.

Одредбом члана 26. став 1. истог закона, између осталог, прописано је да лице на које се подаци односе има право да од руковаоца захтева информацију о томе да ли обрађује његове податке и приступ тим подацима, као и следеће информације: 1) о сврси обраде; 2) о врстама података о личности који се обрађују; 3) о примаоцу или врстама прималаца којима се подаци о личности откривени или ће бити откривени, а посебно примаоцима у другим државама или међународним организацијама; 4) о предвиђеном року чувања података о личности, или ако то није могуће о критеријумима за одређивање тог рока; 5) о постојању права да се од руковаоца захтева исправка или брисање његових података о личности; 6) о праву да се поднесе притужба Поверенику; 7) доступне информације о извору података о личности, ако подаци о личности нису прикупљени од лица на које се односе; 8) о постојању поступка аутоматизованог доношења одлуке, укључујући профилисање из члана 38. ст. 1. и 4. овог закона, и, најмање у тим случајевима, сврсисходне информације о логици која се при томе користи, као и о значају и очекиваним последицама те обраде по лице на које се подаци односе. Ставом 2. истог члана је прописано да ако се подаци о личности преносе у другу државу или међународну

организацију, лице на које се односе има право да буде информисано о одговарајућим мерама заштите које се односе на пренос, у складу са чланом 65. овог закона. Ставом 3. је прописано да је руковалац дужан да лицу на које се подаци односе на његов захтев достави копију података које обрађује.

Одредбом члана 79. став 2. тачка 3) Закона о заштити података о личности је прописано да Повереник може да наложи руковаоцу и обрађивачу да поступе по захтеву лица на које се подаци односе у вези са остваривањем њихових права, у складу са овим законом.

Имајући у виду садржину захтева којим је притужилац тражио да га Руковалац обавести о свим подацима које о њему обрађује и достави њихову копију, наводе притужбе у делу да од Руковаоца, ни у једном од два одговора, које му је доставио није добио информацију о обради података о његовом броју телефона, мејл адреси, ИП адреси, серијском броју уређаја и податке у вези са обрадом путем надзора, изјашњење и допунско изјашњење на притужбу као и цитиране законске одредбе, Повереник налази да је притужба делимично основана. Наиме, Руковалац је на основу цитиране одредбе члана 21. и 26. Закона о заштити података о личности, дужан да предузме одговарајуће мере како би лицу на које се подаци односе пружио информацију у вези са остваривањем права, односно да лицу на које се подаци односе достави копију података које о њему обрађује, или, у супротном, да подносиоца захтева обавести о разлозима за непоступање по захтеву, имајући при томе у виду одредбе члана 4. став 1. тачка 1), 2) и 3) Закона о заштити података о личности. Како Руковалац у овом конкретном случају то није учинио, Повереник налази да је дошло до повреде права притужиоца у вези са обрадом података о личности.

Информације о обради наведених података које је Руковалац доставио Поверенику у изјашњењу и допунском изјашњењу на притужбу нису били од утицаја на доношење другачије одлуке Повереника јер је Руковалац дужан да, сагласно члану 21. Закона о заштити података о личности, информације о обради упути притужиоцу, а не Поверенику, како је то Руковалац у конкретном случају учинио.

Стога је, на основу члана 78. став 1. тачка 6) и члана 79. став 2. тачка 3) Закона о заштити података о личности, као и члана 136. став 1. Закона о општем управном поступку, Повереник нашао да је притужба делимично основана и наложио Руковаоцу да притужиоцу пружи информације о обради његових података о личности који се односе на број телефона, мејл адресу, ИП адресу рачунара, серијски број рачунара и уколико наведене податке обрађује достави њихову копију.

Имајући у виду наводе притужбе у преосталом делу, односно да је притужилац од Руковаоца добио нејасне и у одређеним случајевима неистините одговоре, да није добио потпуну информацију о томе да ли легитимни интерес за обраду података о њему претеже над његовим интересом и правом на заштиту података о личности; да га није обавестио на бази ког софтвера је утврдио да је баш он преузео велику количину података, да ли се ради о руковаоцу или обрађивачу и да ли са њим има закључен уговор, да ли се исти налази у земљи или у иностранству, о примаоцу и врстама примаоца његових података, не наводећи ни једног од примаоца, Повереник налази да притужба у овом делу није основана и да Руковалац није повредио право на штету притужиоца. Ово стога јер је Руковалац у складу са одредбом члана 21. Закона о заштити података о личности дужан да лицу на које се подаци односе пружи информације о подацима које о том лицу обрађује прописане одредбом члана 26. став 1. истог закона, а што је Руковалац, поступајући по захтеву притужиоца неспорно и учинио. Чињеница да је, између осталог, Руковалац притужиоца обавестио о врстама, а не и о конкретним

примаоцима његових података, по мишљењу Повереника не представља повреду права на приступ подацима о личности јер је Руковалац у овом конкретном случају поступио по захтеву којим је притужилац определио да тражи искључиво информације о врстама примаоца његових података. Осим тога Руковалац није дужан да на основу права лица из члана 26. Закона о заштити података о личности да одговара на захтев о легитимном интересу за обраду података о личности; софтверу, руковаоцу или обрађивачу софтвера, уговору који је закључио у вези са софтвером и то не из разлога што се ради о питањима која нису била предмет захтева притужиоца од 1.9.2023. године, већ из разлога што се ради о питањима која превазилазе опсег права на пружање информација таксативно наведених одредбом члана 26. став 1. Закона о заштити података о личности и на основу којих лице на које се подаци односе има могућност контроле њихове обраде.

Следствено наведеном, указивање на неиспуњење обавезе Руковаоца из члана 23. Закона о заштити података о личности, задирање у приватност притужиоца од стране Руковаоца не могу бити испитани у овом поступку јер је предмет истог утврђивање повреде права на приступ подацима о личности из члана 26. Закона о заштити података о личности. Уколико пак притужилац располаже доказима да је од стране Руковаоца дошло до повреде законитости обраде, односно обраде без правног основа, повреде приватности и повреде права из члана 23. овог закона може пред Повереником да покрене поступак инспекцијског надзора.

У односу на навод притужбе да је решење о отказу уговора о раду Руковалац донео на основу аутоматизоване обраде података у смислу одредбе члана 38. став 1. Закона о заштити података о личности, Повереник налази да исти није основан, јер из достављених доказа неспорно произилази да се ради о одлуци која није донета искључиво технолошким средствима већ уз учешће људског фактора. Наиме, то што је отказ уговора о раду заснован на извештају Google Log Monitoring да је притужилац са Google Diska преузео велики број докумената од којих је одређени број поверљиве природе, не може се сматрати одлуком која је донета искључиво на основу аутоматизоване обраде, како то притужилац погрешно тумачи, јер се не ради о одлуци којом се процењују лични аспекти лица чији се подаци обрађују (нпр. аутоматско одбијање захтева за кредит путем интернета или праксе запошљавања путем интернета без учешћа људског фактора), већ је одлука донета у правно уређеном поступку на чији исход је притужилац имао могућност да утиче укључујући и оспоравање доказа о повреди радне обавезе.

Стога је на основу члана 78. став 1. тачка 6) Закона о заштити података о личности и одредбе члана 136. став 1. Закона о општем управном поступку, Повереник нашао да притужба у преосталом делу, није основана.

Број: 072-16-1128/2024-06

7. Иако је поднета „жалба против одлуке руковаоца“ Повереник је по истој поступио као по притужби с обзиром на њену садржину

Из образложења:

АА је поднео притужбу због повреде права на приступ подацима о личности од стране ЈКП ББ из Београда, као руковаоца подацима по захтеву за остваривање права у вези са обрадом података о личности од 17. 11. 2023. године. Притужба је поднета у форми „жалбе“ уз позивање на одредбе члана 38. Закона о заштити података о личности. У притужби је навео да је подноси

против одлуке Руковаоца којим је одбијен-одбачен његов захтев од 17. 11. 2023. године чиме му је ускраћено остваривање уставног и законског права у вези са обрадом података о личности који се односе на период од 1. 4 - 19. 4. 2022. године када су прикупљени подаци о њему преко уређаја за праћење ГПС, да су прикупљени подаци злоупотребљени против њега, као и да предлаже да Повереник поништи одлуку Руковаоца и омогући му остваривање права у вези са заштитом података о личности.

У изјашњењу на притужбу Руковалац је навео да је притужба неоснована јер је притужиоцу Одговором бр ... од 7. 12. 2023. године благовремено одговорио на захтев за остваривање права у вези са обрадом података о личности и то на свако појединачно питање уз достављање доказа са сваки навод; да је притужилац запослен код Руковаоца почев од 10. 5. 2001. године на пословима возач 1 у Сектору за техничке послове, ... да је примио и потписао Обавештење о обради података о личности корисника бр... од 11. 10. 2019. године и Изјаву о пристанку/сагласности на обраду података о личности бр... од 6. 11. 2019. године; истакао је да су нетачни наводи притужиоца да није био обавештен о уградњи ГПС уређаја с обзиром на то да ГПС уређај на возилу којим он управља постоји још од 2019. године, а да је 26. 11. 2020. године замењен стари ГПС уређај новим, као и да је истакнуто Обавештење за возаче Одељења ... од 22. 6. 2022. године на огласној табли у Дирекцији и Служби за транспорт и ремонт, на транспарентном месту, којим су сви запослени на радним местима возач 1, возач 2 и возач 3 обавештени о томе да су у возилима Руковаоца уграђени ГПС уређаји.

Одредбом члана 21. став 1. Закона о заштити података о личности је, између осталог, прописано да је руковалац дужан да предузме одговарајуће мере да би лицу на које се подаци односе пружио све информације у вези са остваривањем права прописана овим законом, на сажет, транспарентан, разумљив и лако доступан начин; ставом 3. да је руковалац дужан да лицу на које се подаци односе пружи информације о поступању на основу захтева без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема захтева; ставом 4. је прописано да, ако руковалац не поступи по захтеву лица на које се подаци односе, дужан је да о разлозима за непоступање обавести то лице без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема захтева, као и о праву на подношење притужбе Поверенику, односно тужбе суду.

Имајући у виду садржину захтева, наводе притужбе, изјашњење на притужбу, као и цитиране законске одредбе, Повереник је нашао да притужба није основана. Наиме, иако је притужилац Поверенику поднео жалбу „против одлуке“ Руковаоца и тражио да Повереник „поништи одлуку првостепеног ограна“ на основу одредаба члана 38. Закона о заштити података о личности („Сл. гласник РС“, бр. 97/08, 104/09, 68/2012- одлука УС и 107/2012), а како је наведени правни лек поднет на основу закона који је престао да се примењује 21. 8. 2019. године, као и да у складу са важећим Законом о заштити података о личности Повереник не поступа као другостепени орган, нити одлучује по жалбама против одлука руковалаца подацима, то је поднета жалба, на основу своје садржине и приложене документације, узета у разматрање као притужба против Руковаоца и њена основаност је цењена у складу са одредбама важећег закона. С обзиром на то да је поступајући по захтеву притужиоца за остваривање права у вези са обрадом података о личности од 17. 11. 2023. године, Руковалац својим одговором од 7. 12. 2023. године, у складу са обавезом из члана 26. Закона о заштити података о личности, поступио по захтеву притужиоца у целости и обавестио га о подацима које је о њему обрађивао, то је Повереник нашао да притужба није основана.

8. Подаци о личности који се односе и на треће лице

Из образложења:

АА је поднела притужбу због повреде права на брисање података о личности од стране ББ из Београда, као руковаоца подацима (у даљем тексту: Руковалац). У притужби је навела да потписник уговора са Руковаоцем у чијим контакт подацима се нашла њена адреса никад није пребивао на њеној адреси, као и да је Руковалац одбио њен захтев да обрише податке о њеној адреси становања из уговора трећег лица закљученог са Руковаоцем.

У изјашњењу на притужбу Руковалац је навео да податке о адреси притужиље обрађује по основу уговорног односа са другим корисником, да је у циљу закључења претплатничког уговора са тим корисником, а у складу са Општим условима пружања и коришћења услуга у јавној мобилној телекомуникационој мрежи ББ Београд, извршио претходну идентификацију корисника на основу пасоша, као јавне исправе која служи доказивању идентитета, да пасош издаје Министарство унутрашњих послова Републике Србије на основу јавних исправа којима се доказују подаци из захтева за издавање, а МУП води евиденцију у којој обрађује и податак о пребивалишту лица, те да не стоје наводи притужиље да наведено лице није пребивало на датој адреси. Такође, истакао је да је податак о адреси притужиље уједно и податак о личности другог корисника, који Руковалац обрађује у сврху и по основу извршења претплатничког уговора са другим корисником, те је одбио захтев притужиље за брисање ових података, да право на брисање није апсолутно право, већ подлеже ограничењима у виду права и слобода других лица, у складу са чланом 40. Закона о заштити података о личности, да захтев за брисање није поднет од стране лица на које се подаци односе, а чак и да је то случај Руковалац не би био дужан да обрише податак о адреси будући да је исти неопходан за остварење сврхе (извршење претплатничког уговора), као и да је притужиљу обавестио да се податак о њеној адреси може променити на захтев власника броја, чиме је поступио у складу са добром пословном праксом.

Одредбом члана 21. став 1. истог закона, између осталог, прописано је да је руковалац дужан да предузме одговарајуће мере да би лицу на које се подаци односе пружио све информације у вези са остваривањем права из члана 30. овог закона на сажет, транспарентан, разумљив и лако доступан начин, коришћењем јасних и једноставних речи.

Одредбом члана 30. став 1. Закона о заштити података о личности је прописано да лице на које се подаци односе има право да се његови подаци о личности избришу од стране руковаоца, а ставом 2. да је руковалац дужан да без непотребног одлагања податке из става 1. овог члана избрише у следећим случајевима: подаци о личности више нису неопходни за остваривање сврхе због које су прикупљени или на други начин обрађивани; лице на које се подаци односе је опозвало пристанак на основу којег се обрада вршила а нема другог правног основа за обраду; лице на које се подаци односе је поднело приговор на обраду у складу са чланом 37. ст. 1. и 2. овог закона; подаци о личности су незаконито обрађивани; подаци о личности морају бити избрисани у циљу извршења законских обавеза руковаоца и када су подаци о личности прикупљени у вези са коришћењем услуга информационог друштва из члана 16. став 1. закона.

Одредбом члана 40. истог закона прописано је да се права и обавезе из чл.21, 23, 24, 26, чл. 29. до 31, члана 33, чл. 36. до 39. и члана 53, као и члана 5. овог закона ако се те одредбе односе на остваривање права и обавеза из чл. 21, 23, 24, 26, чл. 29. до 31, члана 33. и чл. 36. до 39. овог закона, могу ограничити ако та ограничења не задиру у суштину основних права и слобода и ако то представља неопходну и сразмерну меру у демократском друштву за заштиту,

између осталог, лица на које се подаци односе или права и слобода других лица; остваривања потраживања у грађанским стварима, као и да се приликом примене ограничења права и обавеза из става 1. овог члана морају, према потреби, узети у обзир најмање: сврхе обраде или врсте обраде; врсте података о личности; обим ограничења; мере заштите у циљу спречавања злоупотребе, недозвољеног приступа или преноса података о личности; посебности руковоаца, односно врста руковоаца; рок чувања и мере заштите података о личности које се могу применити, с обзиром на природу, обим и сврху обраде или врсте обраде; ризици по права и слобода лица на које се подаци односе; право лица на које се односе подаци да буде информисано о ограничењу, осим ако то информисање онемогућава остваривање сврхе ограничења.

Одредбом члана 37. Закона о путним исправама ("Сл. гласник РС", бр. 90/2007, 116/2008, 104/2009, 76/2010, 62/2014 и 81/2019) прописано је, између осталог, да се путне исправе издају на захтев, као и да у захтеву за издавање путне исправе треба да се наведу тачни и истинити подаци. Одредбом члана 30. истог закона, прописано је, између осталог, да се уз захтев за издавање путне исправе прилаже на увид важећа лична карта Републике Србије, а уз захтев који се подноси дипломатском или конзуларном представништву Републике Србије, прилаже се на увид важећа јавна исправа на основу које је могуће поуздано утврдити идентитет, као и да се путна исправа издаје на основу уверења о држављанству Републике Србије, извода из матичне књиге рођених, као и других јавних исправа којима се доказују подаци из захтева, а које ће орган прибавити по службеној дужности, осим у случајевима када странка сама жели да прибави потребне исправе.

Имајући у виду садржину захтева притужиље, изјашњења на притужбу и цитиране законске одредбе, Поверник налази да притужба није основана. Наиме, одредбом члана 4. став 1. тачка 1) Закона о заштити података о личности прописано је да је податак о личности сваки податак који се односи на физичко лице чији је идентитет одређен или одредив, то у конкретном случају, није спорно да податак о адреси становања јесте податак о личности који се односи и на притужиљу, али како се ради о подацима које Руковалац прикупља и обрађује у сврху закључења и извршења претплатничког уговора са трећим лицем, да су у питању подаци о личности који се односе и на треће лице, које је Руковалац, приликом закључења уговора са њим, утврдио на основу јавне исправе за коју постоји законска претпоставка да садржи тачне и истините податке, то Повереник налази да су подаци о адреси из претплатничког уговора Руковаоца са трећим лицем законито прикупљени и обрађени у сврхе које су конкретно одређене и прописане, да се односе на треће лице те да су потребни ради заштите права и слобода тог лица, а неопходни су за остваривање сврхе због које су прикупљени и обрађивани односно извршење претплатничког уговора, те да исти нису подобни за брисање, јер нису испуњени услови прописани цитираном одредбом члана 30. Закона о заштити података о личности, о чему је Руковалац и обавестио притужиљу.

Број: 072-16-1034/2024-06

9. Закон о заштити података о личности не познаје повреду права у вези са „пасивизирањем“ података о личности

Из образложења:

АА је поднела притужбу против Града ББ, Градска управа за послове органа града, општу управу и друштвене делатности (у даљем тексту: Руковалац), због повреде права на исправку и допуну података о личности, истакавши да је рођена у Црној Гори где јој је додељен матични број, а на основу држављанства оца, македонско држављанство, те да јој је у македонске папире уписан тај матични број, а да је накнадно стекла српско држављанство као дете српског држављанина које је рођено у иностранству, којом приликом јој је додељен нови матични број у Србији, иако је требало да јој се упише матични број који већ има и који јој је додељен у бившој републици СФРЈ; да јој је на тај начин учињена огромна штета с обзиром на то да не може да извади ниједан српски документ, ни пријави пребивалиште у Републици Србији јер када се легитимише са македонском личном картом или пасошем не може да јој се утврди идентитет, из ког разлога се обратила Граду ББ, али је исти одбио њен захтев за пасивизирање ЈМБГ јер јој је додељен нови ЈМБГ у Републици Србији.

Одредбом члана 77. став 2. Закона о заштити података о личности прописано је да у вршењу својих овлашћења Повереник поступа у складу са законом којим се уређује општи управни поступак, као и сходном применом закона којим се уређује инспекцијски надзор, ако овим законом није другачије одређено.

Одредбом члана 92. став 1. тачка 2) Закона о општем управном поступку прописано је да орган решењем одбацује захтев којим је покренут поступак ако није надлежан за одлучивање о управној ствари, а не може да одреди ко је надлежан.

Законом о заштити података о личности предвиђено је да се притужба Поверенику може поднети због повреде права лица у вези са обрадом података о личности, и то: повреде права на приступ подацима о личности, на исправку и допуну, брисање, ограничење обраде, права на преносивост података, права на прекид обраде, као и права на одлучивање искључиво на основу аутоматизоване обраде, а у вези са захтевом претходно поднетим руковаоцу у складу са Законом о заштити података о личности.

Имајући у виду наведено, а ценећи садржину поднете притужбе у смислу Закона о заштити података о личности, Повереник налази да се, у конкретном случају, не ради о притужби због повреде права на исправку и допуну података о личности из члана 29. Закона о заштити података о личности, које обухвата право лица на које се подаци односе да се његови нетачни подаци о личности без непотребног одлагања исправе. Наиме, притужила се обратила Руковаоцу молбом за пасивизирање података о њеном ЈМБГ, а потом је поднела притужбу Поверенику јер јој је одбијена молба за пасивизирање ЈМБГ на основу Закона о јединственом матичном броју грађана, а не због повреде права на исправку и допуну података о личности, те како Закон о заштити података о личности не познаје повреду права у вези са „пасивизирањем“ података о личности, то је притужба одбачена јер Повереник у конкретном случају није надлежан за поступање по истој.

Број: 072-16-2280/2024-06

1. Непредузимање одговарајућих техничких, организационих и кадровских мера – руковалац није извршио анонимизацију података о личности

Руковалац је поступајући по захтеву за приступ информацијама од јавног значаја, тражиоцу доставио копију дипломе о стеченом високом образовању и копију радне књижице запосленог код Руковаоца, при чему није извршио анонимизацију података о личности.

Из диспозитива:

ОПОМИЊЕ СЕ Руковалац јер је, поступајући по захтеву за приступ информацијама од јавног значаја, тражиоцу доставио копију дипломе о стеченом високом образовању и копију радне књижице запосленог код Руковаоца, при чему није извршио анонимизацију података о личности, и то: година уписа, општи успех (просечна оцена), оцена на дипломском испиту, име једног родитеља и место рођења, на који начин је Руковалац повредио:

- одредбу члана 5. став 1. тачка 3) ЗЗПЛ, јер обрада није примерена, битна и ограничена на оно што је неопходно у односу на сврху обраде („минимизација података”);
- одредбу члана 42. став 2. ЗЗПЛ, јер није сталном применом одговарајућих техничких, организационих и кадровских мера обезбедио да се увек обрађују само они подаци о личности који су неопходни за остваривање сваке појединачне сврхе обраде.

Део утврђеног чињеничног стања:

У поступку надзора утврђено је да је Руковалац приликом достављања документације тражиоцу информације на основу захтева за приступ информацијама од јавног значаја, неадекватном анонимизацијом података о личности садржаних у копији дипломе о стеченом високом образовању и копији радне књижице запосленог код Руковаоца (година уписа, општи успех (просечна оцена), оцена на дипломском испиту, име једног родитеља и место рођења), ове податке учинио доступним јавности као информације од јавног значаја.

Представник Руковаоца је овакво поступање образложио чињеницом да је дошло до ненамерног пропуста због превеликог броја захтева за приступ информацијама од јавног значаја који су у кратком временском периоду достављени Руковаоцу. Сходно наведеном, Руковалац није предузео одговарајуће техничке, организационе и кадровске мере којима би подаци о личности лица садржани у копији дипломе о стеченом високом образовању и радне књижице били заштићени и обрађивани у складу са сврхом због које се ти подаци обрађују.

Имајући у виду и одредбе члана 89. ЗЗПЛ, када орган власти поступа по захтеву за приступ информацијама од јавног значаја, потребно је да поступа на начин којим се обезбеђује да се и једно и друго право (и право јавности да зна и право на заштиту података о личности) могу остварити заједно. Достављајући документа тражиоцу информација на основу захтева да се доставе копија дипломе као доказ о стеченом високом образовању и копија радне књижице, као доказ о радном искуству пре заснивања радног односа код Руковаоца, Руковалац није приликом примене Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, поступио у мери прописаној одредбама ЗЗПЛ, односно није заштитио податке о личности које јавност нема оправдани интерес да зна.

Имајући у виду одредбе ЗЗПЛ као и одредбе осталих прописа наведених у овој опомени, а при чињеници да Руковалац није извршио адекватну анонимизацију (заштиту) података о личности лица чији су подаци садржани у документима достављеним тражиоцу на основу захтева за приступ информацијама од јавног значаја (година уписа, општи успех (просечна оцена) и оцена на дипломском испиту у копији дипломе и име једног родитеља и место рођења у копији радне књижице), утврђено је да је Руковалац повредио:

- начело „минимизације података“ из члана 5. став 1. тачка 3) ЗЗПЛ, јер исти подаци о личности нису примерени и ограничени на оно што је неопходно у односу на сврху обраде, као и
- одредбе члана 42. ст. 1. и 2. ЗЗПЛ, када је у питању доступност података о личности, услед чега му је изречена опомена као корективна мера, као у диспозитиву, са образложењем како је наведено.

Поступање Руковаоца:

Поводом изречене Опомене Руковалац је документовао и изјаснио се да је ради отклањања утврђених повреда одредби Закона о заштити података о личности, дописом указао свим запосленим и радно ангажованим лицима на неопходност примене Закона о заштити података о личности приликом обављања послова на које су распоређени односно за које су радно ангажовани, како би се подигла свест о значају права личности и њиховој заштити.

Предмет број: 072-04-1191/2024-07

2. Неовлашћено откривање података о личности из досијеа корисника услуга социјалне заштите

Из диспозитива:

ОПОМИЊЕ СЕ руковалац јер је податке о личности из досијеа корисника услуга социјалне заштите и то податке о датим изјавама поводом пријава за насиље у породици, доставио неовлашћеном лицу и тиме повредио одредбе:

- члана 5. став 1. тачка 1) ЗЗПЛ, јер обраду података о личности није вршио законито, поштено и транспарентно у односу на лице на која се подаци односе („законитост, поштење и транспарентност“), а која је обрада законита уколико се врши у складу са ЗЗПЛ, односно другим законом којим се уређује обрада;
- члана 5. став 1. тачка 2) ЗЗПЛ, јер је обрада вршена на начин који није у складу са сврхом у коју су подаци прикупљени („ограничење у односу на сврху обраде“);
- члана 5. став 1. тачка 6) ЗЗПЛ и члана 42. став 1. тачка 2) ЗЗПЛ јер применом одговарајућих техничких, организационих и кадровских мера није обезбедио одговарајућу заштиту података о личности, укључујући заштиту од неовлашћене или незаконите обраде („интегритет и поверљивост“) и није обезбедио примену неопходних механизма заштите у току обраде, како би се испунили услови за обраду прописани тим законом и заштитила права и слободе лица на која се подаци односе.

Део утврђеног чињеничног стања:

Руковалац води евиденцију и документацију о лицима према којима је насиље у породици извршено и о лицима против којих је одређена мера заштите, на основу члана 289. Породичног закона („Службени гласник РС“, бр. 18/05, 72/11 - др. закон и 6/15), при чему је

начин вођења евиденције и документације уређен Правилником о евиденцији и документацији о лицима према којима је извршено насиље у породици и о лицима против којих је одређена мера заштите од насиља у породици („Службени гласник РС“, бр. 88/23). Чланом 9. наведеног правилника, прописано је да су подаци о евиденцији и документацији о лицима према којима је извршено насиље у породици, као и лицима против којих је одређена мера заштите од насиља у породици поверљиви, у складу са Законом.

Чланом 23. Закона о социјалној заштити („Службени гласник РС“, бр. 24/11 и 117/22 – одлука УС) прописано је да се о корисницима, правима која су остварили и услугама које су им пружене води евиденција, а да су установе социјалне заштите и други пружаоци услуга социјалне заштите дужни да чувају документацију корисника, у изворном, а ако је могућно и у електронском облику, као и да је обезбеде од неовлашћеног приступа, умножавања и злоупотребе, независно од облика у коме су подаци из документације сачувани.

Чланом 37. овог закона прописано је да корисник услуга социјалне заштите има право на поверљивост свих приватних података из документације која се обрађује за потребе извештаја, односно евиденције, укључујући и оне које се тичу његове личности, понашања и породичних околности и начина коришћења услуга социјалне заштите, те да се од поверљивости може одступити само у случајевима предвиђеним законом.

Чланом 14. ст. 1. и 4. Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад („Службени гласник РС“, бр. 59/08, 37/10, 39/11 – др. правилник, 1/12 – др. правилник, 51/19, 12/20 и 83/22) прописано је да се информације и подаци о личним и породичним приликама корисника које запослени у центру сазнају сматрају службеном тајном, а да ће се приступ подацима корисника, осим запосленим у центру, обезбедити и надлежном надзорном органу, правосудним органима и полицији, кориснику на кога се подаци односе, као и његовом законском заступнику, односно пуномоћнику. Поједини подаци евиденције о кориснику, сагласно ставу 6. наведеног члана Правилника могу се давати другим службама као што су здравствене или образовне установе, служба запошљавања и друге, само ако се за то обезбеди пристанак корисника на кога се ти подаци односе, осим ако друкчије није прописано законом.

Имајући у виду да је Руковалац дописом доставио податке из досијеа корисника услуга социјалне заштите изван сврхе за коју су подаци о личности прикупљени и да није био испуњен ни један од услова за закониту обраду прописан чланом 12. ЗЗПЛ, у поступку инспекцијског надзора утврђено је да руковалац повређује одредбе чл. 5. став 1. тач. 1) и 2) ЗЗПЛ, односно начела „законитост, поштење и транспарентност“ и „ограничење у односу на сврху обраде“. Из наведених разлога утврђено је да руковалац није обезбедио одговарајућу заштиту података о личности који се односе на кориснике услуга социјалне заштите, укључујући заштиту од неовлашћене или незаконите обраде, применом одговарајућих техничких, организационих и кадровских мера, чиме је повређено начело „интегритет и поверљивост“ из члана 5. став 1. тачка 6) ЗЗПЛ и одредба члана 42. став 1. тачка 2) ЗЗПЛ, јер није обезбеђена примена неопходних механизма заштите у току обраде, како би се испунили услови за обраду прописани тим законом и заштитила права и слободе лица на која се подаци односе.

Поступање Руковаоца:

Руковалац је Служби Повереника доставио обавештење да је донета Процедура о заштити података о личности, којом су запослени упознати да су дужни да податке о личности обрађују у складу са Законом о заштити података о личности и да су у обавези да документацију

о корисницима чувају и да је обезбеде од неовлашћеног приступа, умножавања и злоупотребе, да запослени који дођу у контакт са подацима о личности корисника не смеју да их саопштавају нити чине доступним неовлашћеним лицима, како за време трајања уговора о раду или другог уговора ван радног односа тако и по његовом престанку, као и да су сва документа корисника поверљива, а да се подаци о личности и породичним приликама сматрају службеном тајном. Одлуком о именовању лица за заштиту података одређено је да је лице за заштиту дужно да прати примену одредаба Закона о заштити података о личности и да врши обуку запослених који учествују у радњама обраде података о личности.

Број предмета: 072-21-1618/2024-07

3. Јавно предузеће је уз рачуне за комуналне услуге својим корисницима доставило рекламни флајер за правно лице које је родитељима нудило услугу чувања/продуженог боравка деце узраста од шест до десет година.

Из диспозитива:

Повереник је изрекао Опомену Руковаоцу, јер је на адресе својим корисницима, уз рачуне за комуналне услуге доставио и рекламни правног лица, односно обрадио адресне податке својих корисника супротно одредбама члана 5. став 1. тачке 1) и 2) и став 2. истог члана ЗЗПЈ, односно начела „законитост, поштење и транспарентност“, „ограничење у односу на сврху обраде“ и „одговорност за поступање“ и члана 12. став 1. ЗЗПЈ, јер приликом обраде није испунио ни један од услова за закониту обраду података о личности.

Из образложења:

Руковалац је достављање рекламног материјала уз рачуне правдао постојањем „леgitимног интереса“ из члана 12. став 1. тачка 6) ЗЗПЈ, јер је Статутом прописано да Надзорни одбор Руковаоца утврђује цене рекламних услуга у делатности обједињене наплате. На исти начин Руковалац је у ранијем периоду своје кориснике упознавао са хуманитарним акцијама, понудама услуга локалних приватних предузећа, бесплатно рекламирао локалне културне и уметничке манифестације, едуковао грађане поводом питања енергетске ефикасности домаћинства и рециклирања отпада. Након сазнања о овом догађају Повереник је извршио надзор, након чега је изрекао Опомену Руковаоцу.

Епилог:

У остављеном року Руковалац је поступио по Опомени, тако што је ставио ван снаге Одлуку о утврђивању цена рекламних услуга која је служила као правни основ за обављање рекламне делатности од стране Руковаоца.

Број предмета: 072-21-2580/2023-07

4. Дом здравља је у извештај о привременој спречености за рад уносио дијагнозе пацијената.

Из диспозитива:

Повереник је изрекао Опомену Руковаоцу, јер је у извештај о привременој спречености за рад уносио дијагнозе пацијената, чиме је Руковалац повредио одредбе члана 17. ЗЗПЛ, јер врши обраду података о здравственом стању пацијената супротно одредбама којима је прописана обрада посебних врста података о личности и одредбе члана 5. став 1. тачка 1) ЗЗПЛ, односно, начело „законитости, поштења и транспарентности“, јер врши обраду која није у складу са ЗЗПЛ, односно другим законом којим се уређује обрада.

Из образложења:

Образац извештаја о привременој спречености за рад (Образац ОЗ-6) сходно Правилнику о обрасцима у систему здравствене заштите, садржи само узроке привремене спречености за рад који су таксативно наведени у члану 9. тачка 6), а не и дијагнозе из Међународне класификације болести, коју издаје Светска здравствена организација и јавно је доступна. Сходно наведеним одредбама ЗЗПЛ и осталих прописа, навођење дијагноза у извештају о привременој спречености за рад (Образац ОЗ-6), супротно је одредбама члана 17. ЗЗПЛ, којима је прописана допуштеност обраде посебне врсте података, као и начелу „законитости, поштења и транспарентности“, из члана 5. став 1. тачка 1) ЗЗПЛ, јер подаци о здрављу пацијената нису обрађивани у складу са овим законом, односно другим прописима којима је уређена обрада.

Епилог:

У прописаном року, Руковалац је обавестио Повереника да се у Дому здравља више не уписују шифре дијагноза у Извештају о привременој спречености за рад. Директор Дома здравља је и донео Упутство о начину примене Закона о здравственој документацији и евиденцији у области здравства, нарочито о начину попуњавања Извештаја о привременој спречености за рад и то упутство доставио свим здравственим радницима.

Број предмета: 072-21-1900/2024-07

5. Руковалац је уградио систем за сателитско праћење возила (ГПС), без одговарајућег обавештавања запослених, што је Поверенику пријављено од стране репрезентативног синдиката Руковаоца.

Из диспозитива:

Повереник је изрекао Опомену Руковаоцу, јер на одговарајући, транспарентан начин, запосленима који су се користили службеним возилима, а која су била снабдевена системом за сателитско праћење возила (GPS), није пружио информације које се односе на обраду података о личности путем GPS уређаја, чиме је као руковалац подацима о личности, повредио одредбе члана 5. став 1. тачка 1) и члана 23. ст. 1. и 2. ЗЗПЛ.

Из образложења:

...опрему која открива локације запослених треба увести само ако се то покаже неопходним за постизање легитимне сврхе коју спроводе послодавци и њихова употреба не треба да води континуираном надзору запослених. Наиме, надзор не треба да буде главна сврха, већ само индиректна последица радње која је потребна за заштиту производње, здравља и сигурности, или за осигурање ефикасног вођења неке организације, односно да послодавци треба да осигурају све неопходне гаранције за права на приватност и заштиту личних података запослених, да обрате посебну пажњу на сврху у коју се такви уређаји користе и на принципе минимализације и пропорционалности, те да примене одговарајуће интерне процедуре у вези с обрадом ових података и о њима треба унапред да обавесте предметна лица, тј. запослене.

Епилог:

Како је GPS инсталиран, између осталог, из разлога контроле кретања возила, контроле утрошка горива, просечне брзине кретања, и како је Руковалац Поверенику доставио фотокопије обавештења запосленима о употреби ГПС уређаја у службеним аутомобилима и налога за службено путовање који је измењен, на тај начин што је додата реченица у заглављу документа којом Руковалац обавештава запослене да је у возилима инсталиран ГПС, Повереник је окончао поступање у овом предмету

Број предмета: 072-21-889/2024-07

6. Давање пристанка лица на које се подаци односе за потребе директног маркетинга

Из диспозитива:

ОПОМИЊЕ СЕ руковалац јер обраду података о личности учесника игара на срећу, који су креирали налог код руковаоца, врши супротно начелу „законитости, поштења и транспарентности” из члана 5. став 1. тачка 1) ЗЗПЛ и с тим у вези члана 5. став 2. ЗЗПЛ, јер обраду података о личности у сврху директног оглашавања, врши без претходно прибављеног пристанка лица на која се подаци односе, односно без одговарајућег правног основа, чиме повређују одредбе члана 15. ЗЗПЛ и члана 12. став 1. тачка 1) ЗЗПЛ.

Део утврђеног чињеничног стања:

Повереник је примио представку у којој се наводи да је подносилац представке на свој број мобилног телефона примио позив са одређеног броја телефона од лица које га је позвало и представило се као запослени руковаоца, којом приликом је рекао да је сврха позива да га обавесте да према њиховој евиденцији у дужем временском периоду није користио њихове услуге, те желе да сазнају разлог тога. Даље је наведено да подносилац представке није корисник њихових услуга, као и да није дао пристанак да користе његове податке како би му нудили производе и услуге, а нарочито не број телефона, услед чега сматра да је повређено његово право на заштиту података о личности.

Чланом 12. став 1. ЗЗПЛ прописано је да је обрада законита само ако је испуњен један од услова из тог члана ЗЗПЛ.

Када је у питању давање пристанка за обраду, члан 15. став 1. ЗЗПЛ прописује да, ако се обрада заснива на пристанку, руковалац мора бити у могућности да предочи да је лице пристало

на обраду својих података о личности. Следећа два става претходно наведеног члана ЗЗПЛ прописују:

„Ако се пристанак лица на које се подаци односе даје у оквиру писмене изјаве која се односи и на друга питања, захтев за давање пристанка мора бити представљен на начин којим се издваја од тих других питања, у разумљивом и лако доступном облику, као и уз употребу јасних и једноставних речи. Део писмене изјаве који је у супротности са овим законом не производи правно дејство.

Лице на које се подаци односе има право да опозове пристанак у сваком тренутку. Опозив пристанка не утиче на допуштеност обраде која је вршена на основу пристанка пре опозива. Пре давања пристанка лице на које се подаци односе мора бити обавештено о праву на опозив, као и дејству опозива. Опозивање пристанка мора бити једноставно, као и давање пристанка.”

Приликом оцењивања да ли је пристанак за обраду података о личности слободно дат, посебно се мора водити рачуна о томе да ли се извршење уговора, укључујући и пружање услуга, условљава давањем пристанка који није неопходан за његово извршење, како је то прописано чланом 15. став 4. ЗЗПЛ.

С тим у вези, Законом о оглашавању („Службени гласник РС“, бр. 6/16 и 52/19 – др. закон), у члану 62. став 1., прописано је да је директно оглашавање упућивање огласне поруке именованом или на други начин појединачно одређеном лицу. У члану 63. тог закона утврђено је да је за директно оглашавање (упућивање огласне поруке) према физичким лицима потребна њихова претходна сагласност, која се може опозвати у сваком моменту, а оглашивач, односно преносилац огласне поруке, мора то да омогући. Утврђено је, такође, да се директно оглашавање према физичким лицима врши у складу са правилима о оглашавању путем средстава комуникације на даљину у складу са прописом који уређује заштиту потрошача.

Чланом 37. став 1. Закона о заштити потрошача („Службени гласник РС“, бр. 88/2021) утврђено је да је забрањено непосредно оглашавање телефоном, факсом, електронском поштом, и другим средствима комуникације на даљину, без претходног пристанка потрошача.

Према утврђеном чињеничном стању, у поступку предметног инспекцијског надзора руковалац није предочио да су учесници игара на срећу који су креирали налог код руковаоца пристали на обраду својих података о личности у сврху директног оглашавања, јер не постоји адекватан писани доказ о датој сагласности. Сходно томе, руковалац наведену обраду података о личности врши супротно члану 15. ЗЗПЛ, односно без одговарајућег правног основа, супротно члану 12. став 1. тачка 1) ЗЗПЛ, чиме поступа и супротно начелу „законитости, поштења и транспарентности” из члана 5. став 1. тачка 1) ЗЗПЛ и с тим у вези члана 5. став 2. ЗЗПЛ, јер није предочио примену наведеног начела.

Поступање Руковаоца:

Поводом наведене Опомене, Руковалац је обавестио Повереника да је предузео мере у циљу поступања по Опомени, те је у достављеном писаном изјашњењу навео да су обрисани подаци учесника игара на срећу који су креирали налог код Руковаоца у сврху директног оглашавања. Такође, у прилогу електронске поште достављен је Записник трочлане комисије, у коме се, између осталог, наводи да комисија констатује да је Руковалац поступио по Опомени Повереника, те да су обрисани подаци играча који нису имали било какву активност на налогу.

Број: 072-21-1190/2024-07

7. Стамбена заједница је на званичној интернет презентацији објавила списак станара који садржи податке о личности станара, поставила камере у лифтове зграде и преко мобилне апликације омогућила свим станарима зграде праћење слике из система видео надзора у реалном времену

Из диспозитива:

ОПОМИЊЕ СЕ Стамбена заједница јер је, на својој званичној интернет презентацији објавила списак станара са њиховим именима и презименима, бројевима спрата и стана сваког власника стана, чиме је наведене податке о личности без правног основа учинила доступним неодређеном броју лица; јер је преко мобилне апликације омогућила у реалном времену праћење слике са уређаја за видео обезбеђење – камера постављених у лобијима зграде у приземљу, као и на спратовима, свим станарима који за то имају приступни код, а који се подаци односе на станаре и друга лица која бораве или се крећу у том простору; јер путем камера постављених у лифтовима зграде, врши обраду података о личности станара и других лица која користе лифт, на који начин је Руковалац повредио:

- члан 5. став 1. тачка 1) ЗЗПЛ одредбу члана 5. став 1. тачка 3) Закона о заштити података о личности, јер је обрада извршена супротно начелу „законитости, поштења и транспарентности“
- члан 5. став 1. тачка 3) Закона о заштити података о личности, јер је обрада извршена супротно начелу „минимизације података“.

Део утврђеног чињеничног стања:

У поступку надзора, на основу изјава представника Руковаоца, увидом у релевантну документацију и систем видео надзора, те извршеним непосредним опажањем у просторијама стамбене заједнице, између осталог утврђено је: да је Руковалац на својој званичној интернет презентацији, доступној у оквиру линка [...](#) објавио списак станара са њиховим именима и презименима, бројевима спрата и стана сваког власника стана, као и да је управник стамбене заједнице предметни списак уклонио са интернет презентације пре почетка вршења надзора; да увид у систем видео надзора могу вршити у реалном времену преко мобилне апликације сви власници/станари који за то имају приступни код; да су у оба лифта постављене камере које својим видним пољем обухватају простор унутар лифта, те да увид у ове камере ужива искључиво управник стамбене заједнице.

Имајући у виду одредбе Закона о заштити података о личности, а при чињеници да ниједном одредбом Закона о становању и одржавању зграда нити Одлуком града Београда није прописана обавеза стамбене заједнице да јавно објављује списак станара, Руковалац је, објављивањем списка станара са њиховим именима и презименима, бројевима спрата и стана сваког власника стана, на својој званичној интернет презентацији, на описани начин, без правног основа учинио доступним податке о личности неодређеном броју трећих лица, услед чега је повредио начело „законитости, поштења и транспарентности“ обраде из члана 5. став 1. тачка 1) Закона о заштити података о личности.

Омогућавање увида у систем видео надзора станарима, путем праћења слике са камера у реалном времену у тренутку њиховог настанка, или након тога увидом у снимљени материјал, широком кругу корисника омогућава да неограничено, без стварне потребе и разлога, задиру у приватност грађана, тј. других станара и лица која им долазе у посету, што је супротно начелу „минимизације података“ из члана 5. став 1. тачка 3) Закона о заштити података о личности. У

вези са наведеним, Руковаоцу је указано да са морају осигурати интегритет и поверљивост података, што би значило да треба спровести техничке, организационе и кадровске мере, како би систем који се користи за вршење видео-надзора и записи из тог система били заштићени од случајног или незаконитог уништења, губитка, измене, неовлашћеног откривања или приступа подацима о личности. То подразумева и да приступ снимцима из система видео надзора, укључујући праћење слике са камера у реалном времену, буде доступно само оном лицу коме је то неопходно да би се остварила сврха обраде. Наведено ограничење приступа слици са камера у реалном времену, не односи се на приступ слици са камере интерфона, уколико је техничким средством омогућено станару да има увид у слику само у моменту када њему неко позвони на интерфон. Руковаоцу се посебно указује да покривеност системом видео надзора (угао камере) мора бити сразмерна сврси обраде, односно да камера обухвати само оно што је неопходно за сврху обраде. У конкретном случају, камере које су постављене на спратовима зграде својим обухватом не смеју покривати улазна врата станова, јер се на описани начин, без стварне потребе и разлога, задире у приватност станара, односно лица која им долазе у посету.

Руковаоцу је указано да није дозвољено користити видео надзор унутар лифта, јер је супротно начелу „минимизације података“ из члана 5. став 1. тачка 3. ЗЗПЛ, осим уколико постојећи, реални ризици, опасности и угроженост појединих добара и вредности указују на то да је неопходно и оправдано вршити такву обраду података о личности, а што би, уколико је то случај, изискивало претходну процену утицаја обраде на заштиту података о личности и на права и слободе појединаца који су обухваћени видео надзором, а све то у складу са чланом 54. ЗЗПЛ – што подразумева и дужност стамбене заједнице, као руковаоца, да након извршене процене утицаја, у зависности од њених резултата, а пре започињања овакве обраде, затражи и мишљење Повереника.

Предмет број: 072-21-1696/2024-07

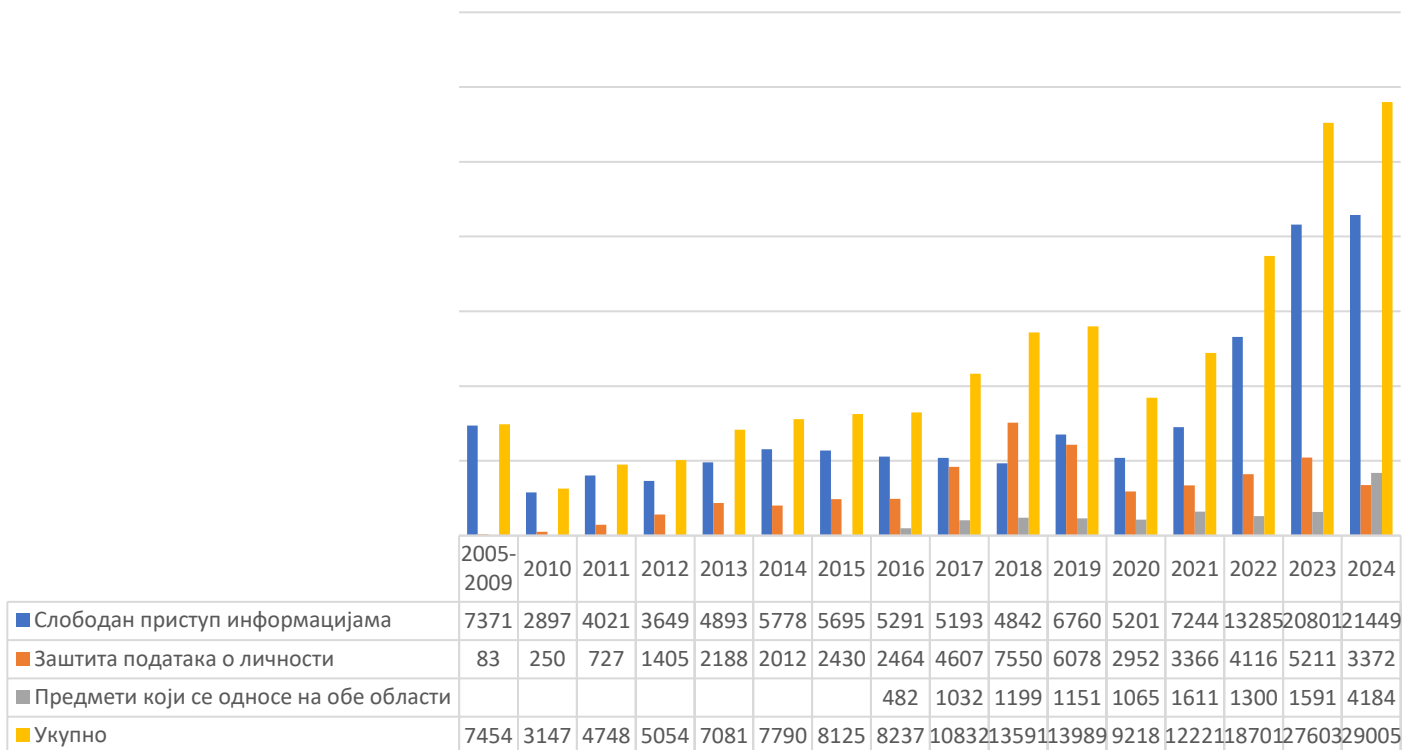
3. АКТИВНОСТИ ПОВЕРЕНИКА

3.1. ПРИКАЗ УКУПНИХ АКТИВНОСТИ

У 2024. години Повереник је укупно формирао 29.005 предмета, од чега се 21.449 односило на слободу приступа информацијама, 3.372 на заштиту података о личности, а 4.184 на обе области деловања Повереника.

У 2024. години Повереник је имао у раду укупно 40.556 предмета с обзиром на то да је из претходног периода пренео 11.551 нерешен предмет. Од тог броја 71,5%, тачније 29.005 предмета Повереник је формирао у 2024. години.

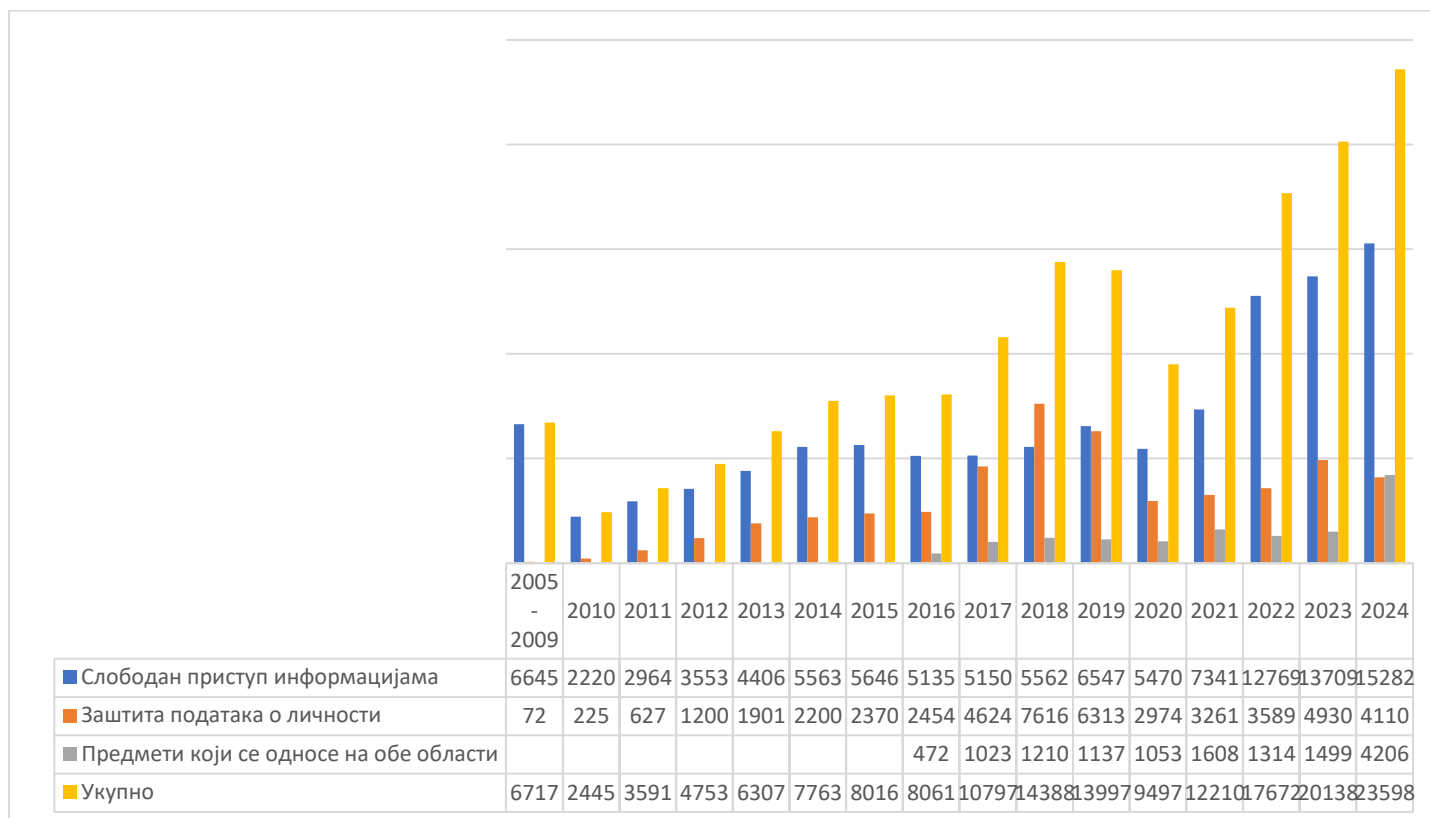
Графикон бр. 1 – Број примљених предмета по годинама

У току 2024. године Повереник је окончао поступак у 23.598 предмета, од чега 15.282 из области приступа информацијама, 4.110 из области заштите података о личности и 4.206 предмета који су се односили на обе области.

У наредну 2025. годину пренето је 16.958 предмета по којима није окончан поступак. (16.510 - слобода приступа, 341 - заштита података о личности и 107 обе области деловања).

Графикон бр. 2 – Број решених предмета по годинама

Табела бр. 3 - Активности Повереника у 2024. години

Највећи део активности Повереника у 2024. години односио се на:		
1.	Решавање случајева по жалбама/притужбама због повреде права на слободан приступ информацијама и права на заштиту података о личности.	Решено укупно 7.958 жалби/притужби (7.691 жалба - слобода приступа информацијама; 267 притужби – заштита података о личности).
2.	Покретање поступка инспекцијског надзора над спровођењем и извршавањем ЗЗПЛ.	Повереник је покренуо 864 поступка инспекцијског надзора над спровођењем и извршавањем ЗЗПЛ, од чега 727 редовних и 137 ванредна надзора.
3.	Окончање поступка инспекцијског надзора над спровођењем и извршавањем ЗЗПЛ.	Повереник је укупно окончао 864 предмета у области инспекцијског надзора.
4.	Мишљења на нацрте закона и друге опште акте.	Повереник је дао 37 мишљења на нацрте и предлоге закона и других прописа која су упућена државним органима, на захтев органа, од којих је 26 дато на нацрте закона, а 11 на друге опште акте.
5.	Пружање помоћи физичким и правним лицима и органима власти односно руковоцима података у остваривању права или у правилној примени ЗСПИЈЗ и ЗЗПЛ, појашњењем нејасних питања и процедура.	Повереник је дао 611 мишљења и одговора о правилној примени оба закона, од чега 314 о примени ЗЗПЛ, 5 претходних мишљења Повереника (члан 55. ЗЗПЛ) и 292 мишљења о примени ЗСПИЈЗ.
6.	Процесуирање прекршаја.	Повереник је издао 804 прекршајна налога (802 због кршења одредби ЗСПИЈЗ и 2 због кршења одредби ЗЗПЛ) и поднео 107 захтева за покретање прекршајног поступка (100 због кршења одредби ЗСПИЈЗ и 7 захтева за покретање прекршајног поступка због кршења одредби ЗЗПЛ).
7.	Пружање помоћи грађанима поводом њихових захтева за слободан приступ информацијама или за заштиту података о личности који су: уступљени Поверенику од органа који не располажу траженим информацијама како би њихови захтеви били упућени онима од којих могу да добију потребне информације односно уместо органу власти достављени Поверенику.	1.165 предмета (1.089 уступљених захтева и 76 захтева за информацијама о раду других органа)
8.	Остала комуникација саветодавног и инструктивног карактера са органима власти поводом примене ЗСПИЈЗ, у вези са применом прописа о унапређењу јавности рада, поводом достављања годишњег извештаја Поверенику и израде и објављивања информатора о раду на Јединственом информационом систему Повереника, а који доприносе континуираном унапређењу проактивног објављивања информација, повећању броја објављених	628 предмета.

	информација о раду на интернет страницама органа и активнијој улози органа у омогућавању остваривања права.	
9.	Активности у вези са процесом придруживања Србије Европској унији.	Повереник је доставио 24 прилога и извештаја, и то: Министарству правде, Министарству државне управе и локалне самоуправе, Министарству за европске интеграције и Агенцији за спречавање корупције.
10.	Јавна саопштења којима се Повереник обратио јавности.	96 пута.
11.	Активности у вези са достављањем обавештења о контакт подацима о лицу за заштиту података о личности и именовању представника страних привредних друштава у складу са ЗЗПЈ.	535 руковалаца доставило је обавештење о контакт подацима о лицу за заштиту податка о личности, док је 14 одлука о именовању представника страних привредних друштава у складу са ЗЗПЈ достављено Поверенику у току 2024. године.
12.	Упућивање контролних листа.	На адресе 538 руковалаца упућена је контролна листа, док је 1 руковалац то учинио самоиницијативно. Током 2024. године у 1.140 случајева извршена је процена ризика (1.139 руковалаца доставило је на захтев Повереника попуњену контролну листу, док је 1 руковалац то учинио самоиницијативно. 76 руковалаца није доставило попуњену контролну листу Поверенику. На основу примљених попуњених контролних листа Повереник је проценио ниво ризика обраде података о личности).
13.	Поступање по захтевима за слободан приступ информацијама од јавног значаја.	Поступано је по 1.923 захтева за слободан приступ информацијама од јавног значаја упућеним Поверенику.
14.	Активности у вези са спровођењем поступка принудног извршења решења Повереника.	Окончано је 126 предмета и донето укупно 156 аката.
15.	Одговори Управном суду на тужбе у управном спору на одлуке Повереника и нерешавање жалби у законском року тзв. ћутање управе.	4.176 одговора.
16.	Одговори на представке грађана који се односе на питања у вези са остваривањем права из области заштите података о личности и слободног приступа информација, као и она која нису у надлежности Повереника.	640 одговора.
17.	Поступање по приговорима поднетим против управне радње Повереника	Решено 400 приговора.
18.	Позиви грађана, новинара и представника медија, као и запослених у органима власти ради консултација о питањима која се односе на остваривање права из надлежности Повереника.	Повереник је одговорио на 22.053 телефонских позива.

Табела бр. 4 - Структура решених предмета

Ред.бр.	Слобода приступа -решено 15.282 предмета	Бр. решених предмета
1.	Жалбе	7.691
2.	Процесуирање прекршаја због кршења одредби ЗСПИЈЗ	1.192
3.	Предлози за управно извршење	126
4.	Предлози за понављање поступка	17
5.	Мишљења	292
6.	Мере за унапређење јавности рада	628
7.	Представке	60
8.	Одговори на тужбу	4.111
9.	Захтеви за информацијама о раду других органа	76
10.	Уступљени захтеви	1.089

Табела бр. 5 - Структура решених предмета

Ред.бр	Заштита података о личности -решено 4.110 предмета	Бр. решених предмета
1.	Инспекцијски надзор	864
2.	Процесуирање прекршаја због кршења одредби ЗЗПЛ	9
3.	Притужбе	267
4.	Одговори на тужбе	65
5.	Обавештења о повреди података о личности	45
6.	Представке	403
7.	Захтеви за пренос података	1
8.	Захтеви за одобрење обавезујућих пословних правила	1
9.	Мишљења	314
10.	Претходна мишљења (чл.55)	5
11.	Захтев за понављање поступка	1
12.	Евиденције о захтевима за приступ задржаним подацима	103
13.	Контролне листе	1.216
14.	Обрађене евиденције о лицима за заштиту података о личности	547
15.	Одлуке о именовању представника страних привредних друштава у складу са ЗЗПЛ	14
16.	Унапређење заштите и превентива	249
17.	Предлог за управно извршење	3
18.	Сагласност Комисији за „нестале бебе“	3

Табела бр. 6. - Структура решених предмета

Ред.бр	Обе области -решено 4.206 предмета	Број решених предмета
1.	Саопштења за јавност	96
2.	Захтеви за информацијама од Повереника	1.923
3.	Захтев за остваривањем права у вези са обрадом података о личности	4
4.	Захтеви у вези са информацијама о предмету	874
5.	Захтеви за накнаду трошкова	7
6.	Предмети из области европских интеграција	24
7.	Домаћа сарадња	184
8.	Међународна сарадња	54
9.	Мишљења на нацрте закона и друге опште акте	37
10.	Иницијативе и предлози	9
11.	Извештаји и информације	192
12.	Представке које се не односе на делокруг надлежности Повереника	177
13.	Остала комуникација са органима власти, руковооцима и јавношћу	152
14.	Обуке	73
15.	Приговори на управне радње	400

3.1.1. Мишљења Повереника

1) Мишљења на нацрте закона

Повереник је у току 2024 године дао **26 мишљења на нацрте закона** и то на тражење органа власти. Сва мишљења дата су са становишта надлежности Повереника.

- Министарству унутрашњих послова дато је мишљење на Нацрт закона о изменама и допунама Закона о националном ДНК регистру;
- Министарству одбране дато је мишљење на: Нацрт закона о војном образовању у два наврата; Нацрт закона о здравственој заштити и здравственом осигурању војних осигураника у два наврата;
- Министарству спорта дато је мишљење на Нацрт закона о потврђивању Конвенције Савета Европе о манипулисању спортским такмичењима;
- Министарству за бригу о породици и демографију дато је мишљење на Нацрт закона о изменама и допунама Закона о финансијској подршци породици са децом;
- Министарству финансија дато је мишљење на: Нацрт закона о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2024. годину; Нацрт закона о Агенцији за осигурање депозита; Нацрт закона о изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији; Нацрт закона о изменама и допунама Закона о играма на срећу; Нацрт закона о буџету Републике Србије за 2025. годину;

- Министарству информисања и телекомуникација дато је мишљење на: Нацрт закона о информационој безбедности у два наврата; Нацрт закона о поштанским услугама у два наврата;
- Министарству државне управе и локалне самоуправе дато је мишљење на Нацрт закона о изменама и допунама Закона о електронској управи;
- Управи за игре на срећу Министарства финансија дато је мишљење поводом планирања измена и допуна Закона о играма на срећу;
- Пореској управи Министарства финансија дато је мишљење на Предлог измена Закона о пореском поступку и пореској документацији-уређивање надлежности ПУРС за вођење евиденције физичких лица у два наврата, Нацрта измена Закона о пореском поступку и пореској документацији-уређивање надлежности ПУРС за вођење евиденције физичких лица у шест наврата.

2) Мишљења на нацрте и предлоге других аката

Повереник је у току 2024. године дао **11 мишљења на нацрте и предлоге других аката** и то на тражење органа власти. Сва мишљења дата су са становишта надлежности Повереника.

- Министарству информисања и телекомуникација дато је мишљење на: Предлог Правилника о техничким условима за регистрацију крајњих корисника услуга са плаћањем унапред; Предлог акционог плана за реализацију Стратегије развоја информационог друштва и информационе безбедности у Републици Србији од 2021. до 2026. године за период од 2024. до 2026. године са образложењем и извештајем са јавне расправе; Предлог акционог плана за спровођење Стратегије развоја система јавног информисања у Републици Србији за период 2020 - 2025. године, у периоду 2024 - 2025. године;
- Министарству правде дато је мишљење на: Предлог националне стратегије за борбу против корупције за период 2024 - 2028. године; Предлог акционог плана за период од 2025. до 2027. године за спровођење Стратегије заштите података о личности за период од 2023. до 2030. године; Предлог акционог плана 2024 - 2025 за спровођење Националне стратегије за борбу против корупције 2024 - 2028;
- Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања дато је мишљење на: Нацрт споразума између Републике Србије и Републике Португалије о социјалној сигурности; Предлог стратегије безбедности и здравља на раду у Републици Србији за период од 2023. до 2027. године;
- Министарству за заштиту животне средине дато је мишљење на Нацрт стратегије за примену Архуске конвенције;
- Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог дато је мишљење на Предлог акционог плана за 2024 – 2026. годину за спровођење Стратегије за стварање подстицајног окружења за развој цивилног друштва у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године;

- Комисији за контролу државне помоћи дато је мишљење на Правилник о начину на који се врши изостављање заштићених података у актима Комисије за контролу државне помоћи.

3) Мишљења у вези са применом ЗЗПЛ

Повереник је током 2024. године дао укупно **314 образложених мишљења** у вези са применом ЗЗПЛ и то: 203 мишљења дата су грађанима, адвокатима и медијима, 3 НВО и другим удружењима и синдикатима, 25 правним лицима (привредним друштвима и банкама), 78 државним органима, органима локалне самоуправе, здравственим и установама социјалне заштите, образовним установама и јавним предузећима и 5 осталима (и то управницима стамбених заједница).

Током 2024. године Повереник је дао и **5 претходних мишљења** сходно члану 55. ЗЗПЛ у вези са проценом утицаја на заштиту података о личности. Мишљења су дата привредним друштвима (4) и адвокатској канцеларији (1).

4) Иницијативе и предлози

Народној скупштини и свим њеним посланицима, Влади РС, Министарству државне управе и локалне самоуправе и Министарству финансија поднета је Иницијатива за измену Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС“, бр. 120/04, 54/07, 104/09, 36/10 и 105/2021).

5) Радне групе

Формирана је Радна група за припрему Нацрта закона о изменама и допунама Закона о заштити података о личности, као и Посебна радна група за припрему Нацрта закона о изменама и допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

3.1.2. Извештавање

У оквиру извршења законских обавеза, Повереник прима извештаје, односно прилоге за извештаје од органа власти, али и доставља своје извештаје, односно прилоге извештајима органима власти.

У складу са чланом 130а) Закона о електронским комуникацијама⁴¹ Повереник прима извештаје, односно евиденције о приступу задржаним подацима од оператора електронских комуникација. Предметне евиденције за претходну годину Поверенику је у тренутку сачињавања извештаја доставило **103 оператора** електронских комуникација, на основу којих је утврђено да су оператори примили укупно 134.676 захтева за приступ задржаним подацима и да су поступили по 134.564.

⁴¹ „Службени гласник РС“, бр. 44/2010, 60/2013 - одлука УС и 62/2014 и 95/2018-др. закон.

Повереник је, у складу са својом законском обавезом, поднео Народној скупштини Републике Србије годишњи извештај о раду за 2023. годину, који Народна скупштина није разматрала. Повереник је годишњи извештај о раду за 2023. годину објавио на својој интернет страници <http://www.poverenik.rs/sr/o-нама/годишњи-извештаји/4173-извештај-повереника-за-2023-годину.html>.

У складу са одредбом члана 43. ЗСПИЈЗ, органи јавне власти су у обавези да Поверенику достављају годишње извештаје о радњама предузетим у циљу примене ЗСПИЈЗ. Предметне извештаје, за претходну годину, Поверенику је од преко 12.000 ових органа, доставило њих 5.271.

На основу достављених годишњих извештаја утврђено је следеће:

- Евидентирано је укупно 43.006 захтева за приступ информацијама, од којих је 32.639 усвојено, односно поступљено је по њима, 698 је одбачено, док је 4.648 одбијено;
- Евидентирано је 5.958 жалби/тужби, 1.474 због одбијања захтева, 2.095 због непоступања по захтеву, 1.501 осталих жалби;
- 3.318 органа је пријавило да је спровело обуку, а 5.156 да редовно одржава носаче информација;
- 4.676 органа који су доставили извештаје је објавило Информатор у ЈИС-у;
- 92 органа власти је наплаћивало трошкове за израду копија на којима се налазе информације од јавног значаја. Износ наплаћених трошкова према подацима из извештаја је 377.632,00 динара;
- Што се тиче врста захтеваних информација, према подацима из извештаја органа власти информације су следеће:

1. Буџет (плате, донације, спонзорства, уговори...) – 8.617 захтева,
2. О заштити животне средине – 1456 захтева,
3. О здрављу становништва – 629 захтева,
4. Из надлежности органа власти – 28.698 захтева.

Од **43.006** захтева за приступ информацијама, **26.755** су поднели грађани или **62,21%** од укупног броја поднетих захтева, док су представници јавних гласила, односно медија, поднели **3.490** захтева или **8,12%**. Представници политичких странака су поднели **1.002** захтева или **2,33%**, док су невладине организације и друга удружења грађана поднели **6.784** захтева или **15,78%**.

Према подацима које је Повереник добио од Управе за трезор Министарства финансија⁴², на рачун за накнаду нужних трошкова за издавање копије докумената на којима се налазе информације од јавног значаја (840-742328843-30), евидентирани су уплате у укупном износу од 202.114,00 динара. Међутим, према подацима из извештаја органа власти износ наплаћених трошкова за 2024. годину износи 377.632,00 динара. Ово, највероватније, указује на то да су органи власти наплаћивали трошкове преко својих рачуна.

⁴² Допис бр. 003618431 2024 10523 007 000 000 001 од 3. 1. 2025. године

У складу са одредбом члана 18. Закона о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова, Министарство унутрашњих послова је Поверенику поднео Годишњи извештај о спровођењу ЗЗПЛ у МУП за 2024. годину⁴³, којим је обавестио Повереника следеће:

- да је у току 2024. године евидентирао укупно 284 захтева грађана за остваривање права у вези са обрадом података о личности у вези с којима је упутио 45 обавештења о обради података о личности, по захтевима за остваривање права на брисање података подносиоцима је упутио 201 обавештење о ограничењу права, док је по преосталим захтевима омогућио исправљање, односно, ажурирање података, увид, достављање копије и брисање података;

- да је у току 2024. године МУП поступио по 24 решења Повереника донетим по притужбама грађана због повреде права на брисање података из евиденције и да је том приликом извршио брисање података из укупно 44 поднетих кривичних пријава, док је по осталим притужбама које је Повереник оценио као основане МУП омогућио право на приступ, увид и доставило копије података подносиоцима захтева;

- у току 2024. године у МУП-у нису евидентиране повреде података о личности.

Други извештаји, односно прилози за извештаје које Повереник доставља органима власти, се пре свега односе на остваривање интеграционих процеса Србије у ЕУ, и то су током 2024. године били достављени:

- **Министарству правде:** Ажурирани извештај о реализацији активности из ревидираног АП за Поглавље 23 за IV квартал 2023.године; ажурирани извештај о механизму раног упозоравања за Поглавље 23 за IV квартал 2023.године; Извештај о спровођењу Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније (НПАА) за период 2022 – 2025. године – I квартал 2024; Прилог за Годишњи извештај о напретку Европске комисије за 2023. годину; Мишљене Повереника с аспекта надлежности институције на Нацрт извештаја о владавини права Европске комисије; Извештај о спровођењу активности из ревидираног АП за поглавље 23 за I и II квартал 2024. године; Извештај о спровођењу Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније (НПАА) за период 2022 – 2025 године за II квартал 2024. године; Извештај о испуњености прелазних мерила из АП за поглавље 23 који се односи на примену Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја за период 1.1.2024 – 30.6.2024. године; Прилог Повереника за Годишњи извештај Европске комисије о напретку Републике Србије за 2024. године који се односи на период од 1.1. до 31.7.2024. године; прилог за Извештај о спровођењу Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније (НПАА) за период 2022-2025 – II квартал 2024. године; Извештај о самопроцени испуњености прелазних мерила из Поглавља 23 за извештајни период од 1. новембра 2023. године до 31. октобра 2024.године; Допуна прилога за Извештај о самопроцени испуњености прелазних мерила из Поглавља 23 (прелазно мерило 29) у два наврата;
- **Агенцији за спречавање корупције:** Збирни извештај о спровођењу активности из Ревидираног Акционог плана за Поглавље 23 – потпоглавље Борба против корупције, обједињени подаци из претходних кварталних извештаја у 2023 години укључујући и

⁴³ Допис 02/8 број 07-7-441/24-56 од 11.2.2025. године

податке из последњег IV квартала; Извештај о спровођењу активности из ревидираног АП за поглавље 23 – Борба против корупције за I и II квартал 2024.године;

- **Министарству за европске интеграције:** Извештај о спровођењу Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније (НПАА) 2022-2025 за IV квартал 2023. године; Извештај о испуњености прелазних мерила за Поглавље 23 за период јул – децембар 2023 године; Прилог за Годишњи извештај ЕК о напретку Србије за период 15.6.2023 - 31.3.2024. године - област Демократија; Извештај о спровођењу ревизије Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније (НПАА) за период 2022 – 2025 године за III квартал 2024 до IV квартал 2027; Прилог Повереника за Годишњи извештај Европске комисије о напретку Републике Србије за 2024. године који се односи на период од 1.1. до 31.7.2024. године; Апликација коју је припремило Министарство за европске интеграције у циљу израде новог Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније (НПАА) за период 2024-2027;
- **Министарству државне управе и локалне самоуправе:** Извештај о напретку Србије Европској комисији за Поглавље 23 за 2023. годину – Реформа јавне управе; Прилог за Годишњи извештај Европске комисије о напретку Републике Србије за 2024.годину – Реформа јавне управе; Прилог за 10. састанак Посебне групе за реформу јавне управе;
- **Савету Европе** је за 18. издање Дана заштите података који се прославља сваког 28. јануара достављен прилог – информација о активностима Повереника на Дан заштите података (попуњен формулар);
- Одговори на листу питања и програм са темама за предстојећи састанак **Пододбора за правду, слободу и безбедност**, који је одржан у Београду 12-13.3.2024. године;
- Посредством Министарства за правде **Секретаријату UNODOC**-а је достављен одговор на додатно питање из надлежности Повереника у вези са прегледом усклађености са Конвенцијом УН против корупције;
- **Поверенику за заштиту равноправности** који је представљао независне државне органе у Републици Србији на Конференцији ОЕБС о људској димензији достављен је писани прилог.

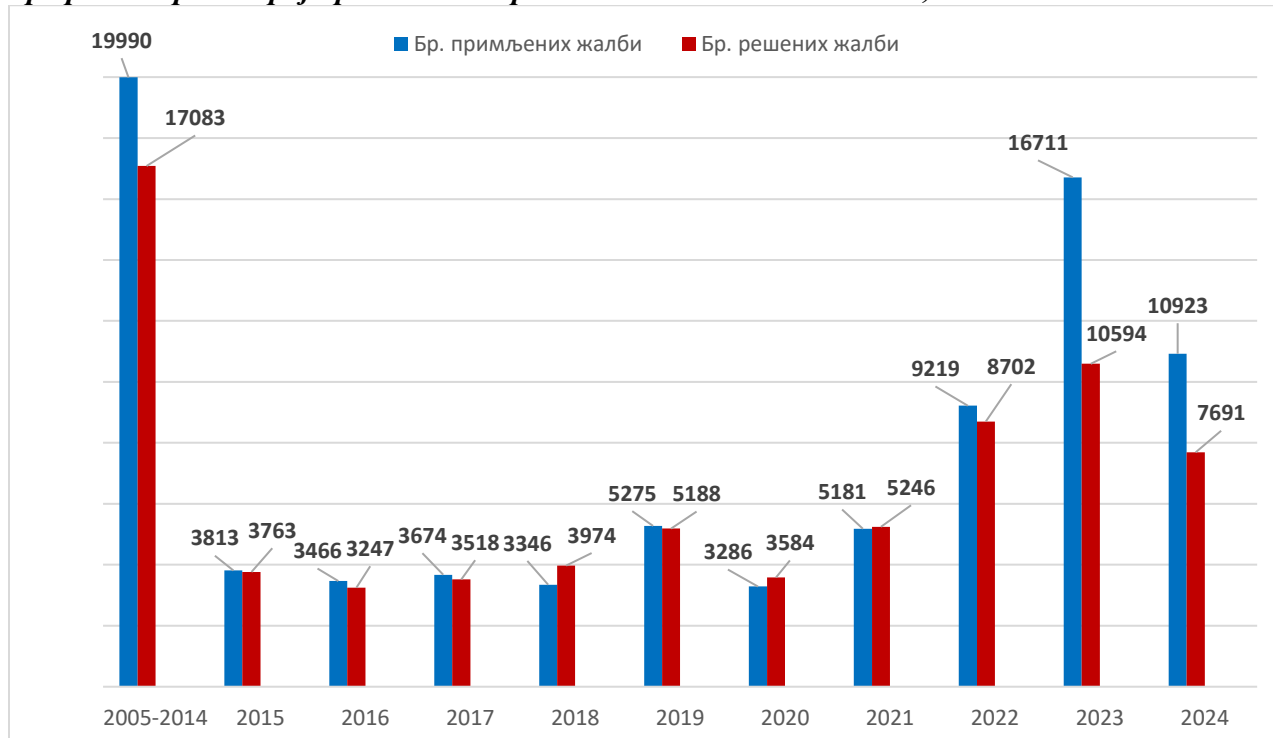
3.2. АКТИВНОСТИ ПОВЕРЕНИКА У ВЕЗИ СА ЗАШТИТОМ И УНАПРЕЂЕЊЕМ ПРАВА НА ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА

3.2.1. Заштита права на слободан приступ информацијама од стране Повереника

3.2.1.1. Решавање жалби

Број формално изјављених жалби Поверенику због повреде права на приступ информацијама од јавног значаја је константно висок, с тим што је од 2022. године дошло до значајног повећања броја жалби у односу на период пре тога, што је приказано у *графикону* испод овог текста. У 2024. години су примљене 10.923 жалбе, док је 9.089 жалби пренето из претходног периода по којима није завршен поступак, што значи да је Повереник током 2024. године имао у раду чак 20.012 жалби у раду.

Графикон бр. 3 - Број примљених и решених жалби по годинама, од 2005-2024.

Узрок изразито значајног повећања броја жалби почев од 2022. године се налази у промени става Управног суда, утврђеног на 105. седници свих судија одржаној дана 21.6.2022.године, у погледу основаности накнаде трошкова за заступање тражилаца информација од стране адвоката у поступку по жалби пред Повереником. Наиме, Управни суд је тада, након више од 13 година, променио свој став налазећи да су органи јавне власти сада дужни да накнаде трошкове заступања од стране адвоката жалиоцима, у случају када Повереник утврди да је жалба основана. О овоме је Повереник детаљно

извештавао у својим годишњим извештајима за 2022. и 2023. годину. Ради разумевања како је промена става суда утицала на пораст броја жалби и стање какво данас имамо у овој области, треба имати у виду следеће:

У периоду од 1. 1. 2022. године до 30. 6. 2022. године Поверенику је изјављена 1.771 жалба, а у периоду од 1. 7. 2022. до 31. 12. 2022. године изјављено је укупно 7.440 жалби. Последично, током 2023. године број жалби је порастао на 16.711 жалби, што је уз 2.983 жалбе пренете из претходне године, значило 19.694 жалбе у раду. У 2024. години су примљене 10.923 жалбе, док је 9.089 жалби пренето из претходног периода по којима није завршен поступак, што значи да је Повереник током 2024. године имао у раду чак 20.012 жалби у раду, што је највећи број активних жалби у раду икад. Из тих разлога, све податке у овом извештају, који се односе на област приступа информацијама, треба узети с резервом, у смислу да општа слика може указивати на значајно побољшање стања у области приступа информацијама (мањи број основаних жалби и сл.), иако су трендови, без података о жалбама лица која су жалбе изјавили преко адвоката, с јединим и основним циљем наплате трошкова поступка, доста слични у односу на претходне године. Из тог разлога стварно стање у области приступа информацијама треба ценити у односу на друге важне показатеље, као што је нпр. поступања органа јавне власти по новинарским захтевима и однос према новинарима, однос јавних предузећа према обавезама прописаним ЗСПИЈЗ, проценат неизвршених решења Повереника којим је наложено давање информације, значај и осетљивост ускраћених информација.

Повереник је у 2024. години решио 7.691 жалбу. Њих 3.894 или 50,63% изјављено је због потпуног игнорисања захтева тражилаца информација („ћутање управе“). 1.072 жалбе или 13,94% од укупног броја решених жалби, изјављене су против решења органа власти којим се захтев тражиоца одбија као неоснован уз образложење. У 2.065 случајева, органи власти су непотпуно одговорили на захтеве тражилаца информација, односно у 26,85% од укупног броја решених жалби, док су у 636 жалби или 8,27% органи власти одговорили на захтеве тражилаца информација са образложењем са елементима одлуке, од укупног броја решених жалби у 2024. години. У 24 случаја или у 0,31% су жалбе изјављене на захтев тражилаца информација за накнаду трошкова поступка.

Жалбе су у великом броју биле **основане**, тачније 3.665 жалби или 47,65% од укупног броја решених жалби.

Међутим, када се ова чињеница сагледа у светлу чињенице да је од 7.691 решене жалбе у 3.102 случаја (донето је 1.997 решења, док је 1.105 предмета спојено приликом решавања) жалба одбијена због заштите јавног интереса, јер су жалбе изјављене искључиво у личном и приватном интересу ради наплате трошкова поступка, а не ради интереса јавности да зна, јасно је да је стварна слика да је проценат основаних жалби које се изјављују Поверенику изразито висок.

И у 2024. години, као и претходних година, настављен је тренд да се у великом броју основаних жалби, поступак по жалби Повереника завршава **обуставом поступка**. У 1.154 предмета (31,5%) од укупног броја основаних жалби (3.665) обустављен је поступак, јер органи власти поступају по захтеву тражиоца тек по сазнању за жалбу и захтеваном изјашњењу од стране Повереника, а пре доношења одлуке по жалби, при чему су у 344 случаја странке и формално одустале од жалбе. То и даље указује на то да се право на приступ информацијама у многим случајевима и даље остварује тек након интервенције Повереника, а што за последицу има нерационално, односно непотребно ангажовање запослених и трошење јавног новца,

будући да правог разлога за првобитно ускраћивање информација, пре изјављивања жалбе, заправо и није било.

Према подацима оних органа који су доставили годишњи извештај Поверенику (чл. 43. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја), утврђено је да је тим органима у 2024. години поднето укупно **43.006** захтева за остваривање права на слободан приступ информацијама од јавног значаја.

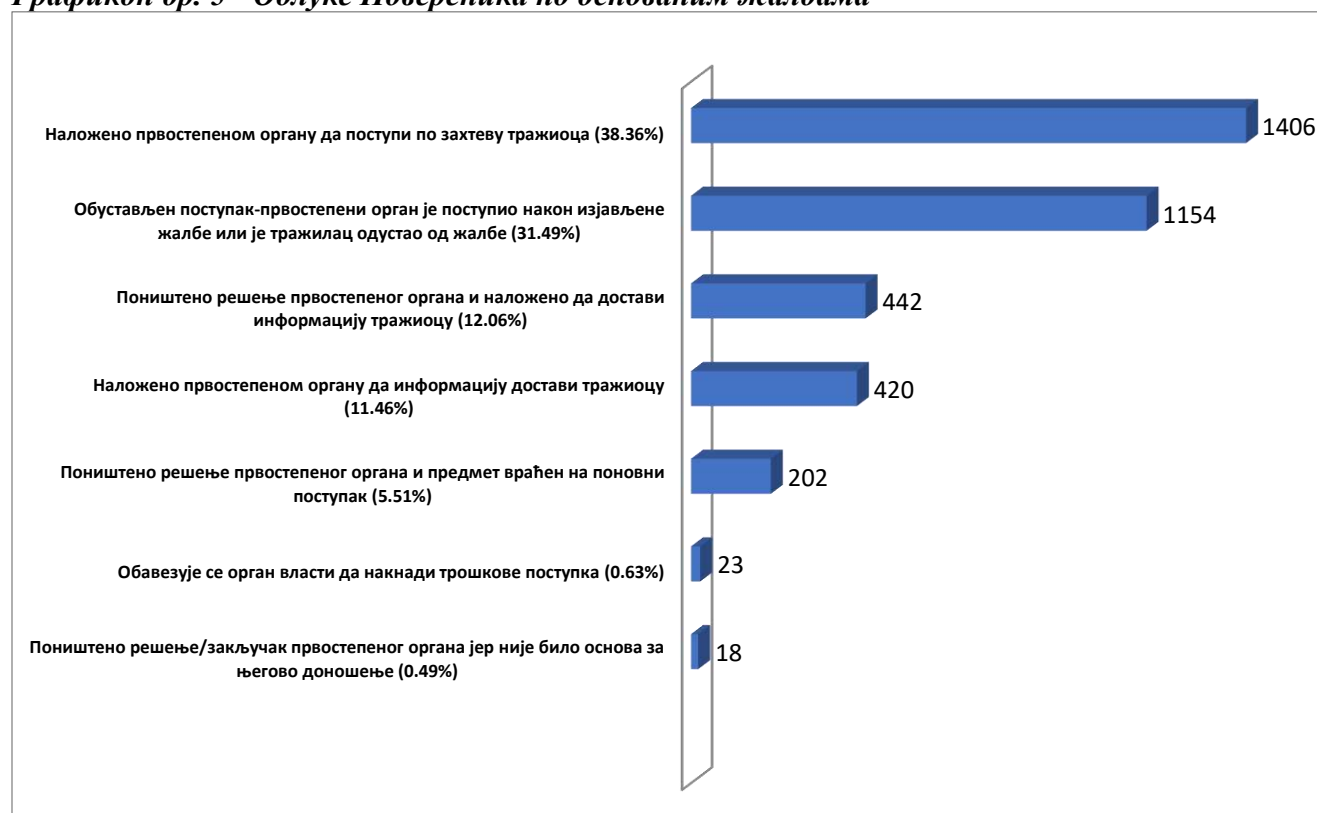
Годишњи извештај Поверенику за 2024. годину је доставило мање од половине органа на које се та законска обавеза односи, тачније њих **5.271** или **42,8%** од укупно **12.310** органа за које је несумњиво утврђено да су обавезни да доставе извештај. Иако број достављених годишњих извештаја никада није био већи, што је вероватно иницирано изменама и допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и прекршајном одговорности због недостављања извештаја Поверенику, тај број је и даље далеко од задовољавајућег и указује на то да се органи јавне власти и даље немарно односе према својим обавезама прописаним Законом о слободном приступу информацијама. Осим тога, имајући у виду да је последњим изменама тог закона прописано постојање десет категорија органа власти, међу којима су и различите категорије привредних друштава и других правних лица, не може се поуздано утврдити тачан број ових субјеката. Критеријуми да ли неки правни субјект потпада под категорију органа власти зависе од тога да ли су му поверена јавна овлашћења, да ли обавља делатност од општег интереса, али и од начина оснивања, удела у власништву капитала, састава органа управљања и начина финансирања, што све чини опсег органа власти врло широким и променљивим.

Подаци о томе које информације су биле предмет захтева у поступцима у којима су изјављене жалбе тражилаца информација у 2024. години, ко су тражиоци информација, против којих органа су жалбе изјављиване, на које разлоге су се органи власти позивали када су доносили решења о одбијању захтева тражиоца, о одлукама које је Повереник донео решавајући по жалбама, како су органи поступали по решењима Повереника, приказан је у графиконима који следе.

Графикон бр. 4. - Одлуке које је Повереник донео у жалбама

Графикон бр. 5 - Одлуке Повереника по основаним жалбама⁴⁴

Подносиоци жалби, односно тражиоци информација у 2024. години у највећем броју, као и у 2023. години, били су грађани појединачно и удружења грађана.

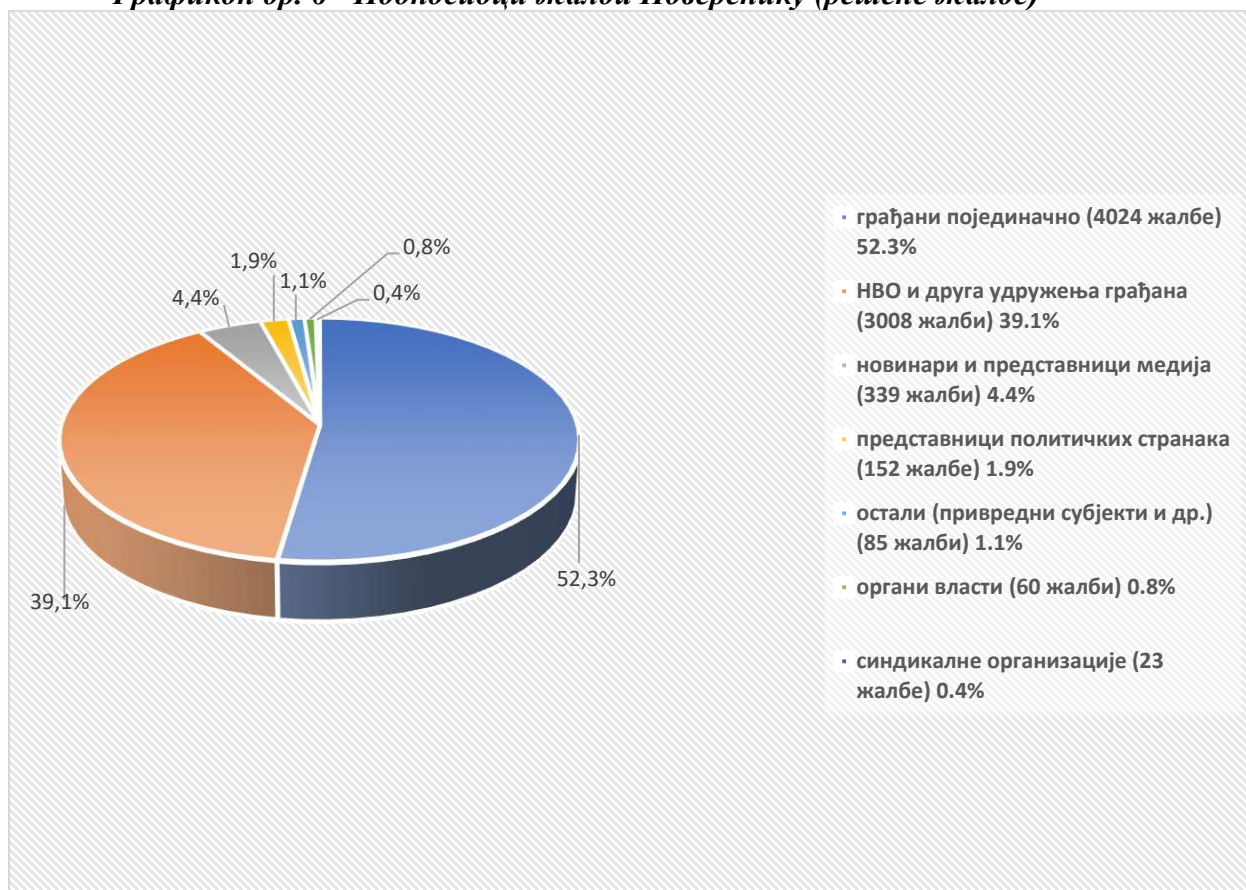
Новинари и представници медија су Поверенику у 2024. години изјавили 183 жалбе (или 1,68% од укупног броја изјављених жалби у 2024. години). Највећи број ових жалби, тачније 75 (40.98%), изјављено је због тзв. „ћутања управе“. **У 2024. години решено је 339 жалби новинара и представника медија (решаване су и жалбе које су пренете као нерешене из 2023. године).** Након изразито озбиљног и драстичног пораста броја жалби због злоупотребе права у 2023. години, што је условило да је Повереник у 2023. години решио мањи број новинарских жалби у односу на број примљених новинарских жалби, Повереник је у 2024. години посебну пажњу обратио на новинарске жалбе и направио план њиховог решавања, што је и резултирало тиме да је број решених новинарских жалби, јер су решаване и жалбе пренете из 2023. године, био знатно већи у односу на број примљених жалби. Такође је приоритет дат томе да се новинарске жалбе брже решавају, имајући у виду да су новинари *par excellence* репрезенти јавности и по природи ствари информације потражују ради интереса јавности да зна и извештавања јавности о значајним друштвеним питањима.

Од **339** решених жалби представника медија, **72** су окончане налогом да се информације доставе тражиоцу, по којима органи власти у **23** случаја нису поступили или у 31,94%. Не само да је проценат неизвршених решења Повереника по новинарским жалбама (31,94%) значајно већи у односу на општи тренд неизвршених решења кад су у питању други жалиоци (22,02%),

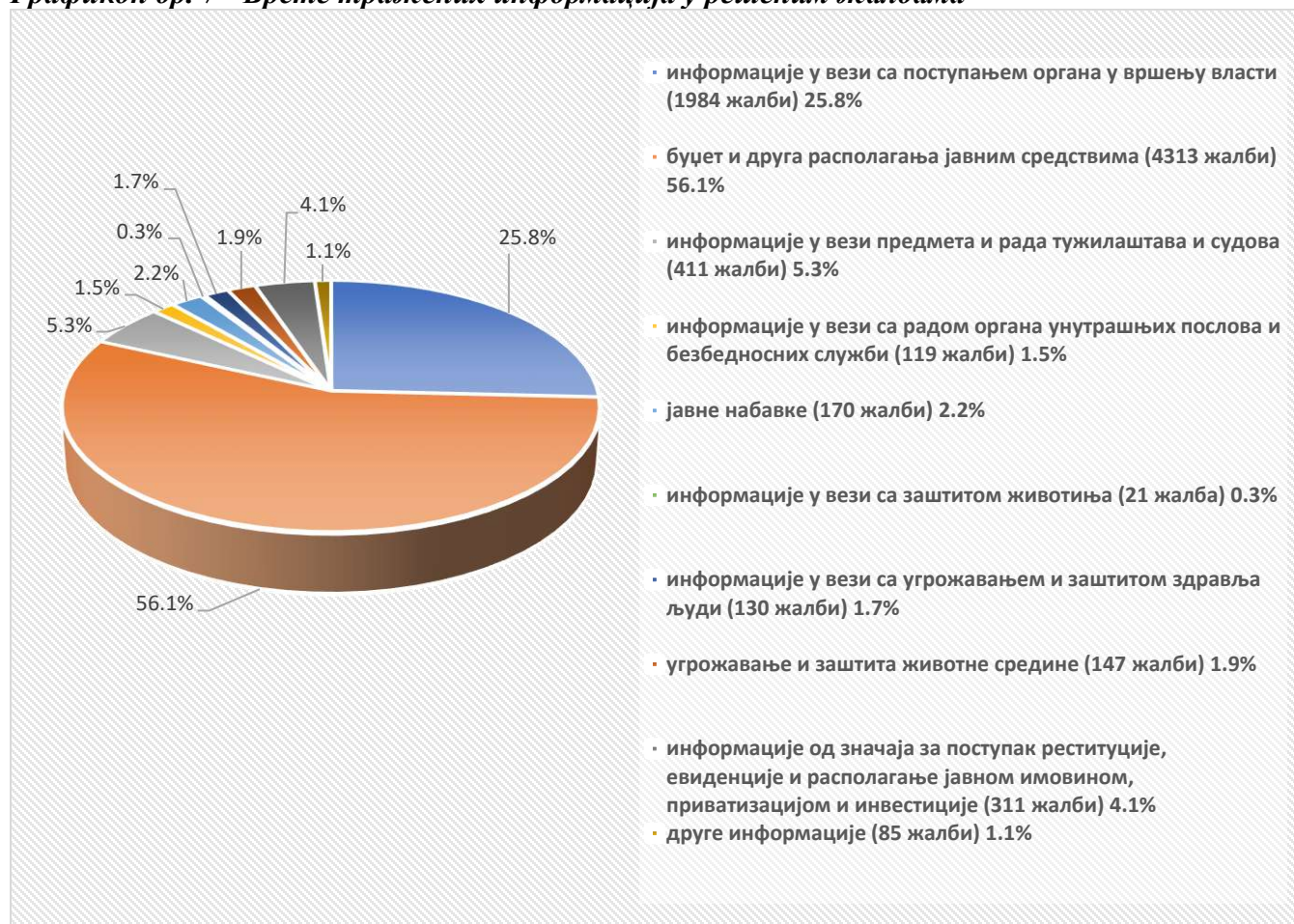
⁴⁴ У укупно 862 жалбе Повереник је наложио првостепеним органима власти да доставе тражиоцу информације, с тим што је у тим предметима донето 554 решења, а 308 предмета је спојено приликом решавања.

већ то има и посебну додатну тежину, јер су новинарима који по природи свог посла пишу о темама од изузетног значаја за јавност и делују у јавном интересу ускраћене врло деликатне информације као што су еколошке информације, информације о капиталним пројектима, располагању јавним новцем и јавним средствима, суфинансирању медијских пројеката, озакоњењу нелегално подигнутих објеката, информације о финансирању, раду и средствима политичких партија и сл.. Када се та чињеница сагледа заједно у светлу чињенице да је чак 40,98% жалби новинара (75 од укупно 183) изјављених Поверенику у току 2024. године изјављено због „ћутања“ органа јавне власти, јасно је да новинари јако тешко долазе до информација, тј. тешко остварују своје право на приступ информацијама од јавног значаја.

Графикон бр. 6 - Подносиоци жалби Поверенику (решене жалбе)

Графикон бр. 7 - Врсте тражених информација у решеним жалбама

У структури жалби решених у 2024. години, и даље велики број чине жалбе против републичких државних и других органа и организација, тачније 2.796 жалби, или 36,3% од укупног броја решених жалби, од којих су 1.254 жалбе против министарстава и органа у њиховом саставу, односно 44,8% од жалби против републичких органа власти.

Такође, Повереник је у 2024. години решио и 1.004 жалбе против органа локалне самоуправе или 13,1% од укупног броја решених жалби, док је против јавних предузећа Повереник решио 3.437 жалби или 44,7% од укупног броја решених жалби. Такође, Повереник је решио и 416 жалби против органа правосуђа или 5,4% од укупног броја решених жалби у 2024. години.

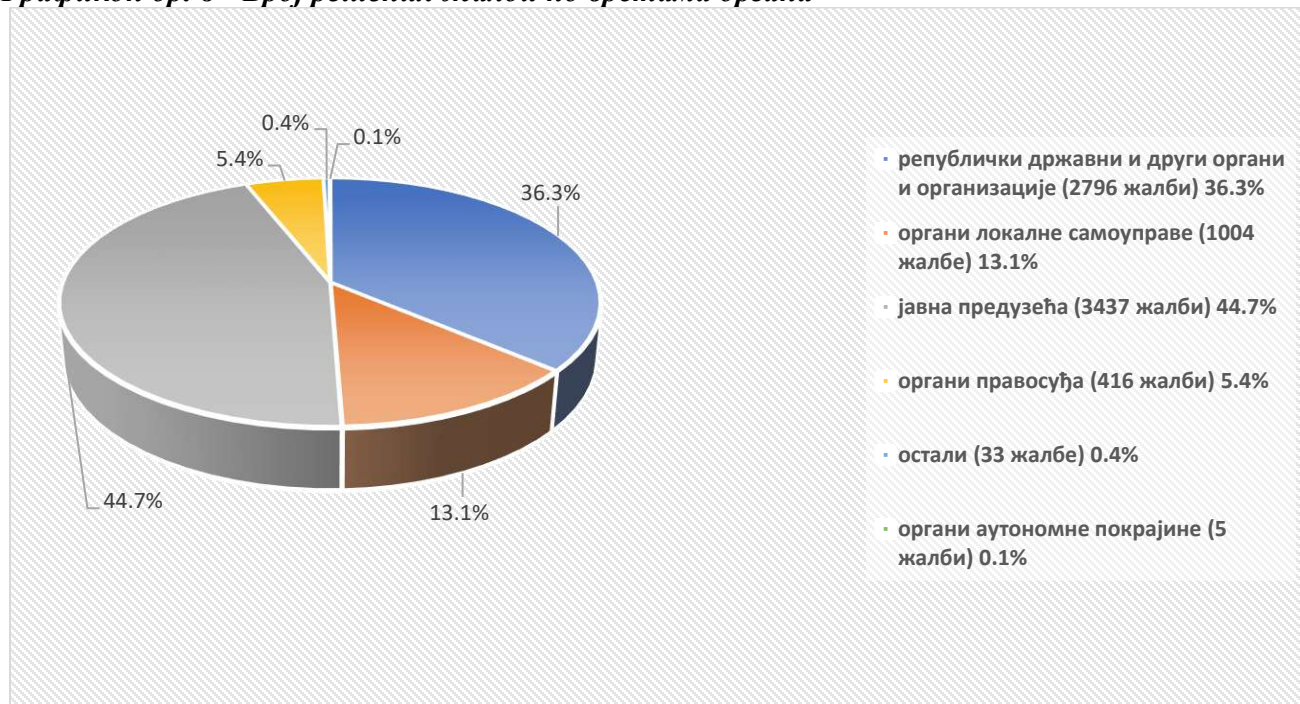
Анализирајући наведене податке закључује се да је у односу на 2023. годину изразито порастао број решених жалби изјављених против јавних предузећа (у 2023. години решено је 1.300 жалби или 12,27% од укупног броја жалби). Ово је, пре свега, последица немарног и неодговорног односа јавних предузећа према обавезама прописаним ЗСПИЈЗ. О овом више видети у делу извештаја под 2.А.3. Такође је значајно порастао и број жалби против органа правосуђа (у 2023. години решено је 189 жалби или 1,76 % од укупног броја жалби). Разлог за то је повишено интересовање јавности за судске поступке.

С друге стране, у 2024. години Поверенику је достављен највећи број годишњих извештаја органа јавне власти о поступању у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја икад и то 5.271. Према подацима из ових извештаја поднето је укупно 43.006 захтева за слободан приступ информацијама од јавног значаја. Када се то упореди са 10.923 изјављене жалбе током 2024. године долази се до закључка да је на 3,94 захтева за приступ информацијама изјављена једна жалба.

Однос броја поднетих захтева и изјављених жалби варира зависно од категорије органа.

Поређења ради, из достављених извештаја се може видети да је органима локалне самоуправе у 2024. години поднето 14.131 захтев, или 32,85% од укупног броја захтева. Илустративан је податак да је Повереник у 2024. години примио 1.883 жалбе због повреде права на слободан приступ информацијама против органа локалне самоуправе, тј. да је изјављивана једна жалба на сваких 7,5 захтева. Такође, органима правосуђа је, према подацима из достављених извештаја, поднето 8.538 захтева, или 19,85% од укупног броја захтева, док су Поверенику изјављене 824 жалбе против ових органа, што указује да је изјављивана једна жалба на сваких 10,3 захтева. Повереник је и против јавних предузећа у 2024. години примио 3.387 жалби, док је према подацима из извештаја евидентиран 2.981 захтев према овим органима, или 6,93% од укупног броја захтева, што указује на то да је у току 2024. године изјављивана једна жалба на сваких 1,1 захтев упућен јавним предузећима у 2024. години. Без обзира на постојеће злоупотребе, сразмера од једне жалбе на 1,1 поднет захтев јавним предузећима указује на незадовољавајући ниво транспарентности у јавним предузећима.

Графикон бр. 8 - Број решених жалби по врстама органа

Табела бр. 7 - Преглед поднетих захтева и изјављених жалби Поверенику у 2024. години против министарстава, са органима у њиховом саставу

Ред.бр.	Назив министарства	Бр. захтева	Бр. поднетих жалби
1.	Министарство унутрашњих послова	1790	383
2.	Министарство финансија	197	97
3.	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	74	63
4.	Министарство правде	242	317
5.	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	310	47
6.	Министарство просвете	334	17
7.	Министарство одбране	77	23
8.	Министарство здравља ⁴⁵	/	43
9.	Министарство привреде ⁴⁶	/	12
10.	Министарство државне управе и локалне самоуправе ⁴⁷	/	32
11.	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	118	33
12.	Министарство унутрашње и спољне трговине	75	10
13.	Министарство културе	54	4
14.	Министарство спорта	33	4
15.	Министарство рударства и енергетике	253	52
16.	Министарство спољних послова	45	17
17.	Министарство заштите животне средине	290	62
18.	Министарство за европске интеграције	17	4
19.	Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог	25	3
20.	Министарство за бригу о породици и демографију ⁴⁸	/	12
21.	Министарство за бригу о селу	11	2
22.	Министарство информисања и телекомуникација	35	9
23.	Министарство за јавна улагања ⁴⁹	/	4
24.	Министарство науке, технолошког развоја и иновација	33	2
25.	Министарство туризма и омладине	34	2
УКУПНО		4047	1254

Годишње извештаје Поверенику нису доставили **Министарство државне управе и локалне самоуправе, Министарство здравља, Министарство привреде, Министарство за бригу о породици и демографију и Министарство за јавна улагања**. Истовремено, извештај је доставио Управни инспекторат у саставу Министарства државне управе и локалне

⁴⁵ Ово министарство није доставило Поверенику годишњи извештај за 2024. годину;

⁴⁶ Ово министарство није доставило Поверенику годишњи извештај за 2024. годину;

⁴⁷ Ово министарство није доставило Поверенику годишњи извештај за 2024. годину;

⁴⁸ Ово министарство није доставило Поверенику годишњи извештај за 2024. годину;

⁴⁹ Ово министарство није доставило Поверенику годишњи извештај за 2024. годину;

самоуправе коме је у 2024. години упућено 94 захтева за слободан приступ информацијама и изјављено је 8 жалби Поверенику против овог органа. Такође, извештај је доставила и Дирекција за мере и драгоцене метале у саставу Министарства привреде којој је у 2024. години упућено 22 захтева за приступ информацијама од јавног значаја и изјављена је једна жалба Поверенику.

Извештаје нису доставили ни следећи органи управе у саставу министарстава:

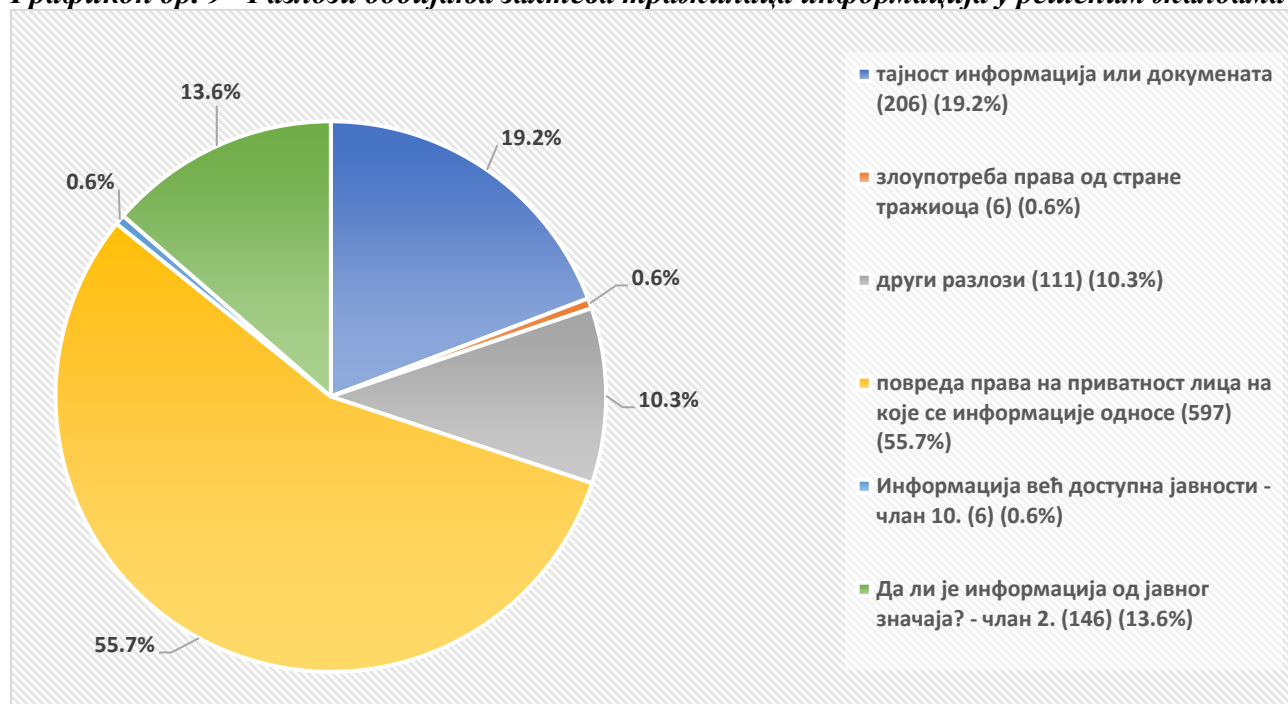
- Завод за здравствену заштиту радника (орган управе у саставу Министарства унутрашњих послова);
- Управа за брзи одговор (орган управе у саставу Министарства привреде);
- Дирекција за водне путеве „Пловпут“ (орган управе у саставу Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре);
- Дирекција за управљање одузетом имовином (орган управе у саставу Министарства правде);
- Управа за трезор (орган управе у саставу Министарства финансија);
- Управа за безбедност и здравље на раду (орган управе у саставу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања);
- Управа за сарадњу са дијаспором и Србима у региону (орган управе у саставу Министарства спољних послова);
- Управа за резерве енергената и Управа за финансирање и подстицање енергетске ефикасности (органи управе у саставу Министарства рударства и енергетике).

Подаци из дате табеле показују да је у 2024. години, на свака 3,2 захтева поднета министарствима, тражилац информација изјавио жалбу Поверенику због недобијања информација, што је лошије него у 2023. години када је овај однос био 4,2. Ово указује на пад транспарентности у министарствима и погоршање стања у погледу правилне примене ЗСПИЈЗ. Наиме, тај однос је претходних година био бољи. Примера ради, у 2016. години једна жалба је изјављена на сваких 9,5 захтева, у 2017. години на сваких 7,7 захтева изјављена је једна жалба, а у 2018. години, жалба је изјављена на сваких 5,35 захтева.

Према подацима из достављених извештаја органа власти, највећи број захтева за приступ информацијама поднет је Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (1.919)⁵⁰, Министарству унутрашњих послова (1.790), „Телекому Србија“ а.д. (607), Републичком геодетском заводу (586), Вишем јавном тужилаштву у Нишу (560), Градској управи града Београда (523), Општинској управи општине Коцељева (504), Националној служби за запошљавање (437) итд., док је највећи број жалби Поверенику у 2024. години изјављено против „Србијагаса“ (947), „Телекома“ (493), МУП-а (383), Министарства правде (317 - са органима у саставу), Републичког фонда за здравствено осигурање (252) итд.

⁵⁰ Разлог због ког је Повереник орган који је примио највећи број захтева у 2024. години је тај што је једно лице, очигледно злоупотребљавајући право, у једном дану поднело 1.730 захтева. Повереник је све те захтеве спојио решењем бр. 073-06-1522/2024-08 од 20.05.2024. и одбио те захтеве.

Графикон бр. 9 - Разлози одбијања захтева тражилаца информација у решеним жалбама⁵¹

У 2024. години, у предметима у којима су решењем одбијали захтеве тражилаца информација као неосноване (у 1.072 предмета), органи власти су се позивали на злоупотребу права од стране тражилаца информација у 6 случајева или у 0,6% жалби у којима је донето решење о одбијању захтева. У 206 предмета органи власти су се позвали на тајност информација или докумената или у 19,2% (дупло више него у 2023. години), док су се у 597 предмета или у 55,7% позивали на повреду права на приватност лица на које се информације односе (слично као 2023. године). Органи власти су се у 146 предмета или у 13,6% позвали на члан 2. ЗСПИЈЗ (да ли је информација од јавног значаја?), а у 6 предмета на члан 10. ЗСПИЈЗ или у 0,6% (да је информација већ доступна јавности).

Анализирајући разлоге одбијања захтева тражилаца, уочљиво је да је повреда права на приватност лица на које се информације односе најчешћи разлог одбијања захтева тражиоца. Ово је последица чињенице да запослени у органима јавне власти немају свест о томе да је обим приватности лица запослених у органима јавне власти сужен у односу на обим приватности, тзв. обичних грађана, што за последицу има врло често неоправдано позивање на приватност и заштиту података о личности и неоправдано одбијање захтева за приступ информацијама. Информације о образовању лица запосленог у органу јавне власти и критеријумима који су услов за рад на одређеном радном месту, као и информације о зарадама запослених, исплатама из буџета на име прековременог рада, превоза и сл. морају бити доступне јавности, јер је реч о давањима из буџета, али се и тада штите подаци који нису од значаја за обављање посла и нису у вези са плаћањима из буџета, као што су ЈМБГ, адреса пребивалишта, број текућег рачуна, име родитеља, одбици на име алиментације, административне забране и сл.

⁵¹ Проценати у односу на број решених жалби против решења/закључка (1.072 жалбе против решења/закључка)

Такође је висок проценат позивања на тајност података, односно на пословну или професионалну тајну (19.2%). У највећем броју случајева позивање на тајност података, а пре свега на пословну тајну, је неосновано. Посебан проблем представља чињеница да се приступ траженим информацијама по овом основу, у готово свим случајевима, чини без адекватног образложења разлога због којих је у неком конкретном случају заштита тајног податка, односно пословне или професионалне тајне претежнији интерес у односу на интерес права јавности да зна. Ово у значајној мери отежава приступ информацијама од јавног значаја и непотребно одуговлачи поступак остваривања овог права.

Осим тога, и ове као и претходне године се да уочити појава значајног броја одбијања захтева тражилаца са образложењем да тражена информација није информација од јавног значаја у смислу чл. 2. Закона, иако испуњава све законом прописане елементе да би се сматрала информацијом од јавног значаја.

Графикон бр. 10 - Број неизвршених решења Повереника донетих у 2024. години (122 од 554 донетих решења са налогом да се омогући приступ информацијама)⁵²

Од 554⁵³ решења које је Повереник донео по жалбама тражилаца информација којима је органима власти наложио да им информације учине доступним, органи нису поступили у 122 случаја или у 22,02%, што значи да степен извршења одлука Повереника у просеку износи 77,98%.

⁵² Саставни део Извештаја је Преглед неизвршених решења Повереника донетих у 2024. години, са стањем на дан 25.2.2025. године.

⁵³ У укупно 862 жалбе Повереник је наложио првостепеним органима власти да доставе тражиоцу информације, с тим што је у тим предметима донето 554 решења, а 308 предмета је спојено приликом решавања.

Од 122 неизвршена решења Повереника, чак 64 или 52.5% неизвршених решења се односе на јавна предузећа (42 републичка и 22 локална), што такође указује на изузетно висок степен недисциплине и немара у јавним предузећима у погледу испуњавања обавеза прописаних ЗСПИЈЗ.

Степен извршења решења Повереника донетих по жалбама новинара и представника медија, којима је наложено достављање захтеваних информација и даље је изразито незадовољавајући. Тако од 339 решених жалби новинара и представника медија, 72 су окончане налогом да се информације доставе тражиоцу, по којима органи власти у 23 случаја или 31,9% од броја наложених мера у новинарским жалбама, нису поступили, што је посебно забрињавајући податак, имајући у виду садржај информација које су биле предмет њихових захтева, тј. чињеницу да новинари увек извештавају о темама које су од значаја за ширу јавност.

Осим тога, проценат неизвршених решења по жалбама новинара и представника медија (31,9%) је виши у односу на проценат неизвршених решења кад су у питању други жалиоци (22,02%), што није прихватљиво, будући да је реч о професији која информације потражује ради писања и извештавања јавности о темама од општег интереса јавности. Ово има посебну тежину и разлог је за забринутост, јер новинари по природи свог посла делују као *par excellence* репрезенти јавности и информације потражују у јавном интересу.

Графикон бр. 11 - Врста тражених информација у неизвршеним решењима Повереника из 2024 - 122 неизвршена решења

Анализирајући врсту ускраћених информација у неизвршеним решењима Повереника уочава се да су следеће врсте тражених информација најчешће ускраћене: 1) информације о буџету (59,1%); 2) информације о поступцима пред органима управе (20,5%) и 3) информације о поступцима јавних набавки (4,1%), као и информације о раду полиције (4,1%) и правосуђа

(4,1%), информације о угрожавању и заштити људи (2,4%) и информације о заштити животне средине (3,3%). И даље је висок проценат ускраћених информација у вези са угрожавањем и заштитом животне средине (3,3%) што је, такође, забрињавајуће, будући да је реч о информацијама које такође имају тзв. привилеговани статус у смислу краћих и хитних рокова за поступање по захтевима за приступ, за решавање по жалбама и које су од изузетног значаја за здравље људи и њихове одлуке у вези са понашањем у односу на садржину тих информација.

Ово су посебно забрињавајући подаци из разлога што прве две категорије информација (буџет и поступци пред органима управе) јесу информације које су од изузетног значаја за транспарентност рада органа јавне власти, законитост њиховог рада и борбу против корупције, те као такве начелно увек морају бити доступне јавности. Осим тога, пораст броја ускраћених информација о угрожавању и заштити људи је такође забрињавајући податак, јер су ускраћиване информације о јавном здрављу, које спадају у категорију привилегованих информација због њиховог значаја у смислу краћих и хитних рокова за поступање по захтевима за приступ, за решавање по жалбама, затим људи одлуке у вези са својим здрављем доносе у односу на садржину тих информација и своје понашање усклађују с њима. Илустрације ради, драстичан пример ускраћивања информација односи се на информације о управљању отпадом приликом рушења хотела „Југославија“, квалитету ваздуха након рушења и утицају на здравље, а које информације су пре свега морале бити проактивно објављене због њиховог значаја за здравље људи.

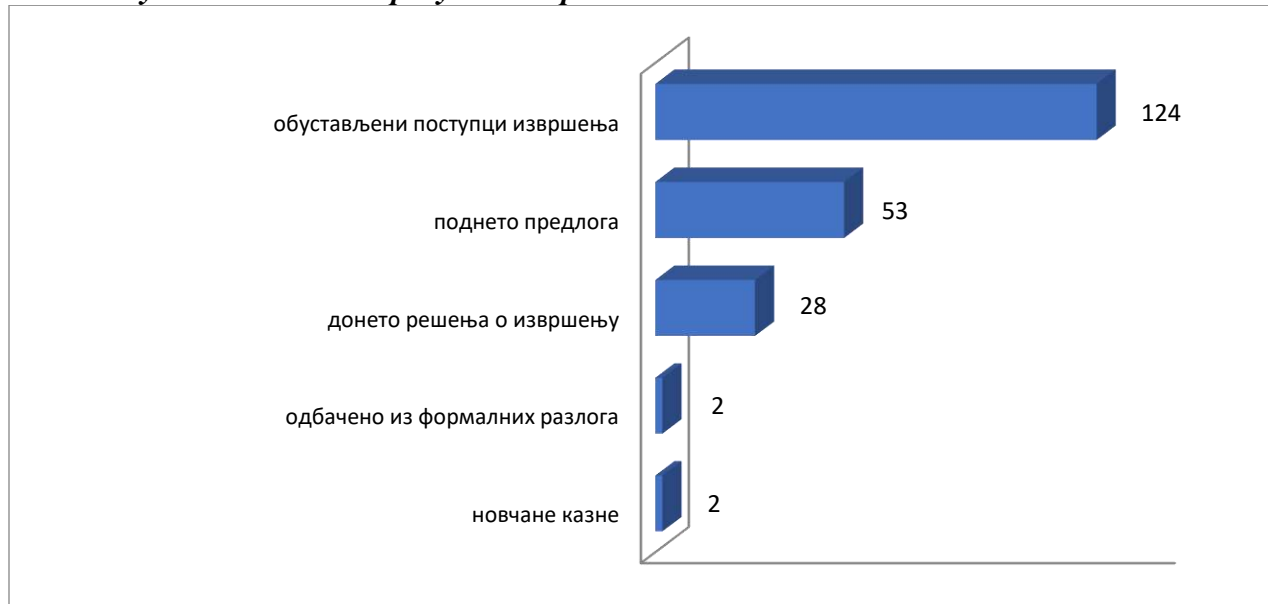
3.2.1.2. Управно извршење решења Повереника

Као што је напред указано, неизвршење Повереникових решења у значајном проценту од 22,02 % и даље представља једну од основних препрека у поступку остваривања права на приступ информацијама. Додатни проблем јесте чињеница што Повереник и даље значајне ресурсе усмерава на решавање проблема огромног броја злоупотреба права, па и даље не може да у задовољавајућој мери усмери своје ресурсе на решавање овог важног проблема. Што се тиче предлога за управно извршење одлука Повереника, по закону који се примењује од 17. 2. 2022. године, као што је објашњено у делу овог извештаја који говори о стању и препрекама у остваривању права, деблокирани су механизми за управно извршење одлука Повереника.

Током 2024. године Повереник је донео 28 решења о дозволи извршења и 2 решења о новчаном кажњавању у износу од по 50.000 динара. За једно решење о новчаном кажњавању нема информацију о томе да ли је новчана казна плаћена, а другу новчану казну извршеник, тј. првостепени орган (Министарство привреде) је платио. Ово је изразито забрињавајућа чињеница, јер је орган власти изабрао да уместо поступања по налогу Повереника, да тражене информације учини доступним јавности, плати новчану казну.

Преглед предузетих мера приказан је у графикону који следи.

Графикон бр. 12 - Предлози за административно/управно извршење решења Повереника поднети у 2024. години и предузете мере

3.2.1.3. Прекршајна одговорност

Измењеним и допуњеним ЗСПИЈЗ пооштрена је прекршајна одговорност за кршење одредаба ЗСПИЈЗ-а. Предвиђена је и прекршајна одговорност не само овлашћених лица и руководилаца органа, већ и свих запослених у органима јавне власти за пропуштање испуњења обавеза по овом закону.

3.2.1.3.1. Прекршајни налог

Када поводом жалбе због непоступања по захтеву (ћутање управе) утврди да је жалба основана, Повереник ће решењем наложити органу власти да у одређеном року поступи по захтеву (чл. 24. ст. 6. Закона). У овим ситуацијама Повереник не одлучује мериторно о захтеву. Када Повереник донесе овакво решење, он у складу са законом који регулише прекршајни поступак издаје прекршајни налог из чл. 47. Закона (чл. 24. ст. 10. Закона), којим је прописано да ће се новчаном казном у износу од 30.000 динара казнити за прекршај овлашћено лице за поступање по захтевима (односно руководиоца органа ако овлашћено лице није одређено), ако не поступи по захтеву у складу са роковима из члана 16. Закона (ћутање управе).

Од почетка примене измена и допуна Закона о слободном приступу информацијама (17. 2. 2022. године) до 31. 12. 2024. године Повереник је издао **1.311** прекршајних налога у складу са чл. 47. Закона (чл. 24. ст. 10. Закона).

Повереник је током 2024. године издао **802 прекршајна налога** у складу са чл. 47. Закона (чл. 24. ст. 10. Закона) и то 217 налога овлашћеном лицу за поступање по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја у органу власти и 585 налога руководиоцима органа власти (у органима у којима није одређено овлашћено лице за поступање по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја), а из разлога што органи јавне власти нису поступили по захтевима за приступ информацијама у законом одређеном року, због чега је Повереник донео решења којим је наложио тим органима јавне власти да поступе по захтеву за приступ информацијама (чл. 24. ст. 6. и 10. Закона).

Према информацијама којима располаже Повереник, у односу на издате прекршајне налоге у 2024. години, у 636 случајева плаћене су новчане казне по издатим прекршајним налозима у 2024. години и то 550 у року и 86 ван рока, по 60 налога није поступљено, а у 28 случајева је дошло до застарелости у поступку извршења прекршајног налога. У односу на 78 налога поступање је у току.

По издатим прекршајним налозима Повереник је током 2024. године примио 52 одлуке првостепених судова, као и 13 одлука Прекршајног апелационог суда. Од 52 првостепене одлуке је: 17 осуђујућих од чега је у 9 случајева изречена опомена, а у 8 случајева новчане казне (5 новчаних казна од 50.000,00 динара, 3 новчане казне од 30.000,00 динара), 8 ослобађајућих и 13 обустава поступка (у 8 случаја је наступила застарелост, у 2 случаја престали су разлози за даље вођење поступка, док је у 3 случаја усвојен приговор кажњеног и обустављен поступак). У 2 случаја суд је ставио ван снаге решење о извршењу. У 6 случајева утврђено је да је прекршајни налог коначан и извршан, у 3 случаја је одбачен захтев за судско одлучивање, јер је наступила застарелост, док је у 2 случаја одбијен предлог за извршење новчане казне, док се у 1 случају суд огласио месно ненадлежним.

Одлукама другостепеног суда у 9 случајева потврђена је осуђујућа пресуда, док је у 2 случаја преиначена осуђујућа пресуда првостепеног суда у обуставу због застарелости и у 2 случаја је усвојена жалба Повереника и предмет враћен на поновни поступак.

3.2.1.3.2. Захтев за покретање прекршајног поступка

Поред изрицања прекршајног налога, Повереник је овлашћен и да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка за прекршаје прописане Законом, када у поступку по жалби оцени да постоји прекршај. Тражилац информације не може да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка против органа власти пре окончања поступка по жалби пред Повереником, односно пре окончања управног спора, ако жалба Поверенику није допуштена. У овом случају, тражилац информације је дужан да се претходно обрати Поверенику захтевом да Повереник поднесе захтев за покретање прекршајног поступка, односно Управној инспекцији, ако је вођен управни спор. Ако Повереник, односно Управна инспекција у року од осам дана не одговори тражиоцу информације на захтев за покретање прекршајног поступка или му одговори да нема основа за подношење захтева за покретање прекршајног поступка, тражилац информације је овлашћен да сам поднесе захтев за покретање прекршајног поступка. Ако Повереник, односно Управна инспекција поднесе захтев за покретање прекршајног поступка, на захтев тражиоца информације или на сопствену иницијативу, дужан је да о евентуалном одустајању од тог захтева обавести тражиоца информације, у року од осам дана

од дана одустајања од захтева, да би тражилац информације могао да настави поступак (чл. 286).

Од почетка примене Закона о слободном приступу информацијама (17. 2. 2022. године) до 31. 12. 2024. године Повереник је поднео **153** захтева за покретање прекршајног поступка.

Повереник је током 2024. године поднео **100** захтева за покретање прекршајног поступка и то:

1. 29 захтева за покретање прекршајног поступка против овлашћеног лица органа власти:
 - 28 због достављања непотпуних или нетачних информација (чл. 16);
 - 1 због условљавања на приступ информацијама уплатом трошкова у износу већем од прописаног (чл. 17.)
2. 71 захтев за покретање прекршајног поступка против руководиоца органа власти и то:
 - 2 због пропуштања израде и ажурирања Информатора о раду (чл. 39);
 - 54 због непоступања по решењу Повереника (чл. 28. ст.1);
 - 10 због достављања непотпуних или нетачних информација по захтеву (чл. 16);
 - 2 због онемогућавања Поверенику приступа носачу информација (чл. 26 ст. 2);
 - 3 због онемогућавања остваривања права на слободан приступ информацијама од јавног значаја на било који други начин (чл. 22. ст. 1. тач. 6.).

По поднетим захтевима за покретање прекршајних поступака Повереник је током 2024. године примио 56 пресуда првостепених судова и 14 пресуда другостепеног суда. Првостепени судови донели су 6 ослобађајућих и 43 осуђујуће пресуде (17 опомена, 1 новчана казна од 5.000,00 динара, 6 новчаних казни од 10.000,00 динара, 14 новчаних казни од 20.000,00 динара од којих је једна постала правоснажна, 1 новчана казна од 25.000 динара, 2 новчане казне од 30.000,00 динара, 1 новчана казна од 50.000,00 динара и 1 пресуда којом су окривљенима изречене казне од по 20.000,00 динара). Преосталим предметним пресудама у 2 случаја одбачен је захтев за покретање прекршајног поступка због наступања застарелости за покретање истог, у 5 случајева обустављен је поступак, од чега у 4 случаја због апсолутне застарелости а у 1 случају због престанка разлога за даље вођење поступка.

Пресудама другостепених судова у 9 случајева је потврђена осуђујућа пресуда, у 4 случаја предмет је враћен на поновни поступак и у 1 случају је осуђујућа пресуда преиначена на обуставу због наступања апсолутне застарелости.

Према подацима прекршајних судова у Србији⁵⁴ који су доставили податке Поверенику, у 2024. години ови судови су примили укупно **52** захтева за покретање прекршајног поступка због повреде права на приступ информацијама (чл. 46.) од стране оштећених лица. По поднетим захтевима за покретање прекршајног поступка поднетих од стране оштећених лица, као и од Повереника, прекршајни судови су током 2024. године **решили укупно 68 предмета** и то тако што је донето 20 осуђујућих пресуда којима су изrekli 9 опомена и 11 новчаних казни (1 од 5.000,00, 3 од 10.000,00, 4 од 20.000,00, 1 од 25.000,00 и 2 од 30.000,00 динара), у 33 предмета поступак је обустављен од чега је 15 обустављено због

⁵⁴ Извештај нису доставили Прекршајни суд Сјеница, Прекршајни суд Пријеполје и Прекршајни суд Лазаревац

застарелости, 4 ослобађајуће пресуде, 10 захтева је одбачено, док је 1 предмет решен на други начин.

Према подацима Прекршајног апелационог суда у Београду⁵⁵, тај суд је у 2024. години примио 432 предмета по жалбама на одлуке прекршајних судова у материји слободе приступа информацијама (из претходног периода пренето је нерешених 97 предмета, тако да је у раду било укупно 529 предмета) и решио 448 предмета. Суд је по жалбама одлучио на следећи начин: потврђене су 122 одлуке и то: 11 ослобађајућих пресуда, 24 осуђујуће пресуде, 33 одбачаја захтева, 2 предмета где је потврђено првостепено решење о дозвољеном враћању у пређашње стање и 52 предмета о обустави поступка од чега је у 35 предмета потврђено првостепено решење о обустави због застарелости, у 16 предмета је потврђено првостепено решење о обустави из других разлога и 1 решење којим је потврђена обустава поступка; преиначено је 65 одлука: 3 осуђујуће на ослобађајућу, 1 обустава је преиначена у погледу правног основа, у 1 осуђујућој пресуди је пооштрена казна, 2 одбачаја захтева за покретање прекршајног поступка преиначена у обуставу из других разлога, 5 обустава због застарелости преиначено из других разлога, 1 обустава због стварне ненадлежности преиначено на обуставу из других разлога, 23 ослобађајуће пресуде преиначене на обуставу, 20 осуђујућих преиначено на обуставу због застарелости, 2 обуставе поступка из других разлога преиначено на обуставу због застарелости, 7 обустава преиначено на обуставу због застарелости; укинута је 37 одлука по жалби на одлуке прекршајних судова и то: 1 одбачај, 2 ослобађајуће, 24 осуђујуће – 19 због битне повреде одредаба прекршајног поступка и 5 због погрешно утврђеног чињеничног стања, 9 обустава – од чега је 8 обустава због застарелости и 1 због обуставе из других разлога; 3 жалбе су одбачене.

Анализирајући достављене податке закључује се да је Прекршајни апелациони суд, као и у претходне две године, у већем броју случајева него претходних година, потврдио осуђујуће пресуде прекршајних судова.

Управни инспекторат Министарства државне управе и локалне самоуправе, надлежан за надзор над спровођењем ЗСПИЈЗ, обавестио је⁵⁶ Повереника да је Управна инспекција спровела 18 инспекцијских надзора у вези са применом прописа о слободном приступу информацијама од јавног значаја, након чега је предложено извршење 3 мере.

Управни инспекторат у 2024. години није поднео ниједан захтев за покретање прекршајног поступка због повреде права или због неизвршавања прописаних обавеза органа власти у вези са применом Закона о слободном приступу информацијама.

3.2.2. Заштита права пред Управним судом

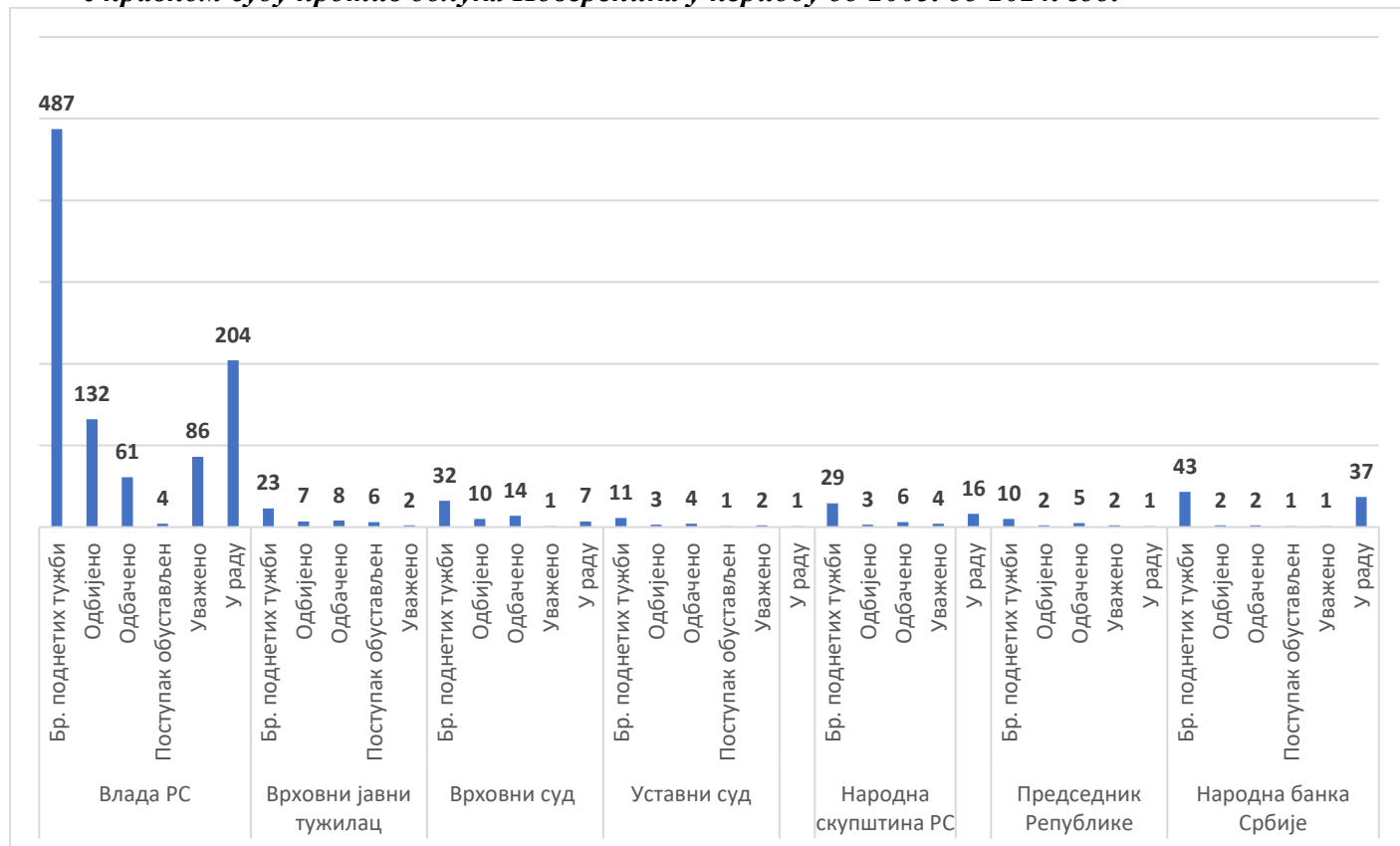
Судска заштита права на слободу приступа информацијама пред Управним судом у управном спору, обезбеђена је у погледу законитости одлука Повереника и одлука седам органа против којих није дозвољена жалба Поверенику и који су изузети од заштите пред Повереником (Народна скупштина, председник Републике Србије, Влада Републике Србије, Врховни суд, Уставни суд, Врховни јавни тужилац и Народна банка Србије).

⁵⁵ Извештај Прекршајног апелационог суда у Београду послат електронским путем 23.1.2025. године

⁵⁶ Допис Управног инспектората Министарства државне управе и локалне самоуправе бр. 00365058 2024 14800 010 003 051 001 од 29.1.2024. године

Право на подношење тужбе Управном суду има странка (жалилац) која је незадовољна одлуком Повереника, као и Врховни јавни тужилац, уколико сматра да је одлуком Повереника повређен закон на штету јавног интереса.

Графикон бр. 13 - Преглед тужби по подносиоцима поднетих Врховном суду односно Управном суду против одлука Повереника у периоду од 2005. до 2024. год.

Графикон бр. 14 - Тужбе против Повереника у области слободе приступа информација од 2005-2024.

У графикону је приказан преглед одлука које је су донете по поднетим тужбама.

Наведени подаци показују да је од почетка рада Повереника, у судским поступцима преиспитивања законитости његових одлука, у 1.740 решених предмета од укупно 11.589 поднетих тужби, **91,84% или 1.598 одлука Повереника потврђена од стране суда. Проценат потврђених одлука Повереника би био значајно бољи да није дошло до изненадне промене става Управног суда, утврђеног на 105. седници свих судија, одржаној дана 21. 6. 2022. године, у погледу основаности накнаде трошкова за заступање тражилаца информација од стране адвоката у поступку по жалби пред Повереником, по ком ставу су органи јавне власти сада дужни да накнаде трошкове заступања од стране адвоката жалиоцима у случају када Повереник утврди да је жалба основана. Значајан број одлука Повереника којим је одбијен захтев жалилаца за накнаду трошкова поступка по жалби донет је пре промене става суда, а одлука по тужби против такве одлуке Повереника је донета тек након промене става суда, што је резултирало повећањем броја судских одлука, којим је поништено решење Повереника и предмет враћен на поновно одлучивање, а што је последично довело до смањења процента потврђених одлука Повереника.**

Према информацијама којима располаже Повереник, у **2024. години** Управном суду⁵⁷ поднето је **7.795 тужби** против Повереника.

Подносиоци тужби против Повереника у 2024. години су: странке тј. тражиоци информација (7.751) и првостепени органи⁵⁸ (44).

⁵⁷ Дописи Управног Суда Су III-19 5/24 од 15. 01. 2025. године и Су III-19 5/24-2 од 18.2.2025. године

⁵⁸ 11 тужби поднетих од стране првостепених органа су одбачене као недопуштене, јер првостепени орган није активно легитимисан за подношење тужбе, док 33 тужбе још увек нису решене.

Управни суд је у току 2024. године решио укупно 426 тужби (од решених тужби 193 су из 2024. године, док је 233 решених тужби из претходног периода). Тужбе су решене на следећи начин: 78 тужби је одбијено, 130 је одбачено, 202 поступака је обустављено, 14 тужби је уважено, тј. решење Повереника је поништено и предмет је враћен на поновно одлучивање и 2 тужбе су решене на други начин. У погледу тих уважених тужби, углавном се ради о предметима којима су поништена решења Повереника којима је одбио захтев за накнаду трошкова заступања по жалби пред Повереником или је одбио жалбу којом је одбијен захтев за накнаду наведених трошкова; а што је последица изненадно измењеног става Управног суда са 105. седнице свих судија, о чему је напред било више речи.

Графикон бр. 15 - Преглед одлука Управног суда донетих у 2024. години по тужбама против одлука Повереника

Подаци показују да је у периоду од 2005. до 2024. године против седам⁵⁹ највиших органа власти против чијих одлука није дозвољена жалба Поверенику поднето укупно 633 тужби од којих је 369 решено, тако што је 159 тужби одбијено, 100 је одбачено, 98 је уважено, а 12 поступака је обустављено.

Највећи број тужби је поднето против Владе Републике Србије и то 487, од којих је 283 решено, тако што је 132 тужби одбијено, 86 је уважено, 61 је одбачена, док су 4 поступка обустављена.

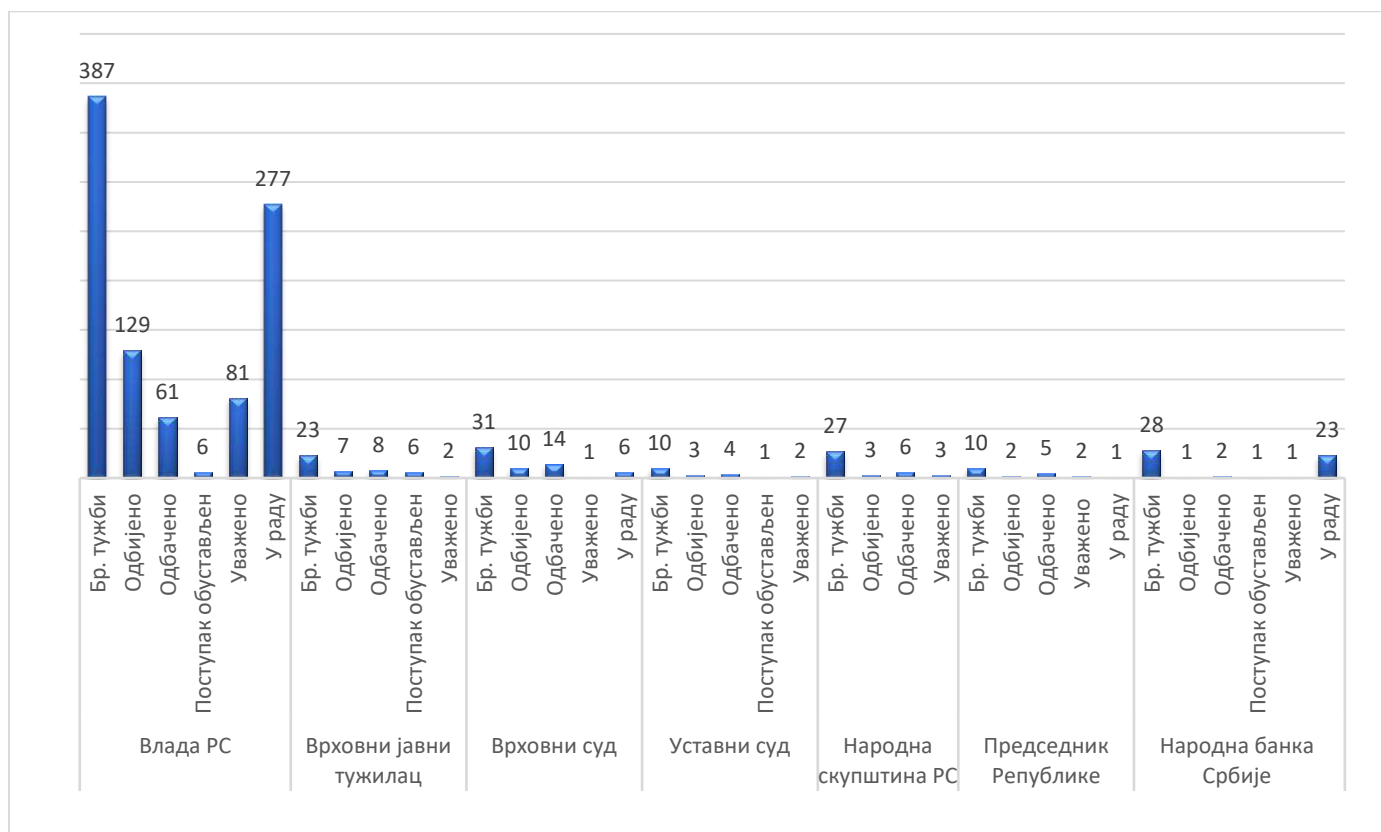
У 2024. години Управном суду је против највиших органа поднето 118 тужби, од којих су само 2 решене, тако што је 1 уважена и 1 одбијена. Од тог броја 99 тужби је поднето против Владе Републике Србије (од чега 83 на ћутање управе); 2 против Народне скупштине РС, 1

⁵⁹ Изменама и допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник“ 105/21) и Народна банка Србије сврстана је у ред органа јавне власти против којих није дозвољена жалба Поверенику (чл. 22 ст. 3).

против Уставног суда, 1 против Врховног суда Србије и 15 против Народне банке Србије (од чега је 12 на ћутање управе).

У току 2024. године Управни суд је решио 7 тужби поднетих против највиших органа власти (2 поднете у 2024. години, а осталих 5 су из ранијег периода) и то тако што је 3 тужбе уважио (2 против Владе Републике Србије и 1 против Народне скупштине РС) и 4 тужбе је одбио (3 против Владе Републике Србије и 1 против Народне банке Србије).

Графикон бр. 16 - Преглед и исход тужби поднетих Врховном суду, односно Управном суду против одлука или због непоступања седам највиших органа власти против којих није дозвољена жалба Поверенику, за период 2005 – 2024. година

3.2.3. Извршавање законских обавеза органа власти, надзор и одговорност

Изменама и допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја потпуно је измењен начин израде, објављивања и ажурирања информатора о раду органа власти. Такође, повећан је и број органа који су у обавези израде информатора о раду. Највећа промена се односи на начин израде, који је сада пресељен на платформу коју води и одржава Повереник, а то је Јединствени информациони систем информатора о раду (ЈИС). У моменту израде овог извештаја у ЈИС-у је објављено укупно 7.209⁶⁰ информатора о раду органа власти, док је регистровано укупно 7.459 органа. Такође, Повереник је у складу са Законом израдио и објавио Упутство за израду и објављивање информатора о раду органа јавне власти („Сл. гласник РС“, број 10/22).

У складу са чланом 39. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, обавезу израде информатора о раду имају органи власти из члана 3. тач. 1) до 7), док органи власти из тач. 8) до 10) ту обавезу немају. У законском року, до 17. 11. 2022. године, информатор о раду објавило је укупно 5.349 органа власти, међу којима су најбројнији били органи локалне самоуправе и месне заједнице.

Такође, значајно је повећан број органа власти који су у обавези да достављају годишње извештаје Поверенику. Сада су у обавези да то чине сви органи власти из члана 3. ЗСПИЈЗ, којих у тренутку израде овог извештаја, има 12.310 регистрованих у Каталогу органа власти. Број достављених извештаја за 2024. годину је 5.271, док је број регистрованих органа за приступ Порталу за достављање годишњих извештаја 6.647. Своју обавезу достављања извештаја Поверенику није извршило више од пола органа власти који ту обавезу имају по Закону.

На основу информација добијених из извештаја органа власти за 2024. годину (5.271 извештај), 4.676 органа власти је објавило Информатор о раду у Јединственом информационом систему информатора о раду и на тај начин испунило своју законску обавезу. Такође, може се констатовати да је степен извршења законске обавезе у погледу спровођења обуке запослених у вези са применом Закона о приступу информацијама, побољшан у односу на претходне године, самим тим што је број органа који су доставили извештаје много већи него ранијих година (3.318 органа је пријавило да је испунило ову обавезу).

Иако је Повереник израдом посебног Портала за достављање извештаја у електронској форми олакшао овај поступак, а имајући у виду да је и рок за достављање извештаја изменама Закона продужен до 31. јануара, и даље велики број органа власти не извршава ову законску обавезу. Анализом података утврђено је да многи републички органи нису доставили годишњи извештај за 2024. годину.

Број достављених извештаја органа из категорије установа образовања (школе, предшколске установе) мањи је у односу на 2023. годину (када је тај број био 1.666), док је за 2024. годину овај број **1.355**, а незнатно је смањен и број извештаја органа локалне самоуправе (**584** органа). Примећено је повећање броја достављених извештаја републичких органа и организација (агенције, дирекције, заводи, фондови, коморе итд.) – **416** органа. Ловачка удружења су у великом броју испунила ову своју обавезу, њих **179**, што је за око 11% више у односу на 2023. годину. И ове године треба посебно нагласити да је велики број месних

⁶⁰ Број објављених информатора о раду у Јединственом информационом систему на дан 14.2.2025.године;

заједница испунило ову законску обавезу, чак **1.142** месне заједнице, што је у односу на прошлу годину увећање за око 6%.

Табела 8. - Подаци из годишњих извештаја органа власти о радњама предузетим у циљу примене ЗСПИЈЗ у 2024. години⁶¹

Орган јавне власти	Број органа власти	Доставили извештај бр. и %	Објавили Информатор у Јединственом информационом систему-бр. и %	Спровели обуку бр. и %	Одржавају носаче информац. бр. и %
Органи из чл. 22. Закона (Н.скупштина, председник Републике, Врховни суд, Уставни суд, Влада, В.Ј. тужилац, НБС)	7	6 (85,7%)	6 (85,7%)	3 (42,9%)	6 (85,7%)
Министарства (без органа у саставу)	25	20 (80%)	20 (80%)	16 (64%)	20 (80%)
Републички органи и организације (агенције, дирекције, заводи, фондови, коморе...)	638	416 (65,2%)	260 (40,7%)	302 (47,3%)	373 (58,5%)
Судови	158	141 (89,2%)	141 (89,2%)	107 (67,7%)	141 (89,2%)
Тужилаштва	89	71 (79,8%)	71 (79,8%)	54 (60,7%)	71 (79,8%)
Остали органи власти (органи АП Војводине, установе образовања, орг.локалне самоуправе, јавна предузећа, установе у области здравства, културе, информисања итд.)	11.393	4617 (40,5%)	4178 (36,7%)	2836 (24,9%)	4545 (39,9%)
Укупно	12.310 ⁶²	5.271 (42,8%)	4.676 (38%)	3.318 (27%)	5.156 (41,9%)

У извештају Управног инспектората⁶³ се наводи да је „у 2024. години спроведено 18 надзора над применом прописа којима је уређен слободан приступ информацијама од јавног значаја. Ради отклањања утврђених незаконитости, неправилности и недостатака у раду, надзираним органима предложено је извршење три мере. Није било поднетих захтева за покретање прекршајних поступака“.

⁶¹ Проценци у табели су исказани у односу на број државних органа који су у обавези достављања годишњих извештаја Поверенику;

⁶² Број органа власти који су у моменту израде овог извештаја имали обавезу достављања извештаја, с обзиром на то да је овај број променљив, као и да је Каталог органа јавне власти информативног карактера;

⁶³ Допис Управног инспектората број 003650058 2024 14800 010 001 051 001 од 29.1.2025.

3.2.4. Активности Повереника у вези са објављивањем информатора о раду

Објављивање информатора, уз обавезу редовног ажурирања података (најмање једном месечно) има за циљ да грађанима, медијима, органима власти и другим корисницима, учини доступним најважније информације о раду органа, кадровским и другим капацитетима органа, о његовој организацији, надлежностима, средствима рада, располагању јавним средствима, платама, државној помоћи, субвенцијама, донацијама, о међународним и другим пројектима и њиховој реализацији, јавним набавкама, врстама услуга које орган пружа и процедурама за остваривање права, о правним средствима у случају негативних исхода поступака пред органом, о врстама информација којима орган располаже и др.

Закон о изменама и допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС бр. 105 од 8.11.2021.) ступио је на снагу 16. новембра 2021. године, а његова примена је почела 17. 2. 2022. године. Наведеним законом прописано је да се информатор о раду израђује у електронском и машински читљивом облику, а објављује се путем Јединственог информационог система информатора о раду, који води и одржава Повереник, у складу са упутством за израду и објављивање информатора о раду органа власти који доноси Повереник. С тим у вези, Повереник је предузео активности потребне за благовремено доношење наведеног упутства и успостављања предметног информационог система. Објављивање информатора о раду на заједничкој дигиталној платформи требало би да доведе до већег степена транспарентности, упоредивости и веће корисности података, као и лакшег праћења спровођења ове законске обавезе. Круг органа власти који имају обавезу израде информатора о раду је значајно проширен, а органи власти су имали рок од годину дана од дана ступања на снагу закона да израде информаторе у информационом систему.

У 2024. години Повереник је приликом контролисања информатора о раду органа јавне власти утврдио да се недостаци у информаторима у највећој мери огледају у следећем:

- подаци у информатору се **не ажурирају редовно, у складу са Упутством, па не испуњавају услов поузданости;**
- најчешће **недостаје преглед података о пруженим услугама;**
- **подаци о приходима и расходима**, у којима подаци о буџету или недостају или су некомплетни;
- **подаци о спроведеним јавним набавкама;**
- подаци о исплаћеним **платама, зарадама и другим примањима** су приказани у врло малом броју случајева;
- недостају **описи поступања у оквиру надлежности, овлашћења и обавеза;**
- такође и **услуге које орган пружа заинтересованим лицима**, као и **поступак ради пружања услуга.**

У складу са наведеним, Повереник је на електронске адресе преко 7.000 органа јавне власти, а који су се регистровали, односно објавили информаторе о раду у Јединственом информационом систему информатора о раду, упутио циркуларни мејл чија садржина је требало да служи као подсетник органима да имају обавезу да редовно ажурирају информаторе о раду, а онима који још увек нису израдили информатор, а извршили су регистрацију у Јединственом информационом систему информатора о раду, у најкраћем року израде информатор о раду и редовно га ажурирају. Ефекат ове акције је да се на дневном нивоу увећао број органа који ажурирају информаторе, а уједно је један број органа накнадно испунио своју

законску обавезу и израдио информатор о раду. Тако, на дан 14. 2. 2025. године, број оних који су објавили информатор о раду у Јединственом информационом систему информатора о раду, износи 7.209.

Након што је 2023. године уведена функционалност вишејезичности, односно израда информатора о раду на језицима националних мањина, и у 2024. години настављено је са унапређењем Јединственог информационог система информатора о раду, и то кроз нову функционалност „календара информатора“. Наиме, омогућено је да се путем приступа овом систему кроз календар који је видљив у сваком објављеном информатору, може преузети свака објављена верзија информатора о раду за задати орган власти.

Истовремено, овлашћена лица Повереника на дневној бази пружају помоћ органима власти у циљу лакшег испуњавања ове законске обавезе. У том смислу, направљено је и видео упутство које на једноставан начин описује поступак регистрације у ЈИС-у, као и само попуњавање и објављивање информатора о раду. Ово упутство се може пронаћи на насловној страници веб-презентације Повереника, www.poverenik.rs.

Поводом Међународног дана права јавности да зна, који се сваке године обележава 28. септембра, Комисија за доделу признања за унапређење права на слободан приступ информацијама за 2024. годину, а чији је председник Повереник, доделила је следећа признања:

1. За допринос афирмисању права јавности да зна у категорији републичких органа: Републичком секретаријату за јавне политике;
2. За допринос афирмисању права јавности да зна у категорији правосудних органа: Вишем суду у Пироту;
3. За допринос афирмисању права јавности да зна у категорији локалних органа јавне власти: органима општине Кањижа;
4. За допринос афирмисању права јавности да зна у категорији покрајинских органа: Управи за имовину АП Војводине;
5. За допринос афирмисању права јавности да зна у категорији осталих органа власти: ОШ „Краљ Петар Први“ из Ниша.

Главна награда, за посебан допринос афирмисању права на приступ информацијама (статуета) није додељена ове године.

3.3. АКТИВНОСТИ ПОВЕРЕНИКА У ВЕЗИ СА ЗАШТИТОМ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

3.3.1. Поступање Повереника у вршењу инспекцијског надзора

Повереник је у току 2024. године **окончао** укупно **864 инспекцијског надзора**, од чега 706 редовних, а 158 ванредних надзора.

Инспекцијски надзори (864) су окончани на следећи начин: 839 предмета је окончано тако што је утврђено да је поступљено по претходно спроведеном надзору, 14 предмета је окончано службеном белешком односно одговором подносиоцу представке јер је након спроведеног инспекцијског надзора утврђено да није било повреда ЗЗПЛ, 3 предмета су прослеђена надлежном органу на даље поступање, док су списи 8 предмета прослеђени Сектору за процесуирање прекршаја.

У случајевима у којима је утврдио да су повређене одредбе ЗЗПЛ (68), Повереник је:

- поднео 7 захтева за покретање прекршајног поступка због повреде ЗЗПЛ,
- издао 2 прекршајна налога,
- донео 59 корективних мера којима је изрекао 58 опомена руковооцима а 1 руковооцу привремено/трајно ограничио вршење радње обраде, укључујући и забрану обраде.

Повереник је током 2024. године **покренуо 864 поступка инспекцијског надзора**, од чега 727 редовних и 137 ванредних надзора.

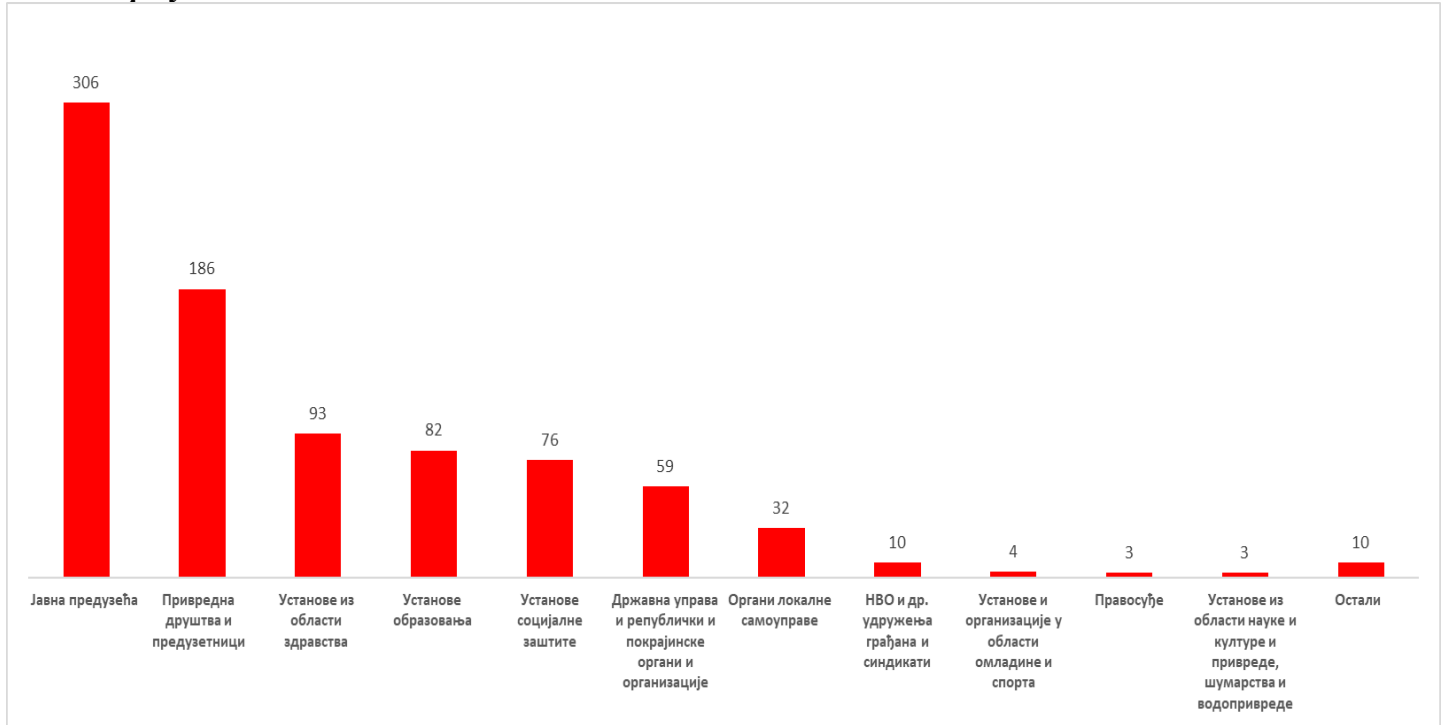
Од 137 ванредних надзора 121 је покренут по представи, 11 поводом обавештавања Повереника о повреди података и 5 по другом основу.

Гледајући разлоге за вршење ванредних надзора настављен је тренд повећања удела безбедности података о личности (94,4%) као и претходне године. И током 2024. године безбедност података о личности била је знатно угрожена, посебно успостављањем нових информационих система, путем којих се обрађује велики број осетљивих података о грађанима.

Имајући у виду руковооце над којима је Повереник покренуо поступак инспекцијског надзора током 2024. године, знатан број поступака надзора вршен је над јавним предузећима, за разлику од 2023. године када су у питању биле установе основног и средњег образовања.

Тако, руковооци над којима је Повереник покренуо 864 поступка инспекцијског надзора су: јавна предузећа – 306 (35,4%), привредна друштва и предузетници - 186 (21,5%), установе из области здравства – 93 (10,8%), установе образовања 82 (9,5%), установе социјалне заштите - 76 (8,8%), министарства и републички/покрајински органи и организације - 59 (6,8%), органи локалне самоуправе 32 (3,7%), организације цивилног друштва и друга удружења грађана и синдикати - 10 (1,2%), установе из области омладине и спорта и спортске организације- 4 (0,5%), установе из области правосуђа - 3 (0,3%), установе из области науке и културе - 2 (0,2%), установе у области привреде, шумарства и водопривреде -1 (0,1%) и остали 10 - (1,2%).

Графикон бр. 17 - Структура руковалаца над којима је покренут поступак инспекцијског надзора у 2024.г.

Најчешћи разлози за покретање инспекцијског надзора су: безбедност личних података (94,4%) и видео надзор (2,5%). Области као што су ЈМБГ, аудио надзор, комунална делатност, образовање, обрада података у области радног права, здравство и заштита потрошача заступљени су у занемарљивом проценту (мање од 1%).

Повереник је изрекао **59 корективних мера**, којима је изрекао 58 опомена руковооцима а 1 руковооцу привремено/трајно ограничио вршење радње обраде, укључујући и забрану обраде. У 53 случаја руковалац је поступио по изреченој мери Повереника, у 1 случају то је учинио делимично, у 1 случају није поступио, док у 4 случаја руковалац још увек није обавестио Повереника о поступању.

У случајевима у којима је изрекао опомене (58) Повереник је утврдио следеће повреде одредаба ЗЗПЈ:

- подаци се не обрађују законито, поштено и транспарентно у односу на лице на које се подаци односе – чл.5. ст.1. тач.1. (34);
- подаци се не прикупљају у сврхе које су конкретно одређене, изричите, оправдане и законите и даље се обрађују на начин који није у складу са тим сврхама – чл.5. ст.1. тач.2. (8);
- подаци нису примерени, битни и ограничени на оно што је неопходно у односу на сврху обраде – чл.5. ст.1. тач.3. (23);
- подаци нису тачни и ажурирани – чл.5. ст.1. тач.4. (1);
- подаци се не чувају у облику који омогућава идентификацију лица само у року који је неопходан за остваривање сврхе обраде – чл.5. ст.1. тач.5. (1);

- подаци се не обрађују на начин који обезбеђује одговарајућу заштиту података о личности, укључујући заштиту од неовлашћене или незаконите обраде, као и од случајног губитка, уништења или оштећења применом одговарајућих техничких, организационих и кадровских мера – чл.5. ст.1. тач.6. (6);

- руковалац обрађује податке о личности без сагласности лица на које се подаци односе, односно није у могућности да предочи да је лице на које се подаци односе дало пристанак на обраду својих података – чл.15. и 16. (2);

- руковалац обрађује посебне врсте података о личности – чл.17. и 18. (1);

- руковалац приликом одређивања начина обраде, као и у току обраде не предузима одговарајуће техничке, организационе и кадровске мере – чл.42. (33);

- руковалац или обрађивач нису спровели одговарајуће техничке, организационе и кадровске мере како би достигли одговарајући ниво безбедности у односу на ризик – чл.50. (1);

- руковалац није обавестио Повереника о повреди података – чл.52 (1).

3.3.1.1. Контролне листе

У току 2024. године на адресе **538** руковалаца **упућена је контролна листа**, док је 1 руковалац самоиницијативно доставио попуњену контролну листу Поверенику.

Повереник је током 2024. године обрадио 1.216 контролних листа (531 из извештајног периода и 685 из претходног периода) и у **1.140 случајева извршио процену ризика**. Попуњену контролну листу **није доставило 76 руковалаца** ни након интервенције Повереника.

Структура руковалаца којима је послата контролна листа у 2024. години је следећа:

- јавна предузећа (372);
- привредни субјекти - хотели (153);
- установе у области здравства (11);
- установе у области омладине и спорта (1);
- републичка агенција (1).

Структура руковалаца и процењен ниво ризика у 2024. години је следећи:

- републичка и локална јавна предузећа (447). На основу достављених контролних листа ниво ризика је код ових руковалаца процењен, у 2 случаја као висок, у 28 као средњи, у 287 као низак и у 117 као незнатан, док 13 руковалаца није доставило попуњену контролну листу Повереника;;

- привредни субјекти - хотели (298). На основу достављених контролних листа ниво ризика је код ових руковалаца процењен у 20 случаја као средњи, у 166 као низак и у 66 као незнатан, док 46 руковалаца није доставило попуњену контролну листу Повереника;

- здравствене установе (155). На основу достављених контролних листа ниво ризика је код ових руковалаца процењен у 1 случају као средњи, у 110 као низак и у 36 као незнатан, док 8 руковалаца није доставило попуњену контролну листу Повереника;

- установе социјалне заштите (139). На основу достављених контролних листа ниво ризика је код ових руковалаца процењен у 2 случаја као средњи, у 107 као низак и у 28 као незнатан; док 2 руковаоца није доставило попуњену контролну листу Повереника;
- установе високог образовања (132). На основу достављених контролних листа ниво ризика је код ових руковалаца процењен у 1 случају као средњи, у 75 као низак и у 50 као незнатан; док 6 руковалаца није доставио попуњену контролну листу Повереника;
- органи локалне самоуправе (25). На основу достављених контролних листа ниво ризика је код ових руковалаца процењен у 5 случајева као низак и у 20 као незнатан;
- министарства и остали републички органи (20). На основу достављених контролних листа ниво ризика је код ових руковалаца процењен у 1 случају као средњи, у 12 као низак и у 6 као незнатан; док 1 руковалац није доставио попуњену контролну листу Повереника.

Од почетка примене новог ЗЗПЛ-а па до краја извештајног периода, контролна листа упуњена је на адресе **5.893 руковалаца**, од чега је 5.434 руковаоца доставило попуњену контролну листу Поверенику на основу које је извршена процена ризика, док 445 руковалаца није доставило попуњену контролну листу, а 14 контролних листа је у поступку обраде. Попуњену контролну листу самоиницијативно је доставило 50 руковалаца, на основу које је Повереник такође проценио ниво ризика обраде података о личности.

3.3.1.2. Обавештавање Повереника о повреди података

Од почетка примене Закона до 31.12.2024. године Поверенику је поднето **205** обавештења руковалаца о повредама података о личности које могу произвести ризик по права и слободе физичких лица, (и то у периоду значајно појачаних претњи по безбедност рачунарских мрежа од стране тзв. „крипто локера“ и других врста рансомвера), док је број предметних обавештења у току 2024. године био укупно **44**, и то од следећих категорија руковаоца:

- 27 привредних друштава, банака и осигуравајућих друштава;
- 4 органа власти на републичком и локалном нивоу;
- 2 јавна предузећа;
- 3 образовне институције;
- 3 установе у области здравства;
- 1 установа у области социјалне заштите;
- 2 установе у области науке и културе;
- 2 грађани и НВО и др. удружења грађана.

Све ово наводи на закључак да бројни руковаоци још увек нису упознати с постојањем наведене законске обавезе, или што је вероватније, уздржавају се од обавештавања Повереника како се не би изложили евентуалном инспекцијском надзору и/или репутационом ризику који би могао имати утицај на пословање и поверење клијената, односно прималаца њихових производа и/или услуга. Ово, стога, што се према расположивим извештајима на дневном нивоу, у тзв. „сајбер простору“, одвија велики број напада на ИКТ инфраструктуру бројних руковалаца, те чињеницу да ће 2024. година на глобалном нивоу бити упамћена по великом

броју напада различитих врсти рансомвера који су као последицу оставили огромну материјалну штету широм света, као и у Републици Србији.

На основу запримљених обавештења се у циљу евентуалног даљег поступања у виду вршења инспекцијског надзора списи достављају овлашћеним лицима Повереника на даље поступање. У току 2024. године 45 запримљених обавештења прослеђено је Сектору за надзор (свих 44 запримљених током 2024. године и 1 обавештење које је пренето из претходног периода).

3.3.1.3. Евиденције о лицима за заштиту података о личности

У току 2024. године контакт податке о лицу за заштиту података о личности доставило је **535 руковалаца** (док је током 2024. године обрађено 547 обавештења са контакт подацима – 13 пренето из претходног периода и 534 која су примљена током 2024. године).

Од почетка примене ЗЗПЛ укупно **6.315 руковалаца** доставило је контакт податке о лицу за заштиту података о личности, од чега 4.170 органа власти, иако њих нешто преко 12.000 имају законску обавезу да то учине.

Табела бр. 9. - Структура руковалаца који су доставили контакт податке о лицима за заштиту података о личности

Привредна друштва, компаније, банке, осигуравајућа друштва	1.619
Органи власти на републичком, покрајинском и локалном нивоу	440
Установе образовања	1.801
Установе из области здравства	556
Установе из области науке и културе	274
Установе из области привреде, шумарства и пољопривреде	139
Установе социјалне заштите	209
Правосудни органи и установе из области правосуђа	456
Јавна предузећа	480
Организације цивилног друштва и друга удружења грађана, политичке странке и синдикати	237
Интернет провајдери и мобилни оператори	23
Спортске организације и установе из области омладине и спорта	65
Медији	9
Адвокати	3
Остали	4

С обзиром на претпостављени број субјеката на које се односи обавеза одређивања лица за заштиту података о личности, објављивања његових контакт података и достављања истих Поверенику, наведени број руковалаца, односно обрађивача који су то до 31. 12. 2024. године учинили - несумњиво указује на оправданост Повереникових залагања да се путем слања контролних листа на адресе руковалаца и специјализованих обука подигне ниво свести обвезника ЗЗПЛ, те да се питање заштите података о личности у Републици Србији уреди на стратешки начин.

У циљу олакшања испуњења наведене обавезе, као најмање захтевне од свих које прописује нови ЗЗПЛ, Повереник је на својој интернет презентацији, на адреси www.poverenik.rs/sr/заштита-података/лице-за-заштиту-података-о-личности.html дао врло пријемчиво и једноставно упутство, како и на који начин је наведену обавезу најједноставније извршити. И поред тога, није забележен значајнији тренд повећања броја достављених обавештења о контакт подацима лица одређених за заштиту података о личности.

3.3.1.4. Именовање представника иностраних компанија

Током 2024. године, Повереник је примио писмене одлуке о именовању представника у складу за ЗЗПЛ од следећих компанија:

Табела бр. 10. - Представници руковооца/обрађивача који немају седиште у Републици Србији

Acadia Pharmaceuticals Inc. Сан Дијего, Калифорнија, Сад	Представник ове компаније за Републику Србију је Адвокатска канцеларија Карановић и Партнери, са седиштем у Ул. Ресавска 23, Београд. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију Acadia Pharmaceuticals Inc., Сан Дијего, Калифорнија, Сад, односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.
Inversago Pharma Inc. 1110-1100 Rene-Levesque W. Blvd Монтреал, Квебек, Канада	Представник ове компаније за Републику Србију је Адвокатска канцеларија БДК Адвокати а.о.д., Булевар краља Александра 28, Београд. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију Inversago Pharma, Монтреал, Квебек, Канада, односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.
Shionogi B.V. Herengracht 464 ,1017 СА, Амстердам, Холандија	Представник ове компаније за Републику Србију је Адвокатска канцеларија БДК Адвокати а.о.д., Булевар краља Александра 28, Београд. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију Shionogi B.V., Амстердам, Холандија, односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.
Jaguar Land Rover Ltd. Велс, Енглеска	Представник ове компаније за Републику Србију је адвокатица Јелена Јовичић, са седиштем у Ул. Емилијана Јосимовића 4/1, Београд. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију Jaguar Land Rover Ltd. Велс, Енглеска односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.

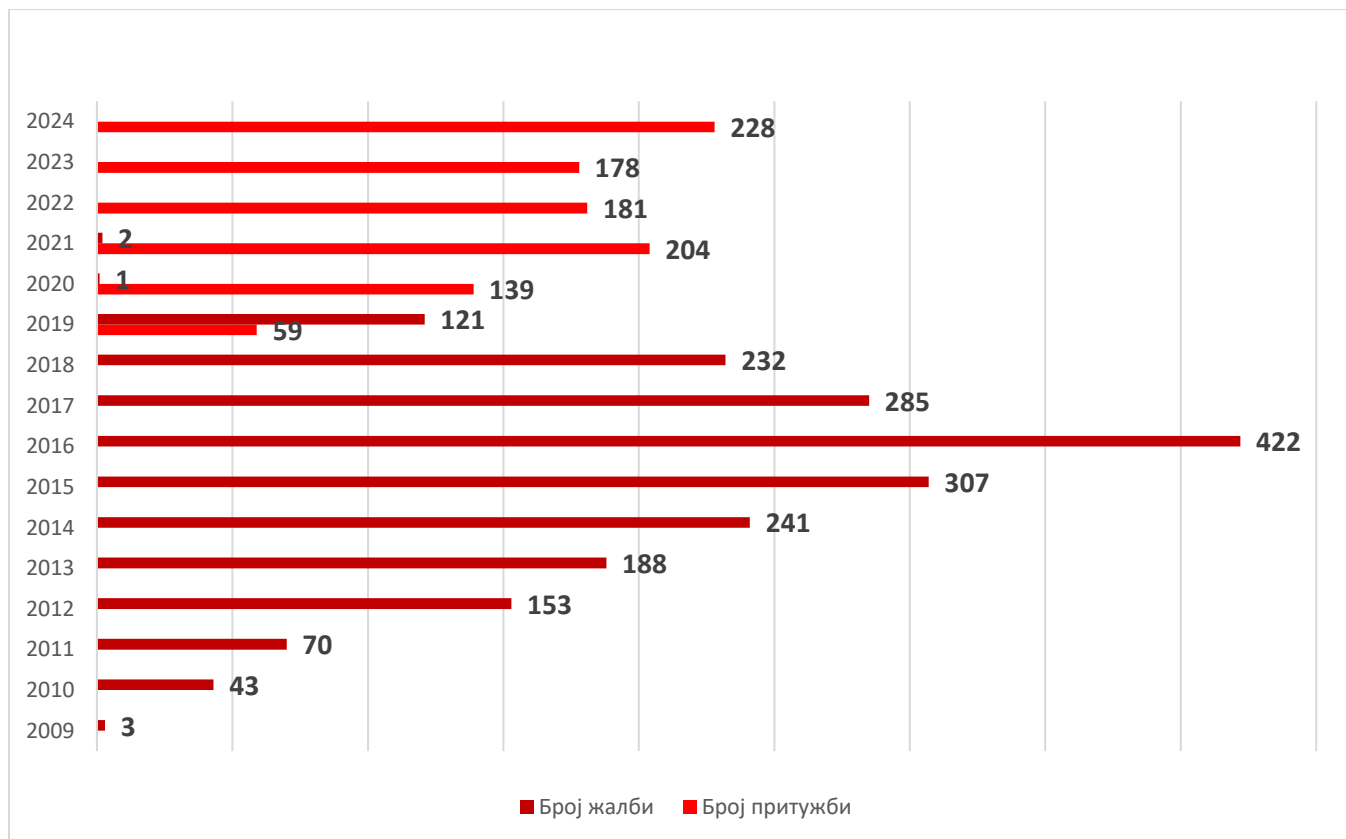
SK Life Sciences Inc. 461 From Road, 5th FL, Paramus, NJ07652, САД	Представник ове компаније за Републику Србију је адвокатица Јелена Тодоровић, са седиштем у Ул. Царице Милице 3, Београд. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију SK Life Sciences Inc., САД, односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.
Bitgeyser LLC. 355 NW 41 ST, Miami-Dade Мајами, Флорида, 33166, САД	Представник ове компаније за Републику Србију је адвокат Ненад Цвјетичанин, са седиштем у Ул. Јурија Гагарина 127, Београд. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију Bitgeyser LLC. Мајами, Флорида, САД, односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.
Dianthus Therapeutics Inc. Делевар, САД	Представник ове компаније за Републику Србију је Адвокатска канцеларија БДК Адвокати а.о.д., Булевар краља Александра 28, Београд. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију Dianthus Therapeutics Inc., Делевар, САД, односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.
Argenx BV Гент, Белгија	Представник ове компаније за Републику Србију је Адвокатска канцеларија ЈПМ и Партнери а.о.д., са седиштем у Ул. Владимира Поповића 8а, Београд. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију Argenx BV, Гент, Белгија, односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.
Apple Distribution International Ltd. Корк, Република Ирска	Представник ове компаније за Републику Србију је Адвокатска канцеларија Карановић и Партнери, са седиштем у Ул. Ресавска 23, Београд. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију Apple Distribution International Ltd. Корк, Република Ирска, односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.
Wizz Air Hungary Airlines Ltd., Будимпешта, Мађарска	Именован је нови представник ове компаније за Републику Србију, и то је Адвокатска канцеларија Петрикић & Партнери а.о.д., са седиштем у Ул. Крунска 73, Београд. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију Wizz Air Hungary Airlines Ltd., Будимпешта, Мађарска, односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.

РТЛ Хрватска доо, Загреб, Република Хрватска	Представник ове компаније за Републику Србију је адвокатица Тијана Жунић, са седиштем Позоришни трг 7, Нови Сад. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију РТЛ Хрватска доо, Загреб, Република Хрватска, односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.
Bristol-Myers Squibb Services Unlimited Company, Даблин, Република Ирска	Представник ове компаније за Републику Србију је адвокатица Тијана Жунић, са седиштем Позоришни трг 7, Нови Сад. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију Bristol-Myers Squibb Services Unlimited Company, Даблин, Република Ирска, односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.
Denali Therapeutics Inc., Сан Франциско, САД	Представник ове компаније за Републику Србију је АОД Живковић Самарцић, са седиштем у Ул. Македонска 30, Београд. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију Denali Therapeutics Inc., Сан Франциско, САД, односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.
Zura Bio, Хендерсон, Невада, САД	Представник ове компаније за Републику Србију је Адвокатска канцеларија Карановић и Партнери, са седиштем у Ул. Ресавска 23, Београд. У складу са законом, овом представнику се, уз компанију Zura Bio, Хендерсон, Невада, Сад, односно уместо ње, Повереник или друго лице може обратити у погледу свих питања у вези са обрадом података о личности, а у циљу обезбеђивања поштовања одредби овог закона.

3.3.2. Поступање Повереника по притужбама

Поверенику је током 2024. године поднето **228 притужби**. Повереник је током 2024. године поступао по 284 притужбе, с обзиром на то да је 56 притужби пренето из претходног периода.

Графикон бр. 18 - Притужбе/жалбе⁶⁴ изјављене Поверенику по годинама

Притужбе поднете Поверенику односе се на податке о личности које обрађују јавна предузећа, МУП, правосудни органи, републички и органи локалне самоуправе, привредна друштва, банке, установе у области здравства, мобилни и интернет провајдери, установе образовања и др.

⁶⁴ На основу Закона о заштити података о личности („Службени гласник РС“, бр 87/18) лице на које се подаци односе може поднети притужбу Поверенику, за разлику од Закона о заштити података о личности („Службени гласник РС“, [97/08,104/09-др.закон, 68/12 -одлука УС и 107/12](#)) који је прописивао подношење жалбе Поверенику.

3.3.2.1. Разлози за подношење притужбе Поверенику

Разлози за подношење притужбе Поверенику су одбијање захтева за остваривање права од стране руковоаца (129), непоступање руковоаца по захтеву (51), делимично поступање руковоаца по захтеву (47) и непоступање руковоаца ни у продуженом року (1).

Графикон бр. 19. - Разлози за подношење притужби у 2024. години

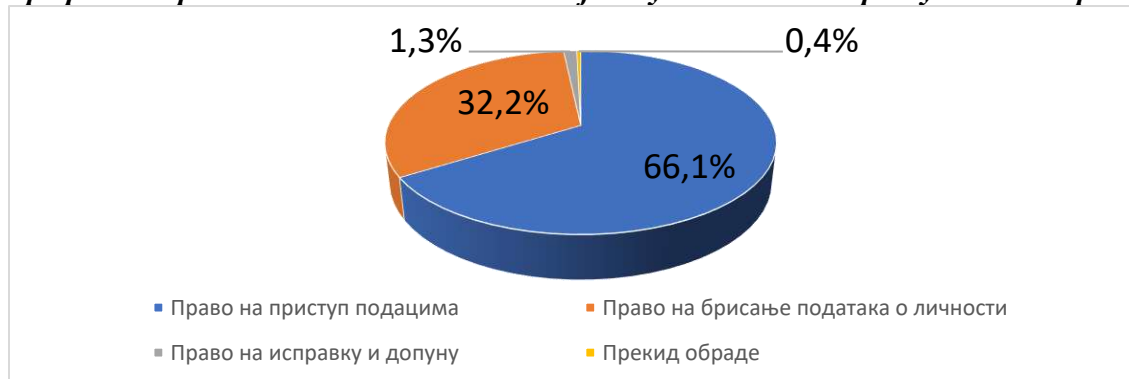
Најчешћи разлог за подношење притужбе Поверенику је одбијање захтева за остваривање права од стране руковоаца (129). У поређењу са 2023. годином, када је из овог разлога поднето 48,9% притужби, ове године тај проценат износи 56,6%.

Поверенику је током 2024. године поднета 51 притужба због тога што руковоаци нису поступали по захтеву у законом прописаном року од 30 дана. У поређењу са 2023. годином када је проценат поднетих притужби из наведеног разлога износио 28,7%, ове године тај проценат износи 22,4% од укупног поднетих притужби Поверенику, што је и даље висок проценат игнорисања захтева лица од стране руковалаца.

3.3.2.2. Повређена права због којих су подношене притужбе Поверенику

Захтеви поводом којих су, због одговарајућег непоступања руковалаца, подношене притужбе Поверенику, односе се на остваривање права: на приступ подацима (66,1%), на брисање података о личности (32,2%), на исправку и допуну (1,3%) и прекид обраде (0,4%).

Графикон бр. 20 – Захтеви поводом којих су подношене притужбе Поверенику у 2024.г.

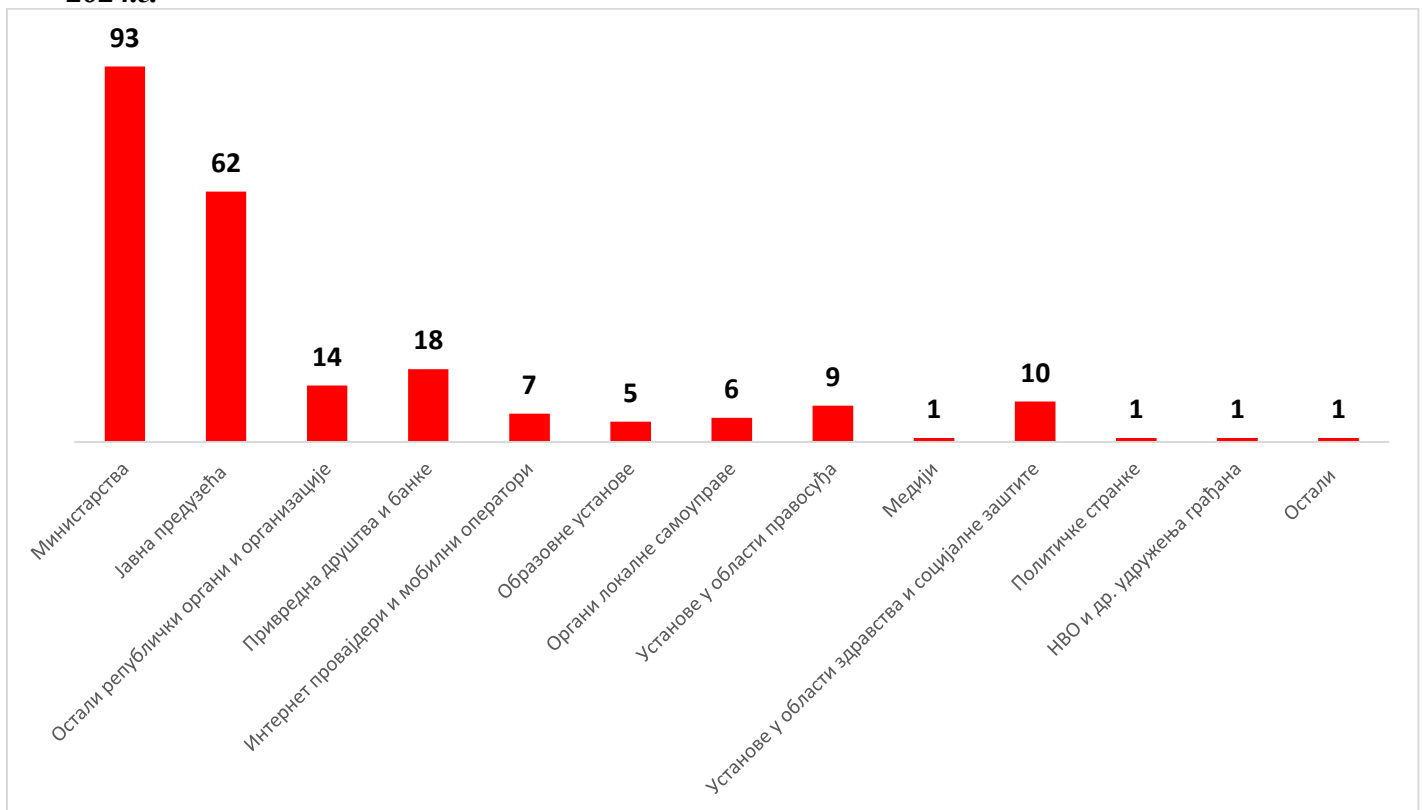
3.3.2.3. Структура руковалаца против којих су изјављиване притужбе Поверенику

Што се тиче структуре руковалаца против којих су изјављиване притужбе Поверенику највећи број притужби, чак **199**, поднете су због (не)поступања органа власти на свим нивоима, односно органа и организација којима су поверена јавна овлашћења, а од њих највећи број (93) је поднето због (не)поступања министарстава, од чега против Министарства унутрашњих послова 69, Министарства финансија 18 и Министарства одбране 6 притужби.

Велики број притужби поднет је против Министарства унутрашњих послова. Највеће интересовање грађана се односи на брисање података о евидентираним кривичним пријавама које то министарство чува трајно, без обзира на протек времена и исход поступка, што је, према ставу Повереника израженом у неким од решења, у супротности са ЗЗПЛ и међународним стандардима.

Током 2024. године велики број притужби поднет је против јавних предузећа (62) од чега највећи број против републичких јавних предузећа (57), а само против ЈП „Пошта Србије“ 54 притужбе и то због обраде података о личности у области радног права.

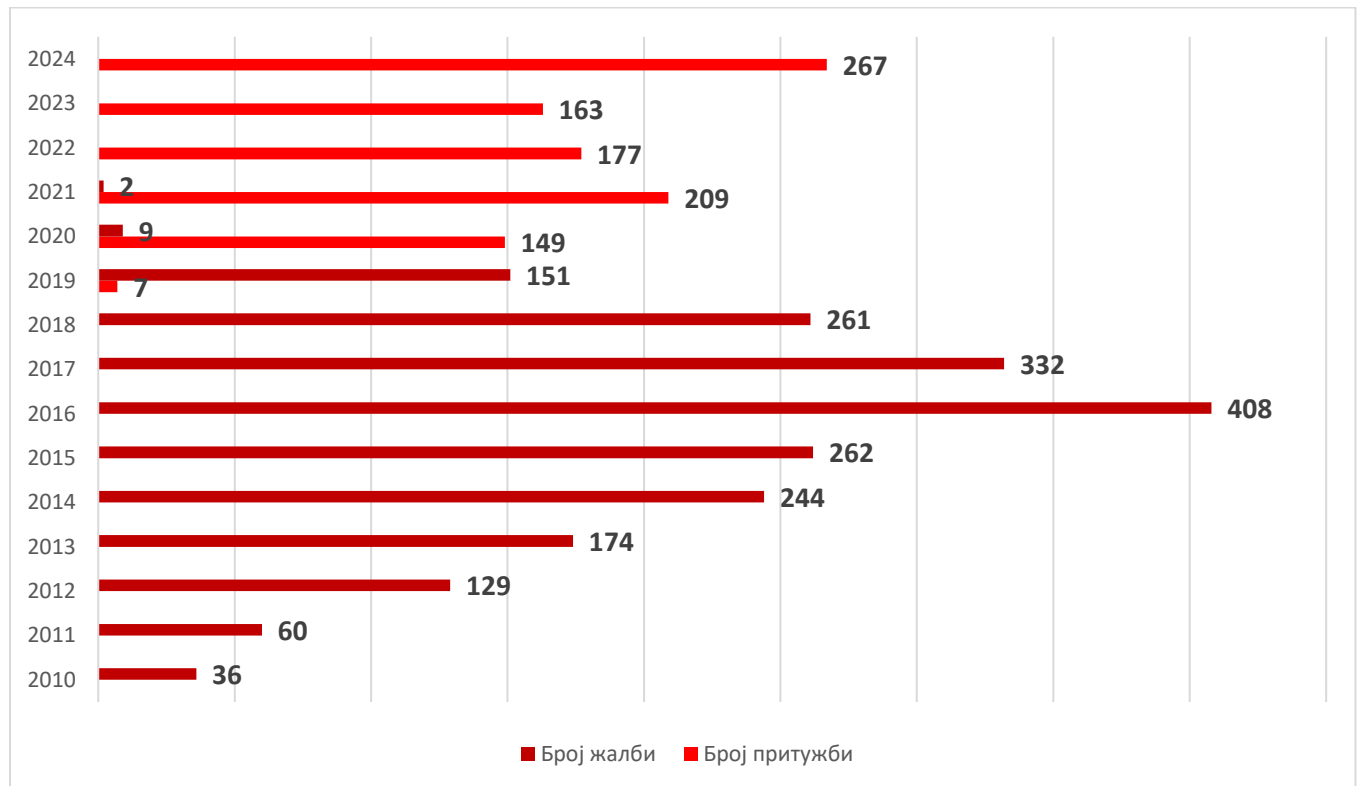
Графикон бр. 21 - Структура руковалаца на чије (не)поступање су подношене притужбе у 2024.г.

3.3.2.4. Решене притужбе Повереника

Од **284 притужбе** по којима је Повереник поступао током 2024. године, **решено је 267 притужби** (211 из 2024. године и 56 пренетих из претходне године), док је 17 притужби пренето на поступање у 2025. годину.

Графикон бр. 22 - Решене притужбе/ жалбе Повереника по годинама

У одлукама донетим по поднетим притужбама (267), Повереник је утврдио да је притужба била основана у 133 случајева, односно 49,8% и у свим случајевима је донето решење са налогом руковоцу да поступи по захтеву. Повереник је решењем обуставио поступак у 28 случајева, односно 10,5% јер је руковацац, пре доношења одлуке Повереника по притужби, поступио по захтеву (27), односно подносилац притужбе је одустао од исте (1). Повереник је 38 притужби односно 14,2% одбацио из формалних разлога, док је 68 притужби односно 25,5% решењем одбио као неосновану.

Анализом притужби за које је Повереник нашао да су неосноване може се, између осталог, закључити да грађани још увек немају довољно знања о садржини права која им по ЗЗПЛ припадају, јер захтевима траже податке о другим лицима, издавање потврда и уверења, податке о преминулим лицима и слично. Неретко, Повереника препознају као орган за заштиту права генерално, а не права у вези са обрадом података о личности и права на приступ информацијама од јавног значаја.

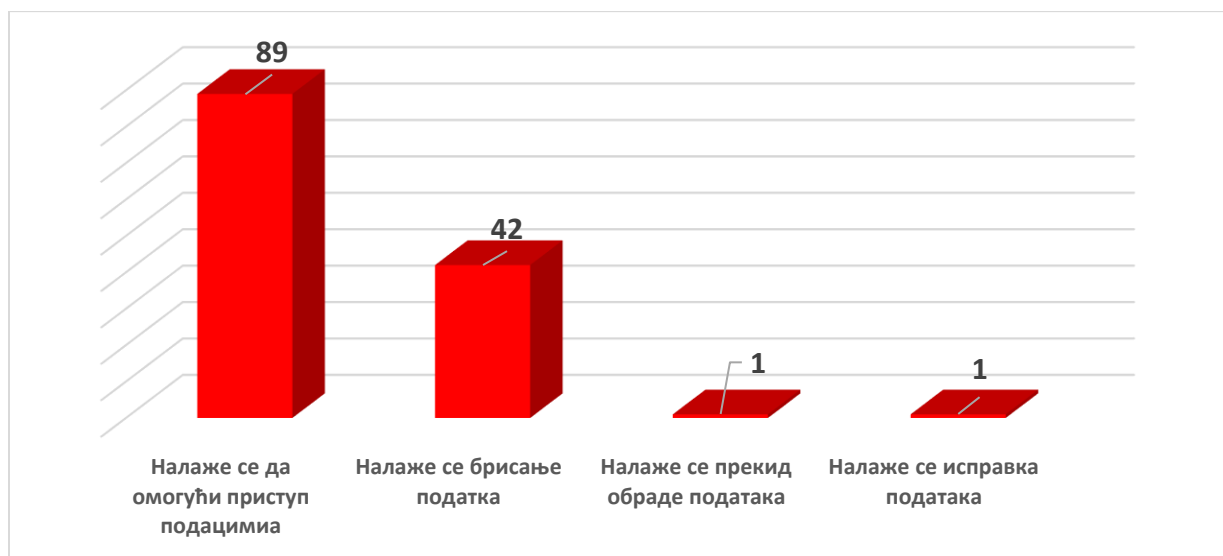
Графикон бр. 23 - Одлуке Повереника донете по притужбама у 2024. години

Током извештајног периода Повереник је донео укупно 133 обавезујућих и коначних решења којим је дао налог руковоаоцу да поступи по захтеву или да тражени податак подносиоцу захтева, као и да га руковалац обавести о извршењу решења. По решењу Повереника поступило је у потпуности 124 руковоаоца, који су о томе обавестили Повереника, односно 93,2%, док 4 руковоаоца нису поступили по налогу Повереника, односно 3%, док је по осталим налозима Повереника поступање у току.

У оквиру налога (133) Повереника донетих у 2024. години по изјављеним притужбама, Повереник је у 89 случајева односно 66,9% наложио да се омогући приступ подацима, у 42 случаја односно 31,6% наложио брисање података, док је прекид обраде и исправку података наложио у по једном случају, односно 0,75%.

Графикон бр. 24 – Мере изречене одлукама Повереника у 2024. години

3.3.3. Пренос података у друге државе или међународне организације и обавезујућа пословна правила

Сагласно ЗЗПЛ Повереник одобрава **обавезујућа пословна правила и одредбе уговора или споразума** када се подаци преносе на основу тих механизма из Републике Србије у другу државу, на део њене територије или у један или више сектора одређених делатности у тој држави или у међународну организацију за коју листом Владе Републике Србије није утврђено постојање примереног нивоа заштите.

У току 2024. године Повереник је одбацио захтев привредног друштва MOL Serbia доо Београд за одобрење обавезујућих пословних правила.

Истовремено, у току 2024. године Повереник је примио обавештење о преносу података у Сједињене Америчке Државе у складу са чл. 69. ст. 4 а у вези са ст. 2 ЗЗПЛ-а.

3.3.4. Заштита права пред Управним судом и другим судовима

Према информацијама којима располаже Повереник, током 2024. године Управном суду је поднето **34 тужбе против Повереника**. Тужбе су подношене како на одлуке донете по притужбама, тако и од стране подносилаца незадовољних поступањем Повереника по представкама у оквиру инспекцијског надзора.

Управни суд је у току 2024. године **решио 14 тужби** (све из претходног периода), тако што је 13 случајева одбио тужбу као неосновану, док је у 1 случају тужбу одбацио.

3.3.5. Прекршајна одговорност

3.3.5.1. Захтев за покретање прекршајног поступка

Повереник је током 2024. године поднео **7 захтева за покретање прекршајног поступка због повреда одредби ЗЗПЛ**, и то 5 због тога што руковалац обрађује податке о личности супротно начелима из одредбе члана **5. ст. 1.** ЗЗПЛ-а и 2 због тога што руковалац није одредио лице за заштиту података о личности у случајевима из члана **56. ст. 2.**

У досадашњем периоду, од 2010. године па до краја извештајног периода, Повереник је поднео **247 захтева за покретање прекршајних поступака**, од чега:

- **216 због кршења одредби старог ЗЗПЛ-а и то због:**

- Није образована односно ажурирана евиденција (50);
- Обрада података без пристанка супротно условима из члана 12. (38);
- Обрада података супротно условима из члана 13. (13);
- Прикупљање података о личности од другог лица супротно члану 14. (1);
- Пре прикупљања података лица на које се подаци односе, односно друго лице није упознато са условима из члана 15. ст. 1 (3);
- Обрада нарочито осетљивих података супротно члану 16-18. (18);

- Није пружена тражена информација, односно приступ, односно копија података који се обрађују – члан 26 ст.1 и 2 и члан 27 (1);
- Нису обрисани подаци из збирке података у складу са чланом 36. (1);
- Није извршено решење Повереника донето по жалби – члан 41 ст. 1 (4);
- Поступано је супротно обавези предузимања мера из члана 47. ст. 2. (25);
- Повереник није обавештен о намери успостављања збирке података у прописаном року – члан 49. ст. 1. (20);
- Поверенику није достављена евиденција, односно промена у збирци података у прописаном року – члан 51. ст. 1. (62);
- Изношења података из Републике Србије супротно члану 53. (2);
- Овлашћено лицу Повереника није омогућено несметано вршење надзора и није му стављена на увид и располагање потребна документација – члан 55. (46);
- Није поступљено по налозима Повереника – члан 56. ст. 2 (11);
- Прекршај из члана 57. ст.1 тач.14 у вези са ст. 3. (13), и

- 31 због кршења одредби новог ЗЗПЛ-а и то због:

- Обраде података о личности супротно начелима обраде из члана 5 ст. 1 (18);
- Обраде податка о личности у друге сврхе супротно члану 6. и 7. (1);
- Руковалац обрађује податке о личности без сагласности лица на које се подаци односе, а није у могућности да предочи да је лице на које се подаци односе дало пристанак за обраду својих података - чл. 15, ст. 1 (1);
- Приликом одређивања начина обраде, као и у току обраде нису предузете одговарајуће техничке, организационе и кадровске мере у складу са чланом 42. (4);
- Однос између заједничких руковалаца није уређен на начин прописан чланом 43. ст. 2 до 4. (1);
- Руковалац није одредио лице за заштиту података о личности у случајевима из члана 56. ст. 2. (7).

3.3.5.2. Прекршајни налог

Повереник је током 2024. године издао 2 прекршајна налога због повреда одредби ЗЗПЛ, и то због тога што руковалац не води прописане евиденције о обради (чл. 47) или не бележи обраде (чл. 48). Прекршајни налози поднети су и против одговорног и против правног лица истог руковоаца.

Повереник је у досадашњој пракси издао 7 прекршајних налога због повреда одредби ЗЗПЛ-а, и то 5 због тога што руковалац не води прописане евиденције о обради (чл. 47) или не бележи радње обраде (чл. 48) и 2 због тога што руковалац није објавио податке лица за заштиту података о личности и није их доставио Поверенику (чл. 56. ст. 1.).

3.3.6. Поступање тужилаштва по кривичним пријавама Повереника и прекршајних судова по захтевима Повереника за покретање прекршајног поступка

У досадашњем периоду, од 2010. године до краја извештајног периода, **Повереник је поднео укупно 49 кривичних пријава**, због кривичних дела из члана 143. (неовлашћено прислушкивање и снимање), 144. (неовлашћено фотографисање), 145. (неовлашћено објављивање и приказивање туђег списка, портрета и снимка), 146. (неовлашћено прикупљање личних података), 299. (рачунарска саботажа), 302. (неовлашћени приступ заштићеном рачунару, рачунарској мрежи и електронској обради података), 329. (лажно представљање), 355. (фалсификовање исправе) и 359. (злоупотреба службеног положаја) КЗ.

Према Поверенику расположивим подацима, на основу кривичних пријава које је Повереник до сада поднео, подигнута су 2 оптужна предлога. У вези са оптужним предлозима донета је једна правоснажна осуђујућа пресуда (лице је осуђено на 6 месеци условно) и 1 ослобађајућа пресуда. Одбачене су 23 кривичне пријаве тако што је у 15 случајева одложено кривично гоњење из разлога опортунитета, у 3 случаја тужилаштво је оценило да пријављено дело није кривично дело које се гони по службеној дужности, док је 5 истрага обустављено због наступања застарелости.

Поводом прекршајних захтева које је поднео, Повереник је **током 2024. године примио 5 одлука прекршајних судова** у првом степену. Првостепени судови су у 1 случају донели осуђујућу пресуду којом су изrekli меру опомене, а у 4 случаја обуставили поступак и то 2 због наступања застарелости, а 2 због тога што нису испуњени услови за даље вођење прекршајног поступка.

3.4. АКТИВНОСТИ ПОВЕРЕНИКА НА АФИРМИСАЊУ ПРАВА НА ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА И ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Повереник је током 2024. године организовао и реализовао велики број обука из области слободног приступа информацијама и заштите података о личности. Поред обука које је организовао и реализовао Повереник, било самостално било у суорганизацији са другим институцијама, обуке у области заштите података о личности спроводе се у континуитету и у организацији Националне академије за јавну управу, за потребе јавних службеника. На овим обукама, у улози предавача, поред других предавача, учествују и представници Повереника.

Осим ових обука, као вид континуиране едукације Повереник је током 2023/2024. године са Факултетом безбедности Универзитета у Београду, Правним факултетом Универзитета у Новом Саду и Правним факултетом Универзитета у Крагујевцу реализовао кратке програме студија из области заштите података о личности и слободног приступа информацијама.

24. 5. 2024. године Повереник и декан Правног факултета Универзитета у Београду проф. др Зоран Мирковић закључили су Општи споразум о сарадњи, као и Споразум о организацији студија за иновацију знања. Универзитет у Београду – Правни факултет покренуо је нови студијски програм – Студије за иновацију знања из области права заштите података о личности, у сарадњи са Повереником за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. Наставу, поред професора Правног факултета, изводе Повереник, заменица Повереника и угледни стручњаци из праксе.

Од другог квартала 2024. године, акредитовани предавачи Службе Повереника почели су са одржавањем обука за три циљне групе - здравство, високошколске установе и унутрашње послове.

Обуке намењене запосленима у здравству биле су организоване у сарадњи и уз логистичку помоћ Коморе здравствених установа Србије. Запослени у овом сектору упознати су са одредбама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и Закона о заштити података о личности. Од априла до децембра одржано је 23 обуке, за 213 здравствених центара из 26 управних округа, где је било преко 400 запослених у сектору здравства, а ту треба додати и поједине запослене из локалне самоуправе, чиме је обухваћено око 500 полазника ових обука.

Под покровитељством Мисије ОЕБС у Србији и у сарадњи са Кабинетом и Секретаријатом МУП-а одржане су обуке за запослене у полицијским управама у Србији о правилној примени Закона о заштити података о личности. Обуке су одржане у 27 полицијских управа, а обукама је присуствовало преко 1.550 полицијских службеника.

Позиви за обуке из надлежности Повереника упућени су на адресе шест ректората државних универзитета, а позиву су се одазвали Универзитет у Београду, Универзитет у Новом Саду, Универзитет у Крагујевцу и Универзитет у Нишу, а учешће у обукама су имали и запослени у подручним канцеларијама Повереника у Новом Саду и Нишу, док је обука у Крагујевцу била прилика да се најави отварање канцеларије у том граду.

Пројекат „Подршка јачању владавине права у Републици Србији“ је мулти-донаторски пројекат који заједнички финансирају Европска унија, Савезно министарство за економску сарадњу и развој Немачке (BMZ) и Аустријска развојна сарадња (ADC), а реализују Немачка организација за међународну сарадњу (GIZ), Аустријска развојна агенција (ADA), Централна

агенција за управљање пројектима (CPMA) и Мисија OEBS у Србији. Пројекат се спроводи од 1. јануара 2022. године до 30. септембра 2025. године. Општи циљ пројекта је да допринесе испуњавању обавеза које произилазе из Поглавља 23 – Правосуђе и основна права у складу са EU *acquis*.

У оквиру пројекта, а у складу са утврђеном методологијом спровођења активности 3.9.1.1. – Обука за спровођење Закона о заштити података о личности и 3.9.1.6. - Праћење спровођења новог Закона о заштити података о личности (Ревидирани АП23) током 2024. године из заштите података о личности одржано је шест панела (Нови Сад, Неготин, Пожаревац, Вршац, Крагујевац и Крушевац) и пет обука (Ужице, Краљево, Шабац, Неготин и Пожаревац), а из области слободног приступа информацијама од јавног значаја одржане су три обуке (Нови Сад, Нови Пазар и Крагујевац).

Пројекат „Заштита слободе изражавања и медија у Србији (PRO-FREX-S)“ се реализује у оквиру Хоризонталног програма подршке Западном Балкану и Турској чија трећа фаза је започела у јануару 2023. године и трајаће 48 месеци. Програмом су дефинисане активности које треба подржати у контексту процеса приступања Републике Србије Европској унији. Програм финансира Европска унија, а спроводи Савет Европе. У периоду од 28 - 30. октобра 2024. године консултанتي Савета Европе су одржали радионицу „Стандарди Европског суда за људска права: право на заштиту података и слободу изражавања“. На радионици је учествовало 20 запослених из Стручне службе Повереника.

Пројекат „ЕУ за владавину права“ финансира Делегација ЕК у Србији, а спроводи UNOPS у циљу подршке постизања стандарда из АП за Поглавља 23 и 24. У оквиру Пројекта ће се успоставити нови информациони систем Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. У 2024. години обезбеђено је седам лиценци за TRADOS Studio Professional преводилачки софтвер. Активности су у току.

У оквиру спровођења V фазе пројекта Мисије OEBS-а у Србији „Консолидовање процеса демократизације у сектору безбедности у Републици Србији“ током 2024. године урађена је и представљена „Анализа секторских прописа из угла заштите података о личности“, а за запослене у Стручној служби Повереника и МУП-у организован је у Нишу семинар „Унапређење заштите података о личности: законодавни и процедурални изазови у раду МУП и полиције“.

Обуке и предавања:

- 26. 1. 2024. године Сектор за едукацију и сертификацију Службе Повереника организовао је обуку о заштити података о личности за двадесет полазника Школе приватности у сарадњи са Партнерима за демократске промене;
- 30. 1. 2024. године представници Службе Повереника из Сектора за извештавање и аналитичке послове су у сарадњи са Сталном конференцијом градова и општина и Министарством за људска и мањинска права и друштвени дијалог, одржали онлајн обуку за представнике органа јединица локалних самоуправа. Тема обуке била је примена мера за унапређивање јавности рада органа власти из Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, конкретно израда информатора о раду и достављање годишњих извештаја.

- 7. 2. 2024. године Сектор за едукацију и сертификацију Службе Повереника организовао је обуку за запослене на факултетима и институтима Новосадског Универзитета о приступу информацијама од јавног значаја и заштити података о личности;
- 8 - 27. 2. 2024. године одржана је обука лица за заштиту података о личности у Националној академији за јавну управу у трајању од 5 дана. Обука је развијена у оквиру пројекта Светске банке „ Услуге обуке службеника за заштиту података и подизање свести државних службеника у складу са ГДПР-ом, Законом о заштити података о личности и сигурности података Републике Србије и Законом о информационој безбедности Републике Србије“. Пројекат спроводи конзорцијум који предводи Ernst&Young д.о.о. Београд, уз подршку Министарства информисања и телекомуникација, Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Националне академије за јавну управу;
- 14. 2. 2024. године Представници Сектора за извештавање и аналитичке послове службе Повереника су у сарадњи са Министарством за људска и мањинска права и друштвени дијалог, за представнике државних органа одржали у Палати Србија обуку о изради информатора о раду и достављању годишњих извештаја у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја;
- 23. 2. 2024. године за запослене у Министарству одбране представница Повереника је одржала обуку о слободном приступу информацијама од јавног значаја;
- 4. 3. 2024. године одржана је обука о примени ЗЗПЛ за запослене код оператора телекомуникације А1;
- 5. 3. 2024. године одржано је предавање о положају и надлежностима Повереника, за полазнике кратког програма студија Правног факултета у Крагујевцу;
- 6. 3. 2024. године одржано је предавање о положају и надлежностима Повереника, за представнике Студентске асоцијације за међународну сарадњу Правног факултета у Београду;
- 11 - 22. 3. 2024. године одржана је двонедељна Стручна пракса за студенте Правног факултета преко програма сарадње са Клиником за еколошко право и програма стручне праксе у органима јавне управе;
- 12. 3. 2024. године одржан је вебинар о примени ЗЗПЛ за заинтересована лица, као и за нове запослене у служби Повереника;
- 18. 3. 2024. године представници Сектора за извештавање и аналитичке послове у служби Повереника, одржали су обуку за представнике цивилног сектора, на тему Слободан приступ информацијама - Информатори о раду органа јавне власти и достављање годишњих извештаја Поверенику, у организацији Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог;
- 19. 3. 2024. године заменица Повереника одржала је уводно предавање на отварању другог циклуса Обуке лица за заштиту података о личности у Националној академији за јавну управу;
- 20. 3., 22. 3., 23. 3., 25. 3, 29. 3. и 30. 4. 2024. године одржана је стручна обука лица за заштиту података о личности у оквиру Кратког програма студија, у организацији Повереника;
- 21. 3. 2024. године у НАЈУ у оквиру другог циклуса обука за лица за заштиту података, представници Службе Повереника одржали су предавање о инспекцијском надзору;

- 27. 3. 2024. године одржана је обука о примени ЗЗПЛ за запослене у привредном друштву ПУЛСЕЦ;
- 28. 3. 2024. године у склопу мултисекторског пројекта „Подршка јачању владавине права у Републици Србији“ чији циљ је допринос испуњавању обавеза које произилазе и АП за Поглавље 23 – Правосуђе и основна права у складу са ЕУ *aquis* у Новом Саду је одржана је обука „Слободан приступ информацијама од јавног значаја законодавство и пракса“ у организацији Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Аустријске развојне агенције (ADA);
- 2. 4. 2024. године одржана је онлајн обука о примени ЗЗПЛ за запослене у Државној лутрији Србије;
- 4. 4. 2024. године одржана је обука о примени ЗЗПЛ, уз подршку МУП и Мисије ОЕБС, за запослене у МУП – подручна управа полиције Панчево;
- 8. 4. 2024. године одржана је обука о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ, уз подршку Коморе здравствених установа, за запослене у здравству из Браничевског округа;
- 10. 4. 2024. године одржана је обука о примени ЗЗПЛ, уз подршку МУП и Мисије ОЕБС, за запослене у МУП– подручна управа полиције Зрењанин;
- 10. 4. 2024. године одржана је обука о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ, уз подршку Коморе здравствених установа, за запослене у здравству из Борског округа;
- 10. и 11. 4. 2024. године одржан је тренинг за запослене у служби Повереника о примени члана 3. ЗСПИЈЗ, уз подршку СИГМА-е;
- 11. 4. 2024. године Повереник је одржао уводно предавање на отварању трећег циклуса Обуке лица за заштиту података о личности у Националној академији за јавну управу;
- 12. 4. 2024. године одржана је обука о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ, уз подршку Коморе здравствених установа, за запослене у здравству из Зајечарског округа;
- 15. 4. 2024. године одржана је обука о примени ЗЗПЛ, уз подршку МУП и Мисије ОЕБС, за запослене у МУП– подручна управа полиције Нови Сад;
- 13. 4. 2024. године одржана обука полазницима студијског програма „Усклађеност пословања“ на тему примене ЗЗПЛ студентима Правног факултета;
- 16. 4. 2024. године одржана је обука о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ, уз подршку Коморе здравствених установа, за запослене у здравству из Шумадијског округа;
- 18. 4. 2024. године одржана је обука о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ, уз подршку Коморе здравствених установа, за запослене у здравству из Поморавског округа;
- 22. 4. 2024. године одржана је прва обука о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ, уз подршку Коморе здравствених установа, за запослене у здравству са територије Града Београда;
- 23. 4. 2024. године одржана је обука о примени ЗЗПЛ, уз подршку МУП и Мисије ОЕБС, за запослене у МУП– подручна управа полиције Сремска Митровица;
- 24. 4. 2024. године одржана је друга обука о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ, уз подршку Коморе здравствених установа, за запослене у здравству са територије Града Београда;
- 8. 5. 2024. године одржана је обука за запослене у здравству са територије Новог Сада о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ;
- 9. 5. 2024. године одржана је обука за запослене у здравству из Јужнобачког округа о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ (у Новом саду);
- 10. 5. 2024. године одржана је обука за запослене у здравству из Сремског округа о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ (у Новом саду);

- 13. 5. 2024. године одржана је обука лица за заштиту података о личности за спровођење Закона о заштити података о личности (Ужице, GIZ);
- 14. 5. 2024. године одржана је обука лица за заштиту података о личности за спровођење Закона о заштити података о личности (Краљево, GIZ);
- 14. 5. 2024. године одржана је обука за запослене у здравству из Западнобачког округа о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ (у Сомбору);
- 16. 5. 2024. године одржана је обука за запослене у здравству из Јужнобанатског округа о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ (у Вршцу);
- 17. 5. 2024. године одржана је обука за запослене у здравству из Севернобанатског округа о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ (у Зрењанину);
- 20. 5. 2024. године одржана је обука за запослене у здравству из Рашког округа о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ (у Краљеву);
- 21. 5. 2024. године одржана је обука Слободан приступ информацијама од јавног значаја законодавство и пракса (ADA, Нови Пазар);
- 22. 5. 2024. године одржана је обука за запослене у здравству из Расинског округа о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ (у Крушевцу);
- 22. 5. 2024. године одржана је обука о примени ЗЗПЛ за запослене у МУП за ПУ у Краљеву;
- 23. 5. 2024. године одржана је обука о примени ЗЗПЛ за запослене у МУП за ПУ у Новом Пазару;
- 5. 6. 2024. године представници Повереника су одржали обуку за запослене у јавном сектору из Закона о заштити података о личности (Шабац, ГИЗ);
- 6. 6. 2024. године представници Повереника одржали су обуку о примени ЗЗПЛ за запослене у МУП-у за ПУ у Шапцу;
- 12. 6. 2024. године представница Повереника је учествовала у обуци коју је Министарство за европске интеграције организовало у оквиру пројекта RPF 10, намењеној запосленима свих релевантних институција укључених у припрему годишњих и вишегодишњих програма у оквиру IPA III;
- 25. 6. 2024. године представница Повереника одржала је обуку на тему примене Закона о заштити података о личности запосленима у Директорату цивилног ваздухопловства;
- 2. 7. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности за запослене у Ректорату Београдског универзитета;
- 3. 7. 2024. године представници Повереника одржали су обуку на тему примене Закона о заштити података о личности за секретаре факултета Београдског универзитета;
- 5. 7. 2024. године одржана обука за запослене на тему примене Закона о заштити података о личности за запослене у НТЦ систем учења у Новом Саду;
- 8 - 19. 7. 2024. године обављена стручна пракса студената Правног факултета Универзитета Унион на тему примене ЗСПИЈЗ и ЗЗПЛ-а;
- 15. 7. 2024. године представница Повереника је као акредитовани предавач одржала вебинар на тему „Заштита података о личности за запослене у државним органима и органима локалне самоуправе“ у организацији Националне академије за државну управу;

- 16 - 18. 7. 2024.године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручне управе полиције Зајечар, Бор и Пирот;
- 19. 7. 2024.године представници Повереника су одржали вебинар на тему примене Закона о заштити података о личности за запослене јавних комуналних предузећа;
- 23 - 25. 7. 2024.године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручне управе полиције Ужице, Пријепоље и Чачак;
- 30.7 - 9. 8. 2024. године одржана је вишедневна обука за студенте Правног факултета у Нишу, а у оквиру обављања студентске праксе, на тему заштите података о личности и слободног приступа информацијама (обухваћена је и обавеза објављивања Информатора о раду).
- 2. 9. 2024. године одржана је обука за запослене у здравству Моравичког округа, Горњи Милановац о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ (преко Коморе здравствених установа Србије);
- 4. 9. 2024. године одржана је обука за запослене у здравству Златиборског округа, Ужице, о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ (преко Коморе здравствених установа Србије);
- 9. 9. 2024. године одржана је обука за запослене у здравству Колубарског округа, Ваљево, о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ (преко Коморе здравствених установа Србије);
- 11. 9. 2024. године одржана је обука за запослене у здравству Мачванског округа, Шабац, о примени ЗЗПЛ и ЗСПИЈЗ (преко Коморе здравствених установа Србије);
- 12. 9. 2024. године одржана је обука за запослене у МУП, ПУ Смедерево, о примени ЗЗПЛ;
- 13. 9. 2024. године одржана је обука за запослене у МУП, ПУ Ваљево, о примени ЗЗПЛ-а;
- 18. 9. 2024. године одржана је обука за запослене у Мони, Београд, о примени ЗЗПЛ;
- 4. 10. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене ЗСПИЈЗ и ЗЗПЛ-а (Комора здравствених установа Србије) за запослене у здравству у Пироту;
- 4. 10. 2024. године представница Повереника одржала је обуку на тему примене Закона о заштити података о личности запосленима у Директорату цивилног ваздухопловства,
- 8. 10. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручна управа полиције Пожаревац;
- 14. 10. 2024. године Повереник је великом броју правника, економиста и других службеника из различитих установа у Републици Србији одржао предавање на тему „Пристап информацијама од јавног значаја – проблеми у пракси и како их превазићи“, у оквиру XXVI Сусрета установа, одржаних у организацији Образовног информатора на Златибору од 14. до 17.10.2024. године;
- 15. 10. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручна управа полиције Кикинда;
- 17. 10. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручна управа полиције Ниш;

- 17. 10. 2024. године Повереник и заменица Повереника одржали су прво предавање на Студијама за иновацију знања из области заштите података о личности, које организује Правни факултет Универзитета у Београду у сарадњи са Повереником за информације од јавног значаја и заштиту података о личности;
- 17. и 18. 10. 2024. године представници Повереника су одржали округли сто на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) са припадницима МУП-а;
- 18. 10. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене ЗСПИЈЗ за Мрежу инспектора Србије у Чачку;
- 21. 10. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности за управнике стамбених заједница;
- 22. 10. 2024. године, у склопу мултисекторског пројекта „Подршка јачању владавине права у Републици Србији“ чији циљ је допринос испуњавању обавеза које произилазе и АП за Поглавље 23 – Правосуђе и основна права у складу са ЕУ aquis у Крагујевцу Повереник, Росана Лемут – Стрле предавач из Словеније и в.д. помоћника генералног секретара Сектора за жалбе и извршења у области приступа информацијама од јавног значаја одржали су обуку „Слободан приступ информацијама од јавног значаја законодавство и пракса“ у организацији Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Аустријске развојне агенције (ADA);
- 23. 10. 2024. године представници Повереника су похађали обуку „Cyber security“, у организацији компаније „Ernst&Young“;
- 23. 10. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности за управнике стамбених заједница;
- 24. и 25. 10. 2024. године, у склопу мултидонорског пројекта „Подршка јачању владавине права у Републици Србији“ чији циљ је допринос испуњавању обавеза које произилазе из АП за Поглавље 23 – Правосуђе и основна права у складу са ЕУ aquis, у Неготину и Пожаревцу одржана је обука о примени Закона о заштити података о личности у организацији Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Немачке организације за међународну сарадњу (GIZ);
- 25. 10. 2024. године представници Повереника су одржали обуку у Лесковцу на тему примене ЗСПИЈЗ и ЗЗПЛ-а (Комора здравствених установа Србије) за запослене у здравству у Јабланичком и Топличком округу;
- 25. 10. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручна управа полиције Крагујевац;
- 1. 11. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене ЗСПИЈЗ и ЗЗПЛ-а (Комора здравствених установа Србије) за запослене у здравству у Нишком округу;
- 5. 11. 2024. године Повереник, заменица Повереника Сања Унковић и в.д. помоћника генералног секретара Сектора за хармонизацију прописа и нормативне послове одржали су уводна предавања на обуци четврте генерације полазника у оквиру кратког програма студија који заједнички организују Правни факултет Универзитета у Крагујевцу и Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности;
- 12. и 13. 11. 2024. године одржане су радионице за органе јавне власти, на тему мера за унапређење јавности рада из Закона о слободном приступу информацијама од јавног

значај, и то за представнике органа државне управе и правосудне органе, који су задужени за израду информатора о раду у Јединственом информационом систему информатора о раду, у организацији Партнери Србија и Повереника;

- 13. 11. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручна управа полиције Прокупље;
- 14. 11. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручна управа полиције Лесковац;
- 15. 11. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручна управа полиције Врање;
- 15. 11. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене ЗСПИЈЗ и ЗЗПЛ-а (Комора здравствених установа Србије) за запослене у здравству у Пчињском округу;
- 25. 11. 2024. године Повереник и заменица Повереника Сања Унковић завршили су свој циклус предавања у оквиру програма Студија за иновацију знања – Право заштите података о личности, који се реализује на Правном факултету Универзитета у Београду.
- 26. 11. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене ЗСПИЈЗ и ЗЗПЛ-а за запослене на Универзитету у Крагујевцу;
- 28. 11. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручна управа полиције Јагодина;
- 29. 11. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручна управа полиције Крушевац;
- 3. 12. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене ЗСПИЈЗ и ЗЗПЛ-а за запослене на Универзитету у Нишу;
- 4. 12. 2024. године одржана је презентација Службе Повереника на виртуелном Сајму студентске стручне праксе у јавној управи у организацији МДУЛС;
- 5. 12. 2024. године представник Повереника одржао обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручна управа полиције Сомбор;
- 6.12.2024 године представник Повереника одржао обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручна управа полиције Суботица;
- 6. 12. 2024. године представнице Повереника одржале обуке о приступу информацијама од јавног значаја и заштити података о личности за запослене у привредном друштву Дипос, Београд;
- 12. 12. 2024. године Повереник је одржао предавање студентима Криминалистичко-полицијског универзитета, а 16. децембра 2024. године одржао је предавање из области злоупотребе права на приступ информацијама од јавног значаја учесницима годишње конференције „Образовног информатора“;

- 16. 12. 2024. године представници Повереника су одржали обуку на тему примене Закона о заштити података о личности (ОЕБС) за припаднике МУП-а – подручна управа полиције Београда;
- 16 - 17. 12. 2024. године представници Повереника држали су дводневну обуку за запослене у Агенцији за заштиту личних података БиХ;
- Током месеца децембра Повереник, заменица Повереника и в.д. помоћника генералног секретара Сектора за хармонизацију прописа и нормативне послове одржали су низ предавања и привели крају свој рад на обуци четврте генерације полазника у оквиру кратког програма студија који заједнички организује са Правним факултетом Универзитета у Крагујевцу.

4. САРАДЊА ПОВЕРЕНИКА

4.1. САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА И ПОСЛОВНИМ УДРУЖЕЊИМА

4.1.1. Конференције

- 29. 1. 2024. године Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности обележио је Дан заштите података о личности (28. јануар) у Привредној комори Србије уз учешће великог броја представника органа власти, дипломатског кора, медија и удружења грађана. Представљена је Публикација IX – „Заштита података о личности: Ставови, мишљења и пракса Повереника“. По први пут додељена су признања за посебан допринос заштити података о личности у Републици Србији;
- 7. 3. 2024. године, представница Повереника је присуствовала 16. годишњој конференцији о економским реформама у Србији, поводом промоције јубиларног издања публикације, „СИВА КЊИГА 2024“, у организацији НАЛЕД-а;
- 15. 3. 2024. године представница Службе Повереника је учествовала на конференцији „15 година примене Закона о забрани дискриминација – пракса и изазови“, у организацији Комитета правника за људска права;
- 19. 3. 2024. године представнице Службе Повереника су учествовале на конференцији „Представљање Регионалне мреже куће људских права“;
- 26. 3. 2024. године, представница Повереника пратила је конференцију „Гласови истине и прославу“ - поводом 30 година НУНС-а;
- 24. 4. 2024. године Повереник је присуствовао трећој Меморијално научно-стручној конференцији „Предраг Марић“, посвећеној рано преминулом првом начелнику и оснивачу Сектора за ванредне ситуације МУП-а Србије;
- 6. 9. 2024. године на конференцији „Будућност слободе информација“ коју су организовали Партнери за демократске промене Србија (Партнери Србија), у сарадњи са Бироом за међународну борбу против наркотика и спровођење закона (ИНЛ) учествовала је в.д. помоћника генералног секретара са сарадником;
- 9 - 13. 9. 2024. године представници Повереника учествовали су на конференцији у оквиру Академије за заштиту података, „Друго издање недеље заштите података о личности на западном Балкану и источном регионалном партнерству“, у Бриселу, Белгија;
- 27. 9. 2024. године Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности обележио је Дан права јавности да зна (28. септембар) у сали Привредне коморе Србије, уз учешће великог броја представника органа власти, дипломатског кора, медија и удружења грађана;
- 21. 10. 2024. године представница Повереника присуствовала је годишњој конференцији Комитета правника за људска права, под називом „Утицај измена Кривичног законика на правосуђе и људска права“;
- 25. 11. 2024. године Повереник је присуствовао конференцији под називом „Једнаке, сигурне оснажене“ поводом Међународног дана борбе против насиља над женама;

- 21. 11. 2024. године представница Повереника је учествовала на конференцији под називом „Одрживи оквир за прикупљање података о националним мањинама“ у организацији Министарства за људска права и друштвени дијалог и Савета Европе;
- 23. 12. 2024. године представнице Повереника учествовале на конференцији „Бизнис и људска права – полазна оцена стања у Србији“ у организацији UNDP и Србији и невладине организације „Београдски центар за људска права“;
- 26 - 27. 12. 2024. године представник Повереника је присуствовао Конференцији „Вештачка интелигенција“ у Свечаној сала САНУ.

4.1.2. Састанци

- 31. 1. 2024. године Повереник, заменица Повереника и в.д. шефа кабинета Повереника састали су се програмском директорком компаније DAI гђом Ериком Бустинзом и њеним сарадницима. Компанија DAI са Америчком агенцијом за међународни развој (USAID) реализује програм за унапређење сајбер безбедности на Западном Балкану (CIDR). Повереник је присутне упознао са историјатом и надлежностима овог независног државног органа, а затим су разматране могућности за евентуалну сарадњу у области сајбер безбедности и подизања свести о заштити података о личности у дигиталном окружењу;
- 5. 2. 2024. године Повереник је одржао у Новом Саду радни састанак са представницима локалних самоуправа са територије Јужнобачког управног округа и Града Новог Сада. на коме је упознат са проблемима и изазовима са којима се суочавају органи власти у области приступа информацијама од јавног значаја.
- 6. 2. 2024. године представница Службе Повереника је присуствовала првом састанку Радне групе за израду Предлога акционог плана за период 2024-2025. године за спровођење Стратегије превенције и заштите од доминације за период од 2020-2030. године;
- 27. 2. 2024. године в.д. помоћница генералног секретара Сектора за жалбе и извршења у области приступа информацијама је одржала састанак са представницима Републичког секретаријата за јавне политике на тему активности које спроводи Повереник у вези са слободним приступом информацијама од јавног значаја за потребе израде полугодишњег извештаја о пословном окружењу у оквиру пројекта „ЕУ за боље пословно окружење“ (EU4BE);
- 28. 2. 2024. године представнице Повереника су учествовале на регионалном састанку „Нова линија борбе: заједнички рад на унапређењу безбедности новинара у Југоисточној Европи“ у организацији ОЕБС-а у Београду;
- 13. 3. 2024. године представница Повереника учествовала је у својству члана на састанку Радне групе за израду Нацрта закона о организацијама особа с инвалидитетом;
- 26. 3. 2024. представница Повереника присуствовала је другом састанку Посебне радне групе за израду Предлога акционог плана за спровођење Стратегије за стварање подстицајног окружења за развој цивилног друштва у Републици Србији за период од 2024 - 2025 године;

- 12. 3. 2024. године на маргинама састанка Поткомитета за правосуђе, основна права и безбедност Повереник и заменица Повереника са сарадницима учествовали су заједно са представницима Директората за проширење и правду и Генералног секретаријата Европске комисије;
- 13. 3. 2024. године Повереник и заменица Повереника са сарадницима су одржали састанак са координатором пројекта „Заштита слободе изражавања и медија у Србији“ PROFREX. Пројект се спроводи у оквиру заједничке иницијативе Европске уније и Савета Европе „Хоризонтални програм подршке Западном Балкану и Турској“ III фаза;
- 14. 5. 2024. године представница Повереника је учествовала на првом састанку Управног одбора регионалног пројекта „Заштита слободе изражавања и медији у југоисточној Европи“ на коме је представљен нацрт акционог плана за 2024. годину.
- 22. 5. 2024. године представница Повереника је учествовала на координационом састанку у оквиру пројекта који спроводи Мисија ОЕБС-а у Србији „Консолидовање процеса демократизације у сектору безбедности“;
- 23. 5. 2024. године представнице Повереника су одржале састанак са представницима Amnesty International, на коме је представљен извештај Amnesty International о Регистру „Социјална карта“;
- 7. 6. 2024. године Повереник, заменица Повереника и в.д. помоћнице генералног секретара Сектора за жалбе и извршења у области приступа информацијама састали су се у Министарству државне управе и локалне самоуправе са новом министарком државне управе и локалне самоуправе Јеленом Жарић Ковачевић и њеним сарадницима, ради изменама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја како би се решила постојећа ситуација са злоупотребом права на приступ информацијама од јавног значаја и ово право поново вратило својој сврси;
- 10. 6. 2024. године одржан је онлајн састанак Радне групе за израду Нацрта закона о вештачкој интелигенцији;
- 21. 6. 2024. године Повереник и заменица Повереника одржали су радни састанак са председником Удружења за правнике социјалне заштите „Аргумент“ гђом Јулијом Поповић, и члановима овог удружења, директорком Завода за васпитање деце и омладине Београд гђом Анитом Бузејић Шубарић, и директором Центра за социјални рад у Лесковцу г. Предрагом Момчиловићем у вези актуелне проблематика у области примене права на приступ информацијама од јавног значаја и заштите података о личности;
- 18. 6. 2024. в.д. помоћница генералног секретара Сектора за жалбе и извршења у области приступа информацијама присуствовала састанку Радне групе за израду Стратегије за примену Архуске конвенције. године у својству чланице радне групе;
- 4. 7. 2024. године Повереник је са својим сарадницима одржао иницијални састанак са представницима ЕУ Пројекта за реформу јавних финансија, гђом Маријаном Трифуновић-Стефановић, вођом Пројекта, др Биргером Нереем, експертом за пореска питања при Развојном програму Уједињених нација (UNDP) и гђом Теодором Кротић, стручном сарадницом на Пројекту;
- 4. 7. 2024. године Повереник је са сарадницима одржао састанак са представницима UNDP-а на тему Пројекта за реформу јавних финансија Европске Уније који имплементира UNDP;

- 8. 7. 2024. године представница Повереника учествовала на онлајн састанак у оквиру Радне групе за израду Закона о вештачкој интелигенцији;
- 18. 7. 2024. године Повереник се у амбасади Републике Србије у Хелсинкију састао са амбасадором г. Александром Јанковићем у циљу интензивирања сарадње Републике Финске и Републике Србије;
- 23. 7. 2024. године представница Повереника присуствовала је четвртом састанку Посебне Радне групе о Предлогу Акционог плана за период 2024. до 2026. годину, за спровођење Стратегије за стварање подстицајног окружења за развој цивилног друштва у Републици Србији за период 2022- 2030. године, који организује Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог;
- 23. и 31. 7. 2024. године представница Повереника присуствовала је на састанку Радне групе за Закон о изменама и допунама Закона о електронској управи;
- 25. 7. 2024. године представница Повереника присуствовала је на састанку Радне групе за Закон о изменама и допунама Закона о оглашавању;
- 9. 8. 2024. године Повереник и заменица Повереника одржали су састанак са Њ. Е. Кристијаном Ебнером, аустријским амбасадором у Републици Србији и г. Георгом Ставом, аташеом за правосуђе;
- 28. 8. 2024. године Повереник и заменица Повереника одржали су са сарадницима иницијални састанак са руководством Програма за дигитализацију и отпорност критичне инфраструктуре (CIDR);
- 4. 9. 2024. године представници независних надзорних органа који се баве заштитом података о личности у региону Западног Балкана, и то Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности Републике Србије Милан Мариновић и заменица Повереника Сања Унковић, директор Агенције за заштиту личних података и слободан приступ информацијама Црне Горе Чедомир Митровић са члановима Савета Агенције Мухамедом Ђокајем и Зораном Вујичићем, и директор Агенције за заштиту личних података у Босни и Херцеговини др. Драгољуб Рељић са својим замеником Антом Борасом и помоћником директора Самиром Чампаром, одржали су састанак поводом промене политика приватности компаније Мета и платформе „Х“ у односу на обраду података о личности у сврху развоја вештачке интелигенције;
- 25. 9. 2024. године министарка државне управе и локалне самоуправе Јелена Жарић-Ковачевић и Повереник Милан Мариновић одржали су радни састанак на коме је, између осталог, констатовано да је од почетка примене новог Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја до данас поднет огроман број жалби преко пуномоћника (адвоката), који је Служба Повереника препознала као покушај злоупотребе права на приступ информацијама од јавног значаја, да те злоупотребе тангирају углавном буџете малих локалних самоуправа и месних заједница и да су последица брисања института „злоупотребе права“ из претходног Закона, као и промене дугогодишњег става Управног суда у погледу накнаде трошкова заступања у поступку по жалби;
- 25. 9. 2024. године Повереник и в.д. помоћница генералног секретара Сектора за жалбе и извршења у области приступа информацијама учествовали су на иницијалном састанку Посебне радне групе за припрему Нацрта закона о изменама и допунама Закона о слободом приступу информацијама од јавног значаја.

- 2. и 19. 9. 2024. године представница Повереника присуствовала на састанку Радне групе за Закон о изменама и допунама Закона о електронској управи;
- 6. 9. 2024. године представница Повереника учествовала је на састанку поводом припреме делегације Републике Србије за учешће на Конференцији ОЕБС о људској димензији, Варшава 30.9 - 11. 10. 2024. године који је организовало Министарство спољних послова;
- 4. 9. 2024. године, 16. 9. 2024. године и 20. 9. 2024. године;
- 1. 10. 2024. године представнице Повереника учествовале су на састанку са представницима Министарства државне управе и локалне самоуправе поводом Нацрта закона о изменама и допунама Закона о електронској управи;
- 2. 10. 2024. године представница Повереника учествовала је на онлајн састанку у оквиру Радне групе за израду Закона о вештачкој интелигенцији;
- 9 - 11. 10. 2024. године представница Повереника учествовала је на састанку Посебне радне групе за припрему текста за израду Акционог плана за спровођење Стратегије заштите података о личности за период од 2023. до 2030. године, на Дивчибарама;
- 11. 10. 2024. године представнице Повереника су организовале састанак са студентима Факултета политичких наука Универзитета у Београду на коме су им представиле историјат, организацију и рад Стручне службе Повереника;
- 22. 10. 2024. године представнице Повереника учествовале су на састанку са представницима Министарства одбране поводом Нацрта закона о здравственој заштити и здравственом осигурању војних осигураника;
- 16. 10. 2024. године представнице Повереника су учествовале на састанку који се односио на средњорочну евалуацију програма „Хоризонталан подршка Западном Балкану и Турској“ III фаза који финансира Европска унија, а имплементира Савет Европе поводом спровођењем пројекта „Заштита слободе изражавања и медија у Србији“ (PROFLEX);
- 20. 11. 2024. године представници Повереника учествовали су на састанку у оквиру Радне групе за израду Закона о вештачкој интелигенцији;
- 9. 12. 2024. године представница Повереника учествовала на припремном састанку за састанак Одбора за стабилизацију и придруживање (11.12.2024. године);
- 20. 12. 2024 представници Повереника учествовали на састанку Радне групе за израду Закона о вештачкој интелигенцији;
- 26. 12. 2024. године представнице Повереника су одржале консултативни састанак са представницима Мисије ОЕБС-а у Србији поводом почетка реализације VI фазе пројекта „Консолидовање процеса демократизације у сектору безбедности у Републици Србији.

4.1.3. Догађаји

- 24. 1. 2024. године Повереник је присуствовао свечаности поводом обележавања 120. година постојања листа „Политика“. Свечаност у задужбини Илије Коларца одржана је уз присуство високих државних званичника, представника дипломатског кора, верских заједница, као и запослених у редакцији најстаријег листа на Балкану;

- 27. 1. 2024. године представница Повереника присуствовала је такмичењу у беседништву на Правном факултету Универзитета у Београду;
- 2. 3. 2024. године, представница Повереника је присуствовала Свечаној академији поводом обележавања „Дана адвокатуре Србије“;
- 4. 3. 2024. године представнице Повереника су учествовале на седници Савета за праћење препорука УН за људска права;
- 6. 3. 2024. године представница Повереника је учествовала на округлом столу „Прикупљање података о националној припадности државних службеника“ у организацији Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог;
- 17. 3. 2024. године Повереник је присуствовао комеморативној академији поводом обележавања Дана сећања на 17. март 2004. године – Погрома на Косову и Метохији, одржаној у Народном позоришту у Београду;
- 27. 3. 2024. године у склопу мултисекторског пројекта „Подршка јачању владавине права у Републици Србији“ чији циљ је допринос испуњавању обавеза које произилазе из АП за Поглавље 23 – Правосуђе и основна права у складу са ЕУ *aquis* у Новом Саду је одржана панел дискусија о примени Закона о заштити података о личности у организацији Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Немачке организације за међународну сарадњу (GIZ);
- 28. 3. 2024. године представница Повереника пратила је панел о вештачкој интелигенцији у Научном клубу ЦПН-а;
- 15. и 16. 4. 2024. године Повереник и заменица Повереника учествовали су у Неготину и Пожаревцу на панел дискусијама на тему праћења спровођења новог Закона о заштити података о личности, којима су присуствовали руковођи података о личности, заинтересовани представници организација цивилног друштва и медија. Подршку организацији панел дискусија пружа пројекат „Јачање владавине права у Републици Србији“ (ЕУ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ И ЗА ОСНОВНА ПРАВА) заједнички финансиран од стране ЕУ и немачког Савезног министарства за економску сарадњу и развој (BMZ). За имплементацију пројектних активности у вези са заштитом података о личности задужен је Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ);
- 19. 4. 2024. године представница Повереника учествовала је на „Разговору цивилног друштва о стратегији за суочавање са ескалирајућим екстремизмом.“ у организацији Хелсиншког одбора за људска права у Србији у сарадњи са Комитетом правника за људска права;
- 15. 4. 2024. године у склопу мултидонорског пројекта „Подршка јачању владавине права у Републици Србији“ чији циљ је допринос испуњавању обавеза које произилазе из АП за Поглавље 23 – Правосуђе и основна права у складу са ЕУ *aquis* у Неготину је одржана панел дискусија о примени Закона о заштити података о личности у организацији Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Немачке организације за међународну сарадњу (GIZ).
- 16. 4. 2024. године у склопу мултидонорског пројекта „Подршка јачању владавине права у Републици Србији“ чији циљ је допринос испуњавању обавеза које произилазе из АП за Поглавље 23 – Правосуђе и основна права у складу са ЕУ *aquis* у Пожаревцу је одржана панел дискусија о примени Закона о заштити података о личности у

организацији Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Немачке организације за међународну сарадњу (GIZ);

- 9. 5. 2024. године Повереник је присуствовао обележавању Дана Европе, у организацији Делегације Европске уније у Србији. Свечаности под слоганом „Европа је наша кућа“, уприличеној у Ботаничкој башти „Јевремовац“ у Београду;
- 9. 5. 2024. године Повереник је присуствовао свечаној академији поводом Дана победе над фашизмом у Другом светском рату, у организацији Владе Републике Србије, одржаној у Народном позоришту у Београду;
- 16. 5. 2024. године представница Повереника је учествовала на округлом столу који је организовао Београдски центар за људска права на тему подршке даљој примени Закона о странцима и Закона о запошљавању странаца;
- 29. 5. 2024. године представница Повереника присуствовала је представљању, од стране Коалиција, prEUgovog најновијег Аларм - независни полугодишњи извештај о напретку Србије у Кластру 1 који обухвата период од новембра 2023. до априла 2024. године;
- 31. 5. 2024. године представница Повереника присуствовала је представљању, од стране Београдског центра за људска права и Тима УН за људска права, годишњег извештаја „Људска права младих у Републици Србији у 2023. години“;
- 7. 6. 2024. године Повереник је примио представнике Факултета безбедности Универзитета у Београду, садашњег декана проф. др Владимира Н. Цветковића и будућег декана проф. др Младена Милошевића, као и полазнике кратког програма студија који су успешно завршили кратки програм студија за обуку Менаџера за заштиту података о личности, који заједнички, већ четири године, спроводе Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Факултет безбедности Универзитета у Београду;
- 15. 6. 2024. године на Правном факултету у Крагујевцу додељене су дипломе полазницима кратког програма студија из области ЗЗПЛ И ЗСПИЈЗ;
- 17. 6. 2024. године у Великој свечаној сали Градске управе града Вршца одржана је панел дискусија на тему праћења спровођења новог Закона о заштити података о личности, којој су присуствовали Повереник, заменица Повереника и представници Службе Повереника, као и руковооци података о личности, заинтересовани представници организација цивилног друштва и медија;
- 18. 6. 2024. године представница Повереника је учествовала на обележавању „Дана матичара Србије“ у организацији Министарства за државну управу и локалну самоуправу;
- 21. 6. 2024. године представници Повереника учествовали су на јавној дискусији –Акт ЕУ о вештачкој интелигенцији и регулисању примене вештачке интелигенције у Србији;
- 17. 6. 2024. године у склопу мултидонорског пројекта „Подршка јачању владавине права у Републици Србији“ чији циљ је допринос испуњавању обавеза које произилазе из АП за Поглавље 23 – Правосуђе и основна права у складу са ЕУ aquis у Вршцу је одржана је панел дискусија о праћењу примене новог Закона о заштити података о личности у организацији Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Немачке организације за међународну сарадњу (GIZ);

- 20. 6. 2024. године представнице Повереника су учествовале на јавном представљању публикације „Анализа секторских прописа из угла заштите података о личности“ у организацији Мисије ОЕБС-а у Београду;
- 1. 7. 2024. године Повереник је учествовао на Уводном семинару за народне посланике који први пут врше ову функцију, одржаном у хотелу „Слобода“ у Шапцу, у организацији Народне скупштине Републике Србије у сарадњи са Организацијом за европску безбедност и сарадњу и Вестминстерском фондацијом за демократију;
- 4. 7. 2024. године представница Повереника присуствовала обележавању 140 година Народне банке Србије;
- 11. 7. 2024. године представнице Повереника присуствовале су јавној расправи поводом Стратегије развоја вештачке интелигенције за период 2024-2030;
- 15. 7. 2024. године представник Повереника је учествовао у друштвеном дијалогу „Нацрт одговора Републике Србије о примени препоруке Комитета министара Савета Европе CM/Res (2010) у вези са мерама усмереним на борбу против дискриминације на основу сексуалне оријентације или родног идентитета“, који је организовао Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог;
- 26. 7. 2024. године Повереник је присуствовао Свечаној академији поводом обележавања 180 година од оснивања Државне ревизорске институције Републике Србије, одржаној у Народном Позоришту у Београду под покровитељством председника Републике Србије;
- 26. 7. 2024. године представница Повереника присуствовала прослави поводом дана општине Аранђеловац;
- 8. 9. 2024. године Повереник и заменица Повереника посетили су са сарадницима руководство Правног факултета Универзитета у Крагујевцу и најавили отварање треће Канцеларије ван седишта Повереника, која ће бити отворена до краја године у Крагујевцу као резултат вишегодишње успешне сарадње са овим факултетом;
- 8. 8. 2024. године представници Повереника су учествовали у радионици на тему измене Закона о заштити података о личности која је организована у оквиру пројекта Европске уније и Савета Европе „Заштита слободе изражавања и медија у Србији – PROFREX“ (програм Хоризонтална подршка за Западни Балкан и Турску);
- 5. 9. 2024. године представница Повереника је учествовала на Септембарском сусрету у плавом, којим је НАЛЕД обележио 18 година рада на реформама;
- 1. 10. 2024. године представник Повереника је присуствовао свечаном отварању нове школске године на Правном факултету Универзитета у Београду;
- 9 - 11. 10. 2024. године Повереник, заменица Повереника и в.д. помоћница генералног секретара Сектора за хармонизацију, учествовали су у раду Радне групе за израду Акционог плана за спровођење Стратегије заштите података о личности за период 2023. до 2030. године, на Дивчибарама;
- 24. 10. 2024. године Повереник је присуствовао представљању Индекса транспарентности локалне самоуправе (LTI), према рангирању које од 2015. године спроводи организација Транспарентност Србија;
- 03. 10. 2024. године представница Повереника учествовала је на радионици „Улога Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности у области

заштити података о личности/Сарадња са организацијама цивилног друштва у овој области – досадашња искуства и могућности за сарадњу у наредном периоду” у Шапцу;

- 8. 10. 2024. године представница Повереника присуствовала је јавној расправи поводом Нацрта закона о изменама и допунама Закона о оглашавању;
- 12. 10. 2024. године Повереник је одржао предавање на тему „Злоупотребе закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја“, на Годишњем саветовању судија прекршајних судова и Прекршајног апелационог суда, одржаном на Златибору у организацији Удружења судија прекршајних судова Републике Србије и Америчке агенције за међународни развој (USAID);
- 17 - 18. 10. 2024. године представници Повереника су у Нишу учествовали у раду семинара „Унапређење заштите података о личности: законодавни и процедурални изазови у раду МУП и полиције“, у оквиру пројекта „Консолидовање процеса демократизације у сектору безбедности у Републици Србији“ у организацији Мисије ОЕБС-а у Србији;
- 21. 10. 2024. године представнице Повереника учествовале су на округлом столу „Медијска писменост и деца у дигиталном окружењу“, у Београду, који је организовао РЕМ;
- 28 - 30. 10. 2024. године представнице Повереника присуствовале су радионици „Стандарди Европског суда за људска права о заштити права на приватност и слободу изражавања“ у Врднику;
- 30. 10. 2024. године, представници Повереника су присуствовали свечаној додели сертификата за обуку лица за заштиту података о личности у оквиру пројекта Светске банке;
- 31. 10. 2024. представница Повереника присуствовала је онлајн разговору о пакету проширења 2024. и функционисању демократских институција на Западном Балкану, у организацији Центра за европске политике;
- 17 - 18. 10. 2024 године, у оквиру спровођења пројекта ОЕБС „Консолидовање процеса демократизације у сектору безбедности у Републици Србији“, представници Повереника су учествовали на семинару „Унапређење заштите података о личности: законодавни и процедурални изазови у раду МУП и полиције“, који је одржан у Нишу;
- 28 - 30. 10. 2024. године, у оквиру пројекта „Заштита слободе изражавања и медија“(PROFREX) који спроводи Савет Европе кроз програм „Хоризонтална подршка Западном Балкану и Турској“, представници Повереника су учествовали на семинару „Стандарди Европског суда за људска права: право на заштиту података и слободу изражавања“ који је одржан у Врднику;
- 1. 11. 2024. године представница Повереника присуствовала је јавном читању Извештаја Европске комисије о Србији 2024. у организацији Центра за савремене политике и Фондације Центар за демократију;
- 7. и 8. 11. 2024. године Повереник, заменица Повереника Сања Унковић и в.д. помоћнице генералног секретара Сектора за хармонизацију прописа и нормативне основе учествовали су у раду Радне групе за израду предлога нацрта Акционог плана за спровођење Стратегије заштите података о личности у Републици Србији до 2030. године;

- 18. и 19. 11. 2024. године у склопу мултидонорског пројекта „Подршка јачању владавине права у Републици Србији“ чији циљ је допринос испуњавању обавеза које произилазе из АП за Поглавље 23 – Правосуђе и основна права у складу са ЕУ *aquis* одржане су панел дискусије о примени Закона о заштити података о личности у организацији Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Немачке организације за међународну сарадњу (GIZ) у Крушевцу и Крагујевцу;
- 3. 12. 2024. године представница Повереника присуствовала је дебати на тему „Мобинг у Србији: Лична ствар или друштвени проблем?“ у организацији Фондације Центар за демократију;
- 4. 12. 2024. године представница Повереника присуствовала је обележавању ”20 ГОДИНА ПРОГРАМА EU EXCHANGE” - 52. скупштина Сталне конференције градова и општина;
- 9 - 11. 12. 2024. године, представник Повереника учествовао је у раду радионице у оквиру Пројекта сарадње Републике Кореје и Републике Србије у области електронске управе у Српско-корејском информатичком приступном центру;
- 9. и 10. 12. 2024. године одржана су два округла стола у оквиру јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, први у сали Скупштине града Ниша, а други у Палати Србија у Београду;
- 13. 12. 2024. године представница Повереника учествовала на обележавању Дана људских права који су организовали тим Куће људских права и Платформа организација за сарадњу са механизмима Уједињених нација за људска права;
- 16. 12. 2024. године представник Повереника је присуствовао регионалном догађају посвећеном унапређењу дигитализације јавне администрације и заштити података о личности, у оквиру регионалне иницијативе „Дигитализација јавне администрације и заштита личних података: Пажљив приступ европским интеграцијама“, који је одржан у Охриду у организацији Хелсиншког одбора за људска права у Србији;
- 18. 12. 2024. године Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности је свечано обележио два јубилеја – двадесет година од како је први пут у Републици Србији донет Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја и петнаест година од доношења закона којим је установљена надлежност Повереника у области заштите података о личности;
- 26. 12. 2024. године представница Повереника је учествовала на округлом столу „Млади за мир и безбедност“ у организацији Кровна организација младих Србије (КОМС).

4.2. МЕЂУНАРОДНА И РЕГИОНАЛНА САРАДЊА

Повереник је у 2024. години наставио да остварује успешну сарадњу са међународним организацијама и форумима (Савет Европе, пре свега Саветодавни Комитет Конвенције 108, Међународна конференција Повереника за информације (ICIC)⁶⁵ Глобална скупштина

⁶⁵ International Conference of Information Commissioners

приватности (GPA)⁶⁶, Европски одбор за заштиту података (EDPB)⁶⁷, Европски супервизор за заштиту података (EDPS), Eurojust, Међународне радне групе за заштиту података о личности, познате као „Берлинска група, UNESCO, као и са представништвима међународних организација у Србији (ОЕБС, Немачке организације за међународну сарадњу - GIZ, Аустријска развојна агенција – ADA, Делегација Европске уније у Републици Србији, Канцеларија Савета Европе у Београду, USAID Глобал и USAID Србија).

Повереник је посебно сарађивао и са надлежним институцијама из региона и са простора бивше Југославије, у области заштите података о личности, као што је Иницијатива 2017⁶⁸ и у области слободног приступа информацијама од јавног значаја, као што је Иницијатива 2020⁶⁹;

Представници Повереника су учествовали на следећим међународним и регионалним скуповима, као и састанцима, посвећеним слободном приступу информацијама и заштити података о личности, и то:

- 22. 2. 2024. године Повереник и заменица Повереника учествовали су на међународној конференцији „Фестивал права и социјалне заштите 2024“, одржаној у Лесковцу у организацији Коморе социјалне заштите и Удружења правника социјалне заштите „Аргумент“. Циљ конференције је указивање на различите инструменте заштите људских права и начине на који та права могу бити повређена;
- 26 - 29. 2. 2024. године Повереник и заменица Повереника учествовали су на међународној конференцији Глобалне асоцијације мобилних оператора (*GSMA Mobile World Congress 2024*) у Барселони. На овом импозантном скупу са више хиљада учесника из целог света разматрала су се веома значајна питања у односу на то у ком смеру се креће развој савремених технологија, а посебно вештачке интелигенције, и последице тог развоја по глобално друштво и на заштиту података о личности;
- 27. 2 - 2. 3. 2024. године Повереник и заменица Повереника учествовали су на 3. Међународном конгресу правника (*ICOOLAW Bled 2024*), одржаном у организацији Кеџ групе на Бледу, Словенија. Конгресу, који је ове године посвећен примени Опште уредбе о заштити података (GDPR) у европским земљама, присуствовао је велики број истакнутих тужилаца, адвоката, медијатора и правника запослених у компанијама у јавном и приватном сектору, као и повереници, односно директори агенција за заштиту података о личности из региона;
- 22. 4. 2024. године Повереник и заменица Повереника учествовали су на регионалној конференцији „Евро-медитеранска искуства у приступу информацијама“ у организацији Европске уније, Савета Европе и Комисије за право на приступ информацијама Краљевине Мароко (CDAI), а у циљу промовисања норми и стандарда Савета Европе у области приступа информацијама од јавног значаја;
- 19 - 29. 4. 2024. године в.д. помоћника генералног секретара Сектора за извештавање и аналитичке послове, на позив Амбасаде НР Кине, боравио је у Пекингу и у Гуангжоу,

⁶⁶ Global Privacy Assembly

⁶⁷ European Data Protection Board

⁶⁸ Регионална Конференција Иницијативе 2017 окупља независне органе из земаља региона које се баве заштитом података о личности

⁶⁹ Регионална Конференција Иницијативе 2020, окупља независне органе из земаља региона које се баве заштитом права на приступ информацијама

НР Кина, где је учествовао на скупу “Research and Fellowship Program of the Belt and Road Legal Cooperation”;

- 14 - 16. 5. 2024. године Повереник и заменика Повереника присуствовали су 32. Конференцији европских државних тела за заштиту података о личности (тзв. Пролећна конференција), одржаној у Националном парку Межапаркс у Риги, Летонија;
- 23. 5. 2024. године ЕДРВ је одржао 93. пленарну седницу коју је пратила представница Повереника;
- 27. и 28. 5. 2024. године Повереник и заменица Повереника учествовали су на састанку „Иницијативе 20i7“, која је ове године одржана у Задру, у организацији Агенције за заштиту особних података Републике Хрватске (АЗОП), и на којој су учесници разматрали низ актуелних тема у области заштите података о личности;
- 3 - 5. 6. 2024. године в.д. помоћница генералног секретара Сектора за жалбе и извршења у области приступа информацијама са сарадницом је учествовала на 15. Међународној конференцији повереника за информације у Албанији;
- 10 - 14. 6. 2024.. Повереник и заменица Повереника учествовали су на међународној конференцији „Симпозијум Приватности 2024“, одржаној у Венецији;
- 12 - 25. 6. 2024. године в.д. помоћника генералног секретара Сектора за извештавање и аналитичке послове, на позив Амбасаде НР Кине, боравио је у Хангџоу и Ченгдуу на семинару „Capacity Building for Middle and Senior Law Enforcement Officers“;
- 13 - 14. 6. 2024. године в.д. помоћница генералног секретара Сектора за жалбе и извршења у области приступа информацијама је учествовала на међународној конференцији „Заједничким напорима ка здравој животној средини: улога и значај омбудсмана“ у организацији Заштитника грађана;
- 27. 8. 2024. године представница Повереника је учествовала на завршној конференцији „Достигнућа и будућност универзитета без корупције – регионална перспектива“ која је организована у оквиру пројекта „Универзитети без корупције у Албанији, Северној Македонији и Србији“ реализованог уз подршку регионалног пројекта SMART Balkans - Цивилно друштво за повезано друштво на Западном Балкану.
- 8 - 13. 9. 2024. године делегација државних органа из Републике Србије, коју сачињавају представници Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, Министарства унутрашњих послова, Министарства правде и Канцеларије за информационе технологије и електронску управу, а у организацији ГИЗ-а, реализовала је студијску посету државним органима Републике Ирске; и то Канцеларији главног службеника за информисање Владе Републике Ирске, Одељењу за јавну потрошњу и реформе, где су упознати са развојем и имплементацијом ирске АИ (вештачка интелигенција) стратегије, етичком употребом АИ у влади, АИ у правди, међународном сајбер безбедносном политиком и међународним правом у сајбер простору; Комесара за заштиту података о личности Републике Ирске који је делегацију упознао са организацијом и функционисањем ирске Комисије, начином на који Комисија врши надзор највећих мултинационалних компанија са представништвима у Ирској (META, IKS, OPEN AI, EPL, TIK TOK...), са улогом Комисије у односу на Закон о вештачкој интелигенцији, међусобним односом Комисије са судовима, правном природом санкција које се изричу за кршење података о личности и са другим актуелним темама

из области заштите података о личности; Гарду - ирску полицију, Биро за борбу против сајбер криминала, где су се упознали са организацијом и функционисањем ирске полиције и наведеног бироа и начином на који се они боре против сајбер криминала, како се врше истраге сајбер криминала и како се користи у ту сврху вештачка интелигенција као и како се врши обрада биометријских података. На Универзитетском колеџу у Даблину присуствовали су предавањима на теме: Закон о вештачкој интелигенцији и Општа уредба о заштити података у ЕУ, Смернице за употребу генеративне вештачке интелигенције за правнике, Безбедносни аспекти вештачке интелигенције и Коришћење вештачке интелигенције за откривање превара на интернету;

- 17. 9. 2024. године представница Повереника је пратила 96. пленарну седницу ЕДПБ;
- 1 - 3. 10. 2024. године Повереник и заменица Повереника учествовали су на Међународном форуму омбудсмана и независних органа који се баве заштитом људских права, који се одржава у Бакуу, главном граду Азербејџана. Главна тема конференције биле су климатске промене и заштита људских права;
- 25. и 26. новембра 2024. године представнице Повереника су учествовале на међународној конференцији у организацији Удружења „Дијалог о управљању интернетом југоисточне Европе“ и Регистра националног интернет домена Србије *SEEDIG 9* у Београду. Под крилатицом “SEE Potential: Digital Turning Points and Responsible Governance“, чији је фокус унапређење сајбер-безбедности, промовисање дигиталних права и обезбеђивање равноправног интернет приступа у региону југоисточне Европе;
- У децембру 2024. године Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности примио је у званичну студијску посету представнике Агенције за заштиту личних података у Босни и Херцеговини;
- 4 - 6. 12. 2024. године Повереник и заменица Повереника учествовали су на Европској радионици решавања случајева из области заштите података о личности, која је одржана у Талину, Естонија;

4.3. САРАДЊА СА МЕДИЈИМА И ПРИКАЗ АКТИВНОСТИ ПОВЕРЕНИКА У МЕДИЈИМА

Током 2024. године, као и претходних година, Повереник је интензивно сарађивао са медијима и удружењима новинара.

Од Повереника су изјаве тражили новинари агенција РТС, Радио Београд, Нова С, Танјуг ТВ, РТВ Војводина, ТВ Курир, ТВ Информер, ТВ Нарру, ТВ Курир, Euronews, Уна ТВ, Студио Б, Б92, ТРТ Балкан и дневни лист Политика, аустријска радио телевизија ORF.

Повереник је гостовао на следећим телевизијама са националном фреквенцијом: РТС и ТВ Нарру.

Велики број медија пренео је информације о обележавању Дана заштите података о личности 29. 1. 2024. године и Међународног дана права јавности да зна 28. 9. 2024. године. Сарадња Повереника са новинарским удружењима се огледа и у чињеници да су представници

УНС и НУНС традиционално чланови Комисије за доделу признања за унапређење права на слободан приступ информацијама које се додељује 28. септембра.

Повереник је током године на својој интернет страници објавио 96 саопштења за јавност чиме је допринео отвореном и транспарентном раду. Јавности такође, помаже да брже и лакше дођу до информација које се тичу рада Повереника путем Јединственог информационог система Информатора о раду, Портала отворених података, службеног Твитер и Youtube налога Повереника.

5. СЛУЖБА ПОВЕРЕНИКА И СРЕДСТВА ЗА РАД

5.1. БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ У СЛУЖБИ ПОВЕРЕНИКА

Чланом 57. Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Стручној служби Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности број: 110-00-1/2022-04 од 18. фебруара 2022. године (у даљем тексту: Правилник), о чијем доношењу је обавештена Народна скупштина актом број 021-01-10/2022-10 од 21. 2. 2022. године, у Служби Повереника систематизовано је 110 радних места са укупно 156 извршилаца, од чега су: 12 државни службеници на положају, 138 државни службеници на извршилачким радним местима, 3 намештеника и 3 саветника Повереника. Од тога положаје чине: један државни службеник у првој групи положаја, десет државних службеника у другој групи положаја и један државни службеник у трећој групи положаја. За обављање послова државних службеника на извршилачким радним местима из надлежности Повереника, одређено је 50 радних места у звању виши саветник са укупно 84 извршилаца, 14 радних места у звању самостални саветник са укупно 15 извршилаца, 17 радних места у звању саветник са укупно 19 извршилаца, 6 радних места у звању млађи саветник са укупно 6 извршилаца, 8 радних места у звању референт са укупно 14 извршилаца. За обављање пратећих помоћно-техничких послова у Служби Повереника, одређена су 2 радна места намештеника-четврте врсте са укупно 3 извршиоца.

Предлогом кадровског плана за 2024. годину 119-05-3/2023-04/1 од 26. 12. 2023. године, Повереник је утврдио да су за извршавање надлежности Повереника потребна **3 изабрана лица, 9 државних службеника на положају и укупно 131 државни службеник на извршилачким радним местима, 3 намештеника, као и 3 саветника Повереника** и исти упутио Министарству финансија ради прибављања сагласности.

Министарство финансија је актом број: 000504665 2023 10520 003 000 113 002 од 29. јануара 2024. године дало сагласност на Кадровски план Повереника за 2024. годину којим је предвиђено да у Служби Повереника до краја 2024. године буде ангажовано, поред 3 изабрана лица (Повереник и 2 заменика Повереника), 9 државних службеника на положају и 2 саветника Повереника, укупно 134 запослена, и то: 131 запослени на извршилачким радним местима и 3 намештеника.

На основу члана 27. к став 9. а у вези става 1. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 - исправка, 108/13, 142/14, 68/15 - др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19 149/20, 118/21-др. Закон, 138/22 и 92/23), Повереник се актом број 110-00-1/2024-04 од 26. јула 2024. године, обратио Одбору за административно-буџетска и мандатно-имунитетска питања са захтевом ради добијања сагласности за заснивање радног односа на неодређено време са 13 извршилаца - нова лица у Служби Повереника на радним местима у Служби Повереника у звању: (пет извршилаца виших саветника; три извршиоца саветника; један извршилац млађи саветник; четири извршиоца референт).

Одбор за административно-буџетска и мандатно-имунитетска питања Народне скупштине је Одлуком 21 број 112-1817/24-1 од 16. октобра 2024. године дао сагласност

Поверенику за заснивање радног односа са 13 нових лица према звањима из захтева Повереника.

Током 2024. године, примљено је 11 (једанаест) лица у радни однос на неодређено време, и то 1 (једно) лице преузимањем из другог органа и 10 (девет) лица која су ступила на рад у марту, априлу и августу 2024. године, а након спроведеног јавног конкурса оглашеног у децембру 2024. године (06. децембар 2023. године. Датум истека рока за пријављивање је 14. децембар 2023. године, након добијања сагласности надлежног Одбора Скупштине за пријем 20 извршилаца); 3 (три) запослених је напустило Службу Повереника због одласка у пензију.

Током године више лица је било ангажовано на одређено време и ради обављања привремених и повремених послова у Служби Повереника у различитим периодима и по различитим основима (на одређено време по основу повећаног обима послова и ради замене одсутних државних службеника; на привременим и повременим пословима и ангажманом преко студентске задруге). Закључно са 31.12.2024. године Служба Повереника имала је 121 лице у радном односу на неодређено време, 10 лица запослених на одређено време (од којих 6 по основу повећаног обима послова и 3 лица ради замене одсутних државних службеника 1 на одређено у Кабинету). Такође, 1 лице ангажовано је по основу уговора о привременим и повременим пословима.

5.2. РАЗВОЈ СЛУЖБЕ ПОВЕРЕНИКА

Током целе 2024. године Повереник је организовао бројне активности на унапређењу рада службе и знања и вештина запослених.

23. 9. 2023. је успешно извршена ресертификациона провера према захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 27001:2013 и SRPS ISO/IEC 27701:2019.

Имајући у виду захтеве које је пред државне органе поставила нова регулатива која се тиче електронског пословања и процеса дигитализације јавне управе, Повереник је и током 2024. године наставио активности на јачању инфраструктуре своје рачунарске мреже.

Велики допринос афирмацији права на слободан приступ информацијама од јавног значаја и заштиту података о личности постигнут је креирањем нових, као и одржавањем и унапређењем постојећих софтвера.

Интернет портал Јединствени информациони систем информатора о раду који је пуштен у рад 2022. године, на адреси <https://informator.poverenik.rs/> путем којег је органима власти омогућено да на овој јединственој софтверској платформи, у електронском и машински читљивом облику, израде своје информаторе о раду и тако, не само испуне своју законску обавезу, већ и омогуће сваком кориснику интернета да се на једном месту упозна са информаторима о раду свих органа власти, од највиших државних органа, преко покрајинских и органа локалне самоуправе, јавних предузећа, установа, привредних друштава чији је оснивач или већински чланови други органи власти, па све до месних заједница, унапређен је током 2024. године. Овај информациони систем сада поседује могућност вишејезичности, односно израде информатора о раду на језицима националних мањина, генерисање самог информатора о раду у ПДФ. формату, као и нова функционалност „календара информатора“.

Током 2024. године Повереник је наставио да одржава Портал отворених података, на адреси <https://data.poverenik.rs>, путем којег бројне податке проистекле из његовог рада, у

машински читљивом формату и путем визуелизација, чини доступним целокупној јавности преко интернета.

Такође, наставио је и да одржава и Портал за достављање годишњих извештаја органа власти са циљем олакшавања достављања годишњих извештаја органа власти који су се у периоду до набавке овог софтвера достављали у папирној форми.

Током 2024. године продужене су лиценце за употребу софтвера који има за циљ да употребу и коришћење званичне веб презентације Повереника прилагоди, односно учини доступним слепим и слабовидим лицима.

5.3 ОБЕЗБЕЂЕНА СРЕДСТВА И ИЗДАЦИ ЗА РАД СЛУЖБЕ ПОВЕРЕНИКА

Рад Повереника и његове службе се по закону финансира из буџета Републике Србије.

Законом о буџету Републике Србије за 2024. годину⁷⁰ Поверенику су **одобрена средства за извор финансирања 01 – приходи из буџета у износу од 422.036.000,00 динара.**

Табела бр. 11 – Одобрен буџет Поверенику за 2024. годину

Раздео	Програм	Функција	Програмска	Извор финансирања	ОПИС	Укупна средства
11					Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности	422.036.000
					Извори финансирања за раздео 11	
				01	Приходи из буџета	422.036.000
	1001				Унапређење и заштита људских и мањинских права и слобода	422.036.000
		160			Опште јавне услуге које нису класификоване на другом месту	422.036.000
			0011		Доступност информација од јавног значаја и заштита података о личности	422.036.000
				411	Плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	307.274.000
				412	Социјални доприноси на терет послодавца	46.572.000
				413	Накнаде у натури	600.000
				414	Социјална давања запосленима	3.244.000
				415	Накнаде трошкова за запослене	3.190.000
				416	Награде запосленима и остали посебни расходи	1.950.000
				421	Стални трошкови	10.500.000
				422	Трошкови путовања	5.380.000

⁷⁰Закон о буџету Републике Србије за 2024. годину („Службени гласник РС“, бр. 92/2023 и 79/2024).

423	Услуге по уговору	24.506.000
425	Текуће поправке и одржавање	3.140.000
426	Материјал	5.200.000
482	Порези, обавезне таксе и казне	3.550.000
512	Машине и опрема	4.800.000
515	Нематеријална имовина	2.130.000

Законом о буџету Републике Србије за 2024. годину („Службени гласник РС“, број 92/2023, 79/2024) Поверенику су одобрена средства за извор финансирања 01 – приходи из буџета у износу од 422.036.000,00 динара. Прихода из других извора финансирања у 2024. години Повереник није имао.

За рад службе Повереника у 2024. години потрошено је 414.128.937,93 динара или 98,13% одобрених буџетских средстава, руководећи се начелима одговорног фискалног управљања, рационалности, функционалности и ефикасности.

Табела бр. 12 - Извршење буџета Повереника за 2024. годину

Функција	Извор финансирања	Програм	Пројекат	Економска класификација	Опис конта	Усвојено Законом о буџету РС („Сл. гласник РС“, бр. 92/2023 и 79/2024)	Реализација	% Реализације
160	01	1001	0011	411	Плате и додаци запослених	307.274.000,00	302.642.106,18	98,49
				412	Социјални доприноси на терет послодавца	46.572.000,00	45.850.279,71	98,45
				413	Накнаде у натури	600.000,00	591.900,00	98,65
				414	Социјална давања	3.244.000,00	2.478.912,21	76,42
				415	Накнаде за запослене	3.190.000,00	2.936.524,90	92,05
				416	Награде и бонуси	1.950.000,00	1.933.127,47	99,13
				421	Стални трошкови	10.500.000,00	10.127.064,09	96,45
				422	Трошкови путовања	5.380.000,00	4.649.220,27	86,42
				423	Услуге по уговору	24.506.000,00	24.496.895,75	99,96
				425	Поправке и одржавање	3.140.000,00	3.130.557,24	99,70
				426	Материјал	5.200.000,00	5.142.304,36	98,89

			482	Порези, таксе и казне	3.550.000,00	3.328.368,00	93,76
			512	Машине и опрема	4.800.000,00	4.692.855,70	97,77
			515	Нематеријална имовина	2.130.000,00	2.128.822,05	99,94
УКУПНО 01:					422.036.000,00	414.128.937,93	98,13
УКУПНО ЗА ФУНКЦИЈУ 160:					422.036.000,00	414.128.937,93	98,13

Највећи део текућих расхода Повереника у 2024. години из извора финансирања 01 – приходи из буџета, не рачунајући лична примања запослених тј. плате, доприносе и накнаде по основу рада, односе се на компјутерске услуге (услуге одржавања рачунара и софтвера), стручне услуге, административне услуге (привремени и повремени послови и услуге превоза), услуге комуникација (поште, телефона и интернета), затим на материјале за саобраћај, административну опрему (рачунарску и електронску опрему), као и за обнову лиценци неопходних за рад Службе Повереника.

Служба Повереника је у циљу стварања оптималних услова за рад на примени оба закона из делокруга рада Повереника, у 2024. години, набавила административну опрему и то претежно рачунарску опрему, штампаче и електронску опрему неопходну за рад службе Повереника, затим нематеријалну имовину, која се претежно односи на обнову лиценци за повећање сигурности рачунарске мреже Повереника у складу са стандардом ISO/IEC 27001, обнову лиценци софтвера за прилагођавање доступности веб портала Повереника слепим и слабовидим лицима и за набавку осталих софтвера у циљу унапређење рада Службе Повереника.

Табела бр. 13 – Набављена опрема и нематеријална имовина

Ек. Класиф.	Конто	Опис конта	Извор финансирања	Реализовано
512	512211	Намештај	01	430.030,00
	512212	Уградна опрема	01	58.800,00
	512221	Рачунарска опрема	01	3.453.660,00
	512222	Штампачи	01	493.800,00
	512232	Телефони	01	167.965,70
	512241	Електронска опрема	01	88.600,00
Укупно 512:		Машине и опрема	01	4.692.855,70
515	515192	Лиценце	01	2.128.822,05
Укупно 515:		Нематеријална имовина	01	2.128.822,05

Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности исплатио је у 2024. години 3.119.502,00 динара на име трошкова управних спорова по Решењима Управних судова.

6. ПРЕДЛОЗИ ПОВЕРЕНИКА

У циљу унапређивања постојећег стања у области слободног приступа информацијама од јавног значаја и заштите података о личности у Србији, све на основу и у складу са наводима у овом извештају, Повереник упућује следеће предлоге Народној скупштини Републике Србије и Влади Републике Србије.

6.1. ПРЕДЛОЗИ ПОВЕРЕНИКА НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

1. Да надлежни одбори Народне скупштине размотре Извештај Повереника за 2024. годину и да на основу препорука садржаних у овом извештају утврде предлоге закључака са препорукама и мерама за унапређење стања и упуте их на разматрање Народној скупштини;
2. Да донесе измене и допуне Закона о заштити података о личности у циљу његове ефикасније примене и остварења веће заштите података о личности;
3. Да обезбеди стални надзор над спровођењем својих закључака расположивим механизмима контроле над радом Владе, инсистирајући на одговорности за пропусте у раду органа власти;
4. Да се по хитном поступку усвоје измене и допуне Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, којим би се спречиле злоупотребе права на приступ информацијама од јавног значаја;
5. Да надлежни одбори и стручне службе Народне скупштине у поступку усвајања закона с дужном пажњом разматрају мишљења и ставове Повереника у погледу могућих ефеката тих закона на остваривање права на слободан приступ информацијама од јавног значаја и права на заштиту података о личности;
6. Да до краја 2025. године усвоји законе чије су одредбе које се односе на обраду података о личности, усклађене са Законом о заштити података о личности;
7. Да благовремено пружи пуну подршку Поверенику као независном државном органу у вршењу његове надлежности;
8. Да усвоји Закон о ратификацији Конвенције Савета Европе о приступу званичним документима, коју је Република Србија потписала 2009. године, а која је ступила на снагу 1.12.2020. године.

6.2. ПРЕДЛОЗИ ПОВЕРЕНИКА ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

1. Да по хитном поступку припреми Предлог измена и допуна Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, којим би се спречиле злоупотребе права на приступ информацијама од јавног значаја;
2. Да припреми предлог измена и допуна Закона о заштити података о личности;
3. Да благовремено утврди предлоге закона о изменама и допунама закона чије су одредбе које се односе на обраду података о личности усклађене са Законом о заштити података о личности, како би Народна скупштина могла да усвоји ове законе до краја 2024. године;
4. Да приликом утврђивања предлога закона и других прописа с дужном пажњом размотри мишљења и ставове Повереника у погледу могућих ефеката тих прописа на остваривање права на слободан приступ информацијама од јавног значаја и права на заштиту података о личности;
5. Да у складу са сопственим обавезама прописаним Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја, успостави адекватан механизам обезбеђења извршења коначних, извршних и обавезујућих решења Повереника, посебно решења донетих пре 17.02.2022. године;
6. Да обезбеди адекватне услове и финансијска средства за несметан рад Повереника као самосталног државног органа, независног у вршењу своје надлежности, посебно у односу на: проширење надлежности Повереника утврђене новим Законом о заштити података о личности и изменама и допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја; вршење функције надзора; спровођење другостепеног поступка, као и растући обим послова чије неблаговремено извршење производи трошкове судског спора на терет буџета;
7. Да предузме мере за утврђивање одговорности надлежних, посебно функционера, који нису извршавали обавезе у складу са законом;
8. Да у сарадњи са Повереником обезбеди да надлежна министарства, као и други органи власти, унапреде знања у областима права на приступ информацијама од јавног значаја и права на заштиту података о личности, како би се унапредио ниво остваривања ових права у Републици Србији;
9. Да припреми Предлог закона о ратификацији Конвенције Савета Европе о приступу званичним документима која је ступила на снагу 1. 12. 2020. године.

ПОВЕРЕНИК

Милан Мариновић

Београд, 24. март 2025. године
Број: 073-10-5668/2024-08